

ITALIJA / JAMSTVENO OBVESTILO TUDI ZA TAJNIKA PRI

Odstopil La Malfa

Vest o obvestilu za tajnika PRI udarila kot strela z jasnega med politike

VOJMR TAVCAR

RIM - Ko je finančna straža včeraj zjutraj potrkala na vrata strankinega sedeza na Trgu Caprettari v Rimu je Giorgio La Malfa že vedel, kaj ga čaka. Finančni stražniki so ga poklicali po telefonu dan prej in prosili za sestanek. »Razumeli smo, da ne bodo prišli, da bi nas vprašali, koliko je ura,« je včeraj pripovedoval La Malfov glasnik Oscar Giannino.

Sklep o odstopu je dozorel v nekaj minutah. Finančni stražniki so prišli ob 10.30, dobro uro pozneje so agencijski teleprinterji že odtipkavali novico, ki je pretrgala italijansko politično sceno.

Obvestilo za republikanskega tajnika je podpisal milanski tožilec Fabio Del Pasquale, ki vodi preiskavo o tecažih za strokovno usposabljanje, ki jih je finansirala Evropska skupnost. De Pasquale je osumil republikanskega tajnika, da je kršil zakon o finansiranju strank, ker naj bi prejel 50 milijonov lir prispevka iz »crnega sklada« zveze industrijev Lombardije Asso-lombarda. V sredo je sodnik v tej zvezi zabilal direktorja Asso-lombarde Danielija Krausa, pred tem pa podjetnika Giannija Varasija.

Odstop Giorgia La Malfa je zbežal republikanske parlamentarne, zlasti poslance, ki so bili angažirani v razpravi o zaupnici vladi. In vsi so po kratkem posvetu soglasno sklenili, da bodo

nacionalni skupščini predlagali, naj zavrne tajnikov odstop. Za to so se z izrazi solidarnosti in spoštovanja zavzeli tudi La Malfovi strankarski nasprotniki kot predsednik senata Giovanni Spadolini, ki ni soglasal z izbiro opozicije, in nekdanji predsednik Bruno Visentini, ki je zavrnil predsedstvo prav v polemiki z La Malfa.

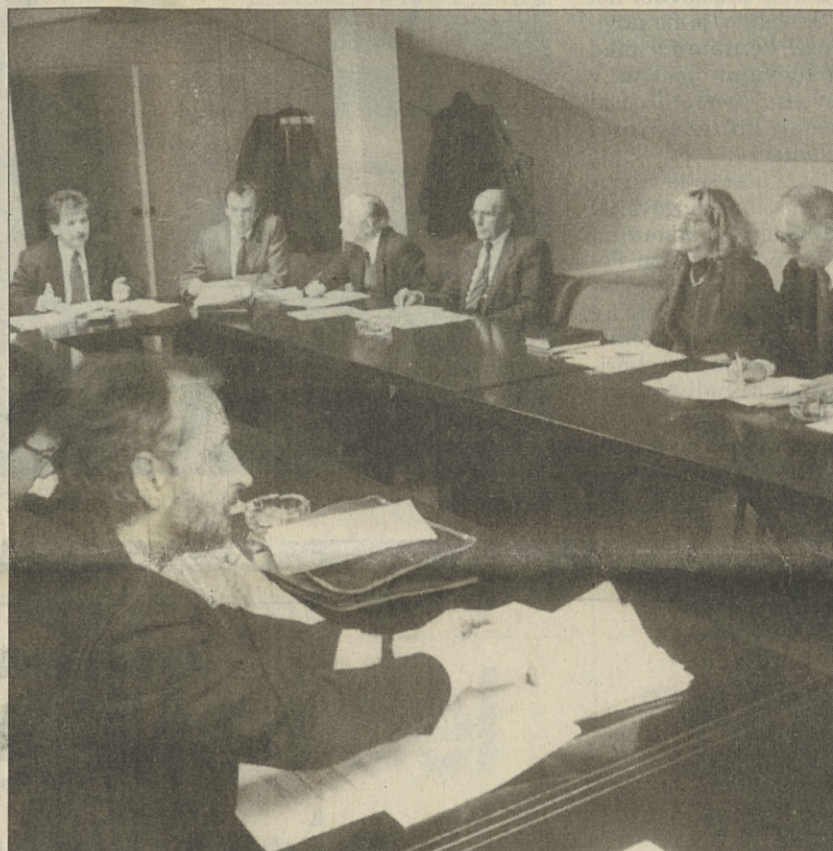
Toda jamstveno obvestilo tajniku PRI ni zbegalo samo njegove stranke pač pa celotno italijansko politično sceno. Novica o odstopu je v hipu zasenčila razpravo o zaupnici vladi, pritegnila je pozornost politikov in političnih komentatorjev. Predvsem zato, ker je tokrat »tangentopolis« (tako je bila poimenovana podkupniška afera) udaril tam, kjer so vsi najmanj pričakovali. Moralizacija javnega življenja je bila namreč glavna zastava republikanske stranke in tudi Giorgia La Malfa osebno. Obcutke marsikoga je ponazoril bivši finančni minister Rino Formica, ki je ugotavljal, da imajo sodniki »v rokah atomsko bombo«.

Vprašanje, ki si ga zastavlja marsikateri politik, je, koga bo doletelo jutri. Vprašanje, ki si ga postavlja ne samo Italija pač pa tudi tujina, je, ali bo politika, ki je izpostavljena dan za dnem hujšim sokom in pretrgom, sposobna nakazati posten izhod iz tunela.

KRAS / VČERAJ KONFERENCA O STORITVAH

Čimprej do sporazuma za izredne posege

Slovenski predstavniki soglasni z odbornikom Tersarem, da ga je treba doseči pred volitvami

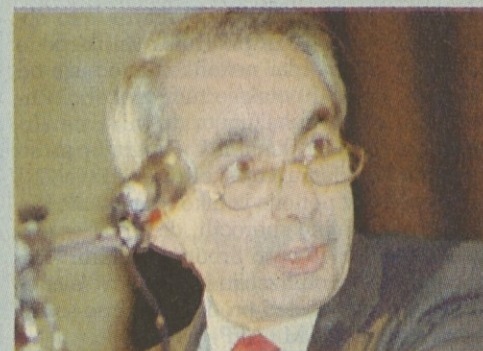
TRST - Za sprejem programskega sporazuma o izrednih posegih za Krasko je potrebno se nekaj dela in torej časa. Včerajšnja konferenca o storitvah, na katero je deželni odbornik za nacrtovanje Dario Tersar (na sliki) sklical predstavnike pristojnih ustanov, prizadetega prebivalstva in slovenskih organizacij, do podpisa programskega sporazuma sicer ni privedla, pač pa je pokazala na nerešena

vprašanja in predvsem na dve osnovni potrebi, ki so ju izpostavili predstavniki Slovencev: da je potrebno s postopkom za podpis sporazuma pohiti (doseči ga je treba pred deželnimi volitvami) in da se je treba v vsebinskem oziru nanašati na potrebe kraskega prebivalstva, ki so tudi temelj in smisel sporazuma z Deželno o posegih za ohranitev in razvoj Krasa.

Stran 5

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Amatova vlada prejela zaupnico

Poslanska zbornica je včeraj ponovno izglasovala zaupnico Amatovi vladi. Za zaupnico je glasovalo 310 poslancev, proti pa 265. Sicer pa so včerajšnje sodno obvestilo La Malfi in drugi dogodki, povezani s škandalom o podkupninah, popolnoma zasenčili parlamentarno razpravo

stran 4

Za odobritev zakona o jezikovnih skupnostih

Odbor za jezikovne pravice, ki združuje številne italijanske politične osebnosti različne strankarske pripadnosti, je na včerajšnji tiskovni konferenci v Rimu poudaril nujnost, da senat čim prej začne obravnavo zakonskega osnutka v korist jezikovnih skupnosti, ki ga je poslanska zbornica odobrila že v prejšnji zakonodajni dobi. Vsebinsko je sicer osnutek pomanjkljiv, so poudarili, vendar bi pomenil korak naprej za uresničitev ustavnih načel o manjšinski zaščiti.

stran 4

Iskanje izhoda iz politične krize na goriški občini

Stranke si mrzlično prizadevajo, da bi čimprej rešile hudo politično krizo na Občini. Znašle so se v slepi ulici iz katere bo zelo težko najti izhod. V sredo in včeraj je bila vrsta srečanj. Včeraj se je tudi formalno ustanovila nova svetovalska skupina v občinskem svetu.

stran 8

V ženski štafeti srebro za Italijo

Na svetovnem smučarskem prvenstvu v norveški kombinaciji so podelili še dva naslova. V teku ženskih štafet na 4x10 km so po pričakovanih zmagale Rusinje, Italijanke Vanzetta, Paruzzi, Di Centa (na sliki) in Belomondo pa so si priborile srebrno kolajno. Svetovni prvaki v nordijski kombinaciji pa so postali Japonci.

stran 18

KORUPCIJA

Sergio Castellari si je vzel življenje

Hišni pripor za Giampiera Pesentija ker je financiral politične stranke

RIM, MILAN - Včeraj so odkrili pri Rimu truplo 60-letnega Sergia Castellarija, bivšega generalnega direktorja ministrstva za državne udeležbe, ki si je vzel življenje iz bojazni pred zaporom. Obtožili so ga nedovoljene posesti listin o operaciji Enimont. V Milanu pa so naprtili hišni pripor znaniemu finančniku Giampieru Pesentiju zaradi nezakonitega financiranja krščen-skodemokratske in socialistične stranke.

Stran 4

CHRISTOPHER IN KOZIRJEV V ŽENEVI

Skupni nastop ZDA in Rusije na Balkanu

Rusija hoče ameriško humanitarno pomoč tudi za Srbe

JEAN-LUC CORDONIER / ŽENEVA

ŽENEVA - »Združene države Amerike in Rusija si bosta skupaj prizadevali za uveljavitev miru na ozemlju nekdanje Jugoslavije,« je po svojem prvem srečanju z ruskim zunanjim ministrom Andrejem Kozirjevim povedal ameriški državni sekretar Warren Christopher. Kozirjev je na skupni tiskovni konferenci v Ženevi dodal, da Moskva natančno preučuje nacrt ameriškega predsednika Billa Clintona za oskrbovanje vojnih območij v Bosni in Hercegovini s pomočjo padal in je zelo naklonjena na tej zamisli, če bodo Združene države pomagale vsem sprtim stranem. »Seveda moramo izkoristiti vse načine za clovekoljubno pomoč prebivalcem Bosne in Hercegovine - Muslimanom in vsem drugim,« je dejal Kozirjev. Christopher pa je poudaril, da sta se vladi v Moskvi in Washingtonu odločili za posvetovanje

in tesno sodelovanje pri iskanju miru na Balkanu.

O resnici odločeno pa je za diplomatskimi besedami seveda težko ugotoviti. Se v sredo je ruski zunanji minister pod pritiskom konservativnih krogov poudarjal zgodovinske povezave med Moskvo in Beogradom, grozil Hrvatski s sankcijami in napovedoval konec mednarodnih ukrepov proti Srbiji, če bo sposto-vala mirovni nacrt Vancea in Owina. V četrtek pa je Kozirjev govoril o tem, da se bo Rusija s svojimi vojniki pridružila akciji Združenih držav Amerike v Bosni.

Nekdanja Jugoslavija pa ni bila edina tema stiriurnih pogovorov med Christopherjem in Kozirjevim. Ameriški državni sekretar je namreč prisel v Ženevo takoj po svoji bliznjevzhodni turneji, med katero je poskušal arabske države in Izrael ponovno pripeljati za pogajalsko

mizo po decembrskem izraelskem izgonu 400 Palestincev. Ker arabske države soglasajo z nadaljevanjem pogajanj, je poskušal Warren Christopher se posebej prepričati palestinsko stran, saj je ta najbolj razburjena zaradi izgonov.

Christopher in Kozirjev sta se v Ženevi dogovarjala tudi o prvem vrhunskem srečanju med novim ameriškim predsednikom Clintonom in ruskim voditeljem Jelcinom. Zaradi hudih notranjepolitičnih težav bi se Boris Jelcin rad čimprej, najverjetneje že 4. marca, srečal z ameriškim predsednikom. O tem, kje naj bi se srečala, pa se še niso dogovorili. Po besedah ruskega zunanjega ministra sta se z Warrenom Christopherjem pogovarjala tudi o tem, kako bi »v skladu z mednarodnimi normami in standardi« povečali prodajo ruskega orožja.

INDONEZIJA / KOHLOVA KUPČIJA

Z vzhodnonemškimi vojnimi ladjami proti sundskim gusarjem

DŽAKARTA - Za boj proti gusarjem, ki ogrožajo morske poti med Sundskimi otoki, bo Nemčija Indoneziji prodala kakih 40 ladij bivevga vzhodnonemškega vojnega brodograd, in sicer 16 korvet, 9 minolovcev, 14 izkrcevalnih ladij in 2 podmornici. To je nedvomno najpomembnejša kupcija, ki jo je sklenil nemški kancler Kohl med nedavnim obiskom v Indoneziji.

Vlada v Džakarti se je odločila za ta drastični ukrep, ker postajajo morski razbojniki predvsem v Malajskem prelivu iz dneva v dan drznejši. Leta 1991 so zabeležili več kot sto gosarskih napadov, lani jih je bilo nekaj manj, ker so Indoneziji priskocile na pomoč malajske in singapurske vojske ladije, ki pa niso odpravile gusarskih napadov. Pirati so namreč segli po se sodobnejših sredstvih, tako da sedaj z visokomorskimi gliserji napadajo tudi večje ladije. Zgovoren je

primer tankerja Valiant Carrier, ki so ga gusarji napadli aprila lani pred indonezijsko obalo. Le srečnemu naključju se je treba zahvaliti, da ni prislo do ekološke katastrofe. Morski roparji so namreč po plenjenju zvezali posadko in tanker prepustili valovom, tako da bi lahko prislo do trčenja s kako drugo ladjjo. V glavnem prihaja do piratskih napadov pred ozinami, ko ladje zmanjšajo hitrost, in v zgodnjih jutranjih urah, ko je posadka manj budna. Ob najmanjšem znamenju odpora gusarji takoj sezejo po orožju, tako da se posadke raje predajajo, ne da bi se poskušale upirati.

V boj proti morskemu gusarstvu se je v zadnjem obdobju vključila tudi Nizozemska, ki je bila nekoč glavna kolonialna sila na Sundskem otočju. V Rotterdamu so ustanovili prvi center za koordinacijo preiskav o piratskih napadih na vseh svetovnih morjih. (Ansa)

NOVICE

Jugoslovanska konvoja
blokiral Donavo

BUKARESTA - Dvanajst ladij, združenih v dva konvoja, je blokiral Donavo pri Prahovu, 250 kilometrov zahodno od Bukareste. Dvanajst jugoslovanskih ladij preprečuje plovbo po Donavi vsem drugim ladjam. Do blokade pa je prišlo, ker so romunske oblasti prepovedale prehod mimo romunskih zapornic. Ta poteza jugoslovanskih oblasti je zasenčila obisk predsednika ZRJ Dobrice Cosica v Romuniji. Romunija nasprotuje oboroženi intervenciji mednarodne skupnosti proti ZRJ, ker bi ta lahko se zaostrija konflikt in ga razširila na celoten Balkan. Iliescu je povedal, da ima Romunija zaradi embarga proti ZRJ veliko škodo in se zato zavzema za odpravo sankcij proti svoji sosedu. (Reuter)

Hudi boji in priprave
na novo ofenzivo v Dalmaciji

SIBENIK - V okolici Vodic in Sibenika so tudi v četrtek potekali hudi boji med hrvaškimi silami in srbskimi uporniki. Prebivalci obeh mest so v zakloniških, obe strani pa se medsebojno obtožujeta, kdo je začel z napadi. Boji so potekali tudi v okolici porušenega masleniškega mostu, vendar kaže, da Srbi napadajo le od daleč in da so hrvaške enote vzpostavile nadzor na tem območju. Iz Splita so tja že prisli delavci, ki bodo gradili nov most, vendar nekoliko zahodnejše od dosedanjega. Boji, ki potekajo tudi v okolici Zupanja in Karlovca, dokazujejo, da miru na Hrvaškem se ne bo tako kmalu. V Beogradu pa so po skupnem zasedanju vojaškega poveljstva ZRJ in predstavnikov policije iz tako imenovane Republike srbske krajine sporočili, da Hrvaška pripravlja novo ofenzivo proti Srbom v Krajini. »Hrvaška nadaljuje z mobilizacijo in krepi svoje enote, ki jih namerava poslati proti Kninu,« so se zapisali v sporočilu. (G. M., AFP)

Hrvatje pristali
na neodvisnost Krajine?

BEOGRAD, ZAGREB - Voditelj Srbov na Hrvaškem Milo Paspalj je po vrnitvi iz New Yorka izjavil, da sta mu sopredsednika mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Vance in Owen ponudila neodvisnost Krajine, če bodo Hrvaški predali roznata območja. Ponudbo je Paspalj zavrnil, češ da so to najbolj srbski prostori, kjer ne pride v postev nobena trgovina. V Zagrebu se nihče ni uradno zanikal Paspaljeve izjave, menijo pa, da je trditve absurda. V Beogradu se sprasujejo, če so Hrvati pooblašili Vancea in Owna, da se o Krajini pogajata v imenu Zagreba. Hrvaška je namreč geografsko »najbolj tanka« prav na območju Krajine, zato v Beogradu verjamejo, da so se Hrvati pripravljali odpovedati »sveti hrvaški zemlji«, da bi s tem pridobili širsi in varnejši koridor do južnih delov države. (NIA)

Nagrada Predragu
Matvejeviću
in Timu O'Brienu

PARIZ - Sinoci so podelili francoske nagrade za najboljšo tujo knjigo. Najboljši tuji roman je po mnenju žirije Pogumu na rob avtorja Tima O'Briena, najboljši esej pa Mediteranski brevir hrvaškega pisca Predraga Matvejevića. Francosko nagrado za najboljšo tujo knjigo so ustanovili leta 1948, v njeni žiriji pa se vsako leto sestanejo priznani francoski kritiki, pisatelji in založniki. Letošnji nagrajenec Tim O'Brien, rojen leta 1946, se je boril v vietnamski vojni, ki se je ostro zarezala v njegovo literarno ustvarjanje. Njegovi junaki dvajset let pozneje pripovedujejo in pricaajo, kako kruta je bila ta vojna. Z vietnamsko vojno se je ukvarjal že v svojem prejšnjem romanu Čakajoč konec sveta.

Predrag Matvejević, rojen leta 1936 hrvaški materi in ruskemu očetu, je profesor književnosti na zagrebški univerzi. Mediteranski brevir je mešanica znorov, erudicije, spominov in fantazij, arhivskih dokumentov in resničnih izkušenj. Matvejević je izdal že deset knjig, aprila pa bo v Franciji izšla tudi nova: Epistolar druge Evrope. (AFP)

Podeljene nagrade
Onassisovega sklada

ATENE - Češki predsednik Vaclav Havel je prejel nagrado Onassisove fundacije za leto 1993, ki znaša 100 tisoč ameriških dolarjev. Nagrado je prejel za svoja prizadevanja pri uveljavljanju človekovih pravic. Fundacija je ob podelitvi v Atenah navedla njegov »vztrajni boj za zaščito človekovih pravic« in njegove pobude za »obnovo demokratične svobode v njegovi deželi«.

Fundacija je ustanovil pokojni ladjedelniški bogataš Aristotel Onassis in jo posvetil spominu svoga sina Aleksandra, ki je star komaj 23 let umrl v letalski nesreči.

Havel, ki se bo udeležil slavnostne podelitve nagrade Človek in človeštvo v Atenah, je v svojem sporočilu zapisal: »Nagrada mi pomeni poseben privilegij in izziv za nadaljevanje dela, za vrednote, kot so tesne človeške vezi, človeško dostojanstvo in svoboda«.

Nagrado Človek in kultura pa je letos prejel angleški gledališki režiser Peter Brook. Žirija je v svoji obrazložitvi navedla, da Brook »odkriva nove poti v ustvarjanju in raziskovanju gledališke prakse«.

Nagrado Človek in okolje so podelili Kanadcanu Mauricu Strongu, ki je lani opravljal delo generalnega sekretarja Svetovnega ekološkega vrha v Riu de Janeiru.

Nagrada Človek in družba pa je sla v roke Amerikanki Eunice Kennedy Shiver za ustanovitev Special Olympics International, mednarodne olimpijade, ki se je udeležujejo duševno prizadeti otroci in odrasli iz 70 dežel.

Vsaka od teh nagrad je vredna 100 tisoč dolarjev v gotovini, slavnostna podelitev pa bo maja v atenski koncertni dvorani. Nagrade bo podelil grški predsednik Konstantin Karamanlis. (AFP, A. K.)

SLOVENIJA / OBISK IZ ČEŠKE

Podobnosti
veliko, razlik tudi

Pogovori Zieleniec - Peterle

LJUBLJANA - Češka in Slovenija sta glede mednarodne politike in odnosov v podobnem položaju, saj sta obe nastali iz večjih celot in se zdaj obe vključujeta v mednarodno skupnost kot suvereni in neodvisni državi. Zato imamo enake probleme in se lahko dobro razumemo. Po drugi strani pa se državi v svojem položaju, zlasti glede vprašanja sukcesije bistveno razlikujeta. Češka in Slovaška sta se namreč razdružili po natančno dogovorjenem načrtu, v katerem so opredeljena tudi vprašanja nasledstva in članstva v mednarodnih organizacijah. Zato je to vprašanje, vsaj po pravni plati za Češko veliko bolj enostavno, kot za Slovenijo, je na novinarski konferenci med enodnevnim obiskom v Sloveniji poudaril češki zunanji minister Josef Zieleniec.

Češki gost se je v četrtek dopoldne pogovarjal s slovenskim zunanjim ministrom Lojzeto Peterletom, in sicer o sodelovanju, predvsem na gospodarskem in kulturnem področju, dogovorila pa sta se tudi za medsebojno podporo pri vključevanju v Evropsko skupnost in mednarodne organizacije.

Ministra sta govorila tudi o razmerah v nekdanji Jugoslaviji. Češka stran se želi dejavnije vključiti v razreševanje krize na tem območju, saj ima Češka svoje vojaške v Unproforju in v opazovalnih misijah na Hrvaškem, slovensko poznavanje razmer pa je zanje zelo pomembno. Češka je tudi pripravljena nuditi vso pomoč pri iskanju vojnih zločincev, če bo to po ustanovitvi mednarodnega sodišča potrebno.

Minister Peterle je obisk češkega kolega označil kot simbolčen,

saj je Slovenija po Slovski druga država, ki jo je minister Zieleniec obiskal po nastopu svoje dolžnosti.

Ministra sta se tudi pogovarjala o možnosti oblikovanja območja svobodne trgovine, in to v povezavi s tako imenovano Višegradsko trojko. Ta projekt je pomemben in tudi zelo zahteven, možno pa je, da bi ga kmalu uresnili.

Češkega gosta so sprejeli tudi slovenski premier Janez Drnovšek, predsednik Milan Kucan in ljubljanski župan Jože Štegar. (V. P.)

Dobrodoslica češkemu gostu (FOTO: Srđan Živulović/TRIO)

POSVET ZVEZE EKONOMISTOV

Drseči tečaj
ni združljiv
z devalvacijo

Previsok, prenizek, pravišnji?

LJUBLJANA - Pogled nazaj: »Uresničevanja gospodarske politike za leto 1992 ni mogoče presojati, ker je parlament sploh ni sprejel. Tudi maja lani izvoljena vlada parlamentu ni predložila celovite gospodarske politike, niti za tekoče niti za prihodnje leto. Tako iz zornega kota predsednika Gospodarske zbornice razmere v državi ocenjuje Dagmar Suster, ki na prvo mesto v seznamu za državo odločilnih posegov uvršča »spodbujanje izvoza, predvsem z realno višjim tečajem«. Jožeta Mencingerja ne presenečata »večni« vprašanja:

Je bolje imeti denarno politiko in pustiti tolar drseti, ali je bolje tolar vezati in se odpovedati denarni politiki? Je tečaj tolarja previsok, pravišnji ali prenizek?

»To sta bili, sta in bosta vprašanji in predmet razprav in sporov med ekonomisti, tujimi in domačimi, podjetji, gospodarsko zbornico, borzo, bankami, vlado, Banko Slovenije in posamezniki,« ugotavlja Mencinger in dodaja, »temu se ni čuditi, ekonomska teorija na postavljeni vprašanji ne daje dokončnih odgovorov.« Pac pa Mencingerja presenečajo razprave in vse glasnejše zahteve po devalvaciji, ki jih pripisuje pomanjkanju ekonomskega znanja, kajti politika drsečega tečaja pač ni združljiva z

enkratnimi razvrednotenji valute. O deviznih rezervah in z njimi povezanimi zahtevami, da naj »služijo gospodarstvu in razvoju«, Mencinger pravi, da so že zdaj točno v funkciji in posanjuje, da jih ni preveč in, naložene kot so, prinasajo 8-odstotne obresti, torej toliko, kot v Sloveniji ne prinaša zdaj nobena druga naložba. »Ivan Ribnikar o devalvaciji in tolaju na kratko meni: »Cas je, da nehamo s stalnimi zahtevami po devalvaciji, ki se pojavljajo po casopisih.«

Franc Arhar, na očitke, povezane z denarno politiko, odgovarja malo za salo in malo zares: »Saj veste, da nas tako ali drugače kritizirajo z vseh strani. Veste, predstavniki Mednarodnega denarnega sklada pravijo, da stejejo take kritike za najboljso oceno.« Dodaja, da je zakon Banki Slovenije kot temeljno nalogo predpisal skrb za stabilno valuto, to pa ni združljivo z zahtevami, da bi centralna banka tečaj tolarja povečala zgolj zaradi koristi izvoznikov. Ekonomisti na prvem letnem srečanju Zveze ekonomistov niso iskali odgovora na vprašanje: Ali bi morali imeti med podjetji izvozniki res poseben položaj oziroma ali mora imeti izvoz res podporo »celotnega gospodarsko-političnega instrumentarija«, kot misli Dagmar Suster? (K. F.)

KOMENTAR

Svetniki
pač niso
poslanci...

IVANKA MIHELČIČ

Da so državni svetniki uzaljeni, se ve. O tem, da njihova uzaljenost rahlo spominja na cepetavost razvjenega otroka, pa čivkajo ze vrabci na strehi. Ustava zaradi svoje skoposti sicer dopusca nekoliko širšo razlago položaja državnega sveta, po kateri ga je celo mogoče šteti za drugi dom parlamenta. Bistveno pri tem pa je, da svet o nobeni zadevi neposredno ne odloča niti soodloča z državnim zborom. To je točka, na kateri se lomijo kopja v bitki za veljavo, ki svetnikom pač ne gre. Državnemu zboru lahko predlagajo sprejem zakonov, dajejo svoje mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti, zahtevajo, da zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem se enkrat odloča, zahtevajo razpis zakonodajnega referenduma ali preiskavo o določenih zadevah javnega pomena. Nimajo pa nikakršne moči, da ga »prisilijo«, da njihovo mnenje upošteva. Oziroma, to lahko storijo le, če dosežejo razpis referenduma, saj potem volilci pritisnejo na državni zbor. Toda, verjetno je odvec govoriti, da gre za zelo drag instrument.

In nazaj k »svetniški« cepetavosti, ki je z vso močjo pršla na plan v sredo, med zasedanjem sveta. Najprej jih je močno prizadelo dejstvo, da je državni zbor sprejel vseh pet zakonov, na katere so svetniki vložili suspenzivni veto, ne da bi o tem sploh razpravljali. In vendarle je ustava jasna, ko pravi, da zbor samo ponovno odloča. Izjemoma pa je tokrat vseh pet za svetnike spornih zakonov pred glasovanjem slo skozi sito in reseto delovnih teles zbora. A tudi to je bil povod za prizadetost svetniške casti, saj so uzaljeno ugotovili, da jih nihče ni povabil k sodelovanju...

Cvetk je se veliko, rešitev pa v tem, da cimprej pridejo skupaj poslanci in svetniki in se o vsem pogovorijo brez kuhanja mule. Svetniki pa naj si ob tem vendarle poskusajo dopovedati, da so le svetniki in ne poslanci in da svet preprosto ni drugi parlamentarni dom. Če zeliijo, da to postane, pa naj se lotijo spreminjanja ustave. Vse drugo je namreč le zguba casa.

P O Š T A

Miselna napaka
in napačni tir

Zdaj, ko imamo nacionalno stranko in z njo povezano gibanje, bi bilo to dejstvo, imenovano nacionalizem, dobro pogledati malo bolj od blizu.

Vemo, da se nacionalizem najraje razmahne v kriznih obdobjih in da so za zveneče besede njegovih voditeljev najbolj dovzetni mladi ljudje.

Zanimivo pa je in primerno pojave, ki nacionalizem spremljajo, a tudi njegove neizbežne učinke in posledice postaviti pod lupo, si jih pobliže ogledati in z zarnico, ki jo premore vsaka boljša lupa, osvetliti z vseh strani.

Splošno mnenje v različnih deželah je, da je nacionalizem zlo, ki z zdravo narodno zavestjo človeka in z njegovim

obcutkom pripadnosti svojemu narodu nima nicesar skupnega. Res je, da v vsakem narodu obstaja nacionalizem, a dokler se pojavlja v manjšem obsegu, zožen na posameznike ali manjše skupine, je zanemarljiv družbeni pojav in ne more imeti večjih posledic. Kadar pa se nacionalizem zaradi različnih vzrokov razbohoti med narodom, lahko postane nevaren in razdiralen. Najprej se začne pri besedah, potem pa sledi nič kaj dolga pot do dejanj. Dokazi za to so nam pri roki kakor karte na mizi.

Za tragično dogajanje v nekdanjih jugoslovanskih republikah, za o zemeljska osvajanja ter nečloveška etnična čiščenja je glavna gonilna sila

skrajni nacionalizem. Z njim je povezana oblast, nenehno iskanje namišljenih pravic na račun drugih in želja po nadvladi.

Kaj pa je bilo v nedavni preteklosti z nemškim Nationalsozialismusom, kaj vse se je izcimilo iz njega? Dolga leta po vojni je bila nemška nacionalistična ideologija sinonim za zlo in nesrečo ter svarilo za druge narode po svetu.

V sosednji Avstriji, na Dunaju, je uradno demonstrialo 250.000 ljudi z gorečimi svечami v rokah proti sovratstvu in nestrpnosti do tujcev. Ta mogočna manifestacija in druge podobne po

Nemčiji bi lahko bile močan impulz za razmišljanje nekaterim domačim nacionalistom, ker bi jih opozorile na širino in daljnosežnost tega pojava.

Kaj pa Slovenci, naši rojaki po svetu? Mnogo je naših ljudi zunaj slovenskih meja, razkropljenih skoraj po vsem svetu. So tam, kjer živijo tudi tujci, kajpada? Če bomo doma gojili in pustili razrasčata sovratnost do neslovencev - saj to ne more ostati skrito - utegnemo izzvati sovratstvo in napetosti do naših lastnih ljudi tudi v drugih okoljih. Če bomo mi grizli druge, bodo začeli kmalu tudi drugi gristi

nas. To je naravni zakon vzroka in posledice. Na svetu nismo sami, to je tisto!

Radi bi v Evropo, a ne pozabimo, da nas tudi Evropa gleda in opazuje skozi svojo lupo. Ne zanjima je samo, kako poslujejo naša podjetja in banke, ampak tudi, kako se povezujemo med seboj in z drugimi, ki živijo med nami. Vemo, da Evropa zelo ceni spoštovanje človekovih pravic in da to zahteva tudi od vseh, s katerimi se povezuje. Iz prakse pa vemo, da nacionalizem in človekove pravice ne hodijo radi z roko v roki, ampak je prav nasprotno. Majhen narod smo, a maj-

hnost ozemlja ni pomembna. Ne smemo si privoščiti majhnosti in ozkosti duha. Nasa morebitna nestrpnost do vsega, kar ni slovensko, bi nam pretresla in tudi porušila perspektive za prihodnost in nasi mladi državi se ne bi dobro pisalo. Noben nacionalizem na svetu ne more ščititi interesov svojega naroda. Nekateri nacionalno napeti ljudje mislijo morda nasprotno, toda to je miselna napaka in napačni tir.

Vsaka »etnično čista« država stoji na trhljih temeljih, nima korenin, iz katerih lahko rastejo skupnost in povezovanje med ljudmi. To je umetna tvorba, ki nima možnosti za prihodnost.

Zato pa, sodržavljanji, slovenski nacionalisti ni-

kar ne pozabite: z ozkimi idejami boste pripeljali narod samo do prvega vogala, potem pa nikamor več naprej. S sovratstvom in z nestrpnostjo se se kamna na kamen ne da postaviti, kaj sele zgraditi kaj kakovostnega, npr. stabilno državo.

Moje sporočilo vsem Slovincem je kratko in preprosto: Odprto, sodelovanje in strpnost do vseh okoli nas in med nami - to je prava usmeritev in draga nalozba za narodov dobro v prihodnosti. Nasprotje tega pa je vase zagledani, z nestrpnostjo prepojeni in ozkosrčni naravnani nacionalizem. Na svetu pa nikakor nismo sami ...

Olga Kurnik,
Kamenski 52,
Maribor Studenci

POGLED

Naše majhne ekološke sramote

MARTIN IVANČIČ

Tisto, čemur pravimo kakovost življenja, naj bi po optimističnih napovedih postajalo prevladujoča »filozofija« tudi v slovenski družbi. K uresničevanju tega filozofskega načela bi vsekakor morala veliko pripomoci domnevno narasčajoča ekološka zavestnost ljudi. Sicer pa se mi zdi, da je v modi obsežno ubadanje z velikimi družbenimi temami in življenjski problemi, navidez drobni in nepo-

membni pa tečejo mimo in ljudi spravljajo v apatijo, zato bi rad prispeval konkretno pobudo.

Resda imamo poslance, ministre in sekretarje, ki bi morali tudi z reševanjem takih drobnih zadev zaslužiti svojo skromno plačo. A brzčas tega ne utegnemo, ker je toliko pomembnih zadev, ki jih morajo postoriti. Med drugim so to njihove skromne plače ...

Nemara v svoji razlagi grešim. Laično gledano pa se mi zdi, da je komplementarni pojem de-

mokracije (ko torej stvari ni več moč urejati s totalitarno močjo) pravično in rigorozno sodstvo. Prepričan sem, da ni treba razlagati, kaj s tem mislim. Ko človek hodi po parkih in ulicah, vse bolj doživlja gnus in zgražanje nad nemarnostjo ljudi. S slikovitimi opisi pljunkov in celih preprog cigaretnih ogorkov na mestnih pločnikih ter pasjih iztrebkov po parkih naključnemu bralcu ne bi

rad vzbujal custvenih odzivov, saj takšnih občutkov brzcone ni treba se bolj stopnjevat. Pac pa mislim, da je zadevi moč hitro in učinkovito priti do dna s hitrim sprejemom in domala drakonškim izvajanjem rigoroznih zakonskih predpisov. Ti naj za krsilce avtomatično in »na licu mesta« pomenijo zares visoko gnotno kazen in konec sleherne potuhe, kakršno na primer lahko

opazamo pri crnograditeljskih krsilcih (tako med državljani kot med predstavniki organov države).

Popolnoma jasno je, da je lahko takšen način kaznovanja brezobzirnih in primitivnih zasmrjavalec zgolj eksemplaričen, saj ni moč »poloviti« vseh po vrsti. Toda kdor bo zaloten in poučno kaznovan, se ne bo več spozabil. Tisti z več sreče pa bodo veliko bolj

previdno svinjali okrog sebe. Učinek te edine delujoče terapije bo v vsakem primeru naravnost zavidljiv.

Ni receno, da ne bodo nekateri ob tem zamahnili z roko, češ, spet se je enemu »utrgalo«. Vendar pa verjamem, da se vedno dovolj takšnih, ki bi radi k slavospevnim geslom o svojem mestu dodali ugotovitve in ne gesla, da je njihovo mesto čisto. Pa ce se tako ljubijo pse in cigarete in ce jih se bolj sili na pljuvanje!

Zato se zares nadejam, da za takšne malenkosti ne bo potreben referendum. Če pa bo, lahko verjamemo, da bo zainteresiranim stal minister za okolje trdno ob strani. Crne gradnje so gotovo večja nesnaga, a tudi velike nadloge se zacenjajo z majhnimi. Zgoraj omenjeno, kajpak, ni samo nadloga. Velika sramota je in glede njenega odpravljanja nas porazno prekasajo ze mnoge azijske države.

GLEDALIŠČE / RECENZIJA

Vdor realnega

Iz predstave: Z leve zgoraj proti desni spodaj: T. Gubenšek, D. Grašič, V. Tomič, J. Roposa, N. Rajljan, G. Jakomini (Foto: arhiv)

Režija, scenografija, dramaturgija: Vlado Repnik; dramaturgija, supervizija: Katja Sugman; koreografija: Matjaž Bucar; logika: dr. Damjan Bojadžijev; kostumi: Luka Zan; maske: Aljana Hajdinjak;

korepeticija, zbor: Institut Egon March; luč: Dušan Brezigar; risbe: Felix Casio; igrarji: Violeta Tomič, Damjana Grašič, Tomaz Gubenšek, Jozef Roposa, Natasa Rajljan, Gorazd Jakomini.

Zahvaljujoc uspehu »zgodovinske gledališke avantgarde« Dragana Zivadinova in njeni preobrazbi v »kronično stanje« slovenskega gledališča, je retorika novega in destruktivnega izgubila sarm herojske privlačno-

sti. Ekskluzivne estetike eksperimenta sobivajo v nekakšnem mrtvili, Zivadinova pa z emotivnim in humornim sprevracanjem v Noordungu znova razbija fluktuirajočo ustaljenost. Repnikovo gledališče Vdor realnega

mu sledi presenetljivo spretno, seveda v okvirih prej omenjenih interesov. Helios in Brigade lepote raziskujejo povsem natančna, za zahodno gledališče fundamentalna vprašanja; avtorjevo in gledalcevo točko zrenja, čas, odnos med realnim in fikcijo, mazohistični značaj igre. Realno v Walterju Wolfu prehaja v imenu gledališča, čas se prepleta s prostorom, ki ga pogojuje gledalcev pogled. Repnikova poetika je v popolnem nasprotju s pojmovanjem človeka in umetnosti v zahodni misli, v »neoavantgardističnem« gledališču bleesce obvladuje največjo oviro - besedilo. Problem ločevanja med besedami in pomeni v prostoru in stroge delitve na subjekt in objekt - je razrešil po naceru »dobe sednosti jezika«, s katerim presega transcendiranje pomena in odnosu do besedila.

Predstava se začne in konca s skoraj pobožnim, ponižnim obračanjem k publiki, ki je pripeljana in namerščena v udobne naslanjače in potem prepustena somraku, v katerem glasovi izrekajo »Om mani padme hum«. Somrak, približevanje in oddalje-

vanje glasov so priprava na ritual uživanja v molitvi skozi besedilo, ki je blizu vzhodnjaski nelo-gocentrični govorici. Ure, ki so razobesene na gibljivi konstrukciji, z odprtinami v obliki koles, ne merijo poteka časa, v smislu Zenonovega paradoksa o telesu pušice, ki se zmeraj nahaja v neki točki, nikoli pa se ne giblje, sedanjost pa lahko dojamemo le, če je sleherni trenutek ze zaznamovan s sledni preteklosti in prihodnosti. Predstava gledalca, seveda če je na to pripravljen, brez neoa-vantgardističnega nasilja omogoča, da v njej sodeluje. Umesen je v mali molitveni prostor z odprtinami, ki ponuja nov, drugačen, voyeuristični pogled na prizorišče dogajanja. Gledalec dobi čaj, spet kot del zunajcasovnega, vzhodnjaskega obreda.

Dramske osebe so razdeljene na sedem lam, med njimi je samo ena Walter Wolf, a tudi on je zlit z ostalimi junaki, to so Sabbatai Zevi, Antigona, dalajlama, Jody Schecter, Illona Staler ter inkvizitor. In kje v to predstavo vdira realno? Res je, da Walter Wolf ni zamišljen kot fiktivna struktura, o realnem se

tu razmišlja kot o nečem, kar je bilo v danem hipu navzoče, zato ker se ta sedanjí trenutek zdaj zdi enostaven, nedeljiv absolut. Srečanje s cutnostjo in mirom v predstavi prav tako ne izključuje možnosti interpretativnega užitka. Predstava je organizirana v devet slik, določen ključ za branje pa ponuja v osrednjem prizoru: »Človek je ukročen, ko se obnaša kot volk.« - v katerem se gledalci preselijo v majhne kocke in potujejo v vesolje.

Podobno kot materializirani Leibnitzev laboratorij, v katerem nastajajo možni svetovi, je tudi ta mini laboratorij obremenjen s težavami povsod navzočega logocentrizma, neposrednosti občutenja, prisotnosti dokončnih resnic in spontane intuicije. Igralci v Walterju Wolfu niso imeli klasične, pa tudi ne anarhične naloge, ampak iniciatorsko moč, ki je od njih zahtevala obvladovanje biomehanskih, psiholoških in obrednih nians.

Repnik s svojim gledališčem Vdor realnega vrača smisel teatškemu elitizmu, povsem pa sledi duhu, ki se odreka subverzivnosti na račun občutljivosti.

NA KRATKO

Vojna med mušketeriji

HOLLYWOOD - Družba TriStar, ki svoj projekt The Three Musketeers (režiral naj bi ga Jeremiah Chechik) gradi na Willemu Dafoeu in Ethamu Hawku, zvezdniku filma Alive, trenutno s svojimi pripravami zaostaja za Disneyem, svojim glavnim konkurentom, saj so tam za svojo verzijo, ki bo prav tako posneta po slavnem Dumasovem romanu, že pridobili igralce Kieferja Sutherlanda, Charlija Sheena in Chrisa O'Donnella, režiral pa bo Steve Herek. Snemati naj bi začeli aprila. To pa se ni vse: svojo inacico Treh mušketerijev namreč pripravljajo tudi pri Vision International. Režiser bo Gene Quintano, v vlogi D'Artagnana bo nastopil Jean-Claude Van Damme, njegova soigralca pa bosta Gerard Depardieu in Jean-Paul Belmondo. Trije mušketeriji Alexandra Dumasa (očeta) so doživeli že toliko ekranizacij, da je prav, če se ob hkratnih pripravah na tri nove inacice spomnimo vsaj nekaterih od številnih verzij, ki so jih posneli doslej. Prve med njimi so bile se neme, najstarejša je tista, ki jo je režiral Thomas Ince (1914). Leta 1921 je Tri mušketerije posnel Fred Niblo, v spektakularnih akcijskih prizorih pa je blestel Douglas Fairbanks. Burlesko na to temo, Three Must-Get-Theres, je v Hollywoodu leta 1922 posnel francoski komik Max Linder (režiser in igralec glavne vloge). V ZDA so v 30. letih naredili še dve verziji: prvo (1935) je režiral Rowland V. Lee, drugo (1939) pa Allan Dwan. Leta 1948 je svojo inacico prispeval se George Sidney, odklikuje jo prav zvezdniška zasedba (Lana Turner, Gene Kelly, June Allyson). Francosko-italijansko verzijo v dveh delih, Les trois mousquetaires (1961), je režiral Bernard Borderie, leta 1974 pa je svojo izvrstno interpretacijo, prav tako v dveh delih - The Three Musketeers in The Four Musketeers - posnel britanski režiser Richard Lester, ki ji je petnajst let kasneje (1989) dodal še tretji del, The Return of the Musketeers (I.K.)

Royal academy v letu 1991/92

LONDON - Londonska galerija Royal Academy of Arts je objavila svojo letno statistiko. V lanskí sezoni je njene razstavne prostore obiskalo milijon 18.114 ljudi. Med posameznimi razstavami po obisku prednjači The Pop Art Show, ki je bil na ogled jeseni leta 1991 in si ga je ogledalo 263.740 obiskovalcev. Na drugem mestu je retrospektivna razstava Alfreda Sisleyja. Lani poleti si jo je ogledalo 204.773 ljudi, potem pa se je razstava preselila v Pariz, kjer je prav tako privabila veliko obiskovalcev. Na tretjem mestu po obiskanosti je razstava o renesančnem umetniku Andrei Mantegni, ki si jo je lani spomladí ogledalo 202.005 obiskovalcev. Vec kot sto tisoč obiskovalcev so v Royal Academy zabeležili se na dveh razstavah: Hokusai, ki je bila na ogled lansko zimo, in 24. poletni razstavi, ki je nekakšen letni pregled likovne ustvarjalnosti, na ogled pa je vsako leto v poletnih mesecih. Najslabše obiskana je bila spomladanska razstava Rothensteinovih skatel, ki si jo je ogledalo le 14.098 ljudi. Le nekoliko bolje so jo odnesli Trije svetovi Francesca Clementeja, zanje so prodali 21.704 vstopnice. (A.K.)

JEZIKOSLOVJE / KNJIGI

Spomini jezikoslovnih veščakov

MARIJAN PUSAVEC

Igor Zagar, Jezikanja, založba Pasadena, broširana, 630 str

regulirajo »sporočanski promet«, je ne samo očitna, ampak zaskrbljujoča. Ne zato, ker se tako kaže vedno večja pomanjkljivost jezikovne vzgojenosti, temveč predvsem zato, ker omogoča domači umetnosti, da se legitimno pase pred našimi očmi in taiste oči zasipa s peskom bleščic iz arzenala duhovnih puhlosti. Kaj je enostavneje od leporečnega jezikanja, ki je prazno vsakega smisla in ima zgolj namen učinkovati?

Velimir Gjurić in Igor Zagar vsak v svoji knjigi pretresata prav to nevalgicno točko »jezikanja« za javnost pisocih in govorečih Slovencev. Gjurić je v knjigo Slovenscina zdaj! zbral članke, ki jih je objavljval v Jezikovnem kotičku v reviji 7D od poletja 1987 do poletja 1989.

Zagar je od jeseni 1989 do jeseni 1992 v Studiu Ljubljana v živo vodil jezikovni kotiček jezikovno slepo črevo, njegovi refleksi na jezikovne nebulozne v javnosti pa so zdaj zbrani v knjigi Jezikanja. Knjigi nista zgolj uporabno ctivo za tiste, ki bdijo nad jezikom in so v zadregah, kadar ne vejo, kako kaj razumljivo in učinkovito povedati, njuna priročnost je drugačna, prej predstavljata prispevek k tistim memoarom, ki se dokumentaristično spominjajo herojskih časov slovenske pomladi in poletja po njej. Ti memoari ne posegajo neposredno v družbeno in politično dogajanje

Velimir Gjurić, Slovensčina zdaj!, založba Art Agencija, izdajatelj TDS Slinga, broširana vezava, 1200 str

zadnjih petih let, temveč si ga ogledujejo in pretresajo skozi uporabo jezika in zadrege ob tem. Naj gre za aktivistično Gjurićovo držo ob problematiziranju statusa slovensčine v jugoslovanski vojski ali za Zagarjev intelektualni cinizem ob »slovenskem pisancu«, postane evidento, da smo se Slovenci lahko osamosvojili predvsem zaradi večšega uporabljanja materinsčine, karte, na katero kot narod največ stavimo, ko se skusamo razlikovati od drugih narodov.

Knjigi, ki ju odlikuje zgovornost, razumljivost, komunikativnost ter dobršna mera cinizma, parodije in ironije, kazeta, kako se da o slovenscini govoriti v aktualnem, neuhoparnem jeziku, kar je redka lastnost avtorjev, ki kritično razmišljajo o materinscini.

ESEJISTIKA / KNJIGA

Roman kot del dogajanja

TOMO VIRK

Metafizika in teorija romana je uredniški naslov za predavanja Teorija romana, ki jih je imel Pirjevec v studijskem letu 1975/76. Intervencija urednika Tineta Hribarja glede razširitve naslova je povsem na mestu, saj se od 19 predavanj iz cikla z romanom ukvarjata le zadnji dve, ostalih 17 pa se ubada z analizo evropske metafizike. Takšna praksa ni bila pri Pirjevču nič izjemnega, saj nekaj podobnega lahko opazimo npr. tudi pri predavanjih o slovenskem romanu. Vsaj delno je to posledica za Pirjevca specifičnega komparativističnega pristopa, po katerem vsako sprasovanje o literaturi nujno uvaja vprašanje o lastnem metodološkem postopku. Hkrati pa je takšno načelo tudi posledica globokega duhovnega in miselnega okvira, v katerem se je Pirjevec gibal v zadnjem desetletju in pol svojega delovanja.

Knjiga Metafizika in teorija romana dopolnjuje podobo, kakršno smo si lahko o njenem avtorju ustvarili npr. na podlagi spisov Strukturalna poetika in literarna znanost, Filozofija in umetnost ter nekaterih uvodov v Sto romanov. Pomaga nam razumeti, da razmišljanje o romanu za Pirjevca nikoli ni samo strogo literarno-znanstveno vprašanje, ampak vedno tudi refleksija o smislu umetnosti nasploh in v nekem smislu njena apologija, nenazadnje pa tudi premislek najglobljih vprašanj nase eksistence. Po-

Dušan Pirjevec, Metafizika in teorija romana, založba Paradigme, broširana, 1995 str

maga nam razumeti, da roman za Pirjevca ni le nekakšna prispodoba ali odsev nekega »realnega«, »resničnega« dogajanja, ampak je sam del tega dogajanja. Da bi lahko to jasno doumeli, se moramo spomniti heideggrovskega izvora Pirjevčeve misli. Pirjevec povzema Heideggrovo razumevanje zgodovine evropske civilizacije kot bitne zgodovine, kot procesa torej, ki poteka kot »dogajanje« biti. Od Platona naprej poteka ta proces kot evropska metafizika, za katero je značilna pozaba izvirne biti, na katere me sto stopi metafizična bit, pojmovana kot ideja ali bistvo; zadnja etapa tega dogajanja je novoveška evropska metafizika.

Resnica narava tega procesa nam je (zaradi same narave metafizike) zakrita in na tem mestu se

pojavi umetnost, ki nosi pri Heideggru in Pirjevču izrazito ontološko funkcijo. Je namreč »samopostavljanje resnice v delo«, resnica pa je resnica biti. V dobi pozabe biti je umetnost edino mesto, kjer se kaže ta izvirna bit in kot takšna je po tej logiki nekakšna »zgodovinska nujnost« (v smislu zgodovine biti). V tej strukturi je roman tista vrsta umetnosti, kjer se kaže - v junakovi načelni katastrofi - resnica novoveškega sveta, katero zaznamuje posebne vrste razcep med metafizično in nemetafizično bitjo, ontološka diferenca. Ravno iz te celostne, bitno-zgodovinske perspektive je sele jasno, zakaj je roman mogel le v okviru novoveške metafizike (in je v tem okviru celo nujen) in zakaj se Pirjevčeva teorija romana omejuje le na to obdobje (in zato ne upošteva antičnih ali srednjeveških romanov) oziroma na to strukturo (in odreka romaneskno romanom 20. stoletja ter ne zmore definirati slovenskega romana).

Ko presojamo knjigo, ki je pred nami, v zvezi z nekaterimi slabostmi, ne smemo prezreti, da gre za nespremenjeno podobo predavanj in ne za besedilo, ki bi ga avtor nameril za knjižno objavo. To ima navsezadnje tudi neko prednost: končno si lahko vsi »ogledamo« eno od legendarnih predavanj, za katere je bilo toliko zanimanja, kot za najbolj razvpite kino predstave.

GLASBA / ZBIRATELJSTVO PLOŠČ

Kakšna je razlika med trinajst in štirinajst?

Ob izidu CD plošče skupine Begnograd

MARKO JENSTERLE

Znani slovenski glasbenik, ki se je malce poigral s svojim imenom in se podpisal kot Bridko Bebić, je v spremnem besedilu CD Tastare (The oldwones) skupine Begnograd zapisal: »Nemarna rec, kakršna je danes par kosov vinila, je bila v tistem daljnem času velika in za veliko večino slovenskih in jugoslovanskih bendov neizpolnjava sanja o njihovem posmrtnem življenju«. Gre namreč za to, da posnetki pred petnajstimi leti niso mogli vstopiti skozi posvečena vrata množicne industrije rocka, saj je bil tehnološki proces izdaje LP zapleten in zahteven, danes pa so v obliki CD brez težav dostopni sirsí glasbeni javnosti. Ker stroški izdelave CD (brez snemanja ipd.) znajojo že komaj nekaj nemskih mark, je na teh ploščah praktično mogoče izdati, kar si želimo. CD so nekdanjim LP čez noč odvzeli vso njihovo svetost, ki se je kazala v številnih oblikah. Navsezadnje tudi v večjih ovitkih, ki so pogosto pomenili dodatno umetnost. Kult LP pa je segel (in se sega) mnogo dlje. Si lahko predstavljate, da danes po Ameriki (predvsem v Greenwich Villageu in v San Franciscu) stare in rabljene plošče Franka Zappa z originalnimi ovitki (Freak Out, na primer) prodajajo po 70 dolarjev? Oziroma se huje. Ali veste, da so pred kratkim rabljene LP plošče, na katerih Jack Kerouac ob glasbeni spremljavi recitira svojo poezijo in prozo, prodajali po 150 dolarjev? Danes pa je kar tri njegove plošče skupaj z dodatnimi in se neizdanimi posnetki kot CD v paketu mogoče dobiti za borih 100 nemških mark. Podpisani sem pred leti po dolgem iskanju v newyorskem Greenwich Villageu končno našel LP Howl (»second hand«, seveda), na katerem Allen Ginsberg recitira to svojo slavno poemo, vendar mi je bila cena sto dolarjev previsoka. Ko sem jo nekaj mesecev kasneje našel v Buenos Airesu, in to popolnoma novo, sem bil najprej prepričan, da sanjam, takoj zatem pa sem z obema rokama planil nanjo v strahu, da mi je kdo od kupcev ne bi iztrgal iz rok. Bojazen je bila seveda popolnoma odveč, saj je plošča v predalnih trgovine ležala že več kot deset let. V Buenos Airesu pač ni beatnikov, ki bi kupovali svojo nostalgijo. Zato je bila tudi njena cena le »sramotnih« sedem dolarjev.

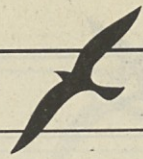
Ob omenjenih primerih se je dobro vprašati, koliko je kult glasbe navzoč tudi v Sloveniji, oziroma konkretnje - koliko so zbiralci plošč Tomaza Pengova (zdaj, ko se izidom Rimske ceste spet na moc popularen) pripravili odsteti za njegov soundtrack iz filma Krc, ki je izšel v izjemno majhni nakladi in nikoli ni bil v prodaji? Podobno vprašanje je, kakšna je vrednost prve izdaje (s se necenzuriranim ovitkom) plošče Pljuni istini v oči skupine Buldozer?

Cetudi industrija CD nezadržno ruši kult nekdanje LP, je jasno, da na svetu se vedno obstaja precej navdušencev, ki v plošči ne vidijo le kosa navadne črne plastike z zvocnim zapisom, ampak precej več.

Ta daljši uvod je nujno potreben, če hočemo razumeti veselje nekaterih kupcev plošče Begnograd iz Kranja, ki so se najprej zgrazali nad tem, kako je mogoče v prodajo spustiti CD s tako nemarnim (navadno fotokopijo) ovitkom, da bi se kasneje, ko so ugotovili, da obstajata dve različici iste plošče, hitro zavedli, kako imajo nekaj, iz česar bi lahko nastal kult CD. Razlika med uradno in omenjeno ploščo skupine Begnograd je v tem, da je na uradni 13 skladb, v Kranju (morda pa se kje) pa je bilo mogoče kupiti primerke z dodatno - 14. skladbo, z živo izvedbo Tazadne tanove, ki traja 9 minut.

Zgodba naj bi bila takale: Eden od članov zasedbe Begnograd se menda ni strinjal s tem, da bi tudi Tazadna tanova (live) izšla na CD. Izdajatelj ali izdajatelj projekta pa je bila stvar tako všeč, da se je odločil natisniti se nekaj deset posebnih izvodov, ki bi vključevali tudi ta posnetek, namenjeni pa naj bi bili le krogu najozžjih begnogradovskih fanov. Zgodba naprej pravi, da so po nesreči neki kranjski trgovini s ploščami ob nakupu v skladišču dali napacen zaboj, zaradi česar so se ti posebni CD znašli v redni prodaji in bili seveda tudi takoj razprodani. Ne smemo namreč pozabiti, da v Kranju ze po tradiciji obstaja vrsta ljubiteljev glasbe, ki hitro preccenojo, kaj so raritete.

Kult CD na Slovenskem lahko nastane le, če se bodo ljudje za razširjeno verzijo begnogradovske plošče zanimali predvsem, ker je z njeno pojavitvijo povezana neka zgodba, ki je verjetno nikoli ne bo mogoče preveriti in bo imela tudi elemente mitičnosti, ne pa zato, ker je bilo nekoc na tem koscu plastike za isti denar se 9 minut glasbe več.

RIM / RAZPRAVA V POSLANSKI ZBORNICI PO DELNI PREOSNOVI VLADE

Amato sicer prejel zaupnico vendar ostal brez večine

Del socialistov mu je izrekel samo »tehnično« podpora

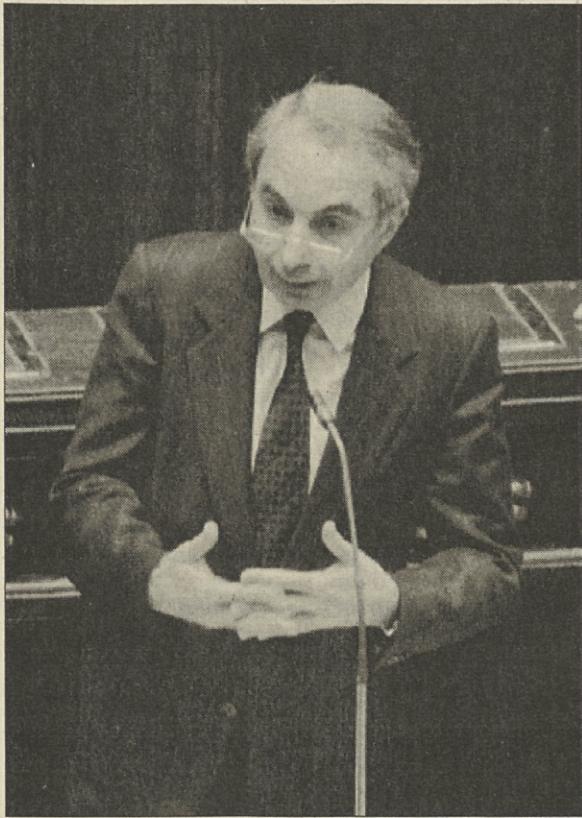
VOJMIR TAVCAR

RIM - Potrdili so mu zaupnico, a obenem je izgubil večino. Po enem od absurdov, ki so značilni za krizno obdobje italijanske politične scene, je poslanska zbornica včeraj s 310 glasovi za (KD, PSI, PSDI, PLI SVP in UV), 265 proti (DSL, PRI, Severna Liga, SKP, MSI, Mreža, Zeleni) in 9 vzdržanimi potrdila svoje zaupanje v vlado Giuliana Amata. Toda potrditev vlade je bila bolj izraz nujnosti zaradi pomanjkanja hitro prehodljivih alternativ, kot pa prepričanja, da je pot, ki jo uteleša sedanja vlada, dovolj dobra. In za del socialisticne stranke je bila včerajšnja samo »tehnična podpora«, da vlada ne bi padla, ob istocasi veliki kritičnosti do vladnega programa in predlogov.

Pretes, ki se je začel z odstopom pravosodnega ministra Claudia Martellija in se nadaljeval z odstopi finančnega ministra Giovannija Gorie ter ministra za zdravstvo Francesca De Lorenza, je odprl rane, ki jih premier Giuliano Amato kljub podpori predsednika republike Oscarja Luigijsca Scalfarja ni znal in tudi ni mogel izločiti. To mu je delno preprečilo ustava, ker mu ni dopustila, da bi odločil ministra za industrijo Giu-

seppeja Guarina, to pa so mu preperele tudi stranke, ki so mu najprej onemogočile široko preosnovo in nato vsilile zamenjave dosledno po zalostno znamenju priročniku Cencelli (porazdelitev mest glede na volilno tezo strank in njihovih notranjih struj), saj je leveda demokristjana Gorio zamenjal levi demokristjan Beniamino Andreatta, liberalca De Lorenza liberalca Ciaurra. In ministrstvo brez listnice za privatizacije je bilo zaupano človeku iz socialističnih krogov, da bi delno potolažil stranko, ker je na pravosodnem ministrstvu socialista Martellija zamenjal neodvisni jurist Giovanni Conso.

Vse to je včeraj in predvčerajšnjim prislo na rešeto parlamenta s skrajno levo in desno opozicijo, ki sta vztrajali v zahtevi po odstopu Amatove vlade, razpustu parlamenta in predčasnih volitvah, z vladno večino, ki je brez navdušenja in brez velike prepričanosti potrdila zaupanje Giulianu Amatu, z Demokratično stranko levice, ki je ponovila svoj predlog o nujnem preokretu, novi vladi, ki naj bo izraz drugačne večine in ki naj bo jasen znak prekinitve z dosedanjimi praksami. Stranke večine, sta včeraj v imenu

Predsednik Amato med repliko v poslanski zbornici (AP)

DSL poudarila Alfredo Reichlin in Claudio Petruccioli, so dobro razumele, kaj želimo in predlagamo, prav zato pa niso hotele upoštevati naših predlogov.

Na sorodno struno je bil uglasen tudi poseg socialista Maria Raffaellija, ki je ocenil kot neustrezno vladno politiko zlasti na družbenem in gospodarskem področju, predvsem pa izrazil upanje, da bodo

v kratkem možna taka programska zblizanja z DSL, PRI in Zelenimi, da bo mogoče oblikovati novo vlado. In ob zahtevi po večji jasnosti, ki jo je naložil KD, je Raffaelli napovedal »tehnično podporo« vladi. Njegovo stališče je osvojilo približno 20 poslancev PSI (Amatova vlada ima samo 16 glasov večine), obenem pa prisililo nacelnika poslanske skupine te stranke

Giuisia La Gango, da je v glasovalni izjavi se bolj podčrtal neodvisnost med vlado in strankami, ki jo podpirajo. Toda odgovor na te kritike je Giuliano Amato v repliki spet in se odločneje zavrnil tezo, da bi bila njegova vlada izraz predsednika republike. »Vlada je nastala na osnovi parlamentarne večine, ki se je zbrala ob programu. In če ne bo več te večine, bom odstopil in odšel z zadovoljstvom.« Ob tem pa ni prihranil kritične osti DSL in tudi delu svoje stranke, katerima je očital, da dajejo predloge, ki ne slonijo na resni analizi stvarnosti. »Vladna kultura«, je profesor poudaril Amato, »pomeni, da se analiza spremeni v predlog. Zato morajo besede preokret, prekinitev s preteklostjo, prehodna faza sloneti na resni analizi.«

Morda bo k zblizanju stališč med večino in delom opozicije prispevala referendumska kampanja, obenem pa tudi iskanje politične rešitve za posledice podkupniške afere, ki zaradi plaza sodnih obvestil povzroča vse hujše pretese na politični sceni, ti pretresi pa se z negativno amplifikacijo odražajo v gospodarstvu in na finančnih trgih. Te probleme pa je skoraj nemogoče reševati s skromno in labilno večino, s katero razpolaga Giuliano Amato.

RIM / TISKOVNA KONFERENCA ODBORA ZA JEZIKOVNE PRAVICE

»Italija bo ostala v Evropi če bo ščitila manjšine«

Tako so poudarili vidni politiki, ki so pristopili k odboru Zakon o jezikovnih manjšinah bi moral kmalu v senat

RIM - Vsebinsko je komaj simbolichen, toda njegova odobritev bi za Italijo pomenila pomemben korak naprej na področju varstva manjšinskih skupnosti in uresničevanja ustavnih dolocil. Tako so poudarili včeraj pripadniki Odbora za jezikovne pravice na novinarski konferenci, med katero so predstavili pobude za uveljavitev pravic jezikovnih skupnosti in za uresničitev tistih zascitnih nacel, ki jih je Italija podprla na evropski ravni, doma pa nikoli uresnicila.

K Odboru za jezikovne pravice so pristopili vidni italijanski kulturni delavci, med katerimi velja omeniti predvsem jezikoslovca Tullia De Maura in zgodovinarja Gaetana Arfeja, bivšega evropskega poslanca PSI in nato senatorja KPI, ki je v evropskem parlamentu dal pobudo za prvo evropsko listino o pravicah manjšin, znano kot dokument Arfe. Poleg tega pa je pobudo odbora podprla široka paleta parlamentarcev raznih političnih skupin. Med temi Mario Brunetti in Giovanni Russo Spena (SKP), Stefano Rodotà (DSL), Gabriele Renzulli in Silvano Labriola (PSI),

Pietro Soddu (KD), Luciano Caveri (UV), Nando dalla Chiesa (Mreža), Marco Boato (Zeleni) in Alfredo Biondi (PLI). Omenjeni poslanci so se obvezali, da bodo podprli parlamentarno pot zakonskega osnutka, ki ga je zbornica sprejela že v prejšnji mandatni dobi in ki je nato obical v senatu tudi zaradi odpora predsednika Giovannija Spadolinja.

Zakonski osnutek, ki zadeva vse jezikovne skupnosti z izjemo treh narodnih manjšin, ki živijo ob severni italijanski meji (torej tudi slovenske), predvideva možnost pouka manjšinskih jezikov v vrtcih, osnovni in srednji soli, pouk manjšinske kulture, dvojezično poslovanje narodnostno mešanih obcin, dvojezične javne in cestne napise, nekaj kulturnih programov v jezikih manjšin v okviru*deželnih sporodov Rai in podporo manjšinskemu tisku ter manjšinskim zasebnim radijskim postajam. Toda - in to dolocilo je v prejšnjem mandatu vsilil trzaski listarski poslanec Giulio Camber - to je mogoče, ce v doloceni obcini živi najmanj 15 odstotkov manjšinskega prebivalstva.

Kot so poudarili di-

skutanti na včerajšnji novinarski konferenci, zakonski osnutek ni najboljši in z vsebinskega vidika je malo več kot simbolichen. Kljub temu pa so ga vzeli kot osnovo za nadaljnje delo, ker je bil sprejet v prejšnjem mandatu, kar dovoljuje nujnostno obravnavo in torej pospešen parlamentarni iter. Komisija za ustavna vprašanja poslanske zbornice bo najbrž ze prihodnji teden začela z razpravo, delo v komisiji in nato v zbornici pa bo priloznost, da se nekatera dolocila popravijo, predvsem pa odpravi absurdna klavzula 15 odstotkov, ki jo je listarski poslanec vsilil predvsem mislec na morebitni zakon o zasciti slovenske narodnostne skupnosti. Zakon za zascito jezikovnih manjšin bi bil v tem primeru zanj pomemben, za manjšine pa nevaren precedens.

Med novinarsko konferenco, ki zal ni imela velike odmevnosti, ker je nakljucje hotelo, da je bila sklicana ob uri, ko je predsednik vlade Amato imel v poslanski zbornici repliko in ko je izbruhnil primer republikanskega tajnika Giorgia La Malfa, so bila izredno poudarjena protislovja Italije, ki

ima v ustavi zapisane clenke o varstvu manjšin, je soppodpisnica in v nekaterih primerih celo med pobudniki evropskih dokumentov o zasciti jezikovnih skupnosti, se v mednarodnih forumih postavlja z resitvijo manjšinskega vprašanja na Juznem Tirolskem, a je v Evropi na repu lestvice drzav, ki so uredile manjšinska vprašanja, saj je edine primere, ki jih je resila, uredila z mednarodnimi pogodbami in ne na osnovi notranjih pravnih dolocil.

Ob splosni manjšinski problematiki je odjeknilo tudi vprašanje pravic slovenske narodnostne skupnosti in to zlasti v posegu austrianskega poslanca Luciana Caverija, ki je poudaril nujnost pravne zascite tudi za Slovence.

Udelezenci novinarske konference so v svojem izjavljanju izhajali iz ugotovitve, da bo Italija ostala v Evropi, ce bo pravicno zascitila svoje manjšine. V nasprotnem primeru tvega, da bo razmetala pomembno bogastvo. Obenem pa so se vsi zavzeli tudi za vecjo dejavnost in pritisk manjšinskih skupnosti samih. (VT)

NOVICE

Kmalu zakonski ukrep v zvezi s podkupninami?

RIM - Pravosodno ministrstvo pripravlja zakonski ukrep, ki naj »konkretno in ustrezno« odgovori na vprašanja, ki jih odpira pojav podkupnin in ki ima cedalje hujše posledice ne samo na sodnem in političnem, pač pa tudi na gospodarskem področju. Da je ukrep v fazi priprave, je potrdil sam novi pravosodni minister Giovanni Conso, ki pa je tudi opozoril, da je »snov zelo zapletena«, glede na nujnost problema pa bodo roki karseda kratki. Minister Conso je gornjo izjavo dal kmalu po srečanju, ki ga je včeraj imel s predstavniki odvnetiške zbornice, potem ko se je v sredo sestal s člani Viješega sodnega sveta. Odvnetiki je Conso pozval k sodelovanju »da bi zajezili sedanje razkrajanje«.

Polminutni molk na TV v spomin na tragedijo v BiH

RIM - Na praznik žena 8. marca bodo italijanske TV postaje med večernimi porocili za trideset sekund »obmolknile« v spomin na tragedijo žensk v Bosni. Tako je včeraj soglasno sklenil svet uporabnikov. Med »molkom« se bo na temnem ekranu pojavil napis, ki bo obrazložil namen pobude.

Pred tridnevno stavko časnkarjev RAI

RIM - Sindikat casnikarjev RAI je proglasil tridnevno stavko, ce parlament ne bo ze prihodnji teden odobril nove zakone za imenovanje vodstvenih struktur ustanove. Sklep so sprejeli na včerajšnji sindikalni skupščini, na kateri so poudarili, da bi zavlačevanje s tem ukrepom koristilo samo zagovornikom privatizacije, komisarske uprave in omejevanja vloge javne službe.

Napovedujejo nov val slabega vremena

RIM - Ministrstvo za civilno zascito je pozvalo vse prefektore, naj drzijo v stanju pripravljenosti osebe in sredstva za morebitne nujne posege glede na blizajoc val slabega vremena. Po napovedih meteoroloske službe vojaškega letalstva naj bi se vremenske razmere mocno poslabšale ze jutri, in sicer najprej na jugu in otokih, nato pa, posebno v nedeljo in ponedeljek, na vsem italijanskem ozemlju.

Jamstveno obvestilo za voditelja Zanussija

PORDENON - Eden od članov generalne direktije elektronske industrije Zanussi v Pordenonu, Aniceto Canciani, je včeraj prejel sodno jamstveno obvestilo zaradi protizakonitega financiranja političnih strank. Direkcija Zanussija, enega največjih industrijskih obratov v Furlaniji - Julijski krajini, je vest potrdila in obenem izrazila zaupanje, da bo sodstvo kmalu ugotovilo »korektnost delovanja podjetja in njenega voditelja«.

RIM / ODSTOP LA MALFE

Rušilna moč slabih novic na politični sceni

RIM - Slabe novice udarjajo na italijansko politično sceno z vso svojo rušilno močjo, ko je parlament zbran na pomembnih, tudi ključnih sejah. Tako se je zgodilo z odstopom pravosodnega ministra Martellija, tako z odstopoma ministrov Gorie in De Lorenza, in tako se je zgodilo včeraj ob odstopu republikanskega tajnika Giorgia La Malfa. Novica o tem odstopu je udarila kot strela z jasnege v poslansko zbornico, kjer so poslanci rutinsko in nekoliko neprepičano, zdolgočaseno od ritualov politike razpravljali o zaupnici preosnovani Amatovi vladi.

Udarec je bil hud. Komaj so teleprinterji odtkipali dve vrstici prvega flasha o odstopu republikanskega tajnika, je v »prekoceanci« (tako so poimenovali velik hodnik pred vhodom v avlo, kjer posedajo poslanci med pavzami) završalo. Zbrali so se poslanci, zbrali so se parlamentarni novinarji, slisali so se prvi odmevi in ocene, nekateri zbadljivi, drugi saljivi, a vsi zaskrbljeni. Jamstveno obvestilo ni prizadelo samo tajnika neke stranke, pač pa človeka, ki je splošno veljal za postojnaka.

»Rad bi izrazil svojo solidarnost človeku, ki je delal pošteno,« je poudaril tajnik DSL Achille Occhetto in dodal, da je »treba razlikovati med perversnim sistemom podkupnin in ponorelimi drobci, ki letijo v vse smeri. Primer La Malfa je nedvomno samo dro-

bec.« In v splošnem so bile ocene uglasene na podobno struno, ceprav ni manjkalo nekaterih prikritih pripomb, ki so ironizirale zlasti čez geslo, s katerim je La Malfa predstavil na zadnjih volitvah PRI kot »stranko postenihi«. Med najbolj ostrimi je bil nacelnik senatorske skupine SKP Lucio Libertini, ki ga novica ni presenetila. »Prickoval sem jo in v prihodnjih dneh bodo pršla se druga, prav tako pomembna jamstvena obvestila.«

Sicer pa novica o La Malfovem odstopu sili k razmisljanju o vlogi sodnikov in k iskanju rešitev. Največ osti zoper sodnike je začutili v izjavah predstavnikov strank, ki so najbolj vpletene v podkupniško afero. Tako je liberalca Alfredo Biondi naslovil poslansko vprašanje pravosodnemu ministru in ostro napadel »izkrivljeno uporabo preventivnega pripora«, socialist Rino Formica poudarja, da imajo sodniki v rokah »atomske bombe«, demokristjan Sergio Mattarella pa ugotovljal, da »jamstvena obvestila ne morejo tako vplivati na politiko«.

Potrebna je politična rešitev, pravijo vsi. In marsikdo zaupa, da bo znal novi pravosodni minister Giovanni Conso pripraviti ustrezen predlog, ki ne bo zbrisal krivd in bo omogočil evidentiranje krivcev, obenem pa bo preprečil skoraj vsakodnevno hladno prho za institucije. (VT)

Sergio Castellari naredil samomor

RIM - Sestdesetletni Sergio Castellari, bivši generalni direktor ministrstva za državne udeležbe, ki je bil vpleten v afero Enimont, je naredil samomor. Truplo so odkrili včeraj dopoldne na gricku nedaleč od njegove vile v Sacrofano. S pištolo se je ustrelil v desnico sence, sicer pa bo vzrok smrti uradno potrdila današnja obdukcija na Institutu za sodno medicino Univerze La Sapienza. Pokojni je izginil prejšnji četrtrek in pustil nekaj pisem, v katerih je najavil samomor, njegov prazen avto pa so našli v

torek. Zadeva, ki je privlela Castellarija do usodnega koraka, se je začela 15. februarja, ko ga je namestnik državnega tožilca Orazio Savia obdolžil kršitve pravila o hranjenju zaupnih listin. Na njegovem domu in v njegovi pisarni so našli nekaj listin, ki zadevajo neposredno operacijo za združitev ustanove ENI z Montedisonom in katereh očitno ne bi bil smel imeti. Za samomor se je menda odločil iz bojazni pred zaporom, vendar menijo njegovi branilci, da te nevarnosti praktično ni bilo.

KORUPCIJA / SEDEM MILIJARD LIR ZA KD IN PRAV TOLIKO ZA PSI

Pesenti v hišnem priporu zaradi financiranja strank

MILAN - Znani finančnik, predsednik družbe Gemina Giampiero Pesenti je prejel včeraj poziv o preventivnem zaporu, ki so ga po zaslisanju pri javnem tožilcu Antoniu Di Pietru in sodniku za preliminarne preiskave Italo Ghittiu spremeni v hišni pripor.

Financnik, ki ga je pospremil v sodno palaco odvnetik Giuseppe Bana, je osumljen korupcije in kršitve zakona o javnem financiranju političnih strank. V svojstvu pravnega zastopnika družbe Italmobiliare, ki nadzoruje podjetje Franco Tosi, naj bi Pesenti izročil preko poslancev Gangija in (pokojnega) Balzama 7 milijard lir socialistični stranki, a nadaljnjih 7

milijard lir preko senatorja Citaristija Krscanski demokraciji. Pri tem protizakonitem financiranju obeh političnih strank naj bi sodelovali se Roberto Giannini (v zaporu), Luciano Radaelli (ki je medtem umrl) in Alessandro Carrera. Milijarde je Pesenti razdelil na račun del na jedrskih elektrarnah v Gioi Tauro, Tavazzanu, Fiumesantu in Brindisiju. Ta dela je opravil za naročilo ustanove ENEL leta 1983 družba Franco Tosi.

V zvezi s podkupninami na področju javnih del v Venetu (tako zlasti glede tretje vozne steze na odsekih Benetke-Padova in Padova-Brescia avtoceste »A4«), kjer sta v teku dve ločeni prei-

skavi - v Benetkah in Veroni, pa je prišel na plan prvi pakt KD-PSI. Preiskovalni sodniki so ugotovili, da so se posamezne struje obeh strank na raznih ravneh sporazumele glede porazdelitve podkupniških zneskov, zaradi česar je prejel upravni tajnik KD Citaristi ze stirinajsto jamstveno obvestilo. Beneski javni tozilec Ivano Nelson Salvarani je razkril, da je bil sklenjen v Venetu takšen sporazum med dorotejsko strujo Krscanske demokracije z bivšim ministrom Carlom Berninijem na celu in »avtonomistino« ter »demicheliso« strujo v socialisticni stranki. Podobni dogovori za razdelitev podkupnin naj bi bili tudi na vsedravnih ravni.

VIDEM / MED NJIMI SO TUDI ŠTIRJE SLOVENSKI DENARNI ZAVODI

Dokaj uspešno poslovanje deželnih posojilnic

Tiskovna konferenca predsednika, podpredsednika in ravnatelja Deželne zveze posojilnic

VIDEM - Kmečko-obrtno posojilnico v Furlaniji-Julijski krajini so v lanskem poslovnem letu zabeležile precejšen uspeh. 27 posojilnic je ob koncu leta 1992 imelo kar 90 posojalnic. V letu dni se je njih število povečalo za 11. V pravkar začetem letu 1993 sta dospeli dovoljenji se za dve filijali. Od teh bo ena v Ronkah na Goriskem, zanj pa bo poskrbela posojilnica v Doberdolu. V deželni zvezi posojilnic so namreč tudi stiri slovenske: na Opčnini, v Nabrezini, v Doberdolu in v Sovodnjah. Podatke

o na tiskovni konferenci v Vidmu včeraj posredovali predsednik deželne zveze Verzegnassi ter podpredsednik Picco in direktor Sebastianutto. Lani so posojilnice zbrale 2.617 milijard lir neposrednih hranilnih vlog, kar je za 9,4 odstotka več kot leto prej. Največjo dinamiko so zabeležili na Goriskem, kjer je bil porast neposrednih hranilnih vlog 11,4 odstoten. Na Videmskem je bil porast 10,4 odstoten, v Pordenonu 6 odstoten, na Trzaskem pa 5,1 odstoten. Porast so zabeležili tudi v posrednih hra-

nilnih vlogah in sicer kar za 19,3 odstotka. Narasla so za 10,4 odstotka tudi posojila. Teh je sicer bilo manj kot leto prej, kar kaže na preteko krizo, ki marsikoga odvrne od investicije, torej tudi od najetja posojil. Držali pa so se tudi restriktivnih navodil Bance d'Italia.

Kmečko-obrtno posojilnico so lani nadaljevale z večanjem vrednosti svojih nepremičnin in rezervnih vlog. Vseh uslužbencev je bilo 909, kar je 7,8 odstotka več kot leto prej.

V Furlaniji - Julijski krajini je dandanes odpr-

tih vsega skupaj 568 banchnih posojalnic. Največ jih je na Videmskem (301), sledijo Pordenon (113), Trst (90) in Gorica (64). V zadnjih treh letih je število banchnih posojalnic naraslo kar za 33 odstotkov. Število podružnic posojilnic pa je naraslo kar za 73 odstotkov.

Med novimi podružnicami bi z nase strani zabeležili podružnico Openske posojilnice odprto v Trstu ter tisto naobreziške v Sesljanu.

Medtem ko na Trzaskem poslujeata le dve slovenski posojilnici, jih

je na Goriskem kar šest. Doberdobska in sovodenjska imata sedaj le osrednji sedež. Posojilnica v Ločniku ima poleg osrednjega se sedeze v Koprivnem, Krminu, Fari in Gorici, tista v Starancu poleg osrednjega se sedeze v Gradezu, Trzicu, Ronkah ter Skocijanu ob Soci, tista v Turjaku se sedež v Poljanu, tista v Vilešu pa se v Romansu.

Posamezne posojilnice bodo obracur svojega delovanja dale na obcnih zbiorih, ki bodo v prihodnjih dveh mesecih. (M.W.)

KRAS / KONFERENCA O STORITVAH PRETRESLA PREDLOG DEŽELE ZA IZREDNE POSEGE

Za sprejem programskega sporazuma je treba še časa

VLASTA BERNARD

TRST - Pohiteti in torej cim prej zaključiti postopek za sprejem programskega sporazuma o urenitvi izrednih posegov v korist Krasa in poskrbeti, da bodo izbere cim bolj dosledno upostevale duh sporazuma med kraskim prebivalstvom in Dezelom in torej potrebe tega prebivalstva: tako bi lahko strnili smisel večrajše konference o storitvah, posvečene zakonsko predpisanim izrednim posegom za Kras.

Deželni odbornik za načrtovanje Dario Tersar, ki je konferenco sklical, je svojim številnim sogovornikom - predstavnikom prizadetega kraskega prebivalstva, slovenskih organizacij, Kraske gorske skupnosti ter pokrajinske in trzasko občinske uprave - zagotovil vso svojo razpoložljivost in odločnost, da se postopek cim prej zaključi in da do podpisa programskega sporazuma vsekakor pride se pred junjskimi deželnimi volitvami. Izhodišče deželnega urada za načrtovanje, ki je osnutek sporazuma že pripravil, pa je po Tersarjevih besedah vsekakor skrb, da se zagotovi ravnanje med družbeno-gospodarskim razvojem Krasa na eni in socialnimi, športnimi in drugimi

storitvami za prosti čas, ki jih krasko prebivalstvo nedvomno potrebuje, na drugi strani. V tem obdobju globoke gospodarske krize in splošnega klestenja javnih proračunov - pravi odbornik - bi bilo namreč zanemarjanje tega ravnanja v škodo gospodarskih pobud nesprijemljivo, zato sam takega stališča v deželnem odboru ne bi zastopal.

V večurni razpravi je bilo slisati res veliko mnenj, predlogov in zahtev. Predsednik Centra za znanstvene in tehnološke raziskave Romeo je izrazil zadovoljstvo, ker se blizu koncu proces, ki se je začel pred mnogimi leti z velikimi javnimi deli na Krasu. Po njegovem mnenju je za ohranitev in zdrav razvoj tega edinstvenega območja potrebna koordinacija, v katero mora biti vključen tudi sam Center, vendar je opozoril, da so sredstva za prvo fazo poseganja odločno premajhna.

Deželni svetovalec Ivo Jevnikar je Tersarja opozoril na potrebo po cimprejšnjem začetku izvajanja deželnega zakona za izredne posege na Krasu in izrazil bojazen, da bi prišlo do zavlačevanja, odbornik pa mu je zagotovil, da se lahko nekatere že končane projekte začne

izvajati takoj po podpisu programskega sporazuma, medtem ko Dežela prevzema nalogo, da »prepriča« v njegov podpis vse prizadete subjekte. Po predvidevanjih, ki so do bila sicer posredno potrjene tudi na včerajšnji konferenci, bo namreč največ težav s trzasko občinsko upravo. Le-ta je na konferenco poslala odbor-nico za okolje Annalisa de Comelli (LpT), ki kljub lastni dobri volji ni imela nobenega pooblastila za odločanje. Predstavnik pokrajinske komisarske uprave pa so postavili stiri osnovne zahteve: jasnost postopka, finančno-ekonomski nacrt, takojšnja določitev subjektov, ki bodo nove strukture ali storitve upravljali, in izdelava prioritete lestvice posegov.

Tudi deželni svetovalec Milos Budin je opozoril na nujnost pospešenja postopka, ki se mora zaključiti pred volitvami, njegovo osnovno vodilo pa mora biti ovrednotenje teritorija, ki so ga »ranili« veliki posegi. Suadam Kapic je v imenu Slovenske kulturno gospodarske zveze izrazil Tersarju priznanje, da je po dolgi zavlačevanji vendarle poskrbel za izdelavo izvajalnega nacrta, sedaj pa pričakujemo - je dejal - da

Predstavnik slovenskih organizacij in kraškega prebivalstva med včerajšnjo konferenco (Foto Krizmančič)

bodo pristojne ustanove odbor-nikov predlog podprle. Edino pripombo je Kapic imel na predvideno ustanovitev agroturistično-zivorejske strukture oziroma predvsem na sorazmerno zelo visoko predvideno investicijo (1,6 milijarde lir). Pritegnil mu je tudi tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec, ki je izrazil mnenje, da mora o vprašanju posameznih del odločiti v prvi vrsti prizadeto prebivalstvo in da mora imeti prednost dokončanje že zaceti

del. Tudi za predsednika Kraske gorske skupnosti Ivana Sirco je treba vprašanje agroturizma pretehtati v okviru prioritete in ocene tako gospodarnosti kot javne koristnosti take naložbe, vsekakor pa je izrazil zahtevo svoje ustanove, da posvetovalni odbor sodeluje pri projektiranju posegov. Proti predlogu za agroturistično dejavnost so dokaj odločno nastopili tudi predstavniki Združenja vzhodnokraskih vasi, ki so se hkrati odločno

zavzeli za sicer predviden, a finančno dokaj skromen poseg v korist sportne dejavnosti v Bazovici. Nasprotno pa so pobudo zagovarjali zastopniki združenja Coldiretti, ki so prepirani, da je agroturistična dejavnost vitalnega pomena za kraski teritorij, med drugim tudi zato, ker proizvajalcem omogoča neposredno prodajo pridelkov in proizvodov. Ne da bi se spustili v polemiko, so predstavniki slovenskih organizacij vz-

trajali pri potrebi, da se v prvi vrsti spoštujejo potrebe prebivalstva, v funkciji katerih je bil sporazum z Dezelom sploh sklenjen. To je osnova, ki naj pomaga pri dokončnih izbirah. Za predstavnike deželnega odbornstva za prostorsko načrtovanje pa bi kazalo odločitev o tem vprašanju prenesti na drugo fazo izvajalnega nacrta za izredne posege, ko bodo nared tudi finančni projekti, na osnovi katerih bi potem določili višino investicije.

NOVICE

Dežela bo ustanovila agencijo Agencomest

VIDEM - Dezelna vlada bo na predlog podpredsednika Ferruccia Sara ustanovila posebno agencijo za razvoj trgovskih odnosov s tujino - Agencomest, kot to predvideva lanski zakon st. 2. Agencija s sedežem v Vidmu naj bi lajšala in spodbujala navezovanje stikov med malimi in srednjimi industrijskimi ter obrtniškimi podjetji iz Furlanije-Juljske krajine ter ustreznimi podjetji v vzhodnem in srednjem evropskem zaledju. Med drugim naj bi pomagala deželnim podjetnikom prodirati na omenjena tuja tržišča in posredno ali neposredno organizirala promocijo blagovno-storitvenih izmenjav - tudi v kompenciaciji. Clani Agencomesta bodo Friulia, ESA, trzaska, goriska, videmska in pordenonska trgovinske zbornice, Friulgiulia-Cie-st, Promosedia, pordenonski API, Pordenone Consorzio Export in še drugi izvozni konzorciji, a morda tudi videmski in pordenonski Velesejem. Nova agencija naj bi se naslonila na Goriski dokumentacijski center, na pordenonski Finest, na Friulio Trading in na posamezne urade ICE.

Kdo je dovolil Francescuttu da odpotuje na Japonsko?

TRST - Ravno tiste dni, ko bi se moral Gioacchino Francescutto predstaviti državnemu tožilstvu v Trstu, ki ga je zezeleto zaslišati v zvezi s sporno zadevo Sesslanskega zaliva, se je mudil deželni odbornik za trgovino in turizem na japonskem, da bi predstavil kandidaturu Trbiža kot sedeža zimskih olimpijskih iger leta 2000 in prisostvoval tudi svetovnemu smučarskemu prvenstvu. Kdo in zakaj je zaupal Francescuttu to »misijo« na Japonskem? Vprašanje so zastavili predsedniku deželne vlade Turelli svetovalci Rossi in Wehrenfennig (Federacija zelenih), Del Negro (DSL) in Casula (MSI). Ti bi radi tudi vedeli, če je bilo odbor-nikovo potovanje pravocasnno najavljeno ministrskemu svetu, ki mora v taksnih primerih dati svoje pooblastilo, oziroma, če je Francescutto pooblastilo sploh imel.

Pater Pintacuda pride v Furlanijo

VIDEM - Palermiski jezuitski sociolog pater Ennio Pintacuda bo v prihodnjih dneh v Furlaniji, kjer se bo udeležil treh srečanj na pobudo krajevnega gibanja za demokracijo »la rete«. V soboto zjutraj se bo pater Pintacuda srečal z dijaki srednjih sol v Trbižu, zvečer bo v Codro-pu predaval o podkupninskih aferah (njegovo predavanje nosi pomenljiv naslov »Mrk demokracije«), v nedeljo zjutraj pa bo v kraju San Quirino v pordenonski pokrajini, kjer se bo udeležil javne razprave o ustavnih reformah.

RAZISKAVA / PO RAZSODBI VRHOVNEGA KASACIJSKEGA SODIŠČA OB PROCESU ZOPER SAMA PAHORJA

Protislovenski izpadi na Tržaškem

Prepovedi slovenščine, protislovenska zadržanja krajevnih uprav in ustanov, javni napadi političnih skupin

Ko izpad postane »javno mnenje«

V preteklih dneh smo objavili podroben seznam protislovenskih izpadov desničarskih in nacionalističnih sil na Tržaškem. Seznam je zaobjemal časovno obdobje sedemdesetih in osemdesetih let. Za najnovejše obdobje (začetek devetdesetih let) bomo zabeležili le tiste protislovenske dogodke, ki so dobili v javnosti odziv in so postali tako sestavni del tukajšnjega »javnega mnenja«.

V zadnjem času (od leta 1990 sem) smo nasteli

113 takih primerov. Razvrstili smo jih v 5 osnovnih skupin. Prvo skupino sestavljajo vsi fizični napadi, oskrumbe spomenikov in grobov, pomazanje in poskodovanje javnih slovenskih napisov - skratka skupina vandalskih (vedno z jasnim podpisom desničarskih krogov) neciviliziranih dejanj.

Drugo skupino sestavljajo javni napadi političnih skupin. V tretji skupini so zabeleženi javni napadi civilne družbe. Četrto skupino sestavljajo vsi ukrepi, stališča, neposredno izvoljeni javnih lokalnih uprav od krajevnih svetov, občin, pokrajin pa do dežele.

Zadnjo, peto skupino, sestavljajo nasprotovanja, oviranja, napadi, nespospostovanja ustanov, ki morajo v končni instanci odgovarjati centralni oblasti, torej posameznim ministrstvom v Rimu. To pomeni, da je vsak državljan ali skupina državljanov, ki se noče ukloniti krivicam, prisiljena nastopati proti posameznemu državnemu centru.

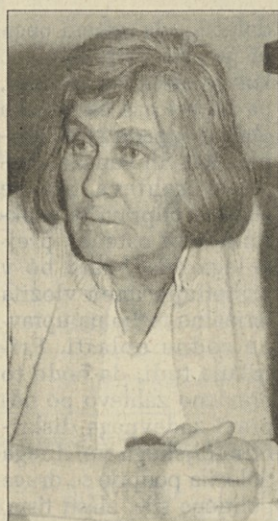
Tudi iz teh seznamov je razvidno, kako protislovenska ihta na Tržaškem (in tudi drugod v deželi) ni pojenjala, pac pa se ob določenih dogodkih (na primer ob nedavni oddaji Milano Italia) nevarno stopnjuje.

Sramotilni napisi pred sedežem slovenskih organizacij v Ul. sv. Franciška (f. Ferrari)

MNENJE / MARGHERITA HACK

Na univerzi in med znanstvenimi krogi ni občutiti protislovenskega zadržanja

Margherita Hack

Margherita Hack, astronomka: Sploh se nisem zavedala, da obstaja v Trstu nekakšna protislovenska klima. Mogoče je to v tesni povezavi z zadnjimi televizijskimi oddajami Gada Lernerja, ki so jih oddajali iz Trsta, in med katerimi je običajna skupinica razboritežev s svojim hrupnim vpitjem preglašala bolj umirjeno večino.

Menim pa, da kaj takega ni zaznati na univerzi in med trzaskimi znanstvenimi krogi. V Trstu živim in delam od leta 1964: v našem

astronomskem observatoriju je delalo že več Slovencev in odnosi z njimi so bili vedno zelo vljudni, prijateljski. Podobno velja tudi za naso opazovalnico v Bazovici. Tudi tam ni bilo nikoli problemov med pripadniki različnih narodnosti.

Ce prihaja do izpadov nestrpnosti do slovenske manjšine, gre le-to pripisati le majhni, a glasni skupini desničarjev in nacionalistov, ki pa s svojim pocetjem dokazujejo le, da so izven zgodovine in izven Evrope.

Vandalske akcije v devetdesetih letih

Januar 90: pomazali in prekrili s psovskimi table DTTZ Ziga Zois pri Sv. Ivanu,

februar 90: ponovno poskodovanje slovenskih tabel v Standrežu,

maj 90: skvadrstična skupinica psovala, zalila obane v zadrzni gostilni v Dolini in jih fizično napadla,

september 90: vandalski napad na spomenik Almi Vivodi pri Sv. Ivanu

oktober 91: poslanec G. Parigi (MSI) javno in napovedano fizično razbil table osnovne sole 1. maj 1945 v Zgoniku,

december 91: slovenska duhovnika v Beniciji objavljena zaradi procesij v slovensčini; poskodovane dvojezične table v Azli in v Grmeku (Benecija); poskodovan nagrobni kamen pok. duhovnika A. Cuffola v Beniciji,

marec/april 92: poskodovane in pokradene dvojezične table v Spletu (Benecija), spravljene v obinskem skladišču,

april 92: skupina fasis-tov motila shod Sama Pahorja; na volilnem sedezu st. 214 nespostovanje volilnih razglasov v slovensčini,

maj 92: ponovna kršitev zakonov o volitvah; prekriti z rjavimi listi plakati S. Pahorja; slovenski volilni lepaki prekriti z lepaki MSI; premazanje volilnih lepakov S. Pahorja z rasi-tičnimi psovskami,

junij 92: MSI zahtevala, da izvoljeni svetovalec slovenske narodnosti Samo Pahor ne sme sedeti v izvoljenem telesu,

julij 92: fizični napad neznanca na Sama Pahorja na Trgu Unità,

oktober 92: fizični napad fasis-tov na Sama Pahorja in Primoza Sancina,

november 92: oskrunitev spomenika NOB na Re-pentabru; aretirali in zaprli občinskega svetovaleca SSK Sama Pahorja, ko je imel politično manifestacijo; pomazali z rasističnimi

napisi slovenske sole v Gorici,

december 92: organiziran fasisistični pohod po Beneskih dolinah (s poslan-cem MSI G. Parigiem); premazanje slovenskih napisov in kazipotov pri Standrežu; protislovenski napisi in pomazane table v Sovodnjah; s psovskami premazane table slovenskih organizacij v Trstu, to le 40 metrov od židovske sinagoge, ki je stalno zastražena in na srečo ni bila deležna takih rasističnih izpadov.

Od leta 1990 do letos smo v deželi zabeležili 113 hudih napadov

V začetku devetdesetih let smo zabeležili sledeče število protislovenskih akcij, izpadov, napadov, oskrumb:

Vandalska dejanja	24
Javna nasprotovanja	9
Javna nasprotovanja civilne družbe	0
Nasprotovanja krajevnih uprav	
- Dežela FJK	17
- Trzaska občina	21
- vsi ostali	5
Nasprotovanje institucij, ki so podrejene centralnim vladnim organom	37
SKUPNO	113

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958

Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697

Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,

financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT plačljiva preko DISTRIEST, Partizanska, 75 Sezana, tel. 067-75373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6-12-1948
Clan Italianezne zveze casopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Tržaška kriza in čudno zadržanje Liste za Trst

Tržaški zupan in načelniki svetovalskih skupin so včeraj zaključili avdicije s predstavniki družbeno-gospodarskih sil, ki so zainteresirane za ponoven razmah gospodarstva na Tržaškem. Znova so poudarili voljo po enotnem nastopanju na pogajanjih z rimskimi oblastmi, poudarili potrebo po sodelovanju s sindikati, naglasili potrebo po rešitvi problema državnih udeležb in se zavzeli za vključitev Trsta v sklop kriznih območij, predvidenih tudi po dolocilih Evropske skupnosti in v zakonu 488. Hkrati pa je tržaška federacija PSI ozigovala ravnanje Liste za Trst, ki je sklenila skrajšati mandat tržaški občinski upravi, kar je v nasprotju z obvezanostmi večine, ki podpira odbor, in s programom, za katerega se je tudi sama LpT opredelila. Vse to ravno v trenutku, ko podoživlja Trst hudo gospodarsko krizo in ko tudi mednarodni dogodki ne dopuščajo odlasjanja pri razreševanju kocljivih problemov. Če ni večina na Občini več strnjena, tedaj je treba po mnenju socialistov zadevo razčistiti v skupščini. Socialisti bodo po potrebi nanovo preverili uместnost lastne prisotnosti v vladajočem odboru, čeprav želijo se naprej zagotoviti upravljalnost na Občini.

Civilna družba za bolj omikan Trst

Zbornica, ki vključuje razna tržaska civilna združenja in organizacije, se je v preteklem obdobju aktivno zavzemala za uresničevanje ciljev, ki si jih je zadala, in sicer sensibiliziranja javnih upraviteljev za razne pence politične, gospodarske in socialne probleme, ki se posebej tarejo prebivalstvo in pobliže zadevajo tudi našo narodnostno skupnost.

Od 26. oktobra lani je Zbornica zbrala vrsto dokumentov, ki so jih razni izvoljeni predstavniki vložili v tržaškem občinskem svetu. Tako sta Samo Pahor in Demokratska zveza večkrat zahtevala sestavo pravilnika, ki je nujno potreben za izvajanje občinskega statuta. G. Dall'Acqua, A. Kalc, C. Mitri in R. Treu (Demokratska zveza) pa so vložili resolucijo, ki naj bi obvezovala občinski odbor, da pronočno prouči obstoječe urbanistične instrumente in tudi načrt za obnovo starega mestnega jedra. Stranka komunistične renove je s svoje strani objavila sporočilo, v katerem obsoja odlomite zupana Staffierija in občinske odbora, ki Trg Unità namenjata le manifestacijam z »visoko omiko in patriotično vsebino«; tako si namreč lastita pravico, da odlučata, katere manifestacije in kateri pobudniki so omikani in patriotični.

L. Marchetti (PSI), C. Mitri (Demokratska veza) ter E. Sascio (KD) pa so se zavzeli, da bi zupan stopil v stik z raznimi ustanovami, kategorijami ter družbenimi silami v pričakovanju na 3. tržaško gospodarsko konferenco. Nadalje so S. Canciani in B. Zorzini (Stranka komunistične renove), A. Kalc, G. dell'Acqua, C. Mitri in R. Treu (Demokratska zveza) ter L. Minin (PSI) vložili resolucijo, s katero se zavzemajo za pobratenje med tržaško Občino ter mesti ali begunskimi taborišči v Sloveniji in na Hrvaškem.

Zanimivo predavanje o Diegu de Henriquezu

»Diego de Henriquez: publicistika, dokumenti, dopisovanja«. To je bila tema sinočnjega uvodnega predavanja, ki sodi v daljši ciklus, s katerim bodo nadaljevali do maja meseca. Predavanja prireja kulturni center, ki so ga poimenovali po de Henriquezu in s katerimi hočejo javnost seznatiti z njegovim konceptom muzeja. Znani zbiratelji se namreč ni zavzemal za vojni muzej, kot marsikdo zmotno misli: ustanova bi namreč morala nositi naslov »Institut in muzej, zgodovinski in vojni, ter za mir«. Imela naj bi torej humanitarni namen, in sicer ljudem pokazati, kaj je vojna. Muzej pa zaradi pomanjkanja fondov ni bil nikoli uradno priznan.

V svojem poročilu se je tajnica Antonella Furlan zaustavila predvsem pri letu 1952 in je tedanje delovanje de Henriqueza orisala s pomočjo clankov, ki jih je objavljalo časopisje. Posebej je osvetlila de Henriquezo pomorsko zbirko, v kateri so bili tako civilni kot vojaški primerki. Velja zlasti omeniti parnik Washington, do katerega je prišel s pomočjo italijanske mornarice. Zgleda, da je bil parnik med prvimi, ki je bil zgrajen povsem iz železa (leta 1854) in ga je uporabil tudi Garibaldi. Zbirko je de Henriquez obogatil tudi z nekim polovilom tržaskega izumitelja Carla Rossinija.

Konferenca Coldiretti

Jutri ob 9.30 bo v prostorih tržaske Trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 7 pokrajinska organizacijska konferenca Zveze neposrednih obdelovalcev (Coldiretti). Konferenca sodi v sklop vsedržavnih posvetov, ki se bodo zaključili v Chiancianu 17. marca. Vodilna nit jutrišnjih konferenc je prenova. Zveza se želi prilagoditi novim časom, ki prinašajo nove zahteve in terjajo drugačne pristope. V tem okviru je izoblikovala vrsto smernic (ter nam jih posredovala v tiskovnem sporočilu), o katerih bo jutri tekla beseda in ki zadevajo zaščito kmetovalcev naše pokrajine, med njimi pa ni niti besedice o zaščiti slovenskih kmetovalcev. In vendar so na tržaški pokrajini v veliki večini.

INTERVJU / ODDAJA »MILANO, ITALIA«

Lerner: slišal sem grozljive besede

Vodja oddaje pretresen nad sovraštvom S skupnim delom premestiti razdvojenost

PAOLO G. PAROVEL

»Italia! Italia!«, in so ostali pretreseni. Ste v tem smislu prešli kakšno sporočilo?

Prejeli smo brzojavke, pisma, telefonske pozive, sporočila pa so bila dveh vrst. Bili so tisti, ki so pravili »To ni pravi Trst, ne more se prepoznati v taki nizkotni podobi«, in drugi, ki so trdili: »Hvalezni smo vam, da ste pokazali to zlo, to sramoto, ki jo je treba poznati, ce se hočemo proti njej boriti«. Stalisci se mi zdita komplementarni in potrjujeta, da bi bilo napacno, tako s casnikarskega kot kulturnega vidika, ce bi stvari zakrivali samo zato, ker lahko spravljajo v zadrego.

Te je kaj posebej presunilo v nacionalističnem ekstremizmu, ki si ga brez usmiljenja razkri?

Dejstvo, da lahko kdo opazuje neprizadeto, ce ne celo z zadovoljstvom, pokol prebivalstva druge narodnosti, in da hočejo naprti sinovom morebitne krivde staršev. Sem Zid, in nikoli ne bi klical Nemcem: »Vi ste morilci, tisti, ki ste ljudi iztrebljali v koncentracijskih taboriscih«. Grozno je, da nekdo lahko kriči miroljubnim Slovincem in Bosancem: »Vi ste infobatorji«.

Verjetno si opazil, da so v nacionalističnih zahtevah glede krivic, ki jih je ob koncu druge svetovne vojne brez dvoma utrpela tudi italijanska stran, povsem odstranili njihov vzrok, in sicer grozno »etnično čiščenje«, ki ga je Italija prva zal izvajala v teh krajih proti Slovincem, Hrvatom in proti mesenemu prebivalstvu od leta 1918 do 1945, v miru in v vojni. Podatki o številu mrtvih,

invalidov, deportiranih, o uničevanju in strahotah so grozljive in so tudi dokumentirane v arhivih OZN. Po mnenju analitikov, nacionalistični neorendentizem na teh mejah živi prav od tega, da je bil »pozabljeni genocid« zbrisan iz zgodovinskega spomina italijanskega javnega mnjenja. Menis, da bi italijanska demokratična sredstva javnega obveščanja in se posebej RAI 3 o tem morala čimprej poročati, kar naj bi prispevalo k umirjanju napetosti, ki je očitno umetno ustvarjena in nevarna?

Nisem dovolj dokumentiran o tem specifičnem zgodovinskem obdobju. Vendar je neizogibno, da v spominu tistih, ki so doživeli krivico, ki so jim bile prizadete rane, prevladujejo prav te krivice in rane in sprožajo enostransko mišljenje. Nedvomno je osnovnega pomena, da se z uravnoteženim dokumentacijo o krivicah in zločinih ene in druge strani, ponovno obudi korekten zgodovinski spomin. Z zgodovino treba delati račune. Ne moremo si zamisliti, da lahko vse rešimo s sklicevanjem na sožitje, da z enim zamahom zbrisemo spomin na preteklost.

So različni spomini, italijanski, slovenski, hrvaški, in vsak se zaveda le lastnega trpljenja. Torej so v glavnem nagnjeni h konfliktu glede realnosti, in sicer zaradi tistega, kar bi lahko označili kot »dezinformacijska bomba«, ki je bila sprožena v njihovih odnosih. Kako to bombo dezaktivirati?

Treba je delati skupaj, da bi lahko ustvarili skupni spomin, do katerega bomo prišli z umirjenim soočanjem.

KROŽEK ISTRIA / PREDSTAVITEV PROGRAMA 93

»Spoznavati se na tej in oni strani meje«

Krožek za tvorno sodelovanje s slovensko manjšino

DAMIANA OTA

Program, ki ga je predsedstvo Krožka Istria izdelalo za letosnje leto, skuša uveljaviti predvsem zamisel o Trstu, kot idealnemu središču za razvoj in posredovanje izkušnje večnarodnostnega kulturnega prostora. Kot je na včerajšnji predstavitveni tiskovni konferenci poudaril predsednik Krožka Istria Marino Vocci, ima Trst veliko (in nelahko) »zgodovinsko nalogo, da v širšem prostoru uveljavi svoj večplastni značaj in izkoristi svoje možnosti«. Trst naj torej postane »laboratorij za evropsko bodočnost«.

V tej perspektivi so zasnovane številne pobude, ki jih Krožek Istria misli uresničiti predvsem v sodelovanju z drugimi kulturnimi stvarnostmi, ki so jim te vsebine sorodne. Uveljavljati kulturo dialoga in vzgajati k miru torej, ob upoštevanju potreb in zahtev v prvi vrsti ljudi, posameznikov, ki doživljajo in ustvarjajo v neinstitucionalnih krogih, v. t. i. razseznostih po meri človeka. Krožek Istria s tem nadaljuje svojo pot vzpostavljanja čim tesnejših vezi ne le z naprednimi stvarnostmi italijanske manjšine v bližnji Istri

Marino Vocci in Gianfranco Sodomaco med tiskovno konferenco (foto Ferrari)

in z istrskimi Italijani nasploh (tudi izven deželnega prostora), temveč zagovarja tudi potrebo po čim boljših in otipljivih stikih z vsemi dejavniki območja, ki presega zgolj mesto in okolico. Ob spoštovanju sosednjih družbeno-kulturnih stvarnosti, ki tvorijo ta zapleteni, a bogati mozaik, je zaznavna predvsem želja po skupnem prizadevanju za edini možni izhod iz sedanje miselne otopenosti Trsta: gre za odločen odklon nasilnega sprenevanja preteklosti in uveljavljanje vsebin, ki bodo omogočile dostojno bodočnost v večkul-

turni družbeni razseznosti. Istra*ponuja odlično izhodišče: zgodovinsko sožitje treh narodnosti je pri marsikateri pobudi tega tržaskega krožka osnova in spodbuda. V spoznavanje zapletene in danes tako politično kot gospodarsko ogrožene istrske stvarnosti je usmerjen niz kulturnih pobud s skupnim naslovom »Spoznati se na tej in oni strani meje«. Ta del programa dopolnjujejo prireditve, ki jih Krožek Istria zeli se naprej udeležati v sodelovanju s tržaskimi društvi in združenji, kot sta Skupina 85 in Slovenski klub. In prav s Slo-

venskim klubom - kot je poudaril Vocci - je letos že prišlo do dveh učinkovitih kulturnih večerov (predstavitev zbirke vinjet Franca Jurija in etnomuzikološke raziskave istrske ljudske pesmi Daria Marusica, op-ur.).

V sirsí zemljepisni prostor sega zamisel Krožka Istria za spoznavanje Istre kot take: v sklop z naslovom »Istra, nepoznana opazovalnice« sodijo številne pobude, ki jih bo krožek ponesel takorekoč v svet, po italijanskih mestih (od Benetk do Milana) in evropskih središč (od Pariza do Bruslja), celo v Kanado.

OBČINA / »KULTURNA« POBUDA SLUŽBE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Fax v štirih jezikih Slovenščina odsotna

In caso di cattiva ricezione, richiamare i numeri sopraindicati!

Please call you again, if the reception is bad!

Rufen Sie uns bitte an, wenn di gesendeten Seiten unstebar oder unvollständig sind!

Si la reception est mauvaise, rappeler ce bureau!

Distinti saluti/Mit freundlichen Grüßen
Best regards/Cordiales Salutations

Hvala, odbornik Perelli. Tvoja Služba za kulturne dejavnosti deluje res po načelu kulturne širine, v duhu kozmopolitske tradicije, plemenitega svetovljanstva in evropske odprtosti. In to v brk

tvojem u nasemu zupanu Giulio Staffieriju in njegovim omejevalnim, kratkovidnim in kulturno dvomljivim okrožnicam, ki prepovedujejo vsak jezik, ki ni italijanscina (ali kvečjemu tržascina). Kako

bo lahko prebaval tvojo predrznost, da svoja tiskovna sporočila po telefazu razposiljas s spremnim listom kar v treh tujih jezikih in ki torej ni čisto italijanski, kot to zahtevajo sveta načela obrambe

italijanstva mesta ob meji, ki mu grozijo neverjetne nevarnosti z Vzhoda?

Sicer pa menimo, da ti ni treba biti hudo v skrbeh, saj radi verjamemo, da se prvi občan ne bo pretirano razburjal, ko pa tvojih sporočil ne onemogoči tisti jezik, ki zaradi svoje neznatnosti in revne razsirjenosti v svetu ne more biti uvrščen med prvorazredne jezike kot so nemščina, angleščina in francosčina, pa čeprav po leg mnogih tvojih soobčanov govori tudi ljudstvo, ki živi v samostojni in suvereni državi za par lucajev od zadnjih hiš mesta Trst in s katerim je imelo, ima in bo imelo tržaško ljudstvo neizogibno redne stike, pa ce se Staffieri stokrat postavi na glavo.

STRANKE / PRIPRAVE NA POKRAJINSKE VOLITVE

Tožba SSK proti razporeditvi volilnih okrožij

Ivan Peterlin potrjen za glavnega kandidata - Sledita mu Peter Močnik in Josip Pečenko

V sredo, 24. t.m., zvečer je pod predsedstvom dr. Zorka Hareja zasedal tržaški pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu, ki je po krajšem uvodnem poročilu političnega tajnika Martina Breclja kot glavno točko obravnaval pokrajinske volitve, ko se se ni vedelo, da so odgovedane. Odobril je okvirno razporeditev kandidatov po okrožjih. Glavni kandidat za izvolitev ostaja Ivan Peterlin, izvoljen na lanskih junijskih volitvah, sledita mu Peter Močnik in Josip Pečenko. Sprejete so bile tudi temeljne programske

smernice za volilno kampanjo, med katero bo SSK poudarjala nenadomestljivost samostojnega političnega nastopanja manjšin, zato podpira čim širše skupno nastopanje zamejskih Slovincem. Siroka odprtost Slovenske skupnosti se vidno odraža že v sestavi kandidatne liste.

V volilni kampanji bo SSK jasno in odločno zavzemala za manjšinsko zaščito in se zlasti za pravico do zajamčenega zastopstva manjšine v voljenih predstavniških telesih od parlamenta do deželne sveta ter pok-

rajinskih in občinskih svetov. Potrjuje svoje privrženo sožitje in sodelovanje z večinskim narodom na enakopravni osnovi, zato odločno obsoja in odklanja protislovensko gonjo, ki se skriva pod zahtevu po »reviziji Osima«.

SSK nasprotuje tudi razporeditvi okrožij za pokrajinske volitve na Trzaskem, ki odraza razpoloženje iz casa hladne vojne in tradicionalnega zastopavljanja okoliškega pretežno slovenskega prebivalstva. Medtem ko v vseh drugih italijanskih provincinah velja zakonsko

dolocilo, da nobeni občini ne sme pripadati več kot polovica svetovalcev, pa jih pri nas na tržaško občino odpade 21 od skupno 24! Slovenska skupnost zahteva, da se končno odpravi ta anakronistični ostanek prejšnjega casa, zato bo v prihodnjih dneh vložila formalno tožbo na upravne sodne oblasti. Pričakuje tudi, da bodo to pravico zahtevo po odpravi zadevnega diskriminacijskega volilnega dolocila podprle se druge politične sile, zlasti tiste, ki se potegujejo za volivce v okoliških občinah.

Don Ciotti o mladih, mamilih in emigraciji

Krožek za družbeno-politične studije »Che Guevara« prireja danes ob 18. uri v dvorani Santa Maria Maggiore, Ul. Collegio 6 javno debato na temo: Mladi, mamila, emarginacija. Govoril bo don Luigi Ciotti, animator skupine Abele in avtor knjige »Kdo se boji gnilih jabolk?«. Uvodoma bo sta spregovorila dr. Maria Grazia Cogliatti Dezza (odgovorna za probleme mamil pri KZE) in don Mario Vatta. Razpravo bo vodila Margherita Hack.

DOLINA / PREDLOG CAPUZZA

Zelena alternativna lista za demilitarizirano cono

Dolinski občinski svetovalec zelene alternativne liste Alessandro Capuzzo se s svojo resolucijo predlaga ustanovitev velikega vojnega muzeja za mir v duhu zapuščine Diega de Henriqueza, ki naj bi vključeval tudi spominsko pespot v krajih, kjer so potekali boji.

Svetovalec zelene alternativne liste je osnoval resolucijo napodlagi številnih dokumentov o razorožitvi slovenskih obmejnih občin, ki so jih lanskega aprila podpisali zupani slovenske in hrvaske Istre.

ci za mir, ki jo prireja organizacija združenih narodov. Nazadnje Capuzzo s svojo resolucijo predlaga ustanovitev velikega vojnega muzeja za mir v duhu zapuščine Diega de Henriqueza, ki naj bi vključeval tudi spominsko pespot v krajih, kjer so potekali boji.

Svetovalec zelene alternativne liste je osnoval resolucijo napodlagi številnih dokumentov o razorožitvi slovenskih obmejnih občin, ki so jih lanskega aprila podpisali zupani slovenske in hrvaske Istre.

ZGODOVINA / UMEMSTITEV PRISTOJNE KOMISIJE

Ovrednotiti muzejsko plat tržaške Rižarne

Predsednik Perelli, podpredsednik pa prof. Apih

Včeraj so umestili Komisijo za Muzej v Rižarni pri Sv. Soboti. Predseduje ji tržaški občinski odbornik za kulturo Alessandro Perelli, za podpredsednika je bil soglasno izvoljen zgodovinar prof. Elio Apih, v njej pa so se direktor pristojnega občinskega oddelka, direktor Mestnega zgodovinskega in umetnostnega muzeja, predstavnik Deželne instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini, zastopnik Vsedravnega združenja bivših sportistov, deželni nadzornik za kulturne dobrine in sedem članov, ki jih je izvolil občinski svet.

Na umestitveni seji je Perelli poudaril, da namerava občinska uprava dodatno spodbuditi valorizacijo muzeja znotraj prostorov, v katerih stoji Rižarna kot spomenik nacionalnega pomena, in da bo kljub omejenosti finančnih sredstev skusala odstraniti nekatere probleme, ki zadevajo tehnične izboljšave, ter izpeljati ustrezna dela za preprečitev poplavl, do kakršnih je prišlo v kompleksu tudi pred kratkim zaradi neugodnih vremenskih razmer. Odbornik je dalje poudaril delovanje didaktične informacijske službe, ki dovoljuje studentom in siceršnji mladini globlje

Rižarna pri Sv. Soboti

spoznavanje edinega uničevalnega taborišča, ki so ga odprli v Italiji nacisti; tako si lahko ogledajo celico smrti, jetniške celice, dvorano križev in stalno zgodovinsko-fotografsko razstavo. Perelli je obzaloval, da obiskuje Rižarno bolj solska mladina iz drugih krajev dežele in Italije, zato je treba navezati tesnejše stike s tržaškim solskim svetom. To je potrebno posebno se v teh casih, ko se na vsedravnih in mednarodni

ravni razraščata rasistično - ne samo protizidovsko - nasilje, ki močno zaskrbljuje in zavezuje demokracije institucije, da mu posvetijo čim večjo pozornost.

Prof. Elio Apih je dopolnil Perellija s poudarkom, da je potrebno načrtovati takšen program dela, ki naj omogoči muzejski komisiji, da se bo pogosto sestajala in ne bo njeno delovanje odvisno od težav, kakršne predstavljajo denimo razne upravne pa-

ralize in obnove občinske skupščine. Aktiviranje tega organizma naj sovpade z učinkovitejšimi napori za ovrednotenje in spoznavanje muzeja v Rižarni kot odraza izredno hudih in globoko pomenljivih zgodovinskih dogodkov. Za vse to pa so potrebna tudi ustrezna finančna sredstva za pomnožitev vodnikov.

Prihodnji se komisija sestane 2. aprila, da pripravi slovesnost ob 25. aprilu.

Seminar o jeziku telesa v priredbi ZSKD

Prihodnji teden bo stekel seminar Porajajoci se jezik telesa v organizaciji ZSKD. Potekal bo v Gregorčičevi dvorani z naslednjim urnikom: petek in sobota, 5. in 6. marca od 14. do 20. ure, v nedeljo, 7. 3. pa od 9. do 14. ure. Rok za prijavo je podaljšan do torka, 2. marca. Za informacije pa se interesenti lahko zglasijo na telefonski številki 635626. Seminar, ki je pri nas absolutna novost, obravnava iz teoretskega in praktičnega vidika nizozemsko metodo EBL, to je Emerging body language. Zakonca Dolinsek sta jo uvedla v Slovenijo in jo nazvala Porajajoci se jezik telesa. To je metoda, ki nam s pomočjo zgornje govorice telesa pomaga izboljšati komunikacijo med ljudmi v vsakdanjem življenju. Se posebno toplo priporočamo seminar strokovnim delavcem s področja vzgoje, izobraževanja, animatorstva in socialnega skrbstva. Podčrtati moramo, da nudi seminar ob koncu mednarodno veljavno potrdilo visoke šole za kreativno terapijo Hogeschool Nijmegen. To pomeni, da osnovni seminar odpira možnost usposobljenosti na tem področju. Predvidene so tudi nadaljevalne stopnje izobraževanja, ki bi jih vodil dr. Margerita Bubnič Dolinsek nudila naši zamejski stvarnosti, ko bi bilo za to zanimanje. V Sloveniji so tovrstni seminarji celo vključeni v obvezno izpopolnjevanje solnikov. Toplo vabimo torej vse tiste, katerim je seminar namenjen, da se ga udeležijo. (L.K.)

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

Thornton Wilder

NAŠE MESTO

Režija: ADRIJAN RUSTJA

JUTRI, 27. februarja ob 20.30 ABONMA RED F
v NEDELJO, 28. februarja ob 16.00 ABONMA RED G

SKD SLAVEC Ricmanje-Log

vabi na proslavo

DNEVA SLOVENSKE KULTURE

danes, 26. t. m., ob 20. uri v Baragovem domu v Ricmanjih

Sodelujejo: otroci vrtca v Ricmanjih in celodnevne osnovne šole I. Trinko-Zamejski, mladinski pihalni orkester glasbene šole ricmanjske godbe, ženska pevka skupina Stu ledi in govornik Marij Cuk. Vabljeni!

KD F. PRESEREN iz BOLJUNCA

SE ZAHVALJUJE VSEM,

ki so na katerikoli način pripomogli k uspehu pustnih povork na Opcinah in v Dolini ter se posebno izstrelile Buljnika 7 v veselje.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK, 26. februarja 1993 META

Sonce vzhaja ob 6.49 in zatone ob 17.47. Dolžina dneva 10.58 Luna vzhaja ob 8.23 in zatone ob 23.04.

Jutri, SOBOTA, 27. februarja 1993 GABRIJEL

VREME VČERAJ: temperatura zraka 4,2 stopinje, zračni tlak 1019,4 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 37-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 7,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILA STA SE: Mateo Urast in Mateja Pokraj. UMRLI SO: 90-letna Anna Milani, 84-letni Giuseppe Franci, 72-letni Virgilio Facchin, 82-letna Norma Degli Esposti, 65-letni Giovanni Stocheli, 75-letni Luigi Penko, 88-letna Lavinia De Polo, 69-letni Giorgio Illicher, 90-letna Maria Dolce, 81-letna Giovanna Del Bello, 80-letna Anna Eldi, 79-letna Nerina Ferenaz, 53-letna Angela Valentini, 56-letna Norma Solazzi, 67-letna Italia Vitriani, 95-letna Rosetta Battistuta, 73-letna Nives Sason.

LEKARNE

Od ponedeljka, 22. do nedelje, 28. februarja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Kolonkovec - Erta S. Anna 10 (tel. 813268), Milje - Mazzinijev dvorec 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Dante 7, Kolonkovec - Erta S. Anna 10, Ul. Giulia 14, Milje - Mazzinijev dvorec 1.

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

Za dostavljanje zdravlila na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - 15.45, 17.45, 20.00, 22.20 »Mario, Maria e Mario«, r. Ettore Scola.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Orlando«, r. Sally Potter, i. Tilda Swinton.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Sex and Zen, il tappeto da preghiera, di carne«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE I - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »nuovi eroi«, i. Jean Claude Van-Damme.

NAZIONALE II - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Giocchi da adulti«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE III - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Trappola in alto mare«, r. Steven Seagal.

NAZIONALE IV - 15.45, 17.50, 20.10, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Kostner, Whitney Houston.

GRATTACIELO - 17.30, 19.45, 22.00 »Dracula«, r. Francis Ford Coppola.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, i. W. Goldberg.

EDEN - 15.30, 22.10 »Sottomissione anal sex«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.45, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson.

LUMIERE - 16.00, 17.30, 20.15, 22.15 »La bella e la bestia«, Walt Disney.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il danno«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche.

RADIO - 15.30, 21.30 »Il portiere di notte in un collegio femminile«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIPREDITVE

KD F. PRESEREN iz Boljunca vabi na PROSLAVO DNEVA SLOVENSKE KULTURE danes, 26. februarja, ob 20.30 na sedežu. Sodelujejo: KD Skala - Gabrje, tamburasi KD F. Preseren, slavnostni govor Marko Kravos.

PORAJAJOCI SE JEZIK TELES - Osnovni seminar po nizozemski metodi, ki sta jo v Sloveniji uvedla zakonca Dolinsek. Seminar bo potekal 5.6. in 7. marca (Ul. S. Francesco 20 - II. nadstropje). Namenjen je strokovnim delavcem s pedagoškega področja, socialnega skrbstva in vsem, ki komunicirajo z ljudmi. Za podrobnejša pojasnila oz. prijave lahko interesenti telefonirajo vsak dan, razen ob sobotah, na ZSKD - tel. 635626 ob uradnih urah ali na st. 214893 (od 13. do 15. ure). Rok za prijave: danes, 26. februarja.

V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU (Ul. Donizetti 3) bo jutri, 27. t.m., gost večera prof. Samo PAHOR, ki nam bo pokazal KAJ JE OSIMO. Zacetek ob 18.30. Vabljeni!

PD MACKOLJE vabi v nedeljo, 28. februarja na ogled Goldonijeve komedije SLUGA DVEH GOŠPODOV, ki jo bo uprizorila standreška dramska skupina. Pričetek ob 17. uri v srenjski hiši v Mackoljah.

DOM JAKOB UKMAR, PD Kolonkovec in KD I. Grbec priredijo DAN SLOVENSKE KULTURE v nedeljo, 28. t.m., ob 16.30 v domu J. Ukmarja. Vabljeni.

OB PRESERNOVEM DNEVU, prazniku slovenske kulture, prirejata zupnija sv. Jerneja in MePZ sv. Jernej z Opčin VECER SLOVENSKE PESMI, ki bo v Finzgarjevem domu na Opcin v nedeljo, 28. t.m., ob 17. uri. Sodelujejo: CPZ Videm-Dobrepolje (Dolenjsko slo), Zagoriški fantje in skupina, ki obranja ljudsko petje ter običaje iz Dobropolja in okolice rojstnega kraja Primoza Trubarja - vodi zupnik Franc Skulj, igralska skupina Tamara Petarso predstavljajo knjige »Leto odmrznitve« pesnika Vinka Belčica - pripravlja prof. Lucka Susic. Priložnostna misel prof. Marija Čescut. Prisrčno vabljeni!

SKD CEROVLJE-MAVHINJE priredi v nedeljo, 7. marca, ob 20. uri v restavraciji »Al Carsa« v Mavhinjah PRAZNOVANJE DNEVA ZENA z večerjo in glasbo. Zabava zagotovljena. Vabljene vse družabne zenske. Rezervacije tel. 299798 in 299335 od 20. do 21. ure.

OBVESTILA

Zaradi epidemije gripe so VII. ZIMSKE IGRE - Sklada »M. Cuk« na Crnem vrhu PRENESENE na nedeljo, 14. marca 1993. Informacije po telefonu 212289.

OB 50-LETNICE PRISILNE MOBILIZACIJE letnikov 1924/25 in 26 vabimo bivše deportirance na spominsko srečanje, ki bo v društveni gostilni v Gabrovcu (Zgonik) v soboto, 6. marca letos, ob 13. uri. Zainteresirani (z vse Primorske) naj se čimprej javijo povernikom, ki sta Janko Simoneta iz Zgonika (tel. 229120) in Alojz Kapun s Proseka (tel. 225187).

TPK SIRENA obvesča člane, da bo 16. REDNI OBCNI ZBOR jutri, 27. t.m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na pomorskem sedežu v Viale Miramare 32. Dnevni red: 1. nova gradba, 2. poročila, 3. volitve in 4. razno.

IZLETI

KRISKA ZVEZA upokojencev SPI-CGIL prireja ob priliki praznika zena v nedeljo, 7. marca izlet v Provolone (Pn) Vpisuje Mario Turel (tel. 220266) do 2. marca.

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPKOJENCEV V TRSTU prireja ob priliki 8. marca izlet 10. marca v Kropo, Skofjo loko in Drazgoše. Vpisovanje v sredo, 3. marca, od 9. do 10. ure na sedežu društva v Ul. Cicerone 8. Vabljeni!

ŠOLSKE VESTI

SREDNJA SOLA I. CANKAR v Trstu vabi starše učencev na predavanje dr. Irene Tauca na temo PRAVILNA PREHRANA MLADOLETNIKA. Predavanje bo v solskih prostorih danes, 26. t.m., ob 18. uri in spada v letni program stikov šole s starši učencev.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Zvonko Ostrouška v Zagradcu. Toci belo in crno.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo. Berdon Josip - Pulje pri Domju 123.

PRI KUKUKOVH v Dohrbodu smo odprli agriturizem. Nudimo domače prigrizke in domaco kapljico.

V RICMANJIH je odprl osmico Jadrani.

OSMICA v Koludrovci je odprta do 28. februarja.

NA OPCINAH pri Kvrčevih so odprli osmico.

PEDIKERKA - MANIKERKA nudi usluge na domu. Tel. 229347.

PRODAM apec kar za domačinske dele. Motor v dobrem stanju, prevoženih 14.000 km. Tel. 229349.

PRODAM opremo za trgovino jestvin. Telefonirati na st. (040) 273337 po 15. uri.

PRODAM golf 1800 GTI, redec barve, 1985, s premično streho v odličnem stanju in z novimi gumami 6.300.000 lir. Tel. (0481) 533908 ob uri kosila.

AVTOMOBIL NIVA 4x4 bele barve, letnik 90 v odličnem stanju, cena 9 milijonov + 500.000 super kolek prodam. Tel. st. (040) 228932 - Draga 31.

SONCNO visokopritlično 3 - sobno manjše stanovanje pri sv. Jakobu potrebno obnovitve prodajajo dedici najboljsemu ponudniku. Ponudbe poslati na Publist - Ul. Montecchi 6 - Trst pod sifro »Sončno stanovanje«

ISCEMO najemnika z vpisom v REC za sezonski bar v turistični coni. Tel. st. (040) 327055.

PRISPEVKI

Ob 4. obletnici smrti dragega Borisa Cuka daruje družina 50.000 lir za Pihalni orkester Breg - Dolina.

Albin Orel daruje 100.000 lir za TTPZ Pinko Tomazič.

V spomin na Joska Lukeša daruje Sonja Gorink z družino 50.000 lir za SKD Skala - Gropada.

Ob 8. obletnici smrti Marije Macarol daruje družina 50.000 lir za SKD Skala - Gropada.

V spomin na Rudija Blazica daruje Mira Renko 20.000 lir za Sentjabsko kulturno društvo.

V spomin na Rudija Ivancica daruje Pepka in Ivan Cernjava 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Gabrovcu.

V spomin na Rudija Ivancica in Nevo Briscik daruje Milena in Mario Briscik 100.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

V spomin na Nevo Briscik darujejo Lidija, Ivan in Mirko Sardo z družinami 100.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

V spomin na Bruna Sarda darujejo Vera in Emil Skabar 50.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

V isti namen darujejo Nadja in Milos 20.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

Namesto cvetja na grob Rudija Blazica daruje Valerija in Mariza z družino 40.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na Marijo Agostini daruje Grečijela in Aleksij 25.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 25.000 lir za TPK Sirena.

V počastitev spomina g. Ivanke Wilhelm Hrovatin daruje Danci 20.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovarši.

V počastitev spomina očetove smrti daruje hči Marija Kralj in družina Pecar 50.000 lir za opremo zupnišča v Trebach.

V spomin na Rudija Ivancica darujejo mladi prijatelji 130.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V spomin na prijatelje Rudija Dolence, Ivana Sosica, Venceta Milica, Rudija Vremca in Valterja Valica daruje Danica Dolenc 50.000 lir za popravilo orgel v cerkvi na Opcinah.

Namesto cvetja na grob drage Neve Briscik daruje Adriana Blazina z družino 50.000 lir za Dom-spomenik NOB v Briscikih.

Preminil je nas dragi

Angelo Canciani

Pogreb bo jutri, 27. t.m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v dolinski cerkev.

Zalostno vest sporočajo otroci Boris, Marina in Eugenio, snaha Nives, zet Mario, vnuki in ostalo sorodstvo

Dolina, 26. 2. 1993 (Pogreb podjetje Zimolo)

Zbogom nono

Romina, Karin, Iuna in Alessandra

Ob izgubi dragega očeta Angela izreka globoko sozljaje sinu Borisu in svojem KD Fran Venturini.

Ob smrti Rudija Blazica sočustvujeta z Nataso in družino

KD in zenski pevski zbor I. Grbec

NOVICE

**V torek gostovanje SSG
»Nase mesto«T. Wilderja**

V torek, 2. marca 1993 (ob 20.30) bo v gledališču "G. Verdi" v Gorici sesta letosnja gledališka predstava abonmaja SSG - sezona 1992-93 in sicer delo Thorntona Wilderja "Nase mesto" v priredbi ansambla SSG. Režija Adrijan Rustja. Predstava je magičen oris življenja v podezelskem mestecu s spletom drobnih človeških usod, osvetljenih v različnih življenjskih obdobjih. Ocarljiva lirčna tkanina, prežeta s humorjem, kjer vsakdanjost zadobiva nadih večnosti, večnost pa postaja vsakdanja.

Za podrobnejše informacije se lahko interesi obrne na urad Kulturnega doma (ul. Brass 20 - Gorica - tel. 33288).

Pobuda za mladince

V javnem večnamenskem socialnem centru pripravljajo novo pobudo za mladince, ki se zanimajo za zivalski svet in okolje nasploh. Do 8. aprila bodo "preučevali" nočne živali, krasko podzemlje in druge zanimivosti. V načrtu imajo tudi več vodnih obiskov na Krasu. Prijave in informacije nudijo na sedežu Javnega večnamenskega socialnega središča.

Delegacija odhaja v Osijek

V Osijek bo danes v prvih jutranjih urah odpotovala delegacija goriskih upraviteljev, predstavnikov raznih ustanov in gospodarstva. Delegacijo, ki se bo v glavnem mestu Slavonije mudila dva dni, vodi župan Tuzzi, v njej pa so tudi Predsednik Trgovinske zbornice dr. Bevilacqua, pokrajinska odbornica Devetakova, predstavniki raznih združenj in društev ter občinski svetovalci. V Osijeku bodo med dvodnevним obiskom skušali postaviti temelje tesnejšega gospodarskega in kulturnega sodelovanja.

Vzgojiti je treba ekološko zavest

V petih razredih osnovnih šol ter na štirih višjih srednjih solah se nadaljuje pobuda pokrajinske uprave - odbornistev za solstvo in ekologijo - seznanjanja mladih z vprašanji selektivnega pobiranja in uničevanja odpadkov. Pred specifičnimi pobudami na solah, sta odbornistvi pripravili dve srečanju v Gorici in Trzinu. Uspešno in s posebnim pristopom se pobuda odvija na območju Gradisca. Naslednji korak Pokrajine v okviru Načrta za okolje, je srečanje s stari učencem in dijakom. V pripravi je namreč niz treh predavanj o proizvodnji, pobiranju in uničevanju odpadkov.

Bencinski boni še danes in jutri

Se danes in jutri bodo v uradih italijanskega avtomobilskega kluba (ACI) v Gorici ter v izpostavah v drugih krajih delili nakaznice za gorivo proste cene, za prvi letosnji kontingent. Kdor bonov ne bo prevzel v roku, kasneje ne bo mogel uveljavljati svoje pravice.

GORICA / POGOVOR Z EDMUNDOM KOŠUTO

**Vloga Slovenskega dijaškega doma
v novih okoliščinah in ob novih izzivih
in težavah mladih in njihovih družin**

Bogate izkušnje po skoraj štirih desetletjih dela

VLADO KLEMSE

Vloga vzgojitelja zagotovo ni lahka, predvsem pa zahteva celega človeka. Obveznosti in odgovornosti se ne nehaajo ob koncu delovnega dne. In ta dan je bil dolg skoraj štiri desetletja. Tako razmišlja Edmund Košuta, Mundi za prijatelje in številne gojence, ki jih je v teh letih spremljal, mnoge med njimi od osnovne sole do zrelosti in ki je pred kakšnim mesecem kmrilo Dijasko doma prepustil Kristini Knezovi.

Kakšni so tvoji občutki?

Za vsakega nastopijo trenutki, ko je treba sprejeti veliko odločitev, narediti pomemben korak. To je ena plat medalje. Sicer pa z Dijaskim domom, s to našo ustanovo se zmeraj sodelujem. Sem takorekoc v ambientu. Dosedanje izkušnje so dragocene tudi za iskanje nove poti in vloge te naše ustanove.

Upokojitev je nekako po pravilu tudi trenutek obračuna. Veliko bi se dalo povedati o štirih desetletjih Dijasko doma v Gorici.

Menim, da je bilo obdobje 1955 - 1975 najbolj uspešno. V tem času smo pomagali na samostojno pot v življenje številnim gojencem, ki danes zasedajo odgovorna mesta v gospodarstvu, politiki, solstvu na Goriskem pa tudi v Beneski Sloveniji in tudi izven tega prostora. To je slika, ki jo v tem trenutku imam pred očmi in ki me navdaja z zadoscenjem, da so bila naša prizadevanja uspešna.

na. Vzgoja je dolgotrajen, pravzaprav nikoli prekinjen proces.

Dijaski dom je ob nastanku skušal reševati predvsem socialno problematiko. Pomagal je do izobrazbe otrokom iz revnejših družin in oddaljenih krajev.

Goriski dijaški dom pa je bil ves čas tudi kraj, kjer so se solali številni gojenci iz Benecije, Kanalske doline in Režije.

Nedvomno je opravil pomembno nalogo glede ohranjanja narodne zavesti naših rojakov v videmski pokrajini. Imeli smo v teh letih precej gojencev, ki so v Gorici obiskovali osnovno in srednjo, pa tudi višje sole. Nekateri so prevzeli odgovorna mesta v okviru svoje skupnosti. Zal pa moram opozoriti tudi na drugo ugotovitev: veliko jih je prav zaradi tega ker so bili bolj psihološko in če hočemo drugače (tudi jezikovno) pripravljeni, odšlo v izseljenstvo. Odkar deluje dvojezični solski center v Spturu je dotok gojencev iz Beneske Slovenije manjši.

Pričakovali bi večji odziv iz Režije in Kanalske doline, ki sta ze lep čas, s tega vidika, zanemarjeni. Ekonomske težave nikoli niso bile in tudi v prihodnje ne bodo ovira, da ne bi omogočili tem mladim ljudem izobrazbe v materinem jeziku in duhu.

Spremenjene gospodarske in nasploh družbene razmere silijo v drugo vlogo Dijasko-

ga doma. Kakšna naj bi bila ta vloga?

Menim, da ima Dijaski dom v Gorici kot struktura, zaradi mesta v tem našem prostoru se zmeraj pomembno vlogo. Postal naj bi nekakšen drugi dom odprtega tipa za mladega človeka. Opravljal naj bi vlogo, ki jo niti družina, zaradi znanih težav in tempa življenja, niti sola ne zmoreta. Trudili se bomo, da v našem okolju ne bi bilo prevec samorastnikov, ampak cimvec mladih ljudi, sposobnih za življenje v skupnosti in ne zaprtih v egocentrizmu. Zamisljam si, da nicesar ne bi vsiljevali, ampak pomagali razvijati interese, ki jih ima vsak mlad človek.

Torej vzgojno poslanstvo v času primernejši obliki?

Tako nekako, saj smo

v vseh teh letih ze imeli različne pobude, mnoge zelo uspešne in odzivne, od poletnih središč za otroke, do kolonije, pa preko radijske postaje in delovanja mladinskega krožka, srečanj itd.

Včasih se precej površno razmišlja, da je bil Dijaski dom nekak otok sredi mesta, ločen od stvarnosti in brez stika z institucijami.

Upal bi si trditi ravno nasprotno. Nismo bili in nismo anonimni. Sodelovali smo in sodelujemo s Pokrajino, Obcino, Dezelom, s strokovnimi službami, ki delajo na področju vzgoje in socialne. Sodelovanje bo treba povečati. Delo v taki ustanovi je skupinsko, uspeh pa odvisen od usklajenosti. Prav to sem mislil povedati ob koncu, obenem z zahvalo vsem sodelavcem, vzgojiteljem in vsem, ki so našemu dijaškemu domu, pomagali.

Izmenjava voščil in želja ob predaji kmrila v Dijaskem domu - foto Studio Reportage

STRANKE / PREMIKI O UPRAVNEM ŽIVLJENJU

**Nova skupina v
občinskem svetu**

"Za Gorico" šteje zaenkrat pet članov
bivših predstavnikov strank KD in PSDI

VLADO KLEMSE

Člani nove svetovalske skupine - Foto Studio Report.

uspešnejšemu, predvsem pa azurnejšemu poslovanju občinskega sveta, ki bo moral v prihodnjih tednih razrešiti številne vzele. Člani skupine "Za Gorico" posebej poudarjajo, da ne gre za novo politično gibanje ali stranko, ampak za povezovanje na krajši rok in v poskusu, da se rešijo vsaj nekatera od številnih vprašanj goriske skupnosti. Torej povezovanje z zelo jasno postavljenimi cilji. Najprej je treba seveda rešiti krizo na občini, pri čemer sta po njihovem odprti dve možnosti. Po prvi naj bi v celoti zamenjali vodstvo, vključno z župana druga možno-

st predvideva prehodno upravo, ki bi trajala nekaj mesecev, do odobritve novega volilnega sistema in nato razpis volitev. Tacas bi skušali rešiti najbolj nujna vprašanja, ki jih je nova skupina ze opredelila v obširnem dokumentu. Med drugim bi moral občinski svet oblikovati stalisce glede prenove Osimskega sporazuma, zahtevajo se stvarni ukrepi na socialnem področju.

Ne zanima nas vstop v odbor, so poudarili, ampak ponujamo našo pripravljenost na sodelovanje pri iskanju najboljših rešitev, seveda za skupnost.

KRIZA

**Stranke
mrzlično
iščejo
rešitev**

V slepi ulici?

Rok za razreševanje politične krize na občini se bo, kot kaže, spet podaljšal tja do sredine marca. Mrzlična posvetovanja med strankami koaliciije in opozicije pa tudi pobude župana Erminia Tuzzija zaenkrat niso bistveno premaknile stanja. V sredo so se pogovarjali predstavniki PSI, Slovenske skupnosti, liberalcev in demokratične stranke levice (KD, PSDI in PRI so bili odsotni) včeraj je župan Tuzzi imel niz srečanj najprej s predstavniki strank koaliciije, oziroma nekdanje koaliciije, kajti vsakomur je jasno, da dosedanje večine ni več, nato z nacelniki vseh svetovalskih skupin. Zadeva odstopa, oziroma neodstopa dveh odbornikov, ki sta prejela sodno obvestilo, je presla nekako v ozadje, čeprav se zdalec ni rešena. Napor predstavnikov strank so usmerjeni v iskanje rešitve, ki bi za nekaj mesecev pomagala preživeti občinski upravi in zagotoviti kolikor toliko normalno poslovanje. Za nekaj mesecev, do konca mandata, do prve krize? Vsekakor do odobritve novega zakona o volitvah.

Iskanje skupnega imenovalca pa ni enostavna zadeva. Utegne se tudi izjaloviti.

ZGODOVINA / DANES SE ZAKLJUČI DRUGI CIKLUS PREDAVANJ

**Odkrivanje stvarnosti, ki je
bila sedem desetletij
namenoma zamolčana**

Nemška kultura v Gorici - Danes predavanje
o časopisih in drugih publikacijah v Gorici

MARKO WALTRITSCH

Ze v nekaj prejšnjih prispevkih smo napisali, da predavanja o nemški prisotnosti v Gorici odkrivajo marsikatero predolgo let pozabljeno resnico o Goriski dezeli. Na njih prihaja do izraza realnost, na katero je pred 70 leti padel zastor uradne "pozabljenosti". Ta realnost pa ni samó nemška: pod skupnim nazivom "nemška" skriva tudi veliko slovanstvega in slovenskega. Tudi na to bodo morali pomisliti voditelji Instituta za socialno in versko zgodovino, ki so priredili ze drugi ciklus o nemški prisotnosti. Pred leti so sicer priredili ciklus predavanj o slovenski kulturi, izdali knjigo s takrat prebranimi referati. Vse to se je zal omejilo na kulturno področje. Slovenska prisotnost v Gorici pa je segala na vsa področja življenja. Zato bi bilo prav, da bi Institut tudi italijanski publiki ponudil kaj več o slovenski prisotnosti v Gorici.

Prejšnji petek je prof. Arbo povedal kaksno vlogo so Nemci imeli v goriskem glasbenem življenju.

Sirše in zanimiveje je bilo predavanje prof. Sergia Tavana o cezal-

pskih, ne samo nemskih vplivih, na gorisko likovno umetnost. Predavanja v petek ni zaključil, obljubil je, da ga bo nadaljeval danes, ko bo na vrsti se predavanje o stikih med Oglejem in nemskim svetom. Prof. Tavano se je zaustavil se zlasti ob cerkveni umetnosti. Tu prevladuje nemška oz., kot jo sam imenuje, cezalska kultura. To sicer ni nič cudnega, saj je Gorica dolga stoletja sodila v avstrijski državni krog.

Iz ust predavatelja, ki je besede ponazarjal z diapozitivi, smo slisali o cerkvah v Gorici, Prvaci-ni, Sv. Gori, Vilešu in se drugod, o palacah Lanthieri, Lenassi, o Leopoldovih vratih na grajski utrdbi, o nalasc "pozabljeni" in zato tudi uničeni freski v Raštelu, ki je spominjala na cesarja Karla V. Posebna pozornost velja seveda zvonikom, ki so pri nas enaki kot v Avstriji, na Bavarskem, v Sloveniji. Tudi goriski arhitekt Pacassi, ki je sodeloval pri izgradnji dvorca Schoenbrunn na Dunaju sodi med te umetnike, pa čeprav je mediteranski stil skušal združiti s cezalpskim. Govor je bil o slikarjih, tako o Josipu

Tomincu kot o Francu Kavcicu. Ob tem se pisec teh vrstic spominja, da se je leta 1978, ko je v ljubljanski Narodni galeriji bila prva in edina antoloska razstava del tega goriskega umetnika, na kateri smo videli tudi veliko Kavcicevih slik, ki jih hranijo na Dunaju, zavzel, da bi razstavo prenesli v Gorico. Takratni župan Pasquale De Simone je soglasal, katalog ljubljanske razstave je dal prevesti v italijanscino danes ze pokojnemu Emilu Valenticiu. Zal ni bilo mogoče dobiti denarja in Gorica je izgubila edinstveno možnost, da bi pokazala dela znanega slikarja. Prevod kataloga pa leži zapršen neke v občinski hiši.

Prof. Tavano se je pomudil tudi ob velikih stavbah dunajskega stila, ki so jih takrat zgradili v Gorici. Največja ohranjena je stavba goriskega sodisca zgrajena na začetku stoletja.

Zadnji dve predavanji iz tokratnega ciklusa bosta danes v Cocolinovi dvorani, ob 16.30. Na vrsti sta drugo predavanje prof. Sergia Tavana in se predavanje prof. Gallarottijeve o nemskih casopisih, ki so izhajali v Gorici.

MEJA / OBISK V NOVI GORICI

**Sodelovanje na meji
tudi med fitopatologi**

Dogovarjanje in usklajevanje predpisov - Nove
naloge za Opazovalnico za rastlinske bolezni

Sodelovanje med različnimi organi na meji in ob meji je pravzaprav nujno potrebno. Tega se dobro zavedajo pri Opazovalnici za rastlinske bolezni v Gorici, ustanovi, ki ima zelo širok program dejavnosti. V sodelovanju z deželnim kmetijskim poskusnim centrom v Pozzuolu in Videmsko univerzo, pa tudi s konzorcijema za zascito briskih in pososkih vin, opravlja pomembno nalogo ugotavljanja, preprečevanja in zatiranja rastlinskih bolezni.

Opazovalnica pa ima tudi specifične pristojnosti nadzora nad uvozom in izvozom blaga rastlinskega porekla, cvetja, sadik, semen itd. Pravzaprav zajema ta dejavnost zmeraj večji delež. Tako so v zadnjih letih poprečno preucili in resili okrog šest tisoč prosejnih letno. Ogromno delo, ce upostevamo, da

Pogovor ob nedavnem srečanju v Novi Gorici

se funkcionarji ob tem morajo spopadati tudi z zelo različnimi predpisi in tolmačenji. Na eni strani z italijanskimi, oziroma evropskimi, po drugi strani s predpisi tretjih držav. Razlike v predpisih so včasih zelo velike in je težko najti skupni jezik, oziroma enako tolmačenje. So-

delovanje s sorodnimi organi na drugi strani meje je zato ne samo koristno, marvec tudi potrebno. V ta okvir sodi tudi nedavno srečanje v Novi Gorici, kjer so uslužbenci Opazovalnice za rastlinske bolezni obiskali uslužbenice fitopatološke službe.

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

Thornton Wilder

**NAŠE
MESTO**

Režija:
ADRIJAN RUSTJA

V torek, 2. marca, ob 20.30 v gledališču G. Verdi v GORICI.
Abonma red A in B.
Avtobus vozi po obicajnem voznem redu.

PRIREDITVE

PEVSKI ZBOR RUPA/PEC prireja jutri, v soboto, 27. t.m., ob 20.30 Presernovo proslavo v društvenih prostorih pri cerkvi, z naslovom Intervju Presernu. Nastopili bodo mešani pevski zbor Rupa- Pec in recitatorji. Uvodno misel bo podal Jan Bednarik.

ZENSKI ODSEK KD DANICA Z VRHA priredi v soboto, 6. marca, ob 19.30 v kulturnem domu na Vrhu tradicionalno družabnost ob dnevu Zena. Informacije pri Ireni (tel. 882222) in Bozi (tel. 882201).

OBVESTILA

DRUŠTVO SPORTNIH RIBICEV VIPAVA in SD SOVODNJE priredita 7. marca smučarski avtobusni izlet v Bad Kleinkirchheim. Prijave v gostilni Rubijski grad in Pri Marintu.

KD SOVODNJE vabi sovojenjske zene k sodelovanju pri razstavi domaćih slastic, ki jo društvo pripravlja ob dnevu Zena v nedeljo, 7. marca. Podrobnejše informacije nudijo Zlatka, Dana in Alenka.

SPD GORICA vabi clane in prijatelje na osrednjo proslavo ob 100-letnici Planinskega društva, ki bo 28. februarja popoldne v Ljubljani. Avtobusni prevoz iz Rožne doline. Avtobus odpelje ob 15.20. Prijave in informacije pri Z. Cotarju, tel. 30995.

OBČNI ZBOR SPD - GORICA bo 26. marca v dvorani KD Briski gric na Bukovju. Prvi sklic bo ob 20. uri, drugi ob 20.30.

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV obvešča, da bo 8. marca tradicionalni izlet v mesto Asolo (kosoilo v Casteltrancu Veneto). Prijave ob sreдах, samo na sedežu društva od 10. do 11. ure do vključno do srede 3. marca.

OBČINSKA UPRAVA DOBERDOB obvešča, da je na oglasni deski razgrnjen pravilnik Kraske gorske skupnosti za dodeljevanje finančnih prispevkov kmetom, v smislu dez. zakona st. 16/92. Pravilnik si intersenti lahko preucijo med uradnimi urami.

POKRAJINSKI ODBOR CONI obvešča, da je veljavnost posebnih izkaznic za prost dostop na sportne prireditve, izdane v letu 1992, podaljšana do 30. junija 1993. Prosnje za nove izkaznice je treba poslati na osrednje vodstvo CONI v Rimu, skupaj s fotografijo. Nove izkaznice bodo izdali 1. julija letos, veljale bodo do naslednjega leta.

KINO

GORICA
VITTORIA 19.40-22.00
»Fuoco cammina con me«. CORSO 17.30-19.45-22.00»Sister act - Una svitata in abito da suora«. VERDI 17.30-22.00»Gli spietati«.

TRZIC
COMUNALE 18.00-20.00-22.00»Il dannoc«.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
AL GIARDINO (Baldini), C. Verdi 57, tel. 531879

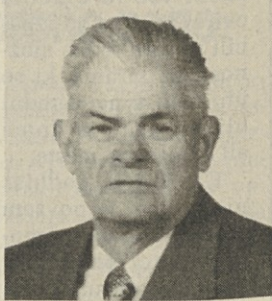
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340

POGREBI

Danes, ob 12. uri, Giovanni Laurella, iz splosne bolnisnice v cerkev na Rojčah in na glavno pokopališce.

+

Nenadoma nas je zapustil nas dragi

Romano Devetak

Pogreb bo danes, 26. t.m., ob 13.40 iz mrliške veze bolnisnice v Gorici in ob 14. uri v Gabrjah.

Zalostno vest sporočajo sestre Mirica, Marica in Anica z družinami.

Sovodnje, Videm, 26. 2. 1993

"Zadnja vprašanja" vse bolj v ospredju

ANDREJ ŽNIDARCIC

PIRAN - Za lokacijo novega centralnega pokopališča sta dve možnosti. Leta 1987 izbrani lokaciji v lucijskih Vinjolah se je po predlogu KSP Okolje v letosnjem januarju pridružila nova različica, po kateri naj bi novo pokopališče zrastle na pobočju proti Belemu Krizu.

Zadnje novice s tega področja pa so pravzaprav te, da so se vlada in stranke nacelno dogovorile, da se preuci zadnji predlog Okolja. To naj bi storil Zavod za urbanistično načrtovanje in urejanje prostora. Natasa Umek iz te ustanove je povedala, da se zadeve že premikajo z mesta, da pa je do dokončne odločitve zaradi obsornosti in občutljivosti postopka vendarle še precej daleč.

Sicer pa v Okolju že lep čas opozarjajo na nadalje hujšo prostorsko stisko na piranskem pokopališču. Premaknilo se je v bistvu sele letos, ko je stanje postalo kratkomalo alarmantno. V tem hipu je na njem le še 50 pokopnih mest, to pa pomeni, da bo že letos jeseni prenapolnjeno. Zadnja različica je zanimiva iz več razlogov. Najbolj tehten je, kot rečeno ta, naj bi novo pokopališče dobilo svoj prostor nasproti obstoječega in bi bilo zaradi že zgrajene infrastrukture in drugih objektov bistveno cenejše od tistega v Vinjolah. Zgradili naj bi ga v treh fazah. Na njem bi bilo 2900 pokopnih mest, to pa bi zadostalo za potrebe nadaljnjih dvajsetih let. Po načrtu naj bi na sedanjem parkirišču zgradili garazno hišo odprtega tipa.

Kaj pa dotlej? V načrtu ureditve pokopališča je poleg trajne rešitve predstavljena tudi takoiimenovana "premostitvena". Po njej bi se dalo sedanje pokopališče razširiti za 120 pokopnih mest proti cesti v Fiesio. To pomeni, da bi problem rešili za leto dni. Hkrati bi popravili pokopališke objekte, ostalo pa bi tudi dovolj časa za aktivno prevetrjanje možnosti ter izdelavo potrebne dokumentacije.

Kajpada obstaja cel kup razlogov, ki govorijo proti širitvi pokopališča v Piranu. Najbolj morda ta, da tudi hitro rastoca Lucija že potrebuje svoje. Zato kaže počakati na strokovne ocene. Čas beži, toda za modro rešitev ne kaže hiteti!

Živeti na tisoč metrov visoki planoti je lepo, toda naporno

Včasih je planota premogla več kot tisoč prebivalcev, danes jih tam živi le kakih dvesto. Pogrešajo veliko stvari, najhujše pa telefon.

VOJSKO - Med najvišje poseljena območja pri nas spada Vojskarska planota, kjer posamezne domacije ležijo tudi na 1100 metrov nadmorske višine. Središče planote je vas Vojsko, kjer je na ozemju območju kakih 30 hiš in v zadnjem času tudi vedno več vikendov. Sicer pa so posamezne domacije med sabo dokaj oddaljene in raztresene po planoti. V središču vasi so cerkva, osnovna šola in gostišče - nekdanji počitniški dom ljubljanskega IMP-eja. Ta je sedaj v zasebnih rokah. »Pred 100 leti, ko je te kraje obiskoval takratni idrijski kaplan in slovenski pisatelj Fran Seleski Pinžgar, je bilo na planoti nekaj čez 1000 prebivalcev, danes nas je le še kakih 200, «pravi krajevni predsednik Aleksander Sinkovec. Na Vojskem si na moč zelijo, da bi se z ureditvijo osnovnih življenjskih razmer izseljevanje zaustavilo.

Tu pa se začenejo glavni problemi. Na prvem mestu je vsekakor telefonija. Tudi solska stavba, v kateri letos obiskuje osnovnosolski po-uk devet učencev od prvega do tretjega razreda, razpada. Po besedah učiteljice Renate Hvala so njihovi prostori in solska oprema že v taksnem stanju, da si ne upajo odpreti niti oken,

ROMAN BRIC

ker bi se lahko sesula.

Vojskarji so nezadovoljni tudi s sedanjo krožno avtobusno progo skozi Cekovnik, ki jim je podaljšala pot do Idrije. Slabe volje pa so že zaradi neurejene dostave pošte, ki jo včasih prejemajo z veliko zamudo.

Velike možnosti se Vojskarjem kažejo v razvoju turizma, zato naj bi v ta namen ustanovili tudi tu-

ristično društvo, ki bi pozivilo razvoj kmečkega turizma in poskrbelo za sirso turistično promocijo njihovega kraja.

Kljub prizadevnosti in trdni volji s katero vztrajajo v tem visokogorskem svetu, pa bi z nekoliko več smelosti in sloznoti Vojskarjem nemara uspelo še več. Na Vojskem je živeti lepo, a je tudi naporno.

»Na Vojskem smo imeli telefon napeljan ze pod Italijo«je povedal domačin Silvij Kobal»potem pa so leta 1954 prišli delavci pošte, poscipali zice in odstranili izolacijske loncke, ker so jih potrebovali drugje. Sedaj bi to morali upoštevati, saj smo od takrat dalje brez pravega telefo-

Maks Habe, Vojsko 23, sprejema klice za vse (Foto: RB)

Razpadajoča hiša učenosti na Vojskem (Foto: R. Bric)

na«, so v pogovoru z občinskim vodstvom, ki so z velikim začudenjem to informacijo prvč slišali, zahtevali Vojskarji.

Kdaj in kako bodo Vojskarji dobili telefon, čeprav so zanj zbirali denar celo s samoprispevkom, se še ne ve. Predlaganih je bilo že več variant, nobena od teh pa zaradi tehničnih, predvsem pa finančnih možnosti doslej ni bila uresničena. Krajani so sami zbrali približno 25 tisoč mark, predračun postnega podjetja pa njihove možnosti zdaleč presega, saj naj bi po prvi varianti znašal kar milijon mark, po novejši pa celo 1.7 milijona nemških mark. Torej so zbrali kljub veliki prizadevnosti premalo. Postarji so Vojskarjem ponujali tudi Mobitel, pa so ga ti zavrnili, čes, da so stroški impulza zanje previsoki. Se najbolj se ogrevajo za klasično telefonsko povezavo na drogovi, vendar bi tudi ta stala več, kot je možno zbrati sredstev. Tako se po besedah načelnika za gospodarjenje, Mirana Voncine kot najsprejemljivejša kaže rešitev, za katero bi bilo potrebno zbrati za približno 200 tisoč mark sredstev, v linkovski povezavi z Ledinami pa bi si krajani pridobili kakih 30 števk. Posebej pa bi reševali nizžezeči Cekovnik, kjer bi povezovali preko Podrečja. Zal pa predvidene variante se niso tehnično obdelane - tudi to seveda stane - da bi se krajani hitreje odločili za pravo rešitev. Iz dosedanjih izkušenj pa vemo, da so vsi najrazličnejši projekti na Vojskem spodleteli tudi zaradi neenotnosti krajanov in njihovih različnih interesov. Do takrat pa bo "dežurni telefonist" Maks Habe sprejemal klice na edini telefon, ki ga premore kraj.

NEZADOVOLJNI VOZNIKI / V DELU PRIMEXA JE ZAVRELO

Ne stavkajo le zaradi plač, ampak zaradi nepravilnosti

S tovornjaki so zablokirali upravo in Shopping Center

Ceportovi tovornjaki so včeraj blokirali svojo "matično" firmo Primex (Foto: O'Hara)

ROZNA DOLINA - S splošno stavko so zaposleni v prevozniskem podjetju Ceport včeraj preprečili dostop v Shopping Center, uporabo skladišča BMT v Vrtojbi in vstop v upravno stavbo Primexa. Vodstvo matičnega podjetja je popoldne pripravilo s stavkovnim odborom sestanek, na katerem so se dogovorili, da bodo del terjatev poravnali do ponedeljka, medtem ko naj se obveznosti delniških družb Primex in Primex-Ceport razčistijo do naslednje srede. Do konca naslednjega tedna morajo poskrbeti za plače in ostale stroške, deblokado ziro racuna, vrnitev zaplenjenih tovornjakov in prepis le-teh. Stavka je tako prekinjena do 5. marca. (VP)

REDARJI / STRAH (TUDI) ZA ČRNOGRADITELJE

V izolski občini so si omislili službo čuvaja kmetijskih površin in kar na njih zrasede

Problem je v tem, da ne vedo, kako ga bodo plačevali

ROBERT RAKAR

odvajanjem določenega dela zakupnin, kot možnost so predlagali tudi 10 - odstotno povečanje le-teh.

Dobro voljo in zagnanost pa je precej zmajnal s ponedeljkem sprejeti zakon o ustanovitvi sklada Republike Slovenije za kmetijska zemljišča; po njem je izolska občina ostala kar brez 70 odstotkov občinskih zemljišč. Tudi zakupnine gredo na konto Sklada, tako, da iz tega naslova najbrž ne bo mogoče plačevati redarjev. Izolani bodo sicer zaprosili, da sklad oddvaja del pridobljenih sredstev za novo službo, vendar na to možnost v Izoli ne

računajo preveč. Najbrž bodo prisiljeni poiskati znotraj občinskega proračuna dodatna sredstva za plačevanje obeh redarjev. Problematika omenjenega področja, ki naj bi ga nadzorovala, je namreč tako pereča, da si izolska občina dodatnega zavlačevanja nikakor ne more privoščiti. Črnograditelji se namreč iz piranske zdaj selijo v izolsko občino in zidajo na najboljših kmetijskih površinah. A to je le ena stran zgodbe. Druga pravi o tem, da bo lahko zemljišča na obali kupili tisti, ki bo imel denar. Če bi domačini imeli dovolj sredstev za nakup zemljišča, ki ga pridno obdelujejo že toliko let, potem bi to že lahko zdavnaj storili.

ŽIČNIČARJI / BIJEJO PLAT ZVONA

Kruha bo malo

MIRAN MIHELIC

vedeti, da je tudi visoko v gorah snezna odeja zelo tanka (na Kaninu približno 90 centimetrov), zato je trud bovskih žicničarjev se toliko bolj pohvale vreden. Normalno na kaninskih smučiscih v tem letnem času leži dva in več metrov debela snezna odeja. Letos pa...

Specifičnost kaninskih smučarskih prog s se ne povsem izravna površino zahteva veliko več truda za pripravo pri majhni količini snega. V

sicer kratkih odsekih večjih strmin pa ga je težko obdržati. Kljub temu letos žicnice niso obratovalle le stiri dni, kar je lep napredek. Tudi veter ni neresljiv, toda vse to je povezano s sovlaganji z novimi partnerji, kar po rešitvi lastninjenja ne bo tako problematično, kot se nekaterim dozdeva. Sedanjí iztržek od smučarskih vozovnic zadostuje le za vzdrževanje in servisiranje, tako da z varno vožnjo nimajo nobenih skrbi. Letos se izteka 20 let, kar so kaninske žicnice prvič pognali.

ZASEBNO ZOBOZDRAVSTVO

V Sežani se je opogumil dr. Franc Škrinjar

SEŽANA - Tudi v tem mestu so začeli s privatno prakso v zdravstvu. Tako je Franc Škrinjar, do sedaj zaposlen kot zobozdravnik v sežanskem zdravstvenem domu, odprl zasebno ambulanto. Škrinjar pravi, da je bilo pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj res dolgo, vendar pri tem ni naletel na večje ovire. Ambulanta bo poslovala v sklopu ljubljanskega podjetja Adept. Ponaša se s sodobno računalniško obdelavo podatkov o pacientih in z rentgenom za pregled in slikanjem zobovja. V

skrbno urejenih prostorih nove zobne ambulante cutimo tudi veliko skrb za kvaliteto dela, po kateri je Škrinjar poznan in cenjen daleč naokoli. Zato meni, da se mu za paciente ni treba bati. Svoje izkušnje pa bo prenašal tudi na mlajše; njegov sin namreč tudi studira stomatologijo in bo stopal po očetovih stopinjah.

Ceprav zasebna zobna ambulanta, ki je prva te vrste na Sežanskem, deluje pravzaprav že od 1. januarja letos naprej, je bila uradno odprta sele pred kratkim. (OKS)

IZOBRAŽEVANJE

Mladim se zdi zidarski poklic vse bolj zanimiv

OLGA KNEZ STOJKOVIC

SEŽANA - Ljudska univerza bo izobraževala zidarje. Solanje bo potekalo skupaj z matično Srednjo gradbeno šolo iz Ljubljane. Izobraževanje bo teklo v poznih popoldanskih urah in se bo pričelo 15. marca letos. Namen taksnega izobraževanja je, da bi pomagali delavcem, ki že delajo kot zidarji, a nimajo poklica, in tudi tistim osebam, ki prav zaradi tega, ker nimajo poklica, dela ne dobijo. Gre za verificiran pro-

gram, s katerim bodo po uspešno opravljenem tečaju kandidati prejeli javno listino, ki je priznanja v Republiki Sloveniji.

Izobraževanje traja 725 ur, od tega je večji del praksa. Kandidatom ki delo že opravljajo, se to šteje v prakso. To pa bodo morali dokazovati s strokovnim izpitom. Za takšno usposabljanje vlada veliko zanimanje tudi na Zavodih za zaposlovanje v Sežani, Postojni in Ilirski Bistrici.

NOVICE

Vzdrževalna dela

PORTOROŽ - Te dni so se delavci SCT lotili tako imenovanih boljših vzdrževalnih del ob vznožju Sončne poti pri Droginih skladiščih soli. Kot so povedali na KS Portorož, naj bi slo se za lanski dolg, uredili pa bodo kanalizacijo, obnovili električni kabel, na koncu pa vse prekrili z novo asfaltno prevleko. Ze pred tremi leti je bila končana prva faza rekonstrukcije poti, ki je zajemala njen zgornji del, zdajšnja opravila pa naj bi bila sele uvod v drugo fazo, saj razširjanje in bolj temeljito utrjevanje pridejo na vrsto kasneje. Dela, ki jih financirajo Sklad stavbnih zemljišč, Odbor za kombinirano cestno gospodarstvo pri IS Piran in Elektro Koper, naj bi trajala do konca marca. (AN)

Občni zbor planinskega društva

SEŽANA - Planinsko društvo, ki šteje blizu tisoč članov, je eno najbolj množičnih in aktivnih društev v občini. Razumljivo je, da je več kot polovica članov mladih. Lani so praznovali pomemben jubilej 40-letnico svojega delovanja. V ponedeljek, 1. marca, ob 17. 30 bodo na obnem zboru ocenili lanskoletno delo. Sprejeli bodo tudi program in visino članarine za letosnje leto. Občni zbor bo v prostorih ljudske univerze v Sežani. (OKS)

Razstava in koncert

DOBRVOV - V GORIŠKIH BRDIH - Jutri zvečer (v soboto, 27. februarja) ob 19.30 bodo v prostorih gradu odprli razstavo del dveh pomembnih slovenskih slikarjev - Ivane Kobilice in Ferda Vesela. Razstavo je pripravil kustos Narodne galerije Ljubljane Ferdo Serbelj, na Primorskem pa jo ta ustanova predstavlja skupaj z Goriskim muzejem. Na razstavi si bodo obiskovalci lahko ogledali 31 del. Po odprtju razstave bo še koncert ženskega zbora Audite Nuova in moskega zbora Provox. (VC)

Ob dnevu civilne zaštite

SEŽANA - Občinski stab za civilno zaščito bo 1. marca proslavil svetovni dan Civilne zaštite. Podobno kot lani bo to storil s slavnostno sejo staba. Na njej bodo spregovorili o doseženem v prejšnjem letu in o povezovanju civilne zaštite v družbeno življenje v občini. Nedvomno jih letos čaka veliko dela na področju reorganizacije civilne zaštite. (OKS)

"Chips party" ali krompirjeva pojedina

LOKEV - Milton club je znan po tem, da vsako soboto pripravi kaj zanimivega tako za najmlajše kot tudi nekoliko starejše. Jutri, v soboto, 27. februarja prireja "chips party", na kateri ne bo manjkalo cvrtega krompirja. Gostje bodo ob zvokih ansambla tudi zaplesali. (OKS)

Zbor krajanov o satelitski kabelski TV

SEŽANA - Danes popoldne se bodo ob 16. uri v menzi SGP Kraski zidar Sežana zbrali občani sosese Lenivec na sestanku, na katerem bodo razpravljali o možnosti napeljave satelitske televizije. Nasli so izvajalca del: podjetje Deltasad iz Ljubljane. Predstavniki ljubljanske firme bodo na sestanku pojasnili celotno ponudbo s poudarkom na pogojih pridobivanja satelitskega priključka za TV. (OKS)

Občni zbor podružnice SLS

ILIRSKA BISTRICA - Tu bo jutri, v soboto, 27. februarja, občni zbor podružnice SLS Ilirska Bistrica. Pregledali bodo, kaj so v podružnici stranke naredili v lanskem letu in se pogovorili o delu v letosnjem letu. V okviru občnega zbora bodo ustanovili žensko zvezo SLS (začetek ob 9 uri) in se pogovorili o pripravi na generalno stavko. Občni zbor se bo začel ob 10. uri v kulturnem domu na Vidmu. (VC)

Besede štirih

SEŽANA - Srednja sola Srečka Kosovela Sežana prireja drevi, v petek, 26. marca, ob 19. uri v veliki sejni dvorani občinske skupščine prireditve pod naslovom Besede štirih. Na temo govorjenja (talk show) bodo govorili ekonomist dr. Bogomir Kovac, glasbenik Vlado Kreslin, pesnik Jurij Potokar in pesnik ter esejist Ales Debeljak. (OKS)

Radio K3 oddaja (poskusno), zaenkrat le ob nedeljah

AJDOVSCINA - V nedeljo, 21. februarja, je začela oddajati poskusni program nova radijska postaja Radio K3. Oddaja teče na zacasni frekvenci 90,8 MHz. Poskusni nedeljski program pa je bil sestavljen iz dopoldanskega in popoldanskega dela. Dopoldne so predvsem vipavski kmetje po odzivih sodeč dobro sprejeli kmetijsko oddajo, poslušalci pa so se ugodno ocenili tudi vrsto servisnih informacij. V popoldanskem programu je bila oddaja namenjena pustu, v živo pa se je predstavil tudi avtomobilski dirak Silvan Lulik. Naslednjic bo oddaja stekla v nedeljo popoldne ob 11. uri, program pa se bo nadaljeval še v popoldanskem času od 17. ure dalje. Kmalu pa bo Radio K3 oddajal vsak dan. (AL)

Predelava depandans - denar za bazen

STRUNJAN - V strunjanskem hotelu Salinera so se na domiselni način lotili prenove depandans Skoljka in Kozara v apartmaje, ki jih bodo prodali zasebnikom. S tako zbranim denarjem pa bodo dobrih dvajset metrov od morja zgradili bazen na prostem. Na podoben način so se v Hotelih Piran, ki so lastnik strunjanskega kompleksa, odločili za predelavo hotelov Punta in Sidro v Piranu. Domiselnost v za gostinstvo sušnih naložbenih casih torej tudi nekaj velja. Novi bazen v Strunjanu naj bi bil enajsti tovrstni objekt na prostem na obalnokraskem območju, vstevsi tudi Lipico. Zgrajen naj bi bil do konca junija. (AZ)

RUBRIKA

Končana trgovinska vojna med ZDA in Evropo?

BRUSELJ - Danska, ki sest mesecev predseduje Evropski skupnosti, je v četrtek izrekla upanje, da trgovinska vojna z ZDA ni verjetna ter da bodo sporazum o svetovni trgovini sklenili že sredi letosnjega leta.

Danski premier Poul Nyrup Rasmussen, ki je govoril po sestanku s predsednikom Evropske komisije Jacquesom Delorsom, je tudi izjavil, da ima nekatere nove predloge za spodbuditev upocasnjenega gospodarske rasti ter za zmanjšanje nezaposlenosti v 12-clanski skupnosti. ZDA in ES so v sporu glede subvencij za Airbus, glede uvoza jekla in končanja sporazuma o svetovni trgovini (GATT) znotraj urugvajske runde pogajanj. Skupen interes Evrope in ZDA je, tako Rasmussen, da pride do sporazuma, se v tej polovici leta, ko naj bi sklenili urugvajski krog pogajanj. Tesnejši in veliko bolj neposredni stiki z ZDA bi pomagali odvrniti krizo. Naslednji evropski vrh, do katerega naj bi prišlo junija bi moral uveljaviti paket ukrepov, ki so namenjeni pospešitvi gospodarske rasti. (Reuters)

Pomanjkljivi trgovinski sporazumi?

PARIZ - Neogolistična RPR je ena od opozicijskih strank, ki bo skušala zmagati na francoskih parlamentarnih volitvah, ki bodo v naslednjem mesecu. V četrtek je izjavila, da so zanjo ključni trgovinski sporazumi, sklenjeni med ZDA in ES - pomanjkljivi. Menili so tudi, da sovravnost administracije Billa Clintona do Evrope izpostavlja posmehu vse sporazume, ki so bili sklenjeni novembra lani, preden je novi predsednik nastopil svojo dolžnost. RPR je pri tem omenila washingtonsko odločitev o protidampinskih cenah za evropsko jeklo, omejitve pri izvozu evropskih storitev v ZDA in Clintonove nedavne napade na evropski program Airbus. »Prepričani smo, da je sovravna drža nove ameriške administracije do evropskih gospodarskih interesov tolikšna, da je sporazum Evropske komisije, ki ga je podpisala z ameriško vlado, povsem ničen in prazen,« je rečeno v sporočilu omenjene stranke. (Reuters)

Švica izvzeta iz Evropskega sporazuma

BRUSELJ - Evropska skupnost in Evropsko združenje za svobodno trgovino (EFTA) sta v četrtek dokončali besedilo pakta o skupnem združenem trgu in pri tem upoštevali, da na tem trgu Švica ne bo sodelovala, kot so povedali predstavniki obeh teles. »Opravili smo vse modifikacije in izvzeli Švico iz Evropskega sporazuma o gospodarskem področju,« je povedal eden od predstavnikov, potem ko so veleposlaniki obeh strani dokončali svoje delo. Predlog sporazuma bo dokončno potrjen na diplomatski konferenci, ki naj bi bila po pričakovanjih v kratkem. (Reuters)

KMETIJSTVO / PROTEST

Nevzdržne razmere

Ne želijo čakati na 100. dan nove vlade - Tudi blokade?

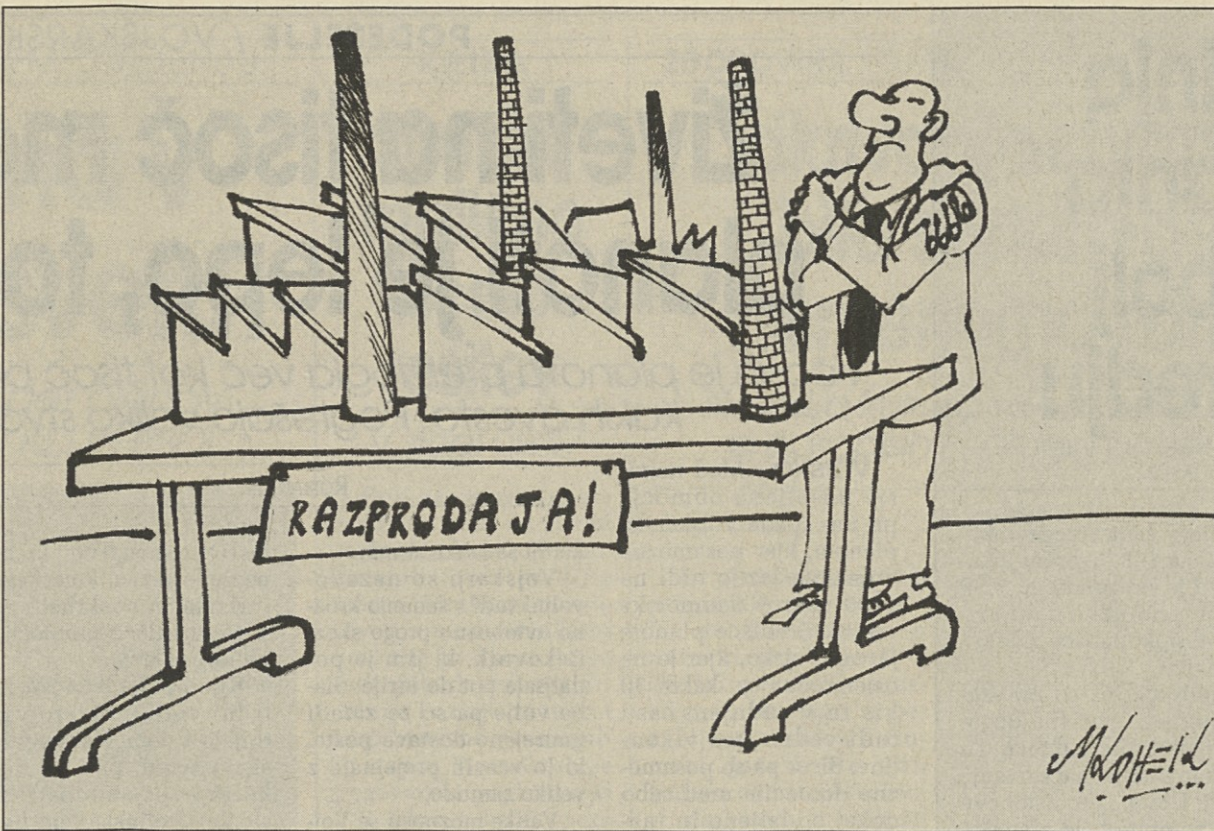
IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - Skupina za izvedbo vseslovenskega kmečkega protesta, ki ga organizirata Zadrzna zveza Slovenije in Slovenska kmečka zveza, se je odločila za celo vrsto protestnih potez v marcu, s katerimi naj bi končno prisilili vlado k sprejetju ustreznih ukrepov za zaščito kmetijstva. Leo Frelih, predsednik Zadrzne zveze, je dejal: »V prvi fazi protestnih dejavnosti želimo predvsem s pomočjo medijev opozoriti sirso javnost, ki je se vedno preslabo obveščena, o nevzdržnem stanju slovenskega kmetijstva.« V primeru, da vlada se vedno ne bo ugodila zahtevam, predvidevajo v naslednji fazi zasedbo Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo ter Ministrstva za ekonomske odnose ter celo zasedbo vlade Republike Slovenije, v naslednjih fazah pa bodisi delno ali popolno cestno blokado. Med izvedbo predvidenega scenarija predvidevajo pogajanja z vlado republike Slovenije, ustreznimi področnimi ministrstvi, opravili pa bodo tudi razgovore z Gospodarsko zbornico, vsemi sindikati, Zvezo potrošnikov, vsemi parlamentarnimi strankami ter vodstvi Državnega zbora in svetater s predstavniki trgovine. Menijo namreč, da relacije znotraj primarnega

in terciarnega sektorja vplivajo na položaj primarnega proizvajalca.

Franc Zagozen je poudaril, da cilj njihovih prizadevanj ni stavka in popolna blokada, pač pa dogovor ali kompromis. »Tega si želimo zdaj, ne želimo čakati na sto dni nove vlade. Nase zahteve smo predložili že stari vladi, ki pa se kar zadeva nase področje, razen zavzetosti kmetijskega ministra, ni spremenila,« je dejal Leo Frelih in dodal: »Problem je v tem, da nas vlada ne jemlje kot partnerja. To se nam ni zgodilo še nikoli, niti v času komunizma ne. V času Drnovskove vlade pa bo sestih zahtevah nismo prišli niti do vrat.«

Sicer pa so zahteve kmetov med drugim: takojšen sprejem ukrepov za zaščito domače kmetijske proizvodnje, takojšnja uvedba prelevmanov na uvoz kmetijskih proizvodov, ureditev odkupnih cen kmetijskih pridelkov, uvedba reda in doslednega nadzora pri uvozu agroivilskih proizvodov, vzpostavitev ustreznega razmerja med proizvodno in maloprodajno ceno, tako da ne bosta bistveno prizadeta niti kmet niti potrošnik, in takšna kmetijska politika, ki bo dolgoročno zagotavljala stabilne razmere za gospodarjenje.

LASTNINJENJE PODJETIJ

Vlada je pripravila navodila za sestavo programa o preoblikovanju

ALENKA JAKOMIN

LJUBLJANA - Uredba o pripravi programa preoblikovanja in izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij, ki jo je na včerajšnji seji sprejela vlada, temelji na predlogu, ki ga je pripravila Agencija za prestrukturiranje in privatizacijo. Sestavljena je iz dveh delov: v prvem opredeljuje način in postopke, kako se program sestavi, katere podatke ter sestavine mora imeti, v drugem delu pa opredeljuje izvedbo lastninskega preoblikovanja. Vendar pa jim za dokončno pripravo programa manjka metodologija za otvoritveno bilanco. Delovno gradivo za to

rajsnji novinarski konferenci državni sekretar Tone Rop, ki spremlja pripravo lastninske zakonodaje v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, omogoča uredba javni nadzor nad samostojnimi odločitvami podjetij v zvezi z lastninjenjem in decentralizirano sprejemanje programov in izvajanja lastninskega preoblikovanja. Vendar pa jim za dokončno pripravo programa manjka metodologija za otvoritveno bilanco. Delovno gradivo za to

je agencija za prestrukturiranje in privatizacijo že pripravila in ga predložila vladi, ki pa ga se ni potrdila. Do končne verzije te metodologije bo vlada oziroma posebna delovna skupina, ki se ukvarja z njo, prišla sele potem, ko bodo pripravili tudi pilotski projekti, ki bodo njena osnova. Podjetja bodo lahko dokončno odločitev o načinu preoblikovanja lahko sprejela sele takrat, ko bodo imela izdelano otvoritveno bilanco, na podlagi katere bodo lahko izdelala program, po katerem se bodo lastninskega preoblikovanja. Vendar pa jim za dokončno pripravo programa manjka metodologija za otvoritveno bilanco. Delovno gradivo za to

storijo že od 5. maja naprej), ki ga bo potrdila ali pa zavrnila. Po Ropovih besedah bo tako omogočen veliko manj oviran proces lastninskega preoblikovanja v slovenskih podjetjih.

Tone Rop je med drugim omenil tudi to, da bodo glede izdaje lastninskih certifikatov izdelali dve možnosti: materialno in nematerialno. Materialna predvideva izdajo posebnih vaučerjev, testni se že izdelujejo, ki bi na osebo stali 30 tolarjev, nematerialna pa predvideva izdajo posebnih magnetnih kartic; tudi te poskusno že pripravljajo, vendar pa zanje predračun se ni izdelal.

GOZDOVI

Gozdarji o skladi zemljišč in gozdov

LJUBLJANA - Izvršni odbor Gozdnega gospodarstva Slovenije (GG) je včeraj obravnaval problematiko prenosa družbenih gozdov na sklad kmetijskih zemljišč in gozdov ter sklepanje pogodb o zakupu oziroma koncesiji. Z zakonom o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov naj bi namreč vsi družbeni gozdovi postali last republike, gozdovi, ki ležijo na območju posamezne občine in so bili 6. aprila 1941 v občinski lasti, pa lastina občin. Pri uresničevanju zakonskih določb pa je po mnenju GG prišlo do vrste vprašanj in nalog, ki terjajo enotno nastopanje gozdnogospodarskih organizacij do Sklada. Za prenos gozdov na Sklad oziroma občine je potrebno izdelati bilanco po stanju 31.12.1992 in urediti vso dokumentacijo o gozdovih, opozarja GG Slovenije. Ker pa dosedanje gozdnogospodarske organizacije nadaljujejo z uporabo in upravljanjem gozdov do izdaje pravomočne odločbe o denacionalizaciji oziroma o podelitve koncesije ali sklenitve zakupne pogodbe, je prišlo do nekaterih peregih vprašanj. Zakon namreč ne določa, ali se hkrati z gozdovi prenašajo tudi ceste (te so del gozda, vendar tudi osnovno sredstvo gozdnogospodarskih organizacij), kaj je z gozdovi, ki jih je GG pridobila z nakupom, in kaj z gozdovi, ki so bili do 6. aprila 1941 v lasti občin. Podatke o tem bo treba se poiskati. (S.K.)

KMEČKA ZVEZA / STROKOVNA SLUŽBA

»Neopulvinaria innumerabilis« nov škodljivec vinske trte

Lani se je v vznemirljivem obsegu pojavil tudi v naši deželi

SVETUJE: DR. MARIO GREGORIC

»Neopulvinaria innumerabilis« je eden izmed številnih škodljivcev ameriškega izvora. V Združenih državah so ga opisali pod imenom »neopulvinaria imeretina«. V Evropi so ga prvič opazili leta 1964 v Franciji, nato pa se v ostalih vinogradniških deželah. V Italiji se je ta škodljivec prvič pojavil leta 1975, vrsto let pa ni povzročal zaznavne skode. Zdelo se je, da naravnimi sovražniki preprečujejo njegovo širjenje.

Leta 1990 so poglobljene raziskave dokazale, da je »neopulvinaria imeretina« prazprav sinonim za »neopulvinario innumerabilis« in od tedaj jo obravnavamo pod tem imenom.

V lanskem letu se jev zaskrbljujočem obsegu pojavila tudi v naši deželi, v manjši meri, čeprav ne zanemarljivi, pa tudi v trzaski pokrajini, predvsem v obalnih predelih miljske občine. Nekaj lažjih napadov smo opazili tudi v dolinski občini in na sosednih območjih trzasko. Na ostalih območjih Brega in na Krasu se za sedaj še ni pojavila.

Glede na to, da se ta škodljivec naglo širi in da je škoda ob večjem napadu lahko občutna, se nam zdi primerno, da našim vinogradnikom posredujemo o njem nekaj osnovnih informacij, predvsem z namenom, da ga lahko spoznajo in da torej po potrebi ustrezno ukrepajo. Svetujemo pa, da se pred morebitnimi posegi s kemičnimi sredstvi za varstvo rastlin posvetujejo s

Samice »neopulvinarie innumerabilis« v mesecu maju z opazno votasto jajčno vrečko (iz vestnika ustanove ERSA)

strokovnjakom. Sredstva, ki jih uporabljamo proti temu kaparju sodijo namreč po strupenosti v prvo ali drugo skupino (po italijanskem normativu v prvi ali drugi razred), zato se jih poslužujemo samo v primeru, ce je zatiranje res nujno potrebno. Pri tem pa strogo spoštujemo navodila za uporabo teh sredstev.

Kapar ima letno en sam rod. Kot oplojena samica svetlorjave barve prezimuje na enoletnih mladikah. Spomladi se samice razvijejo, postanejo sivkaste barve in dosežejo dolžino enega centimetra. V prvi polovici maja se jim na

zadku razvije opazna vatasta vrečka, v kateri je do devet tisoč jajcec (glej sliko). Licinke se izležejo v drugi polovici julija in se naselijo na trtne liste, predvsem na listno ozilje.

V septembru samci oplođijo mlade samice, ki so se slabo razvite (dolge so približno 2,5 milimetra) in ki se preselele z zelenih na lesene dele trte, kjer prezimijo. Februarja se začnejo razvijati in dosežejo prej omenjeno dolžino. »Neopulvinaria innumerabilis« izloča v toplih mesecih, predvsem poletnih, obilno medeno roso, ki prekrije liste in grozde, na katerih se razvijejo.

Temu sledi odpadanje listov, kar onemogoči dozorevanje grozdja. Samice so v tem stadiju dolge povprečno 8 milimetrov, v nekaterih primerih pa dosežejo centimeter. Jajčeca so belorumenkasta ali blede roza barve. Manj škodljiva je pomladanska medena rosa, ki jo povzročajo samice med prezimovanjem.

Posledice skode niso opazne samo v tekočem letu, ampak se kažejo tudi v naslednjem letu (rozga je sibka in nedozorela). Okužene trte progresivno propadajo.

»Neopulvinaria innumerabilis« ima naravne sovražnike, ki pa so le delno uspešni. Zato strokovnjaki preučujejo možnost, da bi povečali populacijo teh zatiralcev in se tako izognili uporabi strupenih kemičnih sredstev. Za zdaj pa je uporaba teh sredstev ob vidnejših napadih nujna, sicer je lahko škoda zelo občutna. Za najbolj učinkovita sredstva so se na temelju poizkusov izkazala tista, v katerih je aktivna snov »mathil parathion« in katerim moramo dodati belo olje. Ta sredstva uporabljamo za spomladanske napade, ko brsti nabreknejo.

V trgovinah jih prodajajo pod različnimi imeni, med katerimi so na primer: Metox 20, Dimetol 20, Paridol T 20, Metilan, Blandan M 20. Za poletno zatiranje pa uporabljamo sredstva, ki vsebujejo aktivno snov »methidathion« in ki jih najdemo v prodaji pod naslednjimi imeni: Supracid 20, Brutin, Datio-cid L.

KZ / DEŽELNA ZAKONODAJA

Dopolnini predlog za odpravo ovir pri razvoju kmetijstva

Dopolnili k 2. čl. predloga zakona št. 437

Po srečanjih, ki jih je imela z deželnim odbornikom za načrtovanje Tersarjem, z raznimi deželnimi oblastmi in uradi v zvezi z načrtovanjem uporabe teritorija na Krasu in odpravo vinkulativnih norm, ki praktično onemogočajo razvoj kmetijskih dejavnosti, je v teh dneh Kmečka zveza poslala predsedniku deželnega odbora, odborniku za načrtovanje in načelnikom svetovalskih skupin v deželnem svetu predlog spremembe oziroma dopolnilni člen k zakonskemu predlogu št. 437, ki so ga nekateri deželni svetovalci predložili 15. decembra lani pod naslovom »Dopolnilne norme na področju urbanistike«.

V utemeljitvi svojega dopolnilnika k 2. čl. omenjenega predloga KZ ugotavlja, da je z začetkom veljave prehodnih norm za zaščito območja naravnega parka (7. čl. deželnega zakona št.11/1983), kasneje raztegnjenega na območja, namenjena naravnim rezervatom in predelom posebne krajinske in ambientalne vrednosti v smislu 22. čl. dež. zakona št.52/1991, ki dejansko povzema in podaljšuje dež. odlok z dne 20.2.1990, tim. Carbo-nejev odlok, kmetijskim podjetnikom dejansko onemogočeno vsako izboljšanje zemljišč njihovih

vih kmetij v omenjenih prostorskih okvirih. S temi ukepi jim je namreč preprečen vsak poseg za izboljšanje oz. moderniziranje podjetij za njihovo lastno preživetje, kot so npr. razširitev vinogradov, zgraditev neindustrijskih stav za živino ali tudi postavitev tople grede za razvoj vrtnarstva in cvetličarstva v bližini bivališč. Res gre pravi KZ - za manjše število primerov, so pa življenjskega pomena za prizadete.

Upoštevajoč, da predstavlja kmetijska dejavnost nezamenljivo vlogo pri ohranjanju zaščitenih območij in da pri sprejemanju norm v podrobnostnih deželnih teritorialnih nactih za ohranitev in razvoj, o katerih govori dež. zakon št.52/91, ne gre zamrzniti vseh kmetijskih dejavnosti, kar bi praktično pomenilo konec podjetij, predlagajo KZ deželnemu svetu naslednje dopolnilo k 2. čl. zakona št. 437:

1.) V 7. členu (1. odst.) dež. zakona št. 11/87 in v 22. čl. (točka 1, crka a) dež. zakona št. 5/91 besedam: »...ali posebnega ambientalnega pomena« sledi: »...ali za izboljšave zemljišč«. 2.) Ukrepi za uveljavljanje prehodnih norm za zaščito v smislu 7. čl. dež. zakona št. 11, se sprejeti na dan začetka veljavnosti tega zakona, se prilagodijo z dopolnili, ki jih uvaja prvi odstavek tega člena.

Obvestilo

Do konca marca je čas za oddajo prošenj na Krasko gorsko skupnost za dodelitev prispevkov v okviru natečaja, ki ga je ustanova razpisala na osnovi zakona za razvoj Krasa v korist zivinovrejskih in agroturističnih pobud in za razvoj zlatnih kultur. Sklad znaša 900 milijonov lir. Navodila daje tudi Kmečka zveza.

CVETLIČARSTVO / OBISK NA DEVINŠČINI

Čas prvih cvetočih enoletnic daje cvetličarjem obilo dela v toplih gredah in rastlinjakih

Pri Orlovih sta se v vodstvu podjetja izmenjala rodova

Valter (desno) in Andrej pri presajanju v Orlovi topli gredi

(Foto Ferrari)

Cvetličarne in druge prodajalne cvetja in okrasnih rastlin so že obarbane s prvim pomladnim cvetjem. Raznobarvne gojene trobentice so prava paša za ljubitelje cvetja in tudi cene niso ravno pretirane, tako da si lahko vsakdo okraši okna svojih domov in vrtičke.

Sicer pa smo prav zdaj v polni sezoni, ko imajo naši cvetličarji polne roke dela v toplih gredah oz. rastlinjakih (na prostem je v tem času dela seveda precej manj) s pripravi okrasnih enoletnih cvetic za trzisce. Od prvih dni januarja se vrtnarji ukvarjajo s sajenjem in potem s presajanjem sadik petunij, begonij, gorek in drugih enoletnic v lončke, da ob skromnem negovanju in pri ustreznih temperaturah dosežejo prodajno »zrelost«.

O tem smo pokramljali z znanim prosekim cvetličarjem z Devinsčine,

Srečkom Orlom, ki pa nam je povedal, da je vodenje cvetličarskega podjetja od začetka letosnjega leta prevzel njegov sin Valter. Od Valterja pa smo potem zvedeli, da ima tudi družabnika, prav tako domačina Andreja Blasona, s katerim skrbita za vsa cvetličarska opravila in vodi podjetje. V resnici smo ju tudi našli prav pri presajanju begonij v lončke in k Srečkovim informacijam dodali se kaj.

Valter ze od mladih nog pomaga v domačem podjetju, ker ga to delo res veseli, čeprav je po izobrazbi farmacevt. Seveda si je zdaj prevzel večje breme odgovornosti za vodenje cvetličarskega obrata, čeprav lahko se vedno računa na očetove in materine izkušnje v okviru družinske vodene dejavnosti. Ima pa, kot je za vsakega mladega podjetnika naravno, tudi nove nacrtje za razširitev

dejavnosti domačega obrata v nekaj trgovinski cvetličarski center za prodajo lastnih cvetličnih pridelkov kot tudi za prodajo cvetličarske opreme.

Letos so Orlovi v svojih toplih gredah na 500 kv. metrih pokritega cvetličnjaka vzgojili od 45 do 50 tisoč cvetličnih sadik, ki bodo kmalu godne za prodajo. Veliko večino teh sadik in drugega sezonskega cvetja, tam okrog 90 odstotkov, prodajajo kar v domačem obratu neposredno kupcem, drugih 10 odstotkov pa odstopijo v prodajo raznim cvetličarnam.

Dela je seveda veliko, je pa poplačano z izkupickom in za pravega ljubitelja poklica tudi z zadovoljenjem. Srečkovemu nasledniku Valterju in njegovemu družabniku gredo seveda tudi nasa voscila, da bi uspešno nadaljevala in razvijala delo, v katerega so njegovi vložili toliko truda in skrbi. (j.k.)

MENJALNIŠKI TEČAJI

25. februar 1993

menjalnica	Nemska marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	63,40	63,95	8,90	9,09	6,30	6,57
AMTK Plus	63,20	63,90	8,80	9,00	6,45	6,80
Avtohiša Ljubljana*	63,20	63,70	8,73	8,87	6,45	6,62
Azur	63,20	63,85	8,90	9,05	6,35	6,57
Banka Vipa	63,28	63,84	8,90	9,00	6,29	6,59
Bobr Fužine	63,30	63,80	8,90	9,10	6,45	6,70
Bobr Trzin	63,30	63,80	8,90	9,10	6,45	6,70
BTC terminal Sezana	63,00	63,65	8,80	8,95	6,25	6,50
BTC d.d. Ljubljana	62,90	63,90	8,85	9,10	6,20	6,65
Burin Center	63,40	63,75	8,90	9,10	6,45	6,62
Burin Moste	63,45	63,90	8,90	9,10	6,40	6,75
Come 2 Us*	63,30	63,80	8,90	9,05	6,35	6,70
Dom Kaffe Domžale	63,30	63,70	8,95	9,05	6,25	6,65
Dom Kaffe Kranjska Gora	63,20	63,70	8,90	9,08	6,15	6,55
Dom na trgu	63,51	63,79	8,94	9,00	6,30	6,55
Emona Globtour	63,00	64,00	8,90	9,11	6,16	6,41
Eros Ljubljana*	63,40	63,80	8,90	9,00	6,50	6,65
Eros Kranj*	63,30	63,80	8,90	9,10	6,45	6,70
Euroservis Sezana	63,40	63,90	8,85	9,05	6,35	6,50
Feniks Markovec Koper*	63,22	64,15	8,81	9,25	6,24	6,49
Feniks Koper*	63,20	64,19	8,82	9,29	6,21	6,49
Feniks Portorož*	63,15	64,19	8,82	9,29	6,22	6,48
Fiba	63,01	63,85	8,77	8,92	6,15	6,50
Firadas	63,00	64,90	8,84	8,95	6,30	6,75
Galileo - Kozina	63,45	63,75	8,80	8,90	6,40	6,54
Golfurist Ljubljana	62,70	63,80	8,80	9,00	6,40	6,75
Golfurist Domžale	63,30	63,95	8,80	9,00	6,40	6,80
Hida	63,55	63,65	8,95	9,00	6,40	6,50
Hipotekarna banka Koper*	62,90	63,95	8,80	9,00	6,00	6,60
Hram Rožice Menges	63,40	63,80	8,80	8,95	6,40	6,60
Hranilno kreditna služba	63,10	63,85	8,89	8,98	6,33	6,76
Idila Sečovelje*	63,20	63,85	8,91	9,07	6,29	6,49
Ilirika Ilirska Bistrica	62,90	64,40	8,70	9,00	6,13	6,49
Ilirika Slovenj Gradec	63,45	63,94	8,92	9,07	6,36	6,59
Ilirika Postojna	63,32	64,30	8,77	9,00	6,20	6,49
Ilirika Sezana	63,45	64,10	8,89	9,02	6,30	6,50
Klub Slovenijales	63,30	64,00	8,90	9,20	6,30	6,60
Komercialna banka Triglav	62,80	64,00	8,81	8,96	6,25	6,75
Kompas Hertz Celje*	63,35	63,85	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Velenje*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Idrija*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Tolmin*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Novo Mesto*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Krško*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Hertz Bled*	63,20	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Kompas Fintrade	63,00	63,99	8,90	9,09	6,20	6,69
Kompas Holidays	63,40	63,70	8,90	9,05	6,30	6,70
Libertas*	62,25	64,00	8,86	9,04	6,35	6,54
Ljubljanska banka d.d. Lj.	62,80	64,00	8,88	9,09	6,29	6,51
LB Banka Zasavje Trbovlje	62,20	64,00	8,84	9,09	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	63,00	64,00	8,90	9,10	6,35	6,60
LB Kreditna banka Mb. d.d.*	62,90	64,00	8,93	9,15	6,00	6,75
LB Splošna banka Celje d.d.	62,40	64,00	8,80	9,10	6,30	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	62,77	64,19	8,70	8,94	6,01	6,33
MA Vir	63,30	63,80	8,85	9,10	6,40	6,75
Madai*	63,40	64,80	8,90	9,00	6,40	6,53
Media*	63,40	63,95	8,85	9,00	6,30	6,65
Otok Bled	63,32	64,08	8,91	9,05	6,48	6,69
Panna	63,20	63,80	8,85	9,00	6,40	6,60
Petrol*	63,40	63,65	8,90	9,05	6,40	6,65
Pigal Salkan Nova Gorica	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Kobarič	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Obutek	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigal Diskont	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Poštna banka Slovenije*	62,80	63,80	8,80	9,05	6,00	6,50
Probanka d.d. Maribor	62,80	63,70	8,85	9,03	6,30	6,50
Publikum Ljubljana	63,35	63,59	8,91	9,08	6,40	6,64
Publikum Celje	63,40	63,79	8,92	8,98	6,38	6,65
Publikum Dobova	63,00	63,90	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Kostanjevica	63,00	63,90	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Krško	63,00	63,90	8,71	8,96	6,41	6,85
Publikum Maribor	63,30	63,70	8,92	9,00	6,25	6,69
Publikum Metlika	62,80	63,60	8,80	9,00	6,30	6,70
Publikum Mozirje	63,30	63,80	8,85	8,98	6,20	6,70
Publikum Novo Mesto	63,10	63,90	8,70	8,90	6,40	6,70
Publikum Piran	63,50	64,15	8,85	8,95	6,25	6,50
Publikum Ševnica	63,30	64,00	8,85	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	63,30	63,70	8,92	9,00	6,25	6,69
Publikum Šentjur pri Celju	63,42	63,84	8,90	8,99	6,40	6,65
Publikum Zagorje	63,30	63,90	8,90	9,03	6,48	6,71
Publikum Zalec	63,46	63,99	8,89	8,99	6,40	6,63
Roja	63,45	63,85	8,90	9,05	6,30	6,65
Sit On*	63,45	63,95	8,85	9,10	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	63,30	63,31	8,99	8,99	6,52	6,55
Slovenijaturist Jesenice	63,45	63,95	8,90	9,05	6,30	6,55
Slovenijaturist Ljubljana	63,50	63,80	8,95	9,02	6,35	6,55
Slovenijaturist žel. postaja Lj.*	63,42	63,83	8,86	8,98	6,34	6,65
Slovenijaturist žel. postaja Mb.*	63,20	64,20	8,90	9,05	6,00	6,50
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,70	63,20	8,80	8,95	6,40	6,70
Slovenska investicijska banka*	63,35	63,85	8,95	9,10	6,35	6,75
Sonce	63,40	63,70	8,90	9,08	6,30	6,60
SZKB d.d. Ljubljana	63,10	63,85	8,89	8,98	6,33	6,76
Tartarus Postojna	62,82	64,06	8,72	8,95	6,23	6,54
Tentours Domžale	63,30	63,80	8,90	9,05	6,40	6,78
Tori	63,30	63,80	8,90	9,06	6,30	6,65
Tourist Service Portorož	63,10	63,55	8,80	9,00	6,35	6,70
Upimo	63,56	63,65	8,93	9,00	6,30	6,50
Wilfan	63,60	63,80	8,95	9,00	6,55	6,75

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita trznica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOŽI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 39 z dne 25. februarja — Tečaji veljajo od 26. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	69,6801	69,8898	70,0995
Avstrija	040	šiling	100	879,4176	882,0638	884,7100
Belgija	056	frank	100	300,3176	301,2213	302,1250
Kanada	124	dolar	1	80,2312	80,4726	80,7140
Danska	208	krona	100	1614,5243	1619,3824	1624,2405
Finska	246	marka	100	1696,8285	1701,9343	1707,0401
Francija	250	frank	100	1823,9978	1829,4863	1834,9748
Nemčija	280	marka	100	6188,2878	6206,9085	6225,5292
Grčija	300	drahma	100	—	45,9063	46,0440
Irska	372	funt	1	—	150,8899	151,3426
Italija	380	lira	100	6,4297	6,4490	6,4683
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	9,0000	—
Japonska	392	jen	100	85,7697	86,0278	86,2859
Nizozemska	528	gulden	100	5499,5314	5516,0796	5532,6278
Norveška	578	krona	100	1440,2252	1454,5890	1458,9528
Portugalska	620	escudo	100	67,2667	67,4691	67,6715
Švedska	752	krona	100	1280,3568	1284,2094	1288,0620
Švica	756	frank	100	6674,0683	6694,1508	6714,2333
Velika Britanija	826	funt šterling	1	144,4346	144,8692	145,3038
ZDA	840	dolar	1	100,8072	101,1105	101,4138
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,3411	119,7002	120,0593
Španija	995	peseta	100	86,0172	86,2760	86,5348

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 26. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1,000,000	621,241	618,470	1,239,711
17		124,2482%	123,6940%	123,9711%	100,000	62,124	61,847	123,971

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992.
Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

25. FEBRUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Eros Ljubljana	8,00	10,00
Fiba	8,00	12,00
Hida	7,00	9,50
Idila	7,00	9,00
LB Dolenjska banka	7,00	10,00
LB Kreditna banka Maribor	6,00	9,00
Libertas	7,00	10,00
MA - Vir	7,00	10,00
Sonce	8,00	10,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

25. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1545,00	1600,00
nemška marka	956,00	980,00
francoski frank	280,00	289,00
holandski gulden	845,00	872,00
belgijski frank	46,15	47,75
funt šterling	2220,00	2270,00
irski šterling	2310,00	2315,00
danska krona	248,00	256,00
grška dramma	6,50	7,50
kanadski dolar	1227,00	1265,00
japonski jen	12,70	13,80
švicarski frank	1030,00	1055,00
avstrijski šiling	135,00	139,50
norveška krona	223,00	230,00
švedska krona	198,00	205,00
portugalski escudo	9,50	10,80
španska peseta	12,50	13,75
avstralski dolar	1071,00	1105,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,40

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

25. FEBRUAR 1993	v LIRAH		
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

25. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šilling	100	6559,1957	6578,9325	6598,6693
Francija	frank	100	13584,3090	13625,1850	13666,0600
Nemčija	marka	100	46114,6040	46253,3640	46392,1250
Italija	lira	100	47,2361	47,3782	47,5203
Švica	frank	100	49933,1090	50083,3590	50233,6090
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1079,9729	1083,2226	1086,4723

Opomba: povzeta po Reuterju.

NOVICE

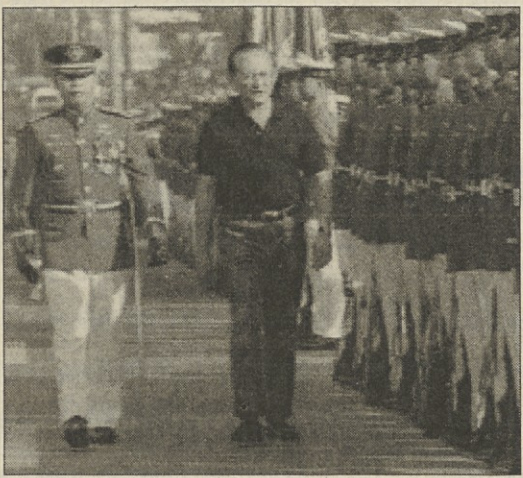
Hasbulatov predlaga sklic kongresa

MOSKVA - Ruslan Hasbulatov, predsednik ruskega parlamenta, je predlagal, naj bi se kongres ljudskih poslancev sestal 9. in 10. marca v Moskvi. Ruski parlament bo o predlogu Hasbulatova odločil predvidoma naslednji teden. Opozicija, ki jo vodi Hasbulatov, pričakuje, da bo kongres zavrnil predlog predsednika Borisa Jelcina o izvedbi vsenarodnega referendum, s katerim naj bi razresili že dalj časa trajajočo politično krizo v Rusiji. (Reuter, STA)

Spopadi ogrožajo mirovno operacijo v Somaliji

MOGADIS - Faruk Mawlawi, tiskovni predstavnik OZN v Somaliji, je izjavil, da oboroženi spopadi med različnimi somalskimi milicami in pripadniki mirovnih sil OZN v Somaliji ogrožajo uspeh človekoljubne akcije Vrnimo upanje. Prav tako spopadi ogrožajo pogajanja med sprtnimi stranmi v Somaliji, saj nekatere delegacije zaradi spopadov niso mogle prispeti na kraj pogajanj. Pariški casnik Humanite pa je v svojem komentarju o dogajanju v Somaliji napisal, da je očitno, da somalsko ljudstvo zavraca mednarodno posredovanje, ki ni nič drugega kot prikriti neokolonizalizem. (Reuter, STA)

Obletnica filipinske revolucije

MANILA - Na Filipinih slavijo 7. obletnico revolucije, s katero so strmoglavili diktatorja Ferdinand Marcosa. Vrhunec so takratni dogodki dosegli 25. februarja leta 1986, ko je Marcos pobegnil na Havaje, na oblast pa je prišla Corazon Aquino. Aquinovo je lani zamenjal Fidel Ramos, ki je volilcem obljubil, da bo začel s programom gospodarskih reform. Ramos je kot šef policijskih enot vodil upor proti Marcosovemu režimu. (Reuter)

KUBA / VOLILNI IZIDI

»Ljudje vendarle ne živijo samo od kruha«

Castro trdi, da ga še vedno podpira 90 odstotkov Kubancev

HAVANA - Kubanski predsednik Fidel Castro je razglasil, da je njegov režim na v sredo volitvah dobil skoraj 90 odstotkov glasov, kar menda pomeni, da so ljudje zadovoljni kljub težkim življenjskim razmeram. »Že sveto pismo pravi, da človek ne živi samo od kruha. Moralne vrednote so neprecenljive vrednosti, zato jih ne velja podcenjevati,« je zadovoljno izjavil kubanski voditelj, ki na »rdečem otoku« vlada že dobrih 33 let, zadnje case pa se spet izraza v jeziku, ki se ga je naučil v jezuitskih solah.

Napol v šali napol zares je Castro povedal tujim dopisnikom, ki so spremljali se ene parlamentarne volitve po starem vzorcu, da se utegne umakniti s političnega prizorišča. Upam, je rekel, da čez pet let moji sodržavljani ne bodo več zahtevali, naj se enkrat kandidiram, kajti tudi maratonce se nekega dne utrudijo.

Prvic po zamenjavi v washingtonski Beli hiši je kubanski predsednik pohvalil ameriškega predsednika Clintona, katerega sodelavci se zavzemajo za revizijo ameriške politike do Kube. »Nisem pa prepričan, da ima Clinton meč Aleksandra Velikega in da bo lahko kar tako prese-

kal gordijski voz, ki je po treh desetletjih kubanske zapore že zelo zapleten,« meni Castro.

Na povolilni tiskovni konferenci je Castro povedal tujim novinarjem, da v deželo ze prihaja tuji kapital in da bo kubansko odpiranje vrat za tuje vlagatelje bistveno obsejnejše, kot je bilo kitajsko pred desetletjem.

Kuba sicer ne načrtuje socialističnega tržnega gospodarstva po kitajskem vzorcu, vendar pozorno spremlja kitajske izkušnje.

Tuji novinarji so v sredo lahko spremljali volitve na desetih volišcih v kubanski prestolnici. Ugotovili so, da je bilo neveljavnih listic ali glasovnic, na katerih

so se volilci izrekli drugače, kot je od njih zahtevala uradna propaganda, precej več, kot je na tiskovni konferenci povedal predsednik. Castro je priznal samo deset odstotkov nasprotnih glasov, vendar je omenil, da bi ti nasprotniki, če bi bili številnejši, prav gotovo strmoglavili revolucijo. (Agencije)

Castro med tujimi novinarji po še eni »veliki« volilni zmagi (Telefoto: AP)

ZDA / VELIKA BRITANIJA

Clinton in Major o trgovini in Bosni

Velika Britanija je podprla napovedano ameriško humanitarno akcijo v BiH

NEW YORK - Marsikaj bosta morala oba glavna protagonistata tradicionalne posebne povezave med Londonom in Washingtonom, ameriški predsednik Bill Clinton in britanski premier John Major se uskladiti. Treba bo odstraniti marsikakšno oviro, predvsem povsem različen pogled gostitelja v Beli hiši in njegovega evropskega gosta v zvezi z vladnimi subvencijami, ki jih Velika Britanija, Francija in Nemčija zagotavljala v okviru projekta Airbus.

Tisto, kar je povsem nesporno in kar sta Clinton in Major nedvoumno podarila na pozni sinočni konferenci med dvema krogoma pogovorov, pa je, da je treba Bosni in Hercegovini najprej olajšati muke, ki jim je izpostavljeno prebivalstvo te nekdaj jugoslovanske republike, in potem čimprej zaustaviti krvavo vojno. Zacetka operacije, ki jo je napovedal Clinton, se niso objavili, ceprav vse kaže, da bi utegnili prve polete opraviti že konec tega tedna, saj pričakujejo, da se bo ameriški državni sekretar Warren Christopher dogovoril za vse podrobnosti na sestanku na sedežu zveze Nato.

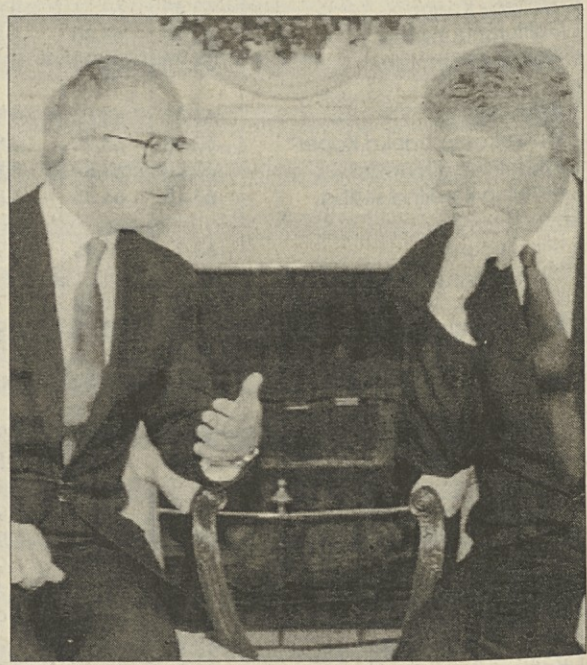
Operacija bo imela omejeno trajanje, slo bo za največ 5 do 6 poletov eskadrilje transportnih letal C-130, pomoči pa naj bi bile deležne vse strani v

bosanskem spopadu. Kakor je prišlo hitro do soglasja v zvezi z BiH, tako je opazen razkorak pri oceni rezultatov sporazuma med Ameriko in ES, ki je bil podpisan julija lani o omejevanju subvencij Airbusu.

Ta razkorak se ni zmanjšal niti po sestanku Clintona in Majorja, saj v kongresu skupina vplivnih senatorjev pripravljala zakonski nacrt, s katerim naj bi za Airbus uvedli posebne carine. Republiškanski senator John Danforth, glavni sponzor akcije, je izjavil, da so subvencije za Airbus znašale 26

milijard ameriških dolarjev, kar je ameriško letalsko industrijo pripeljalo v neenakopraven položaj, saj se mora »spustiti v tekmo s tujimi vladami«.

Do očitnega nesporazuma pri pogovoru Clintona z Majorjem pa je prišlo v zvezi s Clintonovo predvolilno obljubo, da bo imenoval posebnega odposlanca, ki bi posredoval pri oblikovanju sporazuma v severni Irski. Obljuba je bila izrecna z namenom, da bi pritegnil vplivni sloj volilcev irskega porekla, po sestanku z Majorjem pa je Clinton opustil to zamisel. (Z. K.)

Ameriški predsednik in britanski premir (Telefoto: AP)

MEDNARODNA PREPRODAJA OROŽJA (1.)

Trgovci z orožjem potujejo v bogate naftne emirate

Kuvajt ne prešteva denarja za najsodobnejšo vojaško tehnologijo

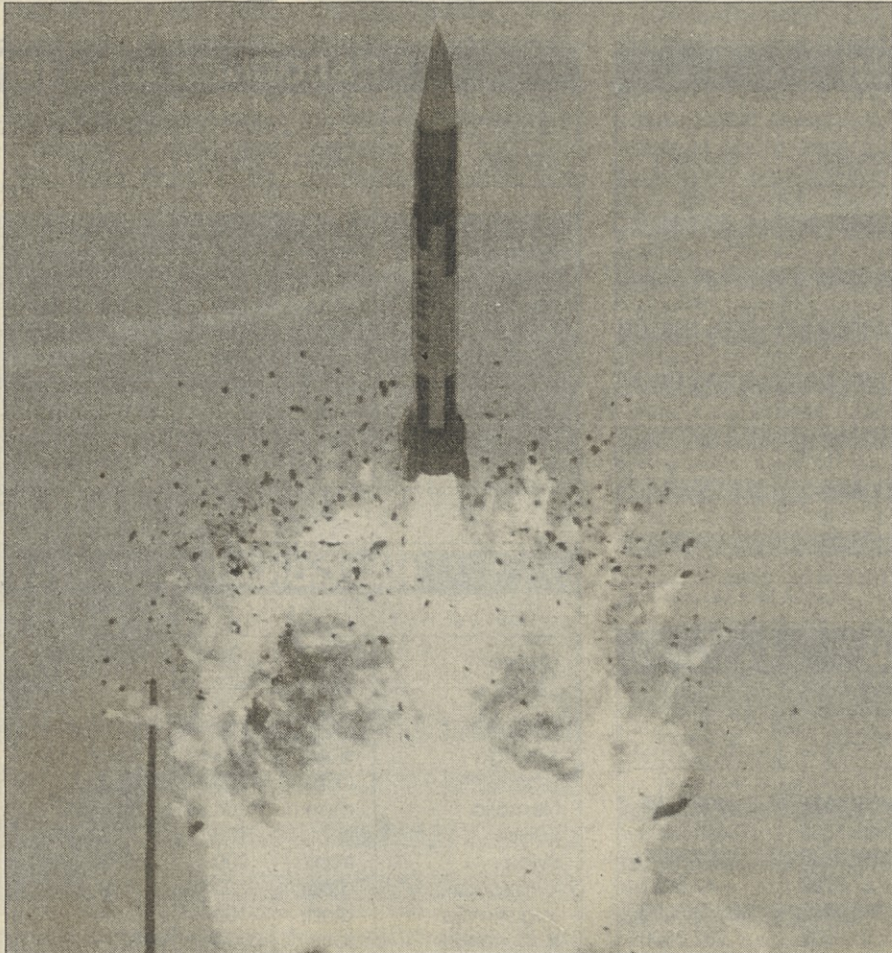
MARKO KRAUTBERGER

Od operacije Puscavski vihar je sicer minilo že dve leti, vendar bi lahko rekli, da se pesek še vedno ni polegel. Ne samo, da se ponavljajo konflikti med Irakom na eni ter Združenimi narodi, Združenimi državami in njenimi zavezniki na drugi strani, ampak je v zalivskih državah v zraku tudi občutek stalne ogroženosti. Glede na slabe izkušnje in majhnost pri tem seveda prednjači Kuvajt.

Oblasti v Kuvajtu zato iščejo različne možnosti za zaščito pred močim in silnim sosedom Irakom, ki kljub porazu v vojni, nadzoru Združenih narodov in ne le teoretičnim grožnjam Zahodne Evrope in Združenih držav še vedno odkrito grozi Kuvajtu. Ob političnih možnostih zaščite pred Irakom v Kuvajtu iščejo tudi vojaške načine.

Poleg sklepanja pogodb o zavezništvu oziroma pomoči med sosednjimi državami ter Združenimi državami Amerike ter usposabljanju majhne kuvajtske vojske s pomočjo tujih strokovnjakov, si kuvajtske oblasti prizadevajo tudi za modernizacijo lastnih oboroženih sil in povečanje obrambnih sposobnosti države.

Za izpolnitev teh nartov so oblasti v Kuvajtu pripravljene porabiti tudi 10 milijard dolarjev, vsoto, ki jo bodo v času desetih let zagotovili predvsem s pomočjo naftne industrije. Zaradi odločitve o porabi tako velike vsote denarja so se za Kuvajt začeli zani-

Izstrelitev rakete Patriot

mati tudi proizvajalci in prodajalci orožja in vojaške opreme, ki v Zalivu nasploh vidijo donosno tržišče. Vendar Kuvajt poleg orožja pričakuje od morebitnih partnerjev nekaj več - 30 odstotkov porabljenega denarja za nakup orožja, bi se moralo z investicijami tujih partnerjev vrniti v Kuvajt.

Zal se je zanimanje za investiranje v tej državi po vojni precej zmanjša-

lo, saj pomeni za mnoge vlaganje v nemirni Zaliv preveliko tveganje. Kljub temu pa večina svetovnih proizvajalcev orožja in vojaške opreme nujno potrebuje nove pogodbe, s pomočjo katerih bi ohranili svojo proizvodnjo.

Možnosti investiranja v Kuvajtu so se močno zmanjšale tudi zaradi odločitve kuvajtskih oblasti, ki so po vojni načrtno zmanjšale stevi-

lo prebivalcev z 2, 2 milijona na 1, 4 milijona ljudi, kar je med drugim povzročilo zmanjšanje obsega gospodarskih dejavnosti, ki niso povezane z naftno industrijo za 40 odstotkov.

Kuvajtsko finančno ministrstvo je sele zdaj začelo s spodbujanjem »nenaftnega« gospodarstva, saj so končno spoznali, da lahko politika, kakršna so zastavili po vojni, vodi nekaj go-

spodarsko cvetočo državo v postopen propad. Tuje vlagatelje poskušajo privabiti tudi z ugodnimi pogoji vlaganja, na podlagi katerih naj bi se kapital, vložen v izobraževanje, povečal petkrat in kapital, vložen v raziskovalne projekte, trikrat. Poleg tega omogočajo tujim podjetjem tudi nakup večinskega deleža delnic v posameznih podjetjih, kar bi tujcem prineslo več svobode pri sprejemanju poslovnih odločitev.

Na ponujeno so se prvi odzvali Američani, ki se zavedajo majhnih možnosti za vlaganje in želijo prehiteti tekmece. Podjetje Huges Aircraft Systems bo v Kuvajtu investiralo 27, 6 milijona ameriških dolarjev v zameno za podpis pogodbe, vredne 93 milijonov.

Za ta denar bodo v Kuvajtu prodali radarski sistem za zgodnje odkrivanje. Podjetje Roytheon bo za 370 milijonov ameriških dolarjev prodalo Kuvajtu izstrelke Patriot, v kuvajtsko gospodarstvo pa vložilo 120 milijonov dolarjev. Se večji posel pa so sklenili pri General Dynamicu, ki bo Kuvajtu prodal 236 tankov Abrams v vrednosti 2 milijardi ameriških dolarjev.

Posel je za Američane toliko ugodnejši, ker jim ne bo potrebno vložiti v Kuvajt 30 odstotkov vrednosti pogodbe, saj so s posebnim dogovorom z ameriško vlado Kuvajtu zagotovili nakup tankov po cenah, ki jih plačujejo ameriške oborožene sile.

Do konca druge svetovne vojne je svet le malo vedel o azijskih državah, kar je se posebej čudno, če upoštevamo, da so bile to zvečine kolonije zahodnih sil. Grozote druge svetovne vojne in po vojnega obdobja hladne vojne in bojov posameznih azijskih držav za osamosvojitve pa so prav ta del sveta porinili v središče medijske pozornosti. Koreja, ki je bila do leta 1910 samostojno cesarstvo, je na lastnih plečih se posebej grenko skusila najprej japonsko okupacijo in povojno vojaško soocanje velesil, ZDA in Sovjetske zveze. Državo so po drugi vojni razdelili na severni (sovjetski) in južni (ameriški) del. Leta 1950 so se začeli prvi spopadi in razplamtela se je triletna krvava vojna, katere največja žrtev je bilo prav korejsko prebivalstvo.

Po mirovnih pogajanjih so tesno zaprli mejo med državama, ki so jo v znani kolonialistični maniri potegnili kar po 38. vzporedniku. Sovjetska zveza je na severu razvila tipičen komunistični režim, ki ga se danes vodi »ljubljeni vodja« Kim il Sung, na jugu so ZDA podpirale nič bolj demokratični vojaški režim, ki se je obdržal na oblasti vse do lanske letošnje volitve. Državi sta si večkrat prizadevali za združitve polotoka, vendar so hude ideološke razlike, strah pred izgubo oblasti, predvsem pa strateški interesi velesil to doslej preprečevali. Najdlje sta vodstvi držav prisli pred dvema letoma, ko sta podpisali sporazum o so-

AZIJA (8) / KOREJSKI POLOTOK

Pot Severne in Južne Koreje do ponovne združitve ne bo lahka

Povojna politika velesil ni ustvarila le dveh držav, pač pa tudi dva povsem nezdružljiva politična in ekonomska sistema

MILOŠ EKAR

delovanju in nenapadanju. Vendar pa pomembna vprašanja dogovora niso izpolnjena, kot je na primer pristonek severa na mednarodni nadzor lastnih jadrskih zmogljivosti. (Zahodni strokovnjaki namrec sumijo, da je Severna Koreja sposobna izdelati - ce tega doslej še ni storila - jedrsko orožje.) Poleg tega sta bili Severna in Južna Koreja leta 1991 ločeno sprejeti v OZN. Tudi težave nemškega združevanja, za katero se je že pokazalo, da je veliko bolj naporno in drago, kot so prvotno napovedovali, zbujajo pristanek enotne Koreje precej skrb.

V primerjavi s severno

soseda se Južna Koreja sicer lahko pohvali z uspešnim kapitalističnim gospodarstvom, ki pa nikakor ni brez težav. Gospodarski razvoj so vse po vojno obdobje nadzorovala in usmerjala velika družinska podjetja, kot je na primer tudi pri nas znani Hyundai (drugo največje tovrstno podjetje v državi), tako imenovani caeboli, ki se ukvarjajo z vsem, od jeklarstva in ladjedelništva do proizvodnje visoko zmogljivih računalnikov in zabavne elektronike. Njihov uspeh ni temeljil le na ceni in disciplinirani delovni sili ter trgovski in poslovni sposobnosti voditeljev, pač pa na večini

tudi na dobrih osebnih zvezah vodilnih z državnim oziroma političnim vrhom. Tezave povzroča tudi hitro narastanje plač in delovno intenzivna proizvodnja, ki je bila smiselna, dokler je bila delovna sila poceni. Kljub temu pa so obeti za južnokorejsko gospodarstvo, tako kot za večji del območja, dobri.

Severna soseda se spopada s hujšimi težavami. Ker je bilo njeno gospodarstvo skoraj v celoti vezano na sodelovanje s SZ, so po spremembah v Moskvi tudi v Seulu napočili črni dnevi. Razkroj gospodarstva je pripeljal ljudi že na rob obstoja in tudi Kitajska, ki je sicer ponudila pomoč, predvsem v hrani in surovi nafti, svojih obljub očitno ni vzela preveč resno. Tudi prizadevanja Pjongjanga, da bi privabil zahodne vlagatelje - tovrstni poskusi so se sicer začeli že v osemdesetih letih - doslej niso dali vidnejših rezultatov.

Najbrž so vlaganja v sosednje in bistveno večje kitajsko tržišče za zahodnjake precej bolj zanimiva. Če se bo gospodarska rast celotnega območja nadaljevala z enako ali vsaj podobno intenziteto kot doslej in ce bodo ugodni tudi politični odnosi - ce bo torej potreba po trgovanju prevladala nad potrebo po vojskovanju -, potem je verjetno, da bo korejski polotok spet postal enotna država. Ze zdaj pa je mogoče trditi, da bo združevanje, kadarkoli bo ze do tega prišlo, verjetno se precej bolj travmatično, kot je bilo za Nemce.

Novi južnokorejski predsednik Kim Young Sam (Telefoto:AP)

HRVAŠKA / VLADA UVEDLA VISOKE ŠOLNINE

Na tisoče študentov bo moralo na cesto

Ukrepi so najbolj prizadeli študente iz BiH

RAMIZ MEHULIĆ / ZAGREB

ZAGREB - V teh dneh je na podlagi nedavne razlage vlade Republike Hrvaske o statusu študentov, državljanov republik s področja nekdanje SFRJ, ki so jim uvedli solnine, Studentski center Univerze v Zagrebu obvestil prizadete, da so s prvim januarjem dolžni plačati polno ceno namestitve in prehrane. Hkrati so študentje izgubili pravico do posredovanja pri začasnih zaposlitvah, ki jim jih je omogočal studentski servis.

Bosanski študentje, na katere se ta odločitev največ nanaša, se ne bodo mogli vpisati v novi semester, če ne bodo imeli možnosti plačati solnine, ki je tudi za hrvške razmere izjemno visoka, saj znaša med 750 do 1250 nemških mark. Zaradi znanega položaja v Bosni in Hercegovini tam se nekaj časa ne bodo imeli možnosti nadaljevati solanja. Tako se bo na tisoče študentov, ki so začeli študirati pred nekaj leti na zagrebski univerzi, čez noč znašlo na cesti. Ker jim je s tem odvzeta tudi možnost zaposlovanja prek študentskih organizacij, se bo večina med njimi znašla v položaju, ki se bistveno razlikuje od običajnega begunskega statusa.

Nic ne pomaga, da so ti študentje v zvezah bo-

sansko-hercegovskih študentov pomembno podpirali hrvasko osamosvojitve na številnih tujih tribunah.

Kaksne so reakcije na ta sklep hrvške vlade in ministrstva za znanost v sami Hrvaski? Glede na stevilo prizadetih skoraj neopazne. Posamezna glasila hrvaskih študentov so predlagala preložitve tega sklepa, vendar hrvaskih socialistov Silvije Degen pa je v odprtem pismu od ministra za znanost dr. Branka Jerena zahteval, naj ta sklep razveljavi. Degen piše, da omenjeni sklep po njemu dostopnih informacijah že zdaj izvajajo zelo dosledno, zaradi česar bodo prizadeti tudi tisti, ki se kakaj na resitev svoje prošnje za hrvasko državljanstvo, kakor tudi številni drugi, ki so fakultete na Hrvaskem in v Bosni in Hercegovini vpisali že pred vojno (nekateri že leta 1989), ko hrvasko državljanstvo se ni bilo pogoj za uveljavljanje študentskih pravic. Degen predlaga reševanje njihovega statusa na način, kot je to urejeno s Slovenijo, torej na podlagi vzajemnosti.

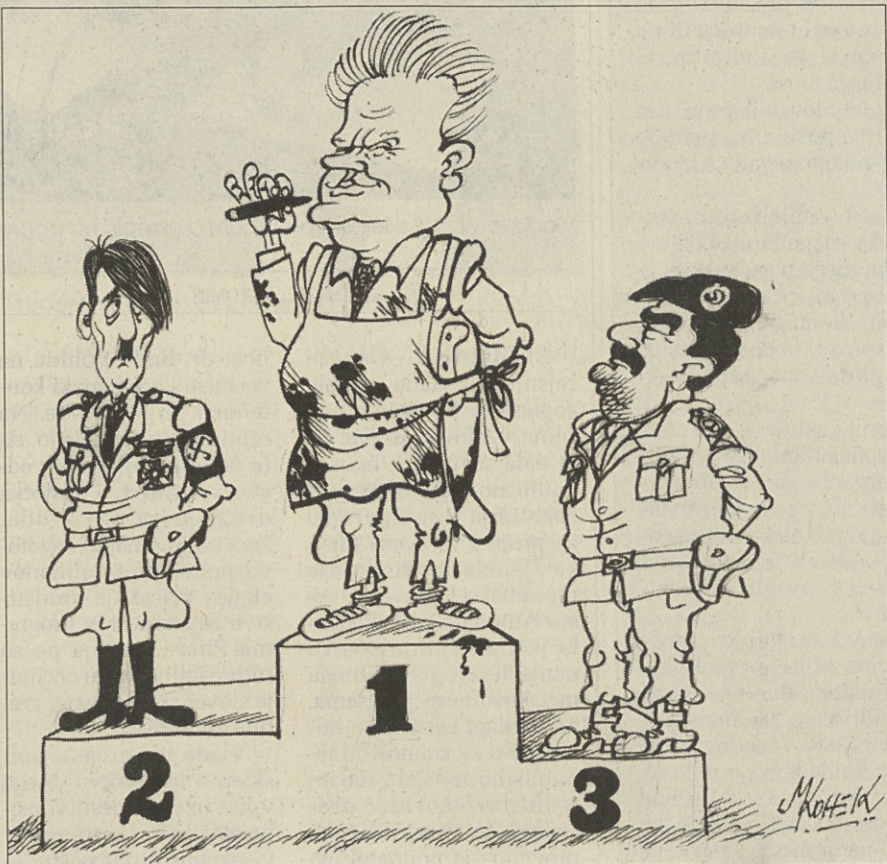
Ni treba omenjati, da so številni študentje iz Bosni in Hercegovini in

s Kosova svoje študentske obveznosti zamenjali s puško, ko je bila vojna na Hrvaskem, in branili državo, v katero so prišli študirat v času, ko se ni prav natančno vedelo, kako bo s hrvasko državnostjo.

Kaj menijo ob vsem

tem bosanski študentje?

»Takšni nepremišljeni odloki samo spodbujajo medsebojno nezaupanje, gotovo jim je botroval tudi zagrebski propagandni stroj,« je zapisano v enem od pisem, ki so ga pred kratkim poslali študentje, po poreklu iz Bosne in Hercegovine, na naslove hrvaskih novinarjev.

Karikatura: Miran Kohek

GRČIJA / POGREB ZADNJE JUGOSLOVANSKE KRALJICE

Grki med kraljem in Miloševićem

Kakšen položaj bo imel prestolanaslednik Aleksander II. v balkanski konfederaciji

DUSKO MANDIĆ / ATENE

ATENE - Ko so pred tedni v Atenah pokopali poslednjo jugoslovansko kraljico Aleksandro Karadordevičovo, mimogrede povedano, njena noga ni nikoli stopila na tla nekdanje Jugoslavije, je bilo doganje ob tem dokaj nenavadno. Se zlasti zaradi sedanjih

okoliscin, v katerih ima Grčija čudno vlogo na sedanjem svetovnem odru in na ozjem prizorišču ES, katere članica je, povezana pa je tudi s Srbijo oziroma z ZRJ.

Pokojna Aleksandra je bila soproga Petra II. Karadordevića, poslednjega jugoslovanskega kralja, z njim pa se je poročila v Londonu pred koncem druge svetovne vojne. Tja sta se oba zatekla kot begunca iz svojih okupiranih dežel - Grčije in Jugoslavije. Ona je bila hčerka princa Aleksandra, brata grškega kralja Pavla, ki je imel s Titom zelo pristne odnose. Aleksandra je bila iz te rodbinske veje, medtem ko njena mati Aspazija Manoa, poznejša princesa, ni bila plemiškega rodu: njen oče je bil konjeniški polkovnik v gardi in prek te zveze je gospodična Aspazija prišla na grški dvor, kjer se je omožila s kraljevim bratom Aleksandrom. No, njena hčerka, nesojena jugoslovanska kraljica, je kajpada morala biti Aleksandra - pač po očetu in tistu.

Vse to je seveda zgodovina, bolj zgovoren pa je podatek, da je sin pokojne uradni prestolonaslednik Aleksander II. Karadordević. Vemo, da se ta nikakor noče odreči prestolu. Tako rekoč v družinskem krogu, brez zarometov sredstev ja-

vnega obvescanja, vse nekako v skladu z uradno grško politiko so 7. februarja v Atenah pokopali Aleksandro. Toda dan po pogrebu se je utrgal plaz: na prvih straneh dnevnikov in na televiziji so pogrebu srbske (jugoslovanske) kraljice posvetili izjemno pozornost. Zakaj?

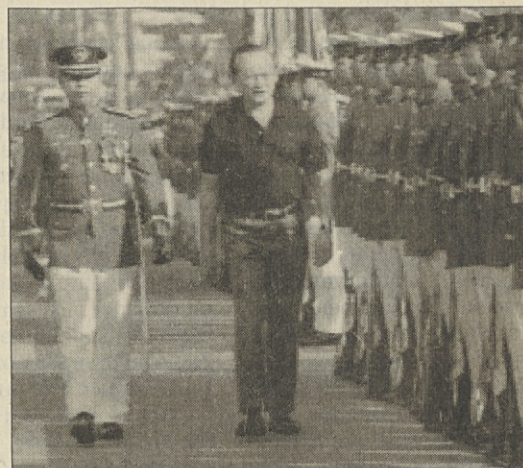
V ozadju je očitno (de) mobilizacija ljudstva. Ko bi ljudje vedeli, kaj se dogaja, bi jih na ulicah gotovo bilo več. To pa bi odmevalo v obeh državah in nikakor ne bi bilo sozvočno z relacijami Milošević-Karamanlis-Karadordević. A razpisati se pozneje pomeni ohraniti v rezervi opcijo za kdo ve kakšne bližnje case. Sprico vse pogostejših govoric o nekakšni prihodnji balkanski (kon) federaciji postane kmalu jasno, da sedanji princ in jugoslovanski prestolonaslednik Aleksander II. nikakor ni osebnost, ki bi jo na relaciji Beograd-Atene lahko povsem izključili. Iz sicer redkega spalirja med cerkvijo, v kateri so obred vodili grški in srbski skofje in pokopališčem je bilo namrec slišati pozdravne klice princu Aleksandru, odmevalo je »Naj zivita Grčija in Srbija!«, »Ziveli Grčija in Jugoslavija!«. Uzaloscenega in solznega princa to očitno ni motilo.

NOVICE

Srbiji primanjkuje kruha

BEOGRAD - V Srbiji, ki je sicer največja pride-lovalka žita na Balkanu, že dalj časa primanjkuje kruha. Vzrok je dejstvo, da so zasebni peki prenehali peči kruh, ker so nezadovoljni s ceno moke. Po besedah njihovih predstavnikov imajo peki pri vsakem kilogramu belega kruha 2.000 dinarjev izgube. Tudi državne pekarnice so pred kratkim zahtevale od vlade, naj povisa ceno kruha za 220 odstotkov. Vlada je to kategorizirano zavrnila. (Z. R.)

Karadžić se pritožuje, Sačirbej zadovoljen

BEOGRAD - Voditelj bosansko-hercegovskih Srbov Radovan Karadžić je zahteval, naj se mirovna pogajanja o BiH preselijo v Zenevo, saj je srbska delegacija v New Yorku izpostavljena ponizovanju in pritiskom. Karadžić je tudi izjavil, da srbska stran ne bo ovirala dostavljanja človekoljubne pomoči s padali iz ameriških letal, menil pa je, da bodo Muslimani skusali izzvati incidente. Veleposlanik BiH v OZN Muhamed Sačirbej pa je pozitivno ocenil sklep ameriške administracije o pošiljanju pomoči z letali, vendar meni, da to ne bo bistveno olajšalo trpljenja civilnega prebivalstva. (Reuter, STA)

Kaj bo Srbiji prinesel 9. marec?

BEOGRAD - Poveljnik jugoslovanskega vojnega letalstva generalpolkovnik Božidar Stevanović je izjavil, da bi v primeru izbruhla nasilja ob opozicijskih demonstracijah, ki jih napoveduje opozicija za 9. marec, oborožene sile stopile na stran naroda. General Stevanović je mnenja, da je potrebno končati vojno in postaviti vlado, ki jo bo sponovala večina prebivalstva. Stevanović je menil, da bodo policijske sile branile Miloševićev režim, medtem ko morajo oborožene sile braniti ljudstvo. Prvaki opozicijskih strank niso skrivali navdušenja nad generalovo izjavo. (Z. R.)

VOJNA IM MIR V SRBSKI KRAJINI (2.)

Klavce na raženj!

V Krajini je gibanje omejeno »ustašem«, novinarjem in Unproforjcem

MIRAN J. LESIAK

Tigri

Najin spremljevalec je spostljivo potrkal na vrata neke sobe, naju spustil naprej in poskrbel, da sva sedla pred človeka, malomarno zlekknjenega v naslonjaku, ki si je prizadeval ustvarjati vtis, da vselej obvladuje položaj. Dal nam je kakšno minuto časa, da smo si lahko drug drugega pazljivo ogledali. Moski se ni prestopil 30. leta in je sodil med tiste vrste mladenice, ki se odebajo prej, kot bi bilo primerno njihovi starosti. Ostrižen je bil po vojaško; morebiti je bil tudi zato njegov obraz bolj okrogel, kot bi bil pod civilno pri-cesko. Pod močnimi ustnicami se je v sveže obrito brado vgnezdila impozantna vdolbinica. Kazalo je, da je tam že od rojstva. Med zobmi so zevala velike luknje, ki so dokazovale, da je najin gostitelj brez zgornjih sekalcev. Tudi njegova oprava je bila vredna pozornosti. V nasprotju z vojskimi capami vseh vrst, ki jih nosijo po Krajini, je bila uniforma čista in cela: zepi so bili zapeti, ovratnik polkan, skornji dostojno polosceni. To je bil Vasko.

Vasko se je nagnil nad mizo, stegnil roko, pregledal najine dokumente in nama pojasnil, kar sva že vedela: čaka na poveljnika, ki se bo vrnil vsak hip. Medtem lahko slišava kavo. Ko sva jo srkala, naju je pobaral, če veva, pri kom sva v gosteh. Namesto vizitke je iz zepa na suknjicu potegnili kos blaga, na katerem je bila izvezena rdeča tigrova glava, pod njo pa je v cirilici pisalo ime te zivalske vrste. Lepa reč, sem pomislil.

Vasko je prišel iz Vojvodine. Od kod natančno, ni hotel povedati, ker je to štel za skrivnost. Zanimal se je za razmere v Sloveniji, nama prerokoval, kako bomo obzalovali odhod iz Jugoslavije, mimogrede pa nama je razložil demografsko strukturo območja, na katerem sva bila. Ta struktura je bila po njegovem zatrjevanju seveda od nekdaj čisto srbska. Govoril je na način, ki ni dopuščal ugovaranja. Zato sva se z vsem strinjala.

Minute so tekale, poveljnik je zamajal. Zato pa so vojaki vodili v sobo novinarje, ki so po legitimiranju pred hišo prav tako morali na poveljstvo. Vasko jih je drugega za drugim premeril od nog do glave, jih izprasal in odslovil. »Naj pokažajo na hodniku! In da bo jasno: nobenega fotografiranja!« Potem so stražarji privedli dva zbegana civilna policista Unproforja. Privlekli so dva stola in ju posadili poleg naju.

»Kaj hočete ti!?« je bil razveden Vasko. »Pravita, da sta namenjena v Obrovac,« je pojasnil eden od tigrov.

»Reci jima, da ne smeta v Obrovac in da mora-

ta čakati na poveljnika! Naj pocakata na hodniku! Poveljnik bo kmalu prišel.«

Policista sta se medtem prijazno smehljala.

»Kaj je, prevedi jima! Znas prevesti?«

»Ne znam...«

»Kako pa potlej veš, kaj hočeta?«

Stražar je skomignil z rameni.

»O bog, kakšen dan je danes. Vsi so navalili na nas,« se je jezil Vasko. »Daj, odpelji ju ven. In nobenega fotografiranja!«

»Ampak,« sem si drznil pripomniti, »saj vendar nista novinarja. Ta dva sta od Unproforja.«

»Nema veze, nikakvog slikanja!«

Policistoma so dali znak, naj vstaneta. Ko sta

šla skozi vrata, sta se še zmeraj bebavo smehljala.

Vasko je medtem dobil obisk, pri katerem ni sva smela biti navzoča. Pobrala sva, kar sva ime-la, stražar pa naju je pospremil do kuhinje. Policista sta bila na hodniku. Sedela sta na klopi, drug ob drugem. Okoli njiju je tekkel pogovor, onadva pa sta molčala in zrla predse. Čas je mineval, do Knina je bilo še daleč. V kuhinji sem privlekel na svetlo računalnik in začel pisati poročilo.

»Sta radi ovaj?« je Nikolo vprašal neki tiger.

»A, novinar je. Pise.«

»Jebo ga ja, mi ratujemo, a on piše... A odakle ste vi?«

»Iz Slovenije.«

»Jeli? A sto ste mi u Mariboru ubili brata!«

Kako mu pojasniti, zakaj smo mu Slovenci ubili brata? Molčala sva.

»Necete vi zivi odavde, dok sam ja tu.«

K sreči se je vrnil Vasko in naju odvedel v svojo pisarno. Toda ta ni bila več njegova, saj je na poveljniškem sedelu zdaj sedel Dule. Bil je manjši od Vaska, enako star, enako avtoritativen, le malo bolj zgovoren. Spet sva morala sesti. Legitimiral naju je in povedal, da morava pocakati na poveljnika (?). Prišel bo vsak trenutek. Čez pol ure ni vstopil poveljnik, temveč stražar. Trdil je, da je na cesti neki črn general, ki hoče na vsak način v Obrovac. Dule ga je velel privesti. V sobo so vstopili kenijski general Rob s prevajalko in spremstvom. Na koncu sta se pridrenjala še civilna policista. Spet sta se smehljala.

General Rob je bil videti jezen. Protestiral je, ker so ustavili njegovo kolono, trdil, da bo o vsem poročal stabu Unproforja, in zahteval, da ga takoj spustijo v Obrovac.

»V Obrovac ne smete. Tam je na obisku Milan Martić,« je bil odločen Dule.

»Ampak jaz grem lahko kamorkoli,« je sitnaril general. Ni vedel, da greva lahko naceloma tudi

midva kamorkoli, pa čakava ze tri ure.

Dule je sprevidel, da bi lahko prišlo do incidenta. Zavrtel je telefon in poveljniku na drugi strani povedal, da je tu neki general, ki hoče za vsako ceno v Obrovac. Potem je odlozil slusalko.

»Dobro,« je nadaljeval, »lahko greste, ampak samo vi.«

»Ampak,« se je vmesala prevajalka, »jaz moram biti zraven.«

»Prav, naj gresta general in prevajalka. Vsi drugi morajo pocakati tukaj.«

V gneči, ki je nastala, sva se prerinila do Vaska in mu rekla, da bi zdaj šla tudi midva. V Kninu. »Oprostita,« je bil prijazen Vasko. »Nisem imel pojma, da poveljnika ne bo tako dolgo. Zal mi je, da sta ga morala čakati zaman. Ampak saj vidita, kakšen vražji dan je in kakšen dren je pri nas. Res ne vem, kaj je to. Povsod sami novinarji in tle iz Unproforja, jebo ih ja. Srečno!«

Cetniki

Za Obrovcem zavija cesta v ovinke in navkreber. Čez kamnito puščavo in redke vasi vodi proti Kninu. Na njej ni bilo nikoli prav veliko prometa, danes pa je zares opustela. Če se na njej pojavi avto, pelje iz Knina proti Obrovcu, v njem pa sedijo zgolj uniformirani in oboroženi ljudje, namenjeni na fronto. Popotnik, ki se je pes namenil v nasprotno smer, naj se priporoči bogu, da mu pošlje motorizirano pomoč.

Tovarisa pod sajako in v popolni bojni opre-mi, ki sta jo na ovinku nemarno ubirala po sredi ceste in zvesto sledila beli crti na cestnici, sta ti-stega dne imela srečo. Ko se je avto ustavil, sva najprej zagledala dva zaripla obraza. Krastili sta ju dve obupno zanemarjeni bradi s kocinami, ki so se obračale v smeri vetra. Ena od brad je bila črna, druga rdeča. Na kapah sta kraljevali kokardi.

Lastnik rdeče brade - njegov kolega nama ga je kasneje predstavil za vojvodo - se je pozanimal, če potujeva proti Kninu. Z Nikolom sva mu morala že precej čemerna pritrditi, zato smo v naslednjem trenutku v avtu sedeli stiri. Vozilo se je napolnilo z alkoholnimi hlapi in kletvicami. Na račun ustasev, ki nam - jebem jim majku! - hočejo vzeti naše morje, pa jih bomo potisnili do Zadra in cez in si v morju namakali noge. »A zasto Srbi ne bi imali mora?«

Stoparja sta o sebi trdila, da sta beograjska veterana, ki sta preživela Vukovar, Osijek, Gradacac, kjer Muslimani koljejo otroke. »Kako neki morejo,« se je jecljivo zgrajal vojvoda. »Razumeš? Klal je otroka, pa sem ga zato pekel na ognju, kot vola na ražnju sem ga pekel, ker je klal

otroka.« Njegov tovaris je medtem prisegal, da mu je najljubši nož. Menil je, da puka ni nič proti nožu... Z Nikolom sva priknavala in caka-la, da popotnika izstopita.

Mozaka sta bila namenjena do prve vasi. Menda tade, da si opereta lase, toda v najini družbi jima je postalo tako vseč, da sta pričela razmišljati, ali morda ne bi izstopila sele v Kninu. Ker so tam zenske in gostilne in bo prišel Sešelji. Tisti, ki so mu bile zenske najbolj pri srcu, je pričel sanjariti o otrostvu, ki ga je preživel v zavetišču, starih, o katerih ne ve nicesar, in zeni, ki jo mora najti, da bi mu - tako kot je to pri bolj srečnih - kuhala in prala. Nikola je nenadoma izgubil človekoljublje; pričel je tožiti, kakšen kriz je, ker se v Kninu nič ne dogaja, ker so gostilne zaprte, ker je mobilizacija in polno policije in so se zenske poskrile. Bil je prepričljiv in popotnika sta izstopila pred prvo gostilno.

Begunci

Postavama, od katerih je ena nerodno iztegnila roko in prosee dvignila palec, se je poznalo, da nista navajeni ustavljati mimo vozečih avtomobilov. Stopala sta krepka starca v usnjenih suknjičih, debelih puloverjih, ponošenih hlačah in cevljih, ki so nedvoumno pričali, da so naredili več kilometrov po hlevih in njivah kot po asfaltu.

Za nemirno izbiranje oblačil in obutve tistega usodnega petka pac ni bilo časa. Hrvaski tanki, ki so že nekaj dni pred tem s hrumenjem zasedali položaje, so ob sedmih in pet minut zjutraj vdrli v nacionalno mešano vas Islam Grčki pri Zadru, za njimi pa je udarila pehota. Kdor je sicer vstajal ob ranih urah in ga napad hrvaske vojske ni ujel v postelji, se je lahko še pravčasno umaknil. Za tistimi, ki so v petek se dremali, se je izgubila vsaka sled. Eden od ubeznikov, ki je prisedel, je - ko je zaradi hrupa v vasi pogledal skozi okno - se lahko videl tank, ki je na eni strani sosedove hiše vanjo vstopil, na drugi pa iz nje izstopil. Njegov

Razvpiti poveljnik srbskih oboroženih skupin Arkan (Foto: N. D.)

sin je vzel puško, se prebil skozi vas in izginil, sam pa je pričel bežati proti Obrovcu. Zdal je bil namenjen k sorodnikom, da ga sprejmejo pod streho. Drugi mozak, sedemdesetletnik, je v dveh dneh prehodil 30 kilometrov. Obiskoval je Unproforjeve enote in pisarne Rdečega kriza po kra-jinskih mestih. Povpraševal je po svoji zeni. Nazadnje jo je videl, kako je izginila v gostavi za vasio, takoj zatem pa je slisal strel. Upal je, da se bo lahko v Kninu, na svoji zadnji postaji, prepiral, da strel ni bil namenjen njej. Na ulico uporniške prestolnice, po kateri je odsepal, se je pričel spu-scati mrak.

Slovenci

Na drugi strani meje, v predmestju Zadra, je stal nekdo, ki mu je bilo vojne dovolj. »Če se 'domobrani', Zadrčani, nočejo boriti za svoje mesto in zapuščajo položaje, zakaj bi nosil svojo glavo naprodaj,« se je spraseval vojak - Slovenec, ki je nekoc služboval v JLA v Zadru in nato prestopil na hrvasko stran. Bil je profesionalac, pripadnik posebne brigade iz Zadra in eden od mnogih Slovencev, ki se za plaho borijo v enotah hrvaske vojske. Koliko jih je? »V naši brigadi nas je polovica. Pred dnevi sem spoznal nekega fanta iz Maribora. Včeraj je padel med obstreljevanjem Kasi-ća. Zdal je tudi meni dovolj. Vracam se v Slovenijo, morda k Jansi.«

ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

Stop za plače

Svobodni sindikati Slovenije sporočajo v tujino: Pišite in protestirajte na naslov - Janez Drnovšek, predsednik vlade Slovenije, Ljubljana

MILE ČUK

lestvica iz aneksa h kolektivni pogodbi za gospodarstvo, ki so ga na začetku tega tedna podpisali predstavniki sindikatov in Gospodarske zbornice, pri čemer tudi tu obseg izplačil ne sme presegati januarjskih. Kljub pobudam in predloženemu dopolnilu pa poslanci niso sami sebi izglasovali omejitve plač. Zanje bo torej se naprej veljal zakon o poslanskih plačah, ki ureja tudi plače predsednika vlade, ministrov in sodnikov. Zamrzitev plač jih prizadeva le posredno, če bo namreč slovensko gospodarstvo se naprej hiral. Stevilni ra-

zpravljalci, predvsem iz vrst opozicije, so opozarjali na negativne učinke zakonov. Po mnenju denimo Ludvika Toplaka (SLS) gre za anahronistična zakona, ki administrativno omejujejo trg delovne sile, v privilegiran položaj postavljata monopolne sisteme, kršita temeljna načela socialnega partnerstva in kolektivnega dogovarjanja ter spodbujata dodatno socialno razlikovanje v družbi in sivo ekonomijo. Hkrati poglavitno breme prestrukturiranja prenašata na delavce in prizadevata dobre gospodarje. Poslanci državnega zbora so včeraj sprejeli tudi zakon o poravnavi davkov in prispevkov Slovenskih železnic.

Sindikati glasno protestirajo

Na namere vlade, da zamrzne rast plač se je včeraj izjemno ostro odzvalo več sindikatov.

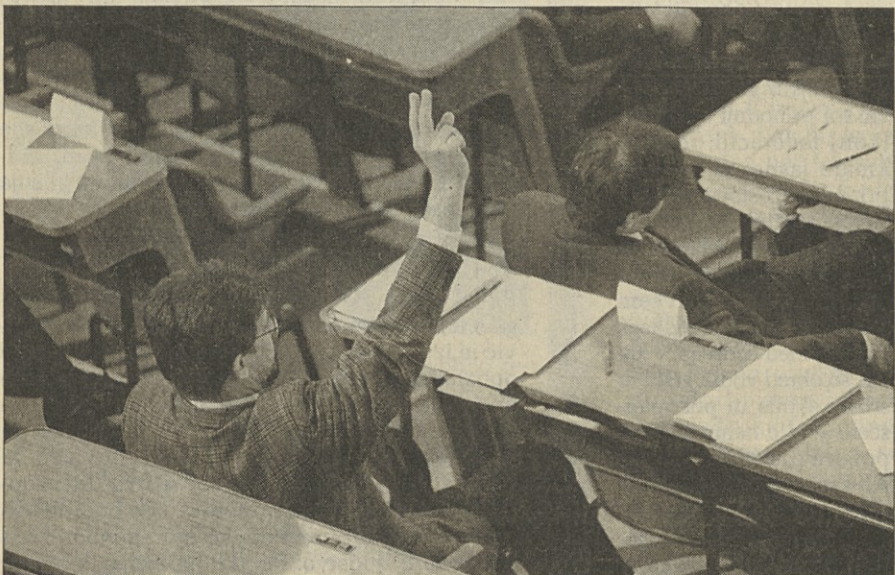
Neodvisnost - Konfederacija neodvisnih sindikatov Slovenije ugotavlja, da vlada zanika vsa njihova prizadevanja oziroma niti ne razmišlja o legalnosti in legitimnosti kolektivnega dogovarjanja. Intervencijski ukrepi po njihovem mnenju sodijo v arzenal administrativnega socializma. Neodvisnost - KNSS je zato pozvala najbolj reprezentativne sindikate k skupni akciji, s katero bi se postavili po robu razvrednotenju družbene vloge sindikatov, ki ne morejo več jamčiti socialnega miru.

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije protestira proti takšni politiki vlade in jo poziva, naj predlog umakne, saj s predlaganim zakonom zadaja klofuto socialnemu partnerstvu.

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam meni, da takšna vladna politika suspendira socialno partnerstvo in sistem kolektivnega pogajanja, ki je pogoj za urejanje materialnega in socialnega položaja zaposlenih. V primeru, da bo intervencijski zakon v državnem zboru sprejet, bodo uresničili odločitev o organiziranju splošne opozorilne stavke v dejavnostih Pergama.

Policijski sindikat Slovenije zahteva, da intervencijskega zakona ne sprejmejo. Zahteva ohranitev veljavnosti kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti in njeno dosledno spoštovanje in takojšnji zacetek pogajanja za novo kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti. V primeru sprejetja tega zakona bodo delavci v organih za notranje zadeve »ubrali svoja pota«.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je o predlogu zakona o zamrzitvi plač, ki ga je predlagala vlada, obvestila ustrezne mednarodne ustanove: Evropsko konfederacijo sindikatov, Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov, Mednarodno organizacijo dela, Svetovno konfederacijo dela in Svet Evrope. V pismu so zapisali, da ZSSS ne more in ne bo prevzela odgovornosti za posledice, ki jih bodo povzročili socialni nemiri in val stavk, ki bodo, če bo ta zakon sprejet, organizirane marca.

Poslanci so si z izglasovanjem intervencijskih zakonov nakopali jezo volilcev (Foto: TRIO)

PRED KONFERENCO KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

Boj za prvo mesto na desnici še ni končan

Schwarzbartl ni napisal izstopne izjave

TANJA ŠTARIC

pogovore, združitve pa še vedno ostaja stvar zelo daljne prihodnosti. Verjetno bodo sele naslednje državne volitve odločile, katera izmed obeh strank bo v naslednjih letih oblikovala konservativni blok na slovenskem političnem prizorišču. Izhodišna položaja SKD in SLS sta seveda precej različna. Krščanski demokrati se lahko kot vladna stranka utrdijo na ključnih centrih politične in ekonomske moči (kar se bo, kot kažejo zadnje kadrovske menjave v vladi, očitno zgodilo zelo kmalu), ljudska stranka pa racuna, da bo v opoziciji ob sebi zbrala vse tiste člane in volilce, ki so nezado-

voljni s »kompromisarsko politiko SKD. Dejstvo pa je, da vrh krščanskih demokratov se vedno zelo suvereno obvladuje položaj v stranki. Očitno so se na vstop v vladno koalicijo temeljito pripravili. Ze pred volitvami so se s kandidatih list umaknili nekdanji »prvoborci«, znani po svoji »trdi« politični naravnosti. Prijateljstvo z drugimi strankami desnice, posebej z najbolj »udarnimi« Grosomimi liberalci, se je toliko ohladilo, da SKD precej dolgo ni hotela podpisati sporazuma o sodelovanju. Po volitvah je v parlament prišla nova poslanska ekipa, v kateri doslej ni bilo mogoče zaznati pomembnejših političnih odstopanj. Po vstopu

stranke v vlado sta iz Sveta izstopili samo dva člana od skupaj 39 (Blazič, Demsar), prav lahko pa se zgodi, da si bosta oba se premislila. Tretji, Ervin Schwarzbartl, je svojo izstopno izjavo včeraj demantiral, češ da gre za ponaredek.

Skratka, SKD bo svojo politiko zagotovo brez težav potrdila na sobotni konferenci, zagato z nezadovoljnimi člani pa bo očitno razrešila z oblikovanjem frakcij. Zagotovo bo potem skušala vendarle združiti čim večji del desnih političnih strank se pred lokalnimi volitvami, vsekakor pa prej, kot bo to storila levica ali sredina.

Desne stranke niso nič bližje združitvi (Foto: A. P./TRIO)

Stranke v vlado sta iz Sveta izstopili samo dva člana od skupaj 39 (Blazič, Demsar), prav lahko pa se zgodi, da si bosta oba se premislila. Tretji, Ervin Schwarzbartl, je svojo izstopno izjavo včeraj demantiral, češ da gre za ponaredek.

Skratka, SKD bo svojo politiko zagotovo brez težav potrdila na sobotni konferenci, zagato z nezadovoljnimi člani pa bo očitno razrešila z oblikovanjem frakcij. Zagotovo bo potem skušala vendarle združiti čim večji del desnih političnih strank se pred lokalnimi volitvami, vsekakor pa prej, kot bo to storila levica ali sredina.

Kakor smo poročali že včeraj, bo v vodstvu ministrstva za notranje zadeve kmalu prišlo do kadrovske spremembe, saj s svojih funkcij odhajata načelnik policije Pavle Celik in direktor kriminalistične službe Darko Maver. Minister Ivan Bizjak nam je danes potrdil, da je z obema funkcionarjema o zamenjavi že govoril, pri čemer naj bi si eden od njiju dveh vzel nekaj časa za premislek. Minister pravi, da si bo prizadeval, da se predvidene spremembe - tudi zaradi objav v tisku - izvedejo čimprej. Dejal je, da v času, odkar vodi notranje ministrstvo, ni prisel do nobenih takih ugotovitev, na podlagi katerih bi si lahko izoblikoval negativno mnenje o delu obeh visokih funkcionarjev.

Ivan Bizjak utemeljuje zamenjavo s prizade-

SEJA VLADE

Podpora socialno šibkejšim učencem

Informativni dnevi bodo v začetku marca

Vlada je včeraj sklepala predvsem o ukrepih na področju šolstva in znanosti (Foto: A. Pavletič/TRIO)

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Na včerajšnji seji vlada ni dala soglasja k povišanju cen plina v Sloveniji, pač pa je dala soglasje k imenovanju novega državnega sekretarja v ministrstvu za promet in zveze Slavka Hanzla in direktorja republiške Uprave za ceste Antona Sajna. Podprla je tudi izhodišča in usmeritve nacionalnega raziskovalnega programa, na podlagi katerih bo ministrstvo za znanost iz programa Phare, pogaja pa se tudi z Italijo, ki se ocenjuje slovenske projekte, vredne 10 milijard lir.

Vlada je sprejela tudi sklep o uskladitvi obsega vpisa in o razmestitvi izobraževalnih programov v visokem šolstvu za študijsko leto 1993/94 z nekaterimi spremembami in dopolnitvami programov. Informativni dnevi bodo 12. in 13. marca, 30 dni po objavljenem razpisu pa bo mogoče vlagati prošnje za vpis.

Državni sekretar Tone Rop pa je povedal, da je sprejela vlada tudi uredbi o pripravi programa preoblikovanja in izvedbi posameznih načinov lastniškega preoblikovanja podjetij.

Sklep o nadaljevanju regresiranja solske prehrane socialno šibkejšim učencem in dijakom, ki ga je danes sprejela vlada, določa, da bo za regresiranje solske malice v višini 1200 tolarjev mesečno zagotovljenih 46.800.000 tolarjev mesečnih sredstev. Na seji so sprejeli tudi sklep o uskladitvi obsega vpisa in o razmestitvi izobraževalnih programov v visokem šolstvu v študijskem letu 1993/94. Vlada pričakuje, da bo letos zelela nadaljevati s so-

lanjem doslej najštevilnejša generacija srednješolcev. Skupaj z ravno tako vse številnejšimi kandidati za študij, ki so srednjo solo zaključili že pred letom ali več, lahko letos pričakujemo od 15.500 do 16.000 prijav (500 do 1000 več kot lani). Obe slovenski univerzi ponujata novincem 10.822 mest na rednem študiju ter 4333 mest za študij ob delu. Na dveh področjih se obetajo pomembne novosti na obeh slovenskih univerzah. Na področju zdravstvenega študija bo v Ljubljani prvič razpisani redni višješolski študij ortopedske tehnike. Mogoče se bo vpisati tudi v visokošolska programa zdravstvene vzgoje in sanitarnega inženirstva, če bo sprejet zakon do 1. junija letos.

Vlada je sprejela tudi sklep o uskladitvi obsega vpisa in o razmestitvi izobraževalnih programov v visokem šolstvu za študijsko leto 1993/94 z nekaterimi spremembami in dopolnitvami programov. Informativni dnevi bodo 12. in 13. marca, 30 dni po objavljenem razpisu pa bo mogoče vlagati prošnje za vpis.

Državni sekretar Tone Rop pa je povedal, da je sprejela vlada tudi uredbi o pripravi programa preoblikovanja in izvedbi posameznih načinov lastniškega preoblikovanja podjetij.

VLADA ODGOVARJA

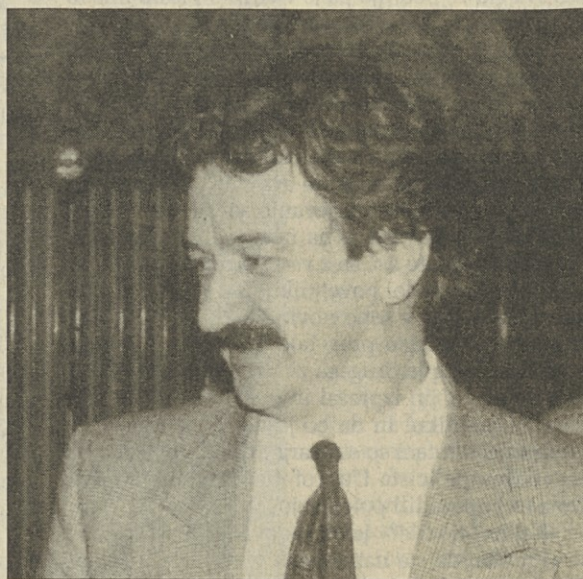
Šef VIS vreden zaupanja

»Janez Sirše ima izkušnje...«

LJUBLJANA - Poslanec DS Igor Bavcar je zahteval, naj vlada pojasni nekatere podrobnosti tudi v zvezi z imenovanjem Janeza Sirše za novega direktorja Varnostno-informativne službe. Hkrati je predlagal, naj sprožijo ustavni spor, češ da Sirše sodi v najnižje vodstvo LDS, kar je v nasprotju z 42. členom ustave, ki prepoveduje poklicnim pripadnikom obrambnih sil in policije članstvo v strankah. Vlado je vprašal, na podlagi kakšnih kadrovskega kriterijev je opravila njegovo imenovanje in ali so resnične novice, da je Sirše tudi član upravnega odbora Casino Portorož in turističnega kompleksa Bernardin.

Vlada je zavrnila trditve, da je novi direktor VIS član LDS ali katerekoli druge stranke, saj je le kandidiral na njihovi listi kot nestrankarski kandidat. Glede njegovih izkušenj je zapisala, da ravno

te izkušnje »in izkušnje iz dela v prejšnji vladi ter strokovna usposobljenost kažejo, da bo uspešno opravljal tudi novo funkcijo«. Vlada hkrati zatrjuje, da Siršetovo imenovanje ni v nasprotju z ustavo, ker kot direktor VIS ni postal poklicni pripadnik policije. Navsezadnje VIS zdaj tako ali tako ni več del policijskega sistema. Vlada pojasnjuje, da je dosedanjega direktorja morala zamenjati, saj je njegov »javni spor« z nekdanjo parlamentarno komisijo »ustvaril dvom« o njegovi primernosti za nadaljnje opravljanje te funkcije. To službo naj vodi človek, »katerega poklicna integriteta in kredibilnost je nesporna«. Namesto odgovora o povezavi Sirše s Casinojem in Bernardinom pa vlada pravi, da »predstojnik VIS seveda ne bo opravljal funkcije oz. dejavnosti, ki bi bila v nasprotju s funkcijo predstojnika vladne službe...« (I. M.)

Janez Sirše ni član nobene stranke (Foto: TRIO)

O vstopu v vlado so odločale čisto otipljive koristi

Viktor Blazič je eden od dveh članov Sveta krščanskih demokratov, ki sta po vstopu te stranke v vladno koalicijo ponudila odstop. Ostaja eden tistih, ki se s politiko SKD ne strinja, bil je v vodstvu stranke, ko so se v njem dogajala najhujša »trenja« in vendar ni nikoli razmišljal, da bi vstopil v konkurenčno stranko. Zato smo mu pred sobotno konferenco SKD, ki naj bi bila neke vrste »bilanca« dosedanje politike, zastavili nekaj vprašanj. Najprej o njegovih razlogih za izstop.

»Izstopil sem zato, ker se nisem strinjal, da gre do krščanski demokrati v vlado brez ljudske stranke. Menim namreč, da bi

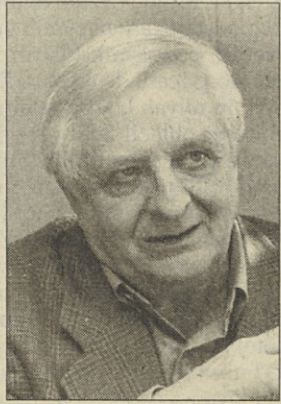
morali v vlado vstopiti obe stranki ali pa bi morali obe v opozicijo. Zdaj ni nikakršnega ravnotežja, vse skupaj diši po nekdanji SZDL. Liberalni demokrati niso sredina, ampak bolj levica. Govorijo se o socialdemokratskem bloku, toda to je neprepričljivo, dokler se Zdržena lista ne bo odrekla svojemu staremu partijskemu programu. Poleg tega je sporen odnos Zdržene liste in LDS do Jugoslavije - pri obeh je jugoslovenarstvo izrazito.

Povedati pa moram, da sem iz Sveta izstopil pogojno. Če bo moj pogoj izpolnjen, bom v stranki in v Svetu ostal.«

Ste po izstopu razmišljali o tem, da bi se

»vključili v ljudsko stranko?«

Ne, o tem nisem nikoli razmišljal. Bil sem samo za koalicijsko povezovanje obeh strank. Verjetnost, da bi se obe stranki združili, je zaradi solističnega vstopa krščanskih

Viktor Blazič

demokratov v vlado silno majhna. Razen, seveda, če bi prišlo do kakšne krize v vladni koaliciji, kar pa je malo verjetno.

Ene same velike desne stranke pred lokalnimi volitvami zagotovo ne bo. Pred decembrskimi volitvami se je o tem sicer veliko govorilo, vendar se je z volilnim rezultatom, ki je bil 10 odstotkov nižji od pričakovane, vse postavilo na glavo.

Kaj se bo torej s SKD dogajalo v prihodnjih letih?

Del članstva in volilcev bo stranki ostal zvest v vsakem primeru. Vendar bo zagotovo se nekaj »osipa« med članstvom. Poleg tega je stranka v vladni koaliciji v izraziti

manjšini in bo zato velikokrat postavljena pred dokončna dejstva, kar jo bo tudi zagotovo stalo ugleda.

Kaj je prepričalo članstvo, da krščanski demokrati lahko sedijo skupaj v vladi s svojimi političnimi nasprotniki?

V začetku je bil sprejet sklep, da v koalicijo brez ljudske stranke ne gremo. Potem pa je vodstvo v Svetu vse skupaj izpeljalo drugače, tako da smo ostali tisti, ki smo bili proti vstopu v izraziti manjšini. Večina je pač vedno oportunistična in se obrača po močnejših. Se posebej, ker je vstop v vlado napovedoval otipljive koristi. Tu moc argumentov hitro splahni. (T. S.)

CELOVEC / ZASTOPSTVO SLOVENCEV

Enotna lista predlaga dodatni 37. mandat

Zastopniki EL in NSKS predstavili dve možni varianti

IVAN LUKAN

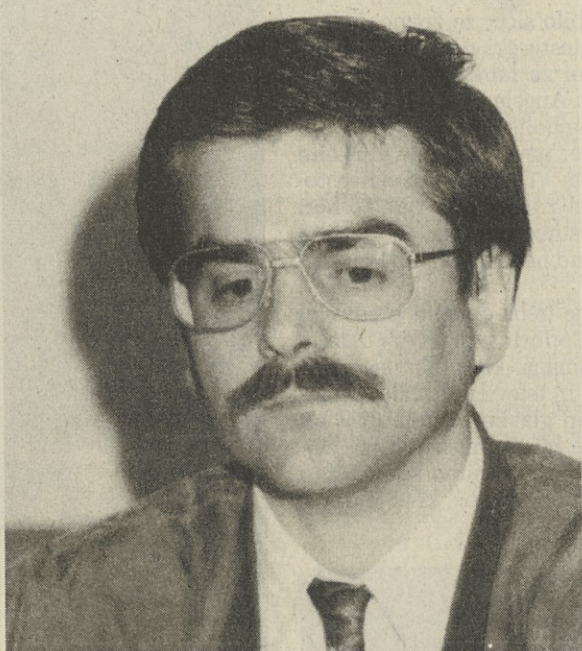
CELOVEC - Zastopniki Enotne liste, narodne stranke koroskih Slovencev in Narodnega sveta se naprej upajo na samostojno zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti v koroskem deželnem zboru. Na včerajšnji tiskovni konferenci sta predsednik EL Andrej Wakounig ter podpredsednik NSKS Marjan Pipp predstavila nekaj spremenjen predlog, po katerem naj bi prišlo do zastopstva Slovencev v koroskem deželnem zboru preko dodatnega 37. mandata.

Ta dodatni 37. mandat (v sedanjem deželnem zboru sedi 36 poslancev - op. ured.) naj bi postal narodnostni mandat, ko se bi - po mnenju EL in NSKS - lahko dosegel na dva načina. Prva varianta predvideva izvolitev zastopnika narodnostne skupnosti v posebnem volilnem okrožju, ki bi zajel celotno deželo in za katerega bi se lahko potegovali tako narodnostne liste kot tudi posamezni pripadniki manjšine na listah večinskih strank. Volilno pravico pa bi imeli samo tisti, ki se tudi priznavajo kot pripadniki slovenske narodnostne skupnosti. Mandat bi končno pripadel tej listi oz. temu kandidatu,

ki bi zbral največ glasov, ne glede na to, ali število glasov zadošča za osvojitve osnovnega mandata.

Druga, po mnenju Pippa »bolj realistična« variana, bi bil 37. mandat v obliki virilnega mandata. Ta mandat naj bi zasedel kandidat, ki ga bi imenoval se ne obstoječi in med koroskimi Slovenci sporni slovenski parlament oz. tako imenovana etnična zbornica. Andrej Wakounig: »Tudi z virilistom bi bilo zagotovljeno stalno in reprezentativno zastopstvo koroskih Slovencev v koroskem deželnem zboru«. S tem v zvezi je predsednik EL se poudaril, da bi moral virilist seveda imeti pravico, da v koroskem parlamentu zavzame stališče do vsega, in ne samo do manjšinskih zadev, da bi moral imeti pravico za vložitev zakonskih predlogov, ter da bi mu bila na razpolago lastna klubska struktura. Glasovalno pravico pa naj bi imel v vseh zadevah, kjer je prizadeta slovenska narodnostna skupnost.

Tajnik Enotne liste Rudi Vouk je novinarje informiral, da se podpisna akcija Mlade EL v podporo samostojnemu zastopstvu koroskih Slovencev v deželnem zboru

Predsednik koroške EL Andrej Wakounig

ru nadaljuje. Zaradi »organizacijskih pomanjkljivosti« da ni bil dosežen prvotni cilj, namreč do konca januarja zbrati okoli 5000 glasov, je dodal Vouk, ki je v zvezi z narodnostno zbornico dejal, da racuna z njeno ustanovitvijo leta 1994.

Spremenjen predlog EL in NSKS, slednji ga je posredoval v obravnavo tudi koroski deželni vladi in narodnostnemu svetovetu na Dunaju, je bil podan zaradi dejstva, ker politične stranke na Koroskem očitno nočejo samostojnega narodnostnega mandata v okviru se-

danjih 36 poslanskih mest.

Kot smo poročali, je voditeljica ustavne službe pri Uradu koroške deželne vlade, Charlotte Havranek, pred nekaj dnevi predstavila osnutek o spremembi volilnega zakona za volitve v koroski deželni zbor, ki ne predvideva samostojno zastopstvo manjšine, ne v obliki narodnostnega mandata, ne v obliki virilista.

To argumentacijo sta včeraj ponovno zavrnili tako Andrej Wakounig kot tudi Marjan Pipp.

DUNAJ / NSKS IN ZSO

Na Dunaj tokrat z ločenimi predlogi

Danes zaseda narodnostni sosvet za koroške Slovence pri kanclerjevem uradu

CELOVEC. Prvic, odkar obstaja narodnostni sosvet za koroške Slovence pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju, se obe osrednji politični organizaciji koroskih Slovencev, Narodni svet in Zveza slovenskih organizacij, nista mogli zediniti za skupno priporočilo Uradu zveznega kanclerja glede finančnih podpor osrednjima političnima in kulturnima organizacijama. Na današnjem zasedanju bosta obe organizaciji za to predložili ločena predloga, ki se po zadnjih informacijah bistveno razlikujeta. Zaradi neusklajenosti predlogov je zelo verjetno, da o letošnji državni podpori koroskim Slovencem ne bodo ne več odločali Slovenci sami, marveč uradniki na Dunaju.

Nesoglasje med NSKS in KKZ na eni, ter ZSO in SPZ na drugi strani, se je naznanilo pretekli teden na srečanju predstavnikov NSKS in ZSO v narodnostnem sosvetu. Vzrok za to je bilo stališče NSKS in KKZ, ki sta »zaradi večje zasidranosti v narodnostni skupnosti in večje dejavnosti« zeleli večjo podporo od ZSO in SPZ ter s tem odstopali od dosedanje prakse enakomerne porazdelitve sredstev za bazično financiranje osrednjih organizacij koroskih Slovencev. Predstavniki

ZSO in SPZ so tako spremembo (nov porazdelitveni ključ, ki si ga predstavljata NSKS in KKZ se ni znan - op.ur.) zavrnili.

Predsednika obeh osrednjih političnih organizacij koroskih Slovencev najnovejši razplet nista zelela komentirati v javnosti, napovedala pa sta, da bosta to naredila po današnji seji na Dunaju. V narodnostnem sosvetu sta obe osrednji organizaciji zastopani s stiri zastopniki, SPÖ in ÖVP imata po tri člane, FPÖ ter Cerkev pa po enega. Poslovnik sosveta predvideva, da v primeru neodločenega izida pri glasovanju odloča glas predsednika sosveta, torej predsednika NSKS Matevza Grilca.

Matevz Grilc

CELOVEC / PRED VSTOPOM V ES

Za večji nadzor nad zazidalnimi površinami

CELOVEC - Predsednik koroške delavske zbornice Josef Quantschnig v tiskovni izjavi zagovarja se ostrejši nadzor nad prometom z zazidalnimi zemljišči. Utemeljil je zahtevo s tem, da bodo s pristopom Avstrije k Evropski skupnosti tudi

tujci mogoče, lahko kupili v Avstriji gradbene parcele. Quantschnig je s tem v zvezi poudaril, da tu ne misli na tuje delavce, ki stalno živijo v Avstriji, pač pa na potencialne kupce iz tujine, ki bi lahko privedli do nekontroliranega porasta cen za zemljišča.

DUNAJ

Kraja orožja pred dunajskim sodiščem

IGOR SCHELLANDER

INNSBRUCK. Pred nekaj več kot enim letom, v januarju 1992, so izpraznili skladišče avstrijske vojske v vzhodnotirolskem Kartitschu ter zaplenili 43 avtomatskih pušk StG 58, nekaj strojníc in avtomatskih pistol z ustrežno opremo. V sredo so stali pred porotnim sodiščem v Innsbrucku: vzhodna Tirolca Kurt G. in Edmund W., Korosec Karl P., Dunajčan Karl M. ter Salzburgani Hubert K., Franz P., Erwin H., Udo H. in Manfred Sch. Nekateri izmed obtožencev sloviijo kot mračne figure salzburskega in dunajskega podzemlja. Trije izmed njih so obtoženi vloma v skladišče, ostali pa soorganizacije in prikrivanja kaznivga dejanja. Državni tožilec jim poleg kraje očita tudi zbiranje nevarnega orožja ter ogrožanje avstrijske nevtralnosti.

Skupina je svojo akcijo načrtovala z namenom, da orožje proda v krizna območja nekdanje Jugoslavije. Hubert K. je že pred vlomom jeseni 1991. leta večkrat odpotoval v Ljubljano, da bi navezal stike s potencialnimi kupci orožja.

DUNAJ / ŽOLČNE POLEMIKE O ZAPOZNELIH IN NEUČINKOVITIH UKREPIH OBLASTI

Dunaj v kleščih bele odeje

Več sto avtomobilistov vklejenih na zasneženih avtocestah, verižna trčenja, gasilvi in vojska na delu

Tako zgleđa avstrijska prestolnica te dni, ko je snežna odeja povsem prekrila vzhodno Avstrijo (Telefoto AP)

DUNAJ - Izredna vremenska situacija, nepripravljenost in prepozno ukrepanje pristojnih organov ter nenadna neprimerna oprema in lahkomiselnost prometnih udeležencev so zaosttrili razmere ob nenadnem izbruhu sibirске zime v vzhodni Avstriji. Najbolj prizadete so bile zvezne dežele Nizja Avstrija, Dunaj in Gradciška, kjer so morali celo razglasiti alarmantno stanje.

Vse do srede popoldne (snežiti pa je začelo že v torek ponoči) policija in cestne uprave niso spoznale resnosti položaja, potem pa je bilo že prepozno. Ze v dopoldnjskih urah so zaradi močnega snežnega meteža - ponekod je veter pihal s

IGOR SCHELLANDER

60 km/h - in včasih kar nekaj metrov visokega snega mnogi avtomobilisti na avtocesti okoli Dunaja bili prisiljeni ustaviti svoja vozila. Nekaj sto jih je nato bilo vklejenih na južni avtocesti (A2), na vzhodni in jugovzhodni avtocesti pa je prišlo do prometnega zastoja zaradi verižnih trčenja. Na dunajski obvoznici se je smrtno ponesrečil sofer nemškega tovornjaka, ko je hotel montirati verige. Do popoldneva in večera ni bilo le stotine avtomobilov s soferji in potniki vklejenih na avtocesti, temveč tudi na zveznih cestah.

Cestna uprava (že za-

radi mnogih obticalih avtomobilov) ni več bila v stanju pluziti cest, tako da je proti večeru bila razlgasena prepo- veda vožnje na avtocestah in zveznih cestah v dunajski okolici. Stran- skih cest v večini pri- merov sploh ni bilo mo- goče pluziti. Potrebno je bilo reševanje vkleje- nih in v snegu do sedem ur ujetih avtomobilistov. V akciji je bila zvezna vojska s resilni- mi tanki in tovornjaki. Vklejene na avtocesti so lahko rešili pred le- deno nočjo, potem ko so odstranili na avtocesti sredinsko pregrado. Prav tako je bila v alarmnem stanju požar- na obramba in rdeži kriz, ki sta na avtocesti in zveznih cestah pri- skocila vklejenim na pomoč z odejami in vročim čajem. Po radiju so neprestano opozarjali uje- te voznike, naj na svojo situacijo opo- zarjajo z žmigovci.

Na Dunaju je od srede na cetrtek prišlo do prekinitve javnega pro- metna na večini tramvaj- skih in avtobusnih linij. Večina ljudi je na delov- no mesto, v sole itd. lahko prišla le peš. Tudi zahodna proga avstrijs- ke železnice v okolici Dunaja v noči na cetrtek ni več dopuščala želez- niškega prometa. Tudi včeraj so bile na dnev- nem redu zamude vlakov. V glavnem me- stu je bilo v noči od sre- de na cetrtek v akciji proti snežnim zametom 400 plugov, 1000 delav-

cev in 200 vojakov. V cetrtek je kidalo sneg nad 2000 delavcev, ve- lik del od njih je bil no- vacen iz vrst bosanskih beguncev.

Situacija se je neko- liko normalizirala sele včeraj popoldan, ko je malo manj snežilo. Cest- ne službe so morale iz- menoma zapreti posa- mezne ceste za promet, da so lahko pospravile sneg. Vendar je kljub te- mu na vseh cestah v pri- zadetem območju prihajalo do prometnih nesreč in ustavljanja prometa. Pri želez- niškem tovornem pro- metu je prišlo do popol- ne polomije - niti postni vlak z Dunaja ni mogel prispeti v Salzburg. Du- najske rešilne službe so bile v stalni akciji, bol- nice in ambulante pa prepolne ponesrečen- cev, ki jih je spodenlo na zasneženih dunaj- skih ulicah. Količino za- padlega snega je le težko določiti, saj ga je veter sproti raznašal. V dunajski okolici so po- nekod merili do 60 cen- timetrov novega snega. Medtem ko med pristoj- nimi organi že poteka vroča razprava o tem, kdo je navsezadnje od- govoren za zapoznelo in neučinkovito ukrepanje proti prometnemu ka- osu, se avstrijske zavarovalnice pripravljajo na val procesov. Nekatere zavarovalnice so nam- rec že dale vedeti, da v gotovih primerih - na primer če je pri promet- ni nesreči bil poskodo- van avtomobil z letnimi gumami - ne bodo pri- pravljene placati celot- ne škode.

PORABJE / POGOVORI, DOGOVORI IN VPRAŠANJA O PORABSKIH SLOVENCIH

Porabski Slovenci zahtevajo večjo pozornost s strani matice

Posodobitev slovenskih učnih programov in učbenikov na Madžarskem

FERI LAINŠCEK

GORNJI SENIK - Ekipo Pegaz filma in Televizije Slovenije, ki pripravlja dokumentarni film o Porabju, je sinoči sprejel republiški svetovalec za narodnost Geza Bačić. Pogovor med ustvarjalci, ki iščejo svojo in na neki način neobremenjeno rešnico o ljudeh ob Rabi in poznavalcem in politikom, se ni brez razloga zavlekel pozno v noč. Mnoga izmed vprašanj, ki jih iz- ziva sedanjí porabski trenutek, se bodo prej ali slej tudi glasneje slisala v javnosti. Predvsem je seveda aktualno vprašanje, ali bo vlada Republike Madžarske te dni uradno podprla Zvezo Vendo in ji namenila del sred- stev iz proračuna. Vprašanje je

tudi, kako se bo v luči najno- vjših meddržavnih dogovorov in sporazumov odzvala Repu- blika Slovenija v primeru, če se bo to res zgodilo in se bodo na ta račun zmanjšala sredstva, ki jih od madžarske vlade dobiva Zveza Slovencev. Ob vsem tem in seveda neglede na odločitev madžarskih oblasti, se tukaj lo- mijo kopja tudi v vprašanju, ali matica Slovenija manjšino na Madžarskem v zadostni meri fi- nancno podpira in ali so ta sred- stva v kakršnem koli sorazmerju z denarjem, ki ga namenja manjšinam v Avstriji in Italiji.

Na obisku na Zvezi Sloven- cev sta se sicer včeraj mudila tu- di predstavnika Svetovne zveze Madžarov György Jukász in Dá- niel Pécsi. Gre za posebej po- menljiv in pomemben obisk, saj obeta sodelovanje, ki ga sicer nikakor ne bi pričakovali. Sve- tovná zveza Madžarov bo nam- rec pomagala pri ustanovitvi in delovanju sklada, ki bo skrbel za izobraževanje slovenskih otrok na Madžarskem ali v matici. Ra- zen tega bo na osnovni soli v Stovanovcih pomagala opremiti solsko knjižnico. Med tokratnim obiskom so predstavniki Svetov-

ne zveze Madžarov v Stevanov- ce že pripeljali knjige v vredno- sti 60.000 forintov.

Treba je tudi dodati, da no- voustanovljena služba pri Mini- strstvu za kulturo Republike Madžarske, ki so bo ukvarjala s pripravo in izdajanjem uče- bnikov za narodnosti na Madžar- skem, začena svoje delo prav v Porabju. Ob sodelovanju poseb- ne delovne skupine iz Monostra in matice, naj bi že v zelo kratkem času poskrbeli za poso- dobitve učnih programov in uč- benikov, ki so po splošnem pre- pričanju zastareli in neustrezni. Gre seveda predvsem za vprašanje izobraževanja v mate- rinem jeziku.

NOVICE

Potniki so morali porivati letalo

WELLINGTON - »Pozor, tu je vas kapitan; vljudno ste naproseni, da si odpnete varnostne pasove, izstopite in porinete letalo, ker v nasprotnem primeru ne bomo vzleteli.« To so slisali osupli potniki stirimotornega potniškega letala BAE 146 novozelandske družbe Ansett na letališču Palmerston na Novi Zelandiji. Letalo se je namreč znašlo v pravem »čepu«, ker so zaradi megle številna letala preusmerili v Palmerston, tako da z motorji pilotu ni uspelo popeljati letala na vzletno stezo. Potniki so si zavijali rokave in vestno izvršili pilotov nasvet, letalo so porinili za kakih 20 metrov, da je nato lahko vzletelo.

Šest mesecev zapora za »neobičajno« posilstvo

LONDON - Neki londonski fant je bil obsojen na šest mesecev zapora, ker ni prekinil spolnega odnosa, ko je to zahtevala njegova zaročenka. Dekle je svojega fanta prijavila oblastem zaradi posilstva. Fant je sodniku priznal, da je tik pred koncem spolnega odnosa sicer slisal dekletovo zahtevo, a je ni mogel uresničiti, ker je spil kak kozarček prevec in ker je bil prevec spolno vzburjen.

Iz skupne nesreče vzklikla ljubezen

LONDON - Bolj redko se zgodi, da se neka zgodba zakonskega varanja srečno konča, tembolj, če so vanjo vpleteni cerkveni moze. 42-letna Wendy, ki je bila 20 let srečno poročena s 50-letnim Bobom Rogersom, maltonskim vikarjem (anglikanski zupnik), je nekega dne zbežala s koristom iz sosednje zupnije 42-letnim Neilom Salisburyjem, ki je bil poročen s 36-letno Jacqui. Zupljani iz Maltona so se strnili ob svojem nesrečnem vikarju, ga poskušali potolažiti in pol drugo leto skrbno prikrivali ljubezenski beg vikarjeve zene. Oba od svojih boljših polovic zapuščena zakonca, sta prebila težko obdobje osamelosti in depresije. Jacqui je postopoma začela pomagati vikarju v zupniških upravnih poslih, tako da sta postala prijatelja. Kmalu pa je med njima vzklikla ljubezen, tako da je vikar svojim zupljanom sporočil, da se bosta junija poročila.

Spodletela ugrabitev poljskega letala

VARSAVA - Prisebemu poljskemu agentu je takoj po vzletu letala iz Rzeszowa uspelo onesposobiti nekega 33-letnega zračnega gusarja, ki je hotel preusmeriti letalo. Poljska televizija je sporočila, da je bil zračni gusar lažje ranjen in da se sedaj nahaja v bolnišnici.

FOTOREPORTAŽA / NOČ POPEVKARJEV V LOS ANGELESU

Grammyji

Eric Clapton daleč pred ostalimi - Med nagrajenci tudi avtorja glasbe iz filma »Lepotica in zver«

Film »Lepotica in zver« je Alenu Menkenu prinesel srečo

LOS ANGELES - Kot je bilo sicer že znano, je Eric Clapton daleč na prvem mestu pri podeljevanju letošnjih Grammyjev, nagrad za lahko glasbo, ki jih vsako leto podeljujejo v Los Angelesu. Prejel je nagrado za najboljšega pevca, najboljšega rock pevca, izvajalca najboljše LP plošče, pevca najboljše pesmo »Layla« in pevca pesmi leta »Tears in heaven«, posvečene otroku, ki ga je imel z italijansko igralko Lori del Santo in je pri starosti stiroih let tragično izgubil življenje pri padcu skozi okno nebotičnika na Manhattanu.

Med ostalimi nagrajenci je treba omeniti predvsem avtorja pesmi iz filma »Lepotica in zver« Alana Menkena in Howarda Aschmana, ki je bila nagrajena kot najboljša pesem za kino in televizijo, najboljša instrumentalna izvedba pop glasbe in najboljša LP plošča za otroke. Menken je bil nagrajen tudi za najboljšo izvedbo. Končno pa naj omenimo se posebno nagrado za »živečo legendo pop glasbe«, ki jo je prejel Michael Jackson.

Michael Jackson je nagrado dvignil skupno s svojo sestro Janet (Telefoto AP)

Eric Clapton je s petimi grammyji letošnji veliki zmagovalček (Telefoto AP)

INDIJA / PREMIER NARASIMHA RAO ZMAGAL PRVO BITKO

Policija je z železno roko ustavila hindujske fanatike

Policija ni skoparila z aretacijami hindujskih verskih fanatikov (Telefoto AP)

NEW DELHI - Premier Narashima Rao je z izrednimi policijskimi ukrepi preprečil hindujski integralistični opozicijski stranki Bharatiya Janata Party (BJP), da bi z napovedano manifestacijo v New Delhiju strmoglavila njegovo vladno. Več kot 70 tisoč policistov je dobesedno obkloplilo mesto in aretiralo skoraj 200 tisoč hindujskih fanatikov. Samo včeraj so v New Delhiju aretirali 25 tisoč ljudi, med njimi voditelja opozicije v parlamentu Lala Krishna Advanija in predsednika BJP Murlija Manhorja Joshija. Slednjega je policija pred aretacijo pretepla do krvi.

Prejnsje dni so varnostne sile aretirale več ti-

soc hindujskih fanatikov, ki so ob vihranju rjavo-rdečih zafranovih zastav (hindujska sveta barva) in ob vzklikih »Dzai sri Ram« (Naj živi bog Rama) skušali prebiti policijske kordone pred New Delhijem. BJP je hotela uresničiti pravi pohod na vladno palaco, a ji to ni uspelo, ker je policija z bambusovimi palicami, solzilcem in množičnimi aretacijami razgnala demonstrante.

Vlada je manifestacijo prepovedala, ker se je podobna manifestacija 6. decembra v Ayodhyji izrodila, kljub zagotovilom BJP, da bo poskrbela za red. Hindujski fanatiki so namreč porušili prastaro mosejo in v pogromih ubili skoraj 2 tisoč muslimanov.

BRUSELJ

»Maison di peuple« se seli na sever

SANDRO PARONE, ANSA

BRUSELJ - Za »Maison du peuple« iz Bruslja, eno velikih umetnin v stilu »liberty«, se je pričela nova operacija, ki naj bi jo, vsaj delno, rešila pred propadom. Upajo, da bo tokrat le slo zares.

Poslopje, ki ga je leta 1899 zgradil belgijski arhitekt Victor Horta, so porušili pred 28 leti: postalo je žrtev gradbene spekulacije, ki v šestdesetih in sedemdesetih letih ni prizanesla niti belgijskemu glavnemu mestu. Točneje povedano, stavbo so razgradili, kamnite in železne dele pa so nagrmadili na prostem, na nekem terenu na podeželju. In ne samo, da jih niso obvarovali pred vremenskimi nepravilnostmi, do njih so imeli prosto pot tudi tatovi.

Sedaj so končno izdelali nacrt za obnovo stavbe, ki je bila najbolj »ambiciozna« in morda tudi najbolj uspešna med stotinami »ljudskih hiš«, ki so jih zgradile socialistične zadruge: iz centra Bruslja

pa se bo morala pomakniti na sever države, v Antwerpen, ki so ga letos izbrali za »evropsko mesto kulture«. Del poslopja, ki ga bodo rekonstruirali, bo služil kot izložba in center za pokusno nekemu velikemu proizvajalcu piva, ki bo tudi kril večji del stroškov.

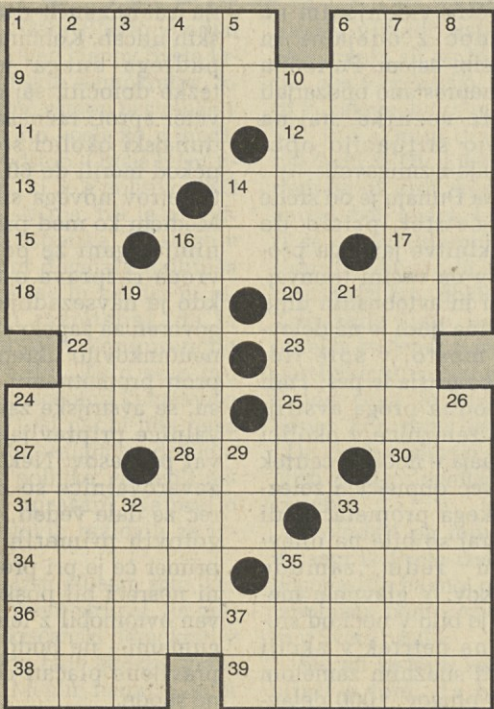
Vest o obnovi »Maison du peuple« je na časopisih imela ugoden odmev, objavili so stališča umetnostnih zgodovinarjev, arhitektov, urbanistov in raznih združenj, ki so si očitno oddahnil. Dela bi morala steci čez kakšen mesec, pričeli pa so že potrpežljivo evidentirati posamezne kose, ki so se resili pred ropanjem.

»Maison«, ki jo je zgradil Horta, je bila res veličastna in je pričala o moči socialističnega sindikalnega gibanja v prvi deželi stare celine, kjer se je po Veliki Britaniji uveljavila industrijska revolucija. Stavba je imela stiri nadstropja, pročelje je bilo dolgo kot

ulica sama, bila je zgrajena iz opek, iz klesanega kamna, iz elegantnih ograj ter stebričev iz litega železa, iz železnih okrasov, opore so bile iz železa in okrašene, notranja in zunanja vra in okne so bila steklena in so jih imeli za najbolj pristne in zmerne primere stila »liberty«.

Kar 60 let so si v velikih konferenčnih dvorinah sledila (brez prevelikega političnega sektaštva) politična in kulturna srečanja. Vsak večer ali ob prostih dnevih so se v veliki kavarni, v okrepcovalnici, v knjižnici in v citalniških prostorih zbiral tudi delavci.

Od dosedanjih poskusov, da bi stavbo resili, belgijsko časopisje omenja tistega izopred 20 let, ko je neko turinsko združenje, ki so ga podpirali Obcina in industriji, hotelo »Maison« ponovno zgraditi v Turinu. Belgijska vlada se je tedaj uprla, in ostanke »Maison« je še naprej uničevala rja.

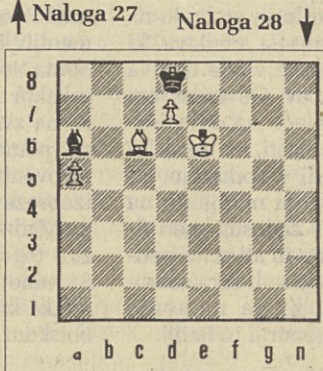
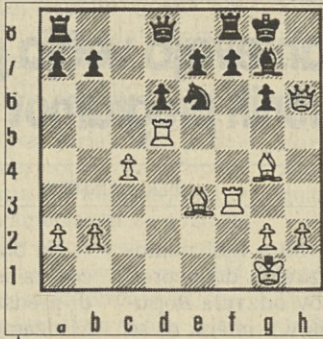

Vodoravno:

1. osnutek, nacrt, 6. japonska nabiralka biserov, 9. kdor hodi pozno spat, 11. ime italijanske filmske igralka Magnani, 12. ostrivec, 13. organ voha, 14. Obri, 15. kratka za junior, 16. ime nekdanje norveške ministrske predsednice Harlem Brundtland, 17. rimska stiri, 18. ime finskega arhitekta Saarinen, 20. ime slovenske pevke Marolt, 22. poklon, 23. naziv, 24. zivalska taca, 25. reka na Aeskem in v Nemčiji, Elbe, 27. avtomobilska oznaka Kumanova v Makedoniji, 28. počelo taoizma, 30. začetnici norveškega skladatelja Griega, 31. povišani bralni oder pred kornimi klopami v starokrščanskih cerkvah, 33. del voza, 34. širok polkrožen morski zaliv, 35. ime ameriškega jazz glasbenika Kentona, 36. lira na pet strun, 38. ime nekdanjega hitrostnega diralca Schenka, 39. sredozemski grm z zimzelenimi listi, v katerih je hlapno olje.

Navpično:

1. nočni počitek, 2. ime in priimek francoskega slikarja, najpomembnejšega ustvarjalca politične karikature 19. stoletja, ki se je rodil na danesnji dan leta 1808, 3. nemško ime za reko Anizo v Italiji, 4. izumrla novozelandska ptica velikanka, 5. črki z začetka abecede, 6. moderno mesto v Bakonjskem gozdu na Madžarskem, 7. ime in priimek francoskega plesalca in koreografa, 8. cisto premoženje, 10. napotek, nasvet 14. površinska mera, 100 m², 16. značilnost zemeljskega reliefa z veliko visokih vzpetin, 19. moderna (crnska) glasba, 21. babica v mesčanskem okolju, 24. zid med dvema visinama zemljišča za preprečevanje usipanja zemlje, 26. zapisnica, dnevnik, 29. kemijski znak za aktinon, 32. plesni orkester, 33. zlebljiv, utor, 35. nordijski izraz za smuči, 37. kemijski znak za američij.

Sahovska naloga st. 27

LARSEN - PETROSJAN / Santa Monika 1966

Polozaj crnega je izredno utesnjen, to pa daje belemu, ki je na potezi, lep motiv, da v rokadnem napadu učinkovito zaključi partijo. Kako poteka zaključni finale partije, ki je zelo redek primer v velemejstrski sahovski praksi, je naloga reševalcev.

Sahovska naloga st. 28

MOLLOV - KECHEV / Sofija 1988

V končnici enakobarvnih lovcev ima beli prednost dveh kmetov, ki pa jo le težko uveljavi. Crnega kralja ni mogoče »izbežati« in tudi crni lovec uspešno parira vsem naporom belega, ki je na potezi, da uresniči materialno prednost. Analizirajte pozicijo in poplacen bo trud, ki ste ga vložili v reševanje naloge.

Resitev naloge st. 25

S potezo 1.Lb3! prihaja na diagonalo a2-g8 beli lovec. Zdaj grozi 2.Dd5, zato crni odigra 1...Sa7. Na 1...Sd8 beli lahko igra 2.Dg6: in dobi najmanj dva kmeta. Tako pa velemejster Pirc zrtvuje skakaca 2.Sg6:!, kar je bolj preprosto kot 2.Dg6:.. 2...hg6 3.Dg6: in crni se je vdal! Vseh matnih groženj na poljih g8, f7 ali e8 ni mogoče braniti.

Resitev naloge st. 26

Velemejster Parma energično zrtvuje kvaliteto 1...Tf4!: in tako ostane beli kralj se naprej pod pritiskom crnih figur. 2.gf4 Df4: 3.De2 Tf8 4.Tf1. Na pomoč - nekoliko prepozno - prihaja belemu kralju tudi trdnjava. Crni pred osvojitvijo figure pobira kmete 4...Dh2: + 5.Ke1 Dg3+6. Kd2 Tf3: 7.Tf3: Df3: 8.Db5 h5. Crni kmetje nezadržano napredujejo. 9.Db7: h4 10.Dc7: Df2+ in beli se vda!

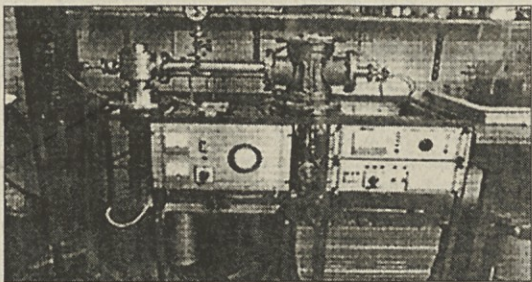

FIZIKA

Pridobivanje fulerena C₆₀

JOZE GASPERIC

Kot je znano, so leta 1990 odkrili novo vrsto ogljika, molekulo s 60 atomi, ki je oblikovana kot votla krogla (ali nogometna žoga); imenovali so jo fuleren C₆₀ (po arhitektu R. Buckminster-Fullerju). Z dajanjem ogljikovih in drugih atomov so prišli do novih kompleksnih sestavin - fuleroidov, odprte pa so tudi možnosti za pridobivanje na tisoce novih sestavin z zahtevanimi lastnostmi. Z dopiranjem z nekaterimi elementi (npr. s kalijem, rubidijem in drugimi) postanejo fulereni C₆₀ superprevodniki, s fluoriranjem (npr. s C₆₀F₆₀) pa odlični lubrikanti (maziva), ki so boljši od teflona. Nekateri znanstveniki vidijo prihodnost tega materiala tudi v zviti kroglah fulerena, ki oblikujejo cev oziroma mikroskopsko tanko zico - prevodnik. Na Inštitutu Jozef Stefan so lani uspešno končali projekt: Visokovakuumski naparovalnik ogljika C₆₀, s s to v Sloveniji izdelali fuleren. Pri projektiranju so uporabili nekatere izvirne zamisli; pri izvedbi pa elemente, ki so jih izdelali v delavnicah oziroma laboratorijih inštituta. Pridobivanje fulerena C₆₀ poteka takole: Komoro, v kateri je elektroodni sistem za obločno napajanje ogljika, najprej izčrpa do visokega vakuma med 10-5 in 10-6 mbar. Nato spusti vanjo zelo čist helij do tlaka 200 mbar, pri katerem se začne napajanje. Naparina se nabira na dveh polkrožnih aluminijastih ploščah (oblogah), ki sta postavljeni tesno ob notranji steni komore in tako neposredno hlajeni. Po končanem napajanju in ohladitvi komore obe plošči izvlečejo, napolnijo mehansko odstranijo in očistijo sistem. Pridobljena naparina je pravzaprav »surovina« za pridobivanje čistega fulerena C₆₀, ki ga kemijsko izločijo oziroma z njega očistijo druge primese, z določenimi značilnostmi, kar potrjuje pravilnost celotnega tehnološkega postopka za pridobivanje te snovi. Prototipni visokovakuumski naparovalnik C₆₀ postaja že naprava za vsakodnevno delo. (Inf. IJS)

Visokovakuumski naparovalnik ogljika C₆₀.

JEDRSKA VARNOST / POSKUS V JEDRSKEM REAKTORJU PHOEBUS

Prihodnji Černobil bo verjetno v Franciji

MARIJAN ERJAVEC

Ce bodo padle še zadnje administrativne ovire, bo v francoskem jedrskem reaktorju Phoebus, nedaleč od Marseillesa, že čez dober mesec prišlo do prve od sedmih težkih jedrskih nesreč, podobnih tisti na Otoku treh milj oziroma v Černobilu. Sredica reaktorja se bo pregrela in raztalila, obenem pa bodo odpovedali vsi varnostni sistemi, ki bi sicer reaktor pravočasno ustavili. Nesreče so načrtovali francoski fiziki za jedrsko varnost in pojasnile naj bi, kaj - in koliko - se dogaja ob taki priložnosti v raztaljenem jedrskem peku. V programu, vrednem sto milijonov dolarjev, sodeluje se pet drugih dežel, celo Koreja.

Jedrski reaktorji dajejo Franciji trideset elektrike. Tako kot večino drugih jih hladi voda pod pritiskom (-PWR tip reaktorja). Studije procesov v primerih nesreč v PWR potekajo že desetletja in Otok treh milj jih je le se pospešil. Ker pa so vse dosedanje studije na neuporabni ravni matematičnega modeliranja, so se Francozi odločili za poskus »v živo«, za šest pravih simulacij nesreč in za neposredna merjenja pri viru in poteh, po katerih produkti uranovega cepjenja prodirajo skozi varnostne oklepe na svoji poti na prosto.

Do jedrske katastrofe

pride na dva načina. Ura-vnovesehi tok nevtronov, ki bombardirajo uran, se lahko nepričakovano poveča, na primer zaradi izvleka kontrolnih palic. Veri-zna reakcija uide iz nadzora in sredica se pregreje. Pregreje in raztali pa se tudi v primeru, če odpove hladilni sistem. Pri PWR je to voda pod pritiskom. Naj-huja je kombinacija oboje-ga in takrat že v piclih desetih minutah naraste temperatura od delovnih 325 na 2800 °C, ko se gorilni elementi prično taliti.

Na Otoku treh milj je leta 1979 pokvarjena zaklopka ustavila hlajenje, vendar so produkti cepitve ostali v notranjstvi oklepa. Leta 1986 pa je v Černobilu usla z vaje-ri ver-zna reakcija, vročina je povrela hladno vodo in gorivo se je pregrelo. Ogenj in eksplozija sta odpihnili pokrov reaktorja in razsula po svetu kakih deset milijonov trilionov becquerelov radioaktivnega joda, ce-zija, stroncija in drugih nuklidov. Reaktor pač ni imel zaščitnega oklepa.

Nesreča, ki se bo pripetila v francoskem Phoebusu, bo ustavila hlajenje sredice. Varnostni sistemi bodo odpovedali in sredica se bo pregrela ter uparila preostalo vodo. Para bo uničila gorilne elemente in v primarni hladilni krog bo vdrla ra-

dioaktivnost. Pušcal pa bo tudi ta hladilni krog in radioaktivnost se bo prebila v notranjstveno oklepa in od-tod na prosto.

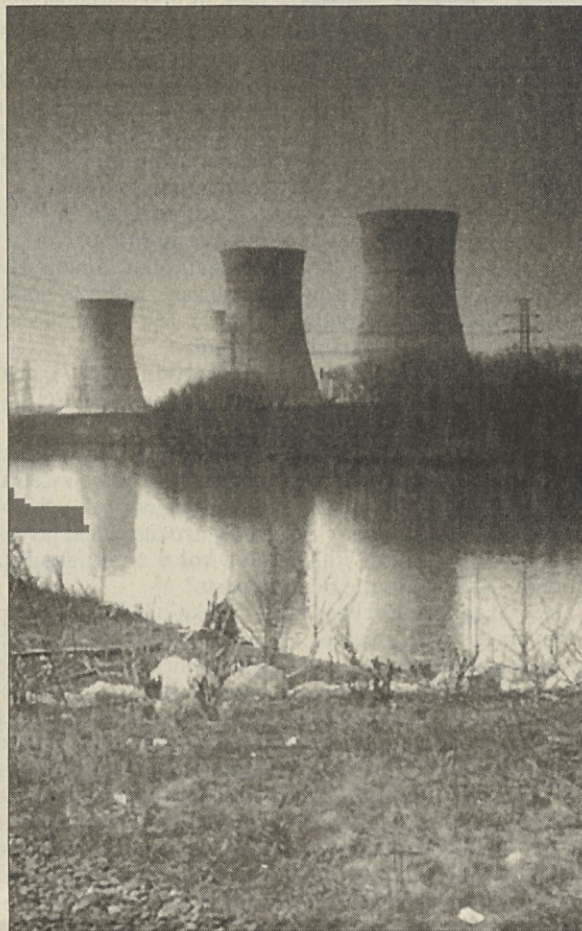
Marseille ne bo ogrožen, ker bo prvi poskus opravljen nizko na lestvici. Pregrelo se bo le kakih 20 uranskih palic, in se te bodo petkrat krajše kot običajno. Vpletenega bo le 0.02 odstotka goriva, kot ga je v običajnem 900-megawatt-nem PWR. Reaktor je kot ponavadi zavarovan z dvema oklepoma iz cirkonijevih zlitin in zunanjo pol-metrsko železobetonsko lupino, ki vzdrži udar šest-tonskega reaktivnega letala.

Phoebus je star 14 let, vendar so ga preuredili tako, da bo simuliral vse varnostne naprave, ki jih vsebuje moderni reaktorji, le da bodo namerno pokvarjene. Okolje, v katero naj bi radioaktivnost usla, bo prav tako simulirano z velikimi lovilnimi tanki.

Pripravljenih je šest takih poskusov, vsako leto po eden. V zadnjem naj bi se sprostilo največ tisoč trilionov becquerelov radioaktivnosti, kar je še vedno 10.000-krat manj kot v Černobilu. Razen fizikov in pobeglega reaktorja bo v poskusu sodelovalo še kakih 400 senzorjev, ki bodo tipali temperature, pritiske, tokove ter vrsto in količino radioaktivnosti od reaktor-

ske sredice pa do končnih lovilnih tankov. Vsak od poskusov bo trajal le nekaj ur, analiza rezultatov pa bo dolgotrajna in bo pokazala, koliko zanesljive so bile napovedi matematičnih modelov za razne scenarije nesreč v PWR. Rezultati naj bi bili vsaj delno uporabni tudi za druge vrste reaktorjev.

Skeptikov in previdne-zev tudi pri tem projektu ne manjka. Razmišljajo celo o potresu, o eksploziji vodika iz vode in kisika iz raztaljenega cirkonijevega oksida, predvsem pa o možnosti človeške napake, ki jo je težko predvideti in se teze izključiti. Zadnja zele-na luč za francoski Černobil se ni prizgala.

NEZNANI LETEČI PREDMETI / IZJAVE LETOŠNJIH OČIVIDCEV NA SLOVENSKEM

Videnja NLP pri Brezovici

Orjaški piramidasti predmet na nebu je povzročil bliskanje za Krimom

MILOŠ KRMELJ

Tudi v Sloveniji se občasno pojavijo poročila o opazovanjih tako imenovanih neznanih letelčnih predmetov (NLP). Zadnje tako obdobje, ko so poročali o večjem številu takih primerov, je bilo pred poltridesetimi leti leta 1991. Odtlej so se pojavila samo občasna in nekoliko manj zanimiva poročila o takih opazovanjih, ki pa jih tudi sedaj ne smemo takoj zavreči kot podatka brez vrednosti, čeprav se pojavljajo sporadično.

Kot vse kaže, se je januarja letos spet pojavilo večje število poročil sorazmerno zanesljivih oči-videv. Pricjevanje z Brezovice, ki ga bomo opisali, je mogoče od vseh opazovanj v zadnjem času se najbolj verjetno. Gre za primer, ko so trije odrasli dalj časa opazovali neznani predmet, eden od njih pa je poskušal ta predmet tudi fotografirati. Povzemimo njihovo pripoved. Tomaz Uštar se je tistega dne (24. 1. 1993) z ženo peljal iz Domzlag proti Ljubljani. Bilo je okoli devete ure zvečer, ko je že na avtocesti, ki vodi na Brezovico proti Krimu, opazil nenavadno močno oranžno svetlobo. Zdelo se je, kot da bi padale bombe, vendar brez zvoka. Barva se je pozneje pretila v rdečo. Ko je prišel domov, se je hotel prepričati, kaj naj bi to bilo. Stopil je na balkon in za Krimom opazil mo-dro svetlobo. Poklical je ženo in svojo mater. Takrat naj bi se spet pojavila

la modra svetloba in predmet, osvetljen z različnimi lučmi.

Z balkona je bil videti kot hiša, piramidaste oblike in z osvetljenim repom. Opazoval ga je samo nekaj sekund, kolikor je trajala se omenjena svetloba. Ne spominja se natanko, ali so se luči pogasile ali pa se je predmet skril za hrib. Predmet se je nato ponovno pojavil. To se je zgodilo še trikrat; potem se je modra svetloba spet prikazala in končno je vse skupaj izginilo. Celoten pojav je lahko opazoval do dvajset minut. Po dogodku je poklical na policijsko postajo Vič, številko 92, in celo na prvi program radia Ljubljana. Izvedel je, da so podobni pojav opazovali tudi drugi. V času dogodka je vsaj nekajkrat s preprostim fotografskim aparatom slikal NLP. Trdi, da je to naredil vsaj desetkrat. Film smo dali pozneje v razvijanje, vendar ni bilo na njem videti nicesar. Edino, kar je bilo mogoče opaziti, je bilo res približno deset praznih ali neosvetljenih področij. Čeprav Tomaz Uštar prej ni verjel v obstoj NLP, po tem dogodku za ta pojav nima nobene druge razlage. Zena Marija je skoraj v celoti potrdila njegovo izjavo. Tudi sama je videla nekakšno bliskanje oziroma svetlobo. Čemu podobnemu se ni bila prica nikoli prej. Svetloba se je pojavljala in izginjala v raznih barvah: v modri, rdeči, oranžni ter drugih odtenkih. Pojavil

Tomaz Uštar z roko kaže smer, v kateri je videl predmet.

se je tudi predmet v obliki hiše ali piramide z nekakšnim repom; nekaj časa je bil viden, nato je izginil; izginila pa je tudi svetloba. Tudi ona je klicala na policijo in dobila skoraj enak odgovor kot mož. Omenja, da je bil predmet precej daleč, in sicer na razdalji tisoč metrov. Strinja se z možem izjavo, da je šlo za nekaj res izjemnega, torej po vsej verjetnosti za NLP, in dodaja, da je pred dvema letoma videla nekaj podobnega v Španiji. Obema izjavama pritrdjuje tudi tretja očitnica, go-

spa Marijana, ki je bila v tem času doma in sta jo na pojav skrivnostnega predmeta opozorila sin in snaha. Tudi sama je videla bliskanje za Krimom, nato pa naj bi se pojavil piramidasto oblikovani predmet, obdan z različnimi lučmi. Ocenjuje, da je predmet opazovala od 10 do 15 minut in da je bilo vse skupaj videti zelo nenavadno. Trdi, da je bilo za Krimom vse osvetljeno in da so bile luči na predmetu različnih barv. Predmet je bil daleč in razdalje ni sposobna oceniti.

Take so izjave očitnic, ki so vsi videli orjaški pojav na nebu nad Brezovico in ga vsi večinoma opisovali kot predmet piramidaste oblike, in sicer na ocenjeni razdalji čez tisoč metrov. Če vzamemo izjave resno, in nasprotnega razloga nimamo, lahko ostane se razlaga, da gre za izjemen atmosferski pojav, ki si ga ne znamo preprosto in logično razložiti. Povsem mogoče je, da je šlo celo za pravi NLP, ki se je pač pojavil blizu Brezovice in so ga imeli očitniki priložnost videti. Če je šlo za opazovanje NLP, potem sodi v kategorijo tako imenovanih nočnih luči, ki je, po razporeditvi ali katalogizaciji pokojnega prof. dr. J. Allena Hyneka, astrofizika in svetovaleca vojnega letalstva v ZDA (projekt Modra knjiga), v astronomiji ena od najpogostejših vrst opazovanj NLP, ki pa ima to pomanjkljivost, da predmet ni jasno viden, zato je le težko izključiti možnost zamenjave s cim popolnoma znanim na nebu. V našem primeru imamo tri rešbe in z upanja vredne očitnice in se poskus (žal neuspešen) fotografiranja predmeta. Nasteti podatki prej kažejo na opazovanje NLP kot pa na zamenjavo ali celo fantazijo opazovalcev.

Vrste opazovanj NLP. Ze leta 1972 je takrat aktivni prof. dr. J. Allen Hynek, astrofizik, astronom in svetovalec letalstva ZDA, pri projektu proučevanja poročal o pojavih neznanih letelčnih predmetov (projekt, znan

pod imenom Modra knjiga). Podal je šest kategorij ali razredov NLP.

Nocne luči. So najpogostejša vrsta opazovanih predmetov, opaženih ponoči, ki imajo lahko tudi neko svojo obliko, pri čemer ne gre samo za pojav skrivnostne svetlobe na nebu. Pojav je za očitnike tako nenavaden, da zbudi njihovo pozornost. Ravno pri tej vrsti pojavov pa pogosto prihaja do pomot, ki lahko zadevajo čisto običajne pojave, opažene v neobičajnih razmerah. Tako gre za letala, razelektirive, kroglasto streljo, pasonca, meteorite, satelite in vračanje vesoljskih odpadkov na Zemljo.

Dnevni diski. Gre za sorazmerno redko kategorijo predmetov, opaženih podnevi, za katero pa ni nujno, da so ploščate ali diskaste oblike. V teh primerih so sicer zamenjave redkeje, pa je tudi število teh opazovanj po svetu sorazmerno majhno.

Radarsko zaznavni primeri. Kategorija zajema opazovanja, ko predmete ali pojave zaznava radar, hkrati pa ga očitavec vidi na lastne oči. V to kategorijo sodijo primeri, ko vojski ali civilni piloti opazijo NLP. V teh primerih gre torej za precejšnjo vrednost potrditve resničnosti pojavljanja NLP.

Bliznja srečanja I. vrste. Zajemajo vrste opazovanj, ko naj bi očitavec videl skrivnostni predmet ali pojav NLP na razdaljo dobrih 150 metrov, tako da je zamenjava s cim drugim izključena. Vsako leto zabeležijo

številne primere tovrstnih opazovanj NLP.

Bliznja srečanja II. vrste. Zajemajo pravzaprav dve kategoriji oziroma dve podskupini. Prva podskupina vključuje primere bližnjih srečanj NLP, ki s svojo navzočnostjo vplivajo na delovanje električnih naprav avtomobilov, ladij in letal ali pa tudi na določene vrste motorjev z notranjim izgorevanjem.

Druga podskupina pa se nanasa na pristaneke predmeta, ki lahko v taki ali drugačni obliki pusti sledove, kot so vtisnine, vdolbine, obroci in podobno. Ta kategorija ima kar precejšnjo znanstveno vrednost pri dokazovanju obstoja resničnosti NLP.

Bliznja srečanja III. vrste. Gre za opazovanje NLP, ki največkrat pristane, in potnikov ali posadke in bitij, ki so s pristankom NLP povezani. Dr. J. Allen Hynek komentira, da je ta vrsta srečanja na robu resničnosti, vendar je proučeval tudi take primere, čeprav zvenijo res neverjetno. Znameniti film Stevena Spielberga si je naslov sposodil prav iz knjige dr. Hyneka.

Bliznja srečanja IV. vrste - ugrabitve. Ta kategorija se pojavlja sele zadnje case in je dr. Hynek v svoji knjigi se ne navedla. Nekoc pa je komentiral, da so ti primeri samo podaljšana kategorija bližnjih srečanj III. vrste. Toda termin je v rabi in precej aktivnih znanstvenikov se ze kar nekaj časa ukvarja s temi zares izjemnimi in spektakularnimi primeri.

NOVICE

Slovenska zveza za geodezijo in geofiziko

LJUBLJANA - V prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Sazu) bo danes ustanovni zbor Slovenske zveze za geodezijo in geofiziko (-SZGG), ki se bo včlanila v Mednarodno zvezo za geodezijo in geofiziko (IUGG). Ustanovnega zbora slovenske zveze so se udeležili tudi Helmut Moritz, predsednik IUGG. Slovenskim strokovnjakom bo to članstvo omogočilo sodelovanje pri mednarodnih projektih, pri izmenjavi podatkov in znanj v okviru programov Unesca, na področjih geodezije, seizmologije, fizike notranjosti zemlje, vulkanologije, kemične notranjosti zemlje, geomagnetizma, aeronometrije, meteorologije, atmosfere fizike, hidrografije in fizikalne oceanografije. (U. v. i.)

Nov zaslon na tekoče kristale

TOKIO - Japonski znanstveniki so nedavno naznaili, da jim je uspelo razviti nov zaslon na tekoče kristale. Pri običajnih napravah te vrste je slika odvisna od električne napetosti na slikovnih točkah, elemente tega ekrana pa vzbujamo z lasersko svetlobo. Zdi se, da odkritje ni delezno take pozornosti industrije kot so pričakovali.

Zasloni, katerih slikovne elemente bi prizigali in ugasali s svetlobnimi zarki, naj bi bili naceloma tanjši in varčnejši od sedanjih ekranov na tekoče kristale, ki potrebujejo električna vezja z do milijon tranzistorji. Poleg tega naj bi jih bilo po trditvah japonskih časopisov mogoče preprosti zviti. Navedeno pa velja le za zaslone na feroelektrične tekoče kristale, katerih tehnologija je se precej v povojih. Svetlobni element takega ekrana obdrži barvo tudi potem, ko električno napetost odklopimo, zato naprava varčuje z energijo. Ker imajo feroelektrični zasloni praviloma manj elektronskih komponent od navadnih ploščatih ekranov, naj bi bila z tega staliska proizvodnja teoretično preprostejša. Po drugi strani pa morajo biti izdelani natančneje, tako da se ni mogoče z gotovostjo reči, ali bo izdelava zahtevnejša od sedanje tehnologije ali ne.

Upoštevati moramo tudi, da imajo barvni zasloni trikrat več svetlobnih točk od cmonbelih. Tokijska skupina je zaslon na feroelektrične tekoče kristale izpopolnila tako, da so v celice dodali spojino, občutljivo na svetlobo. V primerjavi s sedanjimi ekrani naj bi to omogočalo celo stokrat hitrejši odziv. V vodstvu japonske družbe NEC pravijo, da bo njihov zaslon na feroelektrične tekočine kristale enobarven, zaradi vzbujalnega laserja pa tudi ne bo povsem ploščat.

Težave s francoskim pospeševalnikom v Strassbourgu

STRASSBOURG - Po mnenju ameriskih in britanskih strokovnjakov ima najnovejša velika naprava za raziskovanje zgradbe atomskega jedra, ki so jo postavili v bližini Strassbourga, nekaj resnih konstrukcijskih pomanjkljivosti.

Pospeševalnik z imenom Vivitron so pričeli graditi 1.1984, delovati pa naj bi začel pred tremi leti. Zaradi poškodb, ki so nastale ob iskrenju, so morali večkrat spremeniti izvorni nacrt, tako da bo naprava dokončana v najboljšem primeru prihodnje leto. Po prvotni zamisli naj bi Vivitron pospeševal jedra z napetostmi do 35 milijonov voltov, sedaj pa bo mogoče doseči le 20 MV. To je manj od podobnih naprav v ZDA in na japonskem ter približno toliko kot pospeševanik v Veliki Britaniji, ki naj bi ga Vivitron nadomestil. Zato nove fizike v Strassbourgu najbrz ne bo.

Francoska agencija za znanost in razvoj trdi, da bo naprava izpolnila svoje poslanstvo in da spremljajo take težave vsa pionirska podjetja. Prav tako naj bi pri gradnji ne zanemarjali nasvetov, ki jih je bilo mogoče upoštevati. Britanski in ameriški fiziki pa po drugi strani pravijo, da so Francoze že davno svarili pred težavami, ki bi jih nenavadna zasnova pospeševalnika lahko prinesla.

Vivitron je elektrostatski pospeševalnik, ki dovaja energijo jedrom preko izjemno močnega električnega polja. Zaradi zelo visokih napetosti prihaja občasno do iskenja: iskre pa lahko poškodujejo sestavne dele naprave. Navadno so najbolj izpostavljeni deli pred eksplozijo, ki jo povzroči iskra, zaščiteni s kovinskimi ščiti. Teh Vivitron nima. Nerodno je tudi, da vakuumska cev, v kateri pospešujejo jedra, ni deljena. Zato traja izčrpavanje zraka po popravilih kar teden dni, kar bo najbrž motilo delo. Težave pa imajo se z nezelenim odklanjanjem jeder od predivdene poti.

Zadeva je se toliko bolj občutljiva, ker bodo spomladi zaprli podoben pospeševalnik v Veliki Britaniji, tako da bodo evropski jedrski fiziki ostali brez naprave, s katero bi delali.

Nadzorovana sonoluminiscenca

SAN DIEGO - Zamisel, da bi bilo mogoče z močnim zvočnim valom tako močno vzbuditi tekočino, da zasveti, sodi na prvi pogled med carovnije. Nedavno pa sta kalifornijska fizika uspela sestaviti sistem, v katerem lahko ta pojav - sonoluminiscenca - nadzorovano vzbudimo, kar omogoča natančnejše raziskave na tem področju.

Na sonoluminiscenco je najbrž prvi pomislil lord Rayleigh davnega 1.1917; zanimivo je, da je tudi pravilno napovedal mehanizem procesa. Ta poteka takole: na mestu, kjer se tekočina zaradi zvoka giblje najhitreje, nastanejo mehurčki, ki se najprej razpnejo, nato pa se sesedejo vase. Tik preden mehurček popolnoma kolabira, se v tekočini zabliška. Svetlobo spremljata vsaj dve uganki. Ni jasno, kako je mogoče, da energija bliska presega energijo zvoka. Nenavadno je se, da je trajanje svetlobnega bliska krajše od tipičnih elektronskih prehodov v atomih in molekulah, ob katerih pride navadno do oddajanja fotonov. Bega nas tudi poreklo bliska, ki gledi na obliko vidnega dela spektra izsevane svetlobe - ustreza sevanju rdečega telesa s temperaturo od 50 000 do 100 000 kelvinov. To bi lahko pomenilo, da se mehurček pare tik pred kolapsom za kakih 50 pikosekund spremeni v plazmo. Mehanizem pojava bo treba še podrobno preučiti; ameriški znanstveniki pa trdijo, da je svetlobne bliske mogoče opaziti celo s prostim ocesom. (A. M.)

ODBOJKA / FINALE ZA ŠOLE NA TRŽAŠKEM

Prešeren ni uspel obraniti naslova

V malem finalu Zois boljši od Slomška

Sesterka Prešerna napada med včerajšnjim spodletelim finalom (Foto Ferrari)

Galilei - Prešeren 2:0 (15:10, 15:7)

V tekmi, ki je odločala o pokrajinskem naslovu, so licejce s Preserna potegnile krajši konec proti vrtnicam s sole Galilei, s čimer niso uspeli obraniti lanskega naslova. Vsekakor moramo omeniti, da je bil to tudi spopad igral, ki se med seboj dobro poznajo, nekatere pa igrajo celo v istih klubih (od D do C1 lige), tokrat pa so stale na nasprotni strani mreže.

Slovenske dijakinje niso zaigrale tako kot znajo, saj so vse naletele na slab dan. Začetka obeh setov sta bila sicer izenačena, na koncu pa so napravile preveč napak, da bi lahko

premagale zelo dobre nasprotnice. V teh trenutkih je zmanjkala igralka, ki bi zogo spravila na tla in spremenila potek igre. Prešeren je nastopil v nekoliko okrnjeni postavi, saj je zaradi poškodbe manjkala Pitaccova, poleg tega pa se je v 2. setu poskušovala Cokova.

Kljub temu, da letos nasim dijakinjam ni uspelo ponoviti lanskega uspeha, pa lahko nastop slovenskih sol ocenimo kot zelo pozitivnega, saj so se med 4 najbolje uvrstile tri naše sole.

Zois - Slomšek 2:0 (15:4, 15:12)

V malem finalu so dijakinje trgovskega zavoda Ziga Zois po pričako-

vanju premagale učiteljske. Tekma sama je bila nekoliko bolj zanimiva le v drugem setu, drugače pa je bil Zois premocen.

PREŠEREN: Gruden, Zadnik, Pernarich, Flego, Bezensek, Cok, Azman, Spacal, Cerne.

ZOIS: A. in M. Faimann, Milic, Vidali, Bezin, Gregori, Ferluga, Mauri, K. in D. Bogatec, Kosmina, Mezgec.

SLOMŠEK: Antonic, Kutin, Milic, Ciocchi, Radetti, Vodopivec, Zivec, Suber, Kosuta.

GALILEI: Starc, Gustini, Cerva, Crea, Coloni, Parovel, Stigliani, Cetin, Tieghi, Bevilacqua, Bostancic, Bartule. (G. F.)

KOŠARKARSKE NAPOVEDI / D LIGA

Za Bor in Kontovel zmaga imperativ

VANJA JOGAN

O tem, da je kosarkarsko prvenstvo D lige izredno zahtevno in naporno nismo nikoli imeli dvoma, nismo pa pričakovali, da bo letos boj za obstanek tako izenačen. S tem v zvezi je lestvica po 20. kolih precej zgovorna, saj se kar deset ekip prepleta v objemu osmih točk in nobena izmed teh ne more biti sigurna, da je ze izven nevarnosti, saj izpadejo kar štiri mostva. Prav zaradi tega bosta Bor in Kontovel pred novo izredno vazno preizkušnjo, saj si na domačih tleh

proti tekmečem za obstanek ne moreta privoščiti poraza. Tako Limena kot Staranzano pa bosta dopotovala v Trst z »najhušimi nameni«.

Pogovorili smo se z mladim upom Kontovela, Markom Hmeljakom.

Trener Ban je mladincem zaupal že od vsega začetka, vi pa ste igrali bolj učinkovito v uvodnem delu prvenstva kot v nadaljevanju. Kako to?

Lahko bi rekel, da smo bili na začetku sezone bolj sproščeni, zaradi številnih porazov pa občasno koga izdajo živci. Starejši soigralci bi morali razumeti, da je to za nas prva izkušnja v članski kategoriji in rabi bi več spodbujanja, tudi kadar nam ne gre od rok. Stalne pripombe in kritike imajo lahko negativen učinek, tre-

ba je najti vmesno mero.

V mladinskem prvenstvu si nabirate dragocene izkušnje, morda pa bi bilo koristnejše, da bi igrali v skupini državnih mladincev, kjer bi imeli opravka z vrhunskimi nasprotniki, čeprav bi bile možnosti za kak uspeh minimalne...

Med skupinami je razlika velikanška. Je ze res, da si proti Scaroneju, Mianiju in ostalim drugace motiviran, vsekakor pa te stalni visoki porazi lahko potrejo in raji igrat za najvisja mesta na deželnem nivoju.

Bi se opredelil za novo izkušnjo v primeru zanimive ponudbe kluba izven Trsta?

Pri Kontovelu se pocutim odlično in si res ne predstavljam, da bi lahko kdaj zapustil to sredino in nase zveste navijače. Ponudba bi morala biti res izredno zanimiva in dobro zasnovana.

Jutri vas čaka ena izmed tistih tekem, kjer imata zmaga ali poraz dvojni pomen. Kaj vam bo rekel trener Marko Ban pred tekmo?

»Fantje, ne smemo si privoščiti novega poraza, to pa pomeni, da danes zvečer lahko zapustimo telovadnico le z zmago v zepu«, bodo njegove zacetne besede in vazno bi bilo tudi zmagati z visoko razliko, saj so na prvi tekmi oni slavili s 14 točkami razmaha, najbrž pa

M. Hmeljak igra z mladinci in člani Kontovela (f. Ferrari)

bo se dodal že znano frazo izpred tekme z Borom Radensko: »danes moramo zaigrati z ... dvanajsterkotnimi ječci«.

NAPOVEDI - Marko Hmeljak

Jadran Tkb - San Marino +10

Matchwinner: K.Starc (1.zbran); top scorer: Merlin(4); nad pričakovanjem: Pertot(2).

Kontovel - Staranzano +16

Matchwinner: W.Socic(5); top scorer: Grilanc(11); nad pričakovanjem: Paulina(2).

Bor Radenska - Limena - 5

Matchwinner: D.Barni(1); top scorer: R.Smotlak(3); nad pričakovanjem:

M.Simonici(6).

Inter 1904 - Cicibona Plaster +20

Matchwinner: A.Kovacic(1); top scorer: R.Simonici(1); nad pričakovanjem: Jankovic(5).

Fincantieri - Sokol Warm +6

Matchwinner: D.Starc(7); top scorer: Skerlavaj(4); nad pričakovanjem: Usaj(1).

Breg - Ferrovioari - 8

Matchwinner: M.Salvi(5); top scorer: Korosec(7); nad pričakovanjem: Schiulaz(5).

Petrolifera - Dom Simek -10

Matchwinner: Semo-lic(2); top scorer: Pecanac(6); nad pričakovanjem: Kosuta(2).

Presenetljivi »hat trick« naših ekip?

Težka naloga Cicibone

Po totalnem »debaclu« prejšnjega kola, ko smo zabeležili same poraze, preti nevarnost, da bo tudi v tem kolu trda predla našim ekipam v Promocijski ligi. Iskreno rečeno ni lahko vse tri tekme naših postav zaznamovali z znakom X, saj bo Cicibona imela težko nalogo v gosteh pri Interju 1904, Sokol bi lahko izkoristil slabo formo in nekaj prisilnih odsotnosti diskvalificiranih igralcev Fincantierija, se najtežjo nalogo pa ima Breg, ki pa bi v najboljši preobleki lahko tudi presenetil nekdanji nepremagljivo peterko Ferrovioari.

Na Goriškem bo imel Dom opravka z ekipo Petrolifera, ki zaseda mirno pozicijo na sredini lestvice. Mianovi fantje pa bi z učinkovito igro lahko zabeležili nov uspeh, čeprav so na tej tekmi favoriti domači kosarkarji.

Cicibona se je s tesnim porazom proti Santosu oddaljila od vodilne Barcolane, zanimivo pa je, da se bo mnogo odločalo že v naslednjih dveh kolih. Ze jutri je na sporedu tekma Santos - Barcolana, teden kasneje pa Barcolana - Cicibona, kar pomeni, da je tereotično se možna vsaka kombinacija. Marijevi fantje pa morajo paziti tudi na ostalih tekmah in ze v nedeljo zvečer bodo morali proti največjemu razocarjanju prvenstva Interju 1904 igrati v najboljsem slogu, če se želijo izogniti novemu porazu.

Pomanjkanje pravih motivacij je eden izmed razlogov za slabe uspehe Sokola, ista bolezen pa je zajela tudi igralce Fincantierija, ki so na zadnji tekmi visoko zgubili z Libertasom, za nateček pa je moral se kdo predčasno v slacinico zaradi ugovaranja sodnikom. Zanimivo bo preveriti, katera postava prezivlja hujšo krizo.

Mnogo bolj delikatna je situacija Brega, ki je ponovno med kandidati za izpad. Libertas, Scoglietto in Fiamma so se z nekaterimi presenetljivimi uspehi približali sredini lestvice in primerno bi bilo, da bi Canciantijeva ekipa spet zaigrala kot pred mesecem dni, ko je zanesljivo premagovala kogarkoli, medtem ko ima sedaj za sabo ze tri zaporedne katastrofalne poraze (-19, -36 in -25). Proti solidnemu Ferrovioari je naloga seveda zelo zahtevna, primerno pa bi bilo, da bi Brezani ne metali predčasno puske v koruzo, saj je tesen poraz z boljšimi nasprotniki vsekakor casten. (V.Jogan)

NOVICE

Zois/Cankar v finalu

Odbojkarji Zois/Cankarja so se uvrstili v finale pokrajinskega dela v odbojki za visje srednje sole na Goriškem, ki bo v cetrtak, 4. 3. 1993 v telovadnici sole ITI v Gorici z začetkom ob 14. uri. Njihovi nasprotniki bodo vrstniki s sole Galilei in pa ekipa iz Trzica. V finalu bodo vse tri ekipe igrale vsaka proti vsaki.

Velja povedati, da tudi ekipo sole Galilei sestavljajo slovenski dijaki (gre namrec za slovensko sekcijo informatike na tej soli), tako da se bo prav med Zois/Cankarjem in Galileijem bil boj za prvo mesto. Sola iz Trzica se v ta »bratski« dvoboj ne bi smela vmesati.

V kvalifikacijskem delu so dijaki ekipa Zois/Cankar najprej premagali solo Brignoli iz Gradisce z 2:0 (15:11, 15:10), nato pa se solo Pacassi iz Gorice prav tako z 2:0 (15:10, 15:0), ki je pred tem premagala Brignoli.

Obe tekmi sta bili dokaj lahki, po zacetni neuigranosti in delnem podcenjevanju nasprotnika na prvi tekmi pa so fantje zaigrali zelo koncentrirano in nasprotnikom sploh niso dovolili, da bi se razigrali. Kljub prepričljivima zmagama pa so se srečanja precej vlekla, ker je v dvorani nekajkrat zmanjkalo elektrike.

ZOIS/CANKAR: Florenin, Paoletti, Devetak, Koricic, Cevdek, Ferfolja, M. in D. Soban, Kovic.

Disciplinski ukrepi v amaterskem nogometu

Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je v 1. amaterski kategoriji med drugimi za eno kolo izključila tudi Roberta Kalca (Zarja), v 2. AL so dobili prepoved igranja za eno kolo Valentina Cernica in Marka Zottija (oba Sovodnje), Stefana Beneta (Primorec) in Roberta Pecarja (Breg). Tehnični direktor Krasa Igor Tul pa je izključen do 9. marca.

ODBOJKA / MLADINSKA PRVENSTVA NA GORIŠKEM

Združena ekipa Soča Valprapor med »dečki« utrjuje vodstvo

V sredo premagala tudi Ronchi - Mladinke Posojilnice končale sezono z novim porazom - Play off za naslov »deklic« se bo začel 3. marca

MLADINCI
IZIDA 5. in ZADNJEGA
KOLA: Valprapor Espeso - Olympia 3:1, Mossa - Valprapor Espeso 2:3.

KONČNI VRSTNI RED: Valprapor Espeso 8, Mossa Candolini in Olympia 2.

Tolazilna skupina
KONČNI VRSTNI RED: Intrepida 6, Turriaco in Grado 2.

MLADINKE
Z zmago proti Staranzanu so si naslov prvakinja zaradi boljšega košicnika v nizih zagotovile igralko Sagra-da.

San Luigi - Posojilnica Sovodnje 3:1 (15:3, 2:15, 15:10, 15:11)

POS. SOVODNJE: Tomsic, Sosol, Jakin, Devetak, Soban, Jelen, Kocina.

Sovodnjeke so se poslovile od prvenstva z vnovicnim porazom in torej brez

dobljene tekme. Tekma s sicer skromnim San Luigijem je bila vprašanje servisov, igralko Posojilnice pa so bile v tem elementu boljše samo v drugem setu. Zanje je bilo letošnje prvenstvo vsekakor negativno, neprekinjeno serijo porazov pa je treba pripisati tudi premajhni angažiranosti igral.

KONČNI VRSTNI RED: Sagrado in Volley club Monfalcone 32, Staranzano 28, Fincantieri 26, Torriana in Olympia 16, Lib. Capriva 12, Lib. Gorizia 10, San Luigi 6, Posojilnica Sovodnje 0.

DEČKI
Goriška odbojcarska zveza vztraja z objavo lestvice, pri kateri so upoštevani samo rezultati druge faze. Cemu so torej odigrali prvo fazo? Mi objavljamo seštevke

točk prve in druge faze, po katerem je več kot očito, da se prvenstvo odvija v znamenju absolutne premoci združene ekipe Socanov in valpraporovcev.

Acli Ronchi - Soča Valprapor Pos. Sovodnje 0:3 (6:15, 8:15, 6:15)

SOCA VALPRAPOR: Makuc, Radetti, Muzic, Plesnicar, M. in S. Cernic.

Ceprav je združena ekipa nastopila v zelo okrnjeni postavi, je spet zmagala brez težav. Danes (ob 19.15 v Standrežu) pa bo proti Krimincanom brzokone vknjizila se dve točki, medtem ko bo Valprapor Soča v nedeljo ob 10.30 gostil Torriano.

OSTALI IZID 4. KOLA
2. FAZE: Cormons - Valprapor Soča Kmečka

banka 0:3. Torriana ni igrala.

VRSTNI RED: Soča Valprapor 22, Torriana 14, Acli Ronchi 12, Valprapor Soča Kmečka banka 4, Libertas Cormons 2.

DEKLECE
Regularni del sezone se je koncal, play off stih najboljsh za določitev pokrajinskega prvaka pa se bo začel 3. marca. Za naslov se bodo potegovala sesterke Arcoela iz Trzica, Staranzana, Azzurre in Dom Imse. V prvem kolu bodo domovke gostile Arcoel, ki velja tudi za glavnega favorita

Dekleta Soce so zaradi slabše razlike v nizih pristale v tolazilno skupino za uvrstitve do 9. do 14. mesta, v kateri so se Grado, Volley club Trzic, Acli Ronke, Lib. Cormons in Sanson Locruc, čeprav bi si verjetno zaslužile nastop v skupini za uvrstitve do 5. do 8. mesta.

NARASCAJNIKI
IZIDI 2. KOLA: Olympia - Valprapor CDR 0:3, Torriana - Fincantieri 3:0.

VRSTNI RED: Valprapor CDR 4, Torriana 2, Olympia in Fincantieri 0. (Olympia in Fincantieri imata tekmo manj)

NARASCAJNICE
Po odložitvi tekme s Farro bodo domovke spet na igrišču v nedeljo, ko bodo gostovale v Zagraju.

IZIDI 11. KOLA: Dom Insa - Farra odložena, Acli Ronke - Staranzano neodigrana, Mossa - Pizzeria Italia neodigrana, Grado - Libertas Gorizia 3:0, Fincantieri - Sagrado 1:2.

VRSTNI RED: Grado 29, Farra 24, Dom Insa in Staranzano 23, Sagrado 18, Pizzeria Italia 16, Libertas Gorizia 13, Mossa in Fincantieri 5, Acli Ronke 0.

ODBOJKA / V 1. MOŠKI DIVIZIJI

Po spodrsrljaju Našega praporja se je položaj v skupini B zapletel

Olympia Jestvine Pintar se v skupini A 1. MD bori za uvrstitve v play off (foto Jarc)

1. MOSKA DIVIZIJA
Skupina A

IZIDI 11. KOLA: Valprapor Vini Pintar - Soča Valprapor Pos. Sovodnje 3:0, Olympia - Fincantieri 2:3, Intrepida - Acli Ronchi 3:2, Caldini - Mossa 1:3.

VRSTNI RED: Fincantieri 22, Valprapor Vini Pintar 20, Olympia 14, Mossa 12, Soča Valprapor Pos. Sovodnje 10, Caldini 6, Intrepida 4, Acli Ronke 0.

Skupina B
Corridoni - Nas prapor 3:2 (10:15, 15:7, 15:6, 4:15, 15:13)

NAS PRAPOR: Korsic, Sosou, Boskin, Paulin, Miklus, Bevcar.

Po tem porazu so si igralci Našega praporja nekoliko zakomplicirali pot v play off. Do konca regularne faze morajo igrati še s Turriacom in vse boljso Torriano in za osvojitve drugega mesta v skupini bo treba zmagati vsaj enkrat. Proti Corridoni so zaigrali slabo, porazu pa so bili okrnjeni. Laghko pa bi bili vseno zmagali, saj so v 5. nizu ze vo-

dili z 8:5 in tudi 12:10.

IZIDI 11. KOLA: Corridoni - Nas prapor 3:2, Fossaloni - Torriana 1:3, Lib. Cormons - Lib. Turriaco 0:3, San Luigi ni igral.

VRSTNI RED: San Luigi 18, Nas prapor 14, Lib. Turriaco in Corridoni 10, Torriana 8, Cormons 6, Fossaloni 0.

2. ZENSKA DIVIZIJA
Dom Insa - VBL Cormons 3:0 (15:2, 15:2, 15:1)

DOM IMSA: Tomsic, Kovic, Lutman, Zavavlav, Miklus, Cernic, Korsic.

Ceprav je Dom Insa tokrat nastopil prav z najmlajšimi ni imel proti Krimincam nobenih težav. Dekleta velja pohvaliti, ker niso niti za hip popustila, čeprav je bil nasprotnik objektivno presibek. V torek bi bile morale domovke igrati se tekmo 4. kola proti Torriani, a je bilo srečanje odloženo.

Soča Gostilna Devetak - Staranzano 0:3 (13:15, 8:15, 11:15)

SOCA: V. in M. Cernic, K. in V. Devetak, Florenin, Pellegrin, Pinello, Tuniz.

Socanke so se se nepre-

maganim nasprotnicam dobro upirale. V prvem tretjem nizu so bile na začetku v vodstvu, vendar pa so nato naredile nekaj napak, Staranzano, ki ima zelo dober sprejem servisa, pa je to izkoristil. (S. Pellegrin)

OSTALI IZIDI 3. KOLA: Intrepida - Torriana 0:3, San Luigi - Grado 3:0.

VRSTNI RED: Staranzano 6, San Luigi, Torriana in Dom Insa 4, Soča Gostilna Devetak, Grado in Intrepida 2, VBL Cormons 0.

Obvestila

TPK SIRENA
obvesca clane, da bo 16. REDNI OBCNI ZBOR jutri, 27. t. m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na pomorskem sedezu v Viale Miramare 32. Dnevni red: 1. nova gradba, 2. porocila, 3. volitive in 4. razno.

Konjske dirke

piše: Giorgio Pletterscek

Najbolj negotovo bo tokrat v Neaplju Zanimiva dirka se obeta še v Firencah

1. dirka (Rim): Blu Way 2 (skupina 2) se bo boril za zmago, iz skupine X pa ima enake nacrite Noal, v boj se bo vmesal se Sibelius (1);

2. dirka (Pisa): Rade-gonda (1) ima vse atribute za dobro dirko, pazi pa bo moral na Exclusive Guesta (X), med favoriti pa je tudi Golden Gull (skupina 2);

3. dirka (Milan): kasac Neckar (2) bo skušal ponoviti zmago iz Firenc, opozarjamo pa se na Nada Del Ronco (X) in Nombor Cema (1);

4. dirka (Neapelj): tu gre za zelo negotovo dirko, v kateri so nasi fa-

voriti Lanturlu Dra (2), Nuasci Ar (1) in Isidoro di Who (X);

5. dirka (Taranto): v skupini X je nedvomno najboljši Giobbe Al. Iz te skupine opozarjamo tudi na Ipogeo Bella, iz skupine 2 pa na Manerija;

6. dirka (Firence): nasa pozornost velja Loslenu (2), Noville (X) in Limpero (1).

Dirka tris

Nasi favoriti: 20) Morgante Red, 7) Giginio Ric, 22) Melis Del Rio.

Dodatek za sisteme: 14) Made in Italy, 9) Numa Imperatore, 6) Longobardo San.

Totip

1. — prvi drugi	2X	1
2. — prvi drugi	1	X2
3. — prvi drugi	2	1X
4. — prvi drugi	12	X
5. — prvi drugi	X	X2
6. — prvi drugi	2	X2

Danes igra za vas Totocalcio

Massimo Vrš

Massimo Vrš (letnik 74) je srednji napadalec mladinske pstate Zarje. Nogometu se je približal pri Bregu v kategoriji začetnikov, po treh sezonah pa je prestopil k Triestini, kjer je uspešno igral pri najmlajših in naraščajnikih. Zaradi hude poškodbe ramena je v lansk sezoni miroval, letos pa je prestopil k Zarji, kjer je spet v rokah »misterja« Cattonarja in enkrat je bil tudi sklican v člansko postavo. Rad sledi tudi vsem večjim športnim panogam. Prejšnjic je Romana Maiano zadela le pet izidov.

Brescia - Parma	X
Cagliari - Atalanta	X2
Florentina - Inter	X2
Genoa - Lazio	1X
Milan - Sampdoria	X
Napoli - Ancona	1
Roma - Juventus	X2
Torino - Pescara	1
Udinese - Foggia	1X2
Bari - Lucchese	1
Bologna - Reggiana	2
Pisa - Cremonese	X
Verona - Padova	1X2

FALUN - V teku ženskih stafet na 4x10 km ruske tekmovalke niso dovolile nobenega preseñenja in so skupno osvojile še deseto zlato odličje v stafeti na velikih mednarodnih tekmovaljih. Srebrno odličje so si med 15 državami priborile Italijanke, bronasto pa Norvežanke.

Jelena Välbe in Ljubov Jegorova sta najuspešnejši z zmaganja na svetovnem prvenstvu leta 1991 in olimpijskih igrah lani, Välbe ima še srebro s SP v Lahtiju leta 1989. Larisa Lazutina je lani tudi tekla na OI, Nina Gavriljuk pa si je olimpijsko stafetno zlago pritekla že v Calgaryju leta 1988. Vse Rusinje so bile zelo zadovoljne z zmago. Jelena Välbe, ki je startala prva, je vedela, da mora dati vse od sebe, če želi slediti zelo dobrim tekamicam. Najnevarnejša je bila Norvežanka Trude Dyben-dahl, ki je nato bila najhitrejša v prvi predaji, dobrih šest sekund pred Välbejevo, ki je imela dobre smuči, vendar pa si je zežela, da bi drsele se za malenkost boljše. Druga se je podala na progo Larisa Lazutina, svetovna prvakinja v teku na 5 km v klasičnem slogu, ki je Norvežanko Inger-Helene Nybraaten prehitela že po 500 metrih. Svoji ekipi je pritekla 10 sekund prednosti pred združeno stafeto Češke in Slovaške, za katero je tekla izvrstna Katerina Neumannova. »Poskusala sem teči po najboljših močeh. Res sem izgubila nekaj sekund prednosti pred Norvežanko Anito Moen, kar pa k sreči ni bilo usodno za našo ekipo,« je dejala tretja ruska tekalka Nina Gavriljuk, ki je poročena s tekacem Igorjem Badamsinom, po porodu pred tremi leti pa se je uspešno vrnila v izredno močno rusko reprezentanco. Ljubov Jegorova je tekla na zadnjih petih kilometrih in je na predajnem mestu mislila samo na zmago: »Vedela sem, da je Stefania Belmondo za mano, zato sem bila vendarle malce zaskrbljena. Toda upala sem, da bom lahko v končnici, če bi prislo do nje, zmagala.« Italijanka Manuela Di Centa je vedela, da imajo izredno ekipo, toda tekma je tekla in nikoli ne veš, kaj se bo zgodilo. Bice Vanzetta je bila kot prva tekalka sele sedma, Manuela Di Centa je z najboljšim časom druge predaje, prvi dve sta bili v klasičnem slogu in drugi dve v prostem, pritekla Italiji tretje mesto, ki ga je ubranila tudi Gabriella Peruzzi. Zadnja tekalka Stefania Belmondo pa je bila po

pricakovanih močnejša od Norvežanke Elin Nil-sen. »Lahko bi se zgodilo, da bi zasedle sele četrt ali peto mesto, zato je bronasto odličje uspeh,« je dejala Trude Dyben-dahl.

Norvežanke je v veliki meri vzpodbudila izjemna bera kolajn njihovih tekacev. »Do olimpijskih iger v Lillehammerju imamo tudi tekalkice veliko casa, da izboljšamo formo,« je se dodala Trude.

Rezultati: ženske - 4x5 km (2 klasično in 2 prosto): 1. Rusija (Välbe, Lazutina, Gavriljuk, Jegorova) 54:15, 7, 2. Italija (Vanzetta, Di Centa, Paruzzi, Belmondo) 54:35, 1, 3. Norveška (Dyben-dahl, Nybraaten, Moen, Nil-sen) 55:09, 0, 4. Finska 55:30, 0, 5. Češka in Slovaška 55:38, 8, 6. Švedska 56:12, 9, 7. Švica 56:37, 0, 8. ZDA 57:22, 3, 9. Francija 57:46, 7, 10. Nemčija 58:07, 9.

Japonci proslavljali v kitajski restavraciji

FALUN - Takanori Kono, Masashi Abe in Kenji Ogivara so ekipni svetovni prvaki v nordijski kombinaciji. Po sijajnem nastopu Japoncev na 90-metrski skakalnici tekme-nci v stafetnem teku 3x10 km sploh niso imeli možnosti, da bi izničili velikanski zaostanek. Drugo mesto so osvojili Norvežani in tretje Nemci.

Ze pred startom so se Norvežani sprijaznili z dejstvom, da je zaostanek sedmih minut in 44 sekund nemogoče nadomestiti. Takanori Kono je v primerjavi s prvim Norvežanom Trondom Einarjem Eldnom, ki je Nemca Thomasa Dufferja prehitel na šestem kilometru, izgubil dve minuti in pol. Knut Tore Ape-land je zmanjšal razliko na štiri minute in 9 sekund, Fred Børre Lundberg pa je pritekel v cilj kot drugi, tri minute in 46 sekund za Kenjinjem Ogivaro.

Veselje Japoncev je bilo ob zmagi neizmerno in so jo tudi primerno proslavili. »Zavili bomo v kitajsko restavracijo, se najedli in tudi kaj spili, nato pa se posteno naspali,« je na tiskovni konferenci razkril načrte svetovni prvak, 23-letni Kenji Ogivara. Ob prvem mestu je Masashi Abe, ki je pomivalec oken v komunalnem podjetju v Nagaru, s ponosom pripovedoval, da se je za nordij-

ŠTAFETA / ŽENSKÉ 4X10 KM

Rusinje zlate Azzurre pa 2.

IZ FALUNA JASNA MILINKOVIĆ

sko kombinacijo odločil zato, ker se mu zdi kraljevska disciplina.

Ceprav je bil pred štiri-mi leti svetovni prvak tako posamezno kot ekipno, je bil srebrnega odličja vesel tudi najboljši tekac med kombinatorci Trond Einar Elden. Tekmovalc iz Trondelaga na osrednjem Norveškem je po 21. mestu na prejšnjem SP zbral vse moči in se znova vrnil med svetovno elito.

»Skakati in teči na smuceh sem začel se s petimi leti. Z bratom nama je bilo vse, da sva lahko počela oboje. Nasa disciplina je enkratna in tudi koristna za zdravje,« je menil 23-letni student telesne vzgoje. »Med pripravi na prihodnjo sezono se bomo morali bolj posvetiti skakalnemu treningu, najbrž se bomo

pridružili našim skakalcem ki so na tem svetovnem prvenstvu dosegli imeniten uspeh. Če izboljšamo svoje skakanje, tudi Japonci niso nedosegljivi. Prav bi bilo, da bi jih na olimpijskih igrah prihodnje leto pred domaćimi gledalci premagali,« je svoje želje izrekel Fred Børre Lundberg, svetovni prvak leta 1991.

Rezultati: nordijska kombinacija - ekipno: 1. Japonska (Kono, Abe, Ogivara), 1; 19:25, 7, 2. Norveška (T.E. Elden, Ape-land, Lundberg) zaostanek 3:46, 3, 3. Nemčija (Duffer, Deimel, Pohl) 8:30, 5, 4. Švica 11:13, 4, 5. Češka 12:09, 4, 6. Italija (S. Pinzani, A. Cecon, Longo) 12:09, 8, 7. Avstrija 14:59, 4, 8. Finska 16:26, 6, 9. Estonija 17:07, 3, 10. Francija 18:56, 2, 11. Belorusija 23:38, 6.

Medalje po 11 odločitvah

	Z	S	B	Sk
Norveška	5	3	4	12
Rusija	3	2	1	6
Italija	1	1	1	3
Japonska	2	-	-	2
Kazahstan	-	2	1	3
Finska	-	1	1	2
Češka	-	1	-	1
Češka/Slovaška	-	1	-	1
Avstrija	-	-	2	2
Nemčija	-	-	1	1

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA SP - 1. SKUPINA

Italijani so na Portugalskem končno uresničili Sacchijev koncept igre

Strelci Casiraghi, B. in D. Baggio - Neregularen zadetek gostiteljev

Veselje po uvodnem голу Roberta Baggia (AP)

OPORTO - Trinajstica je tokrat prinesla srečo. Zgodilo se je na kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo med Portugalsko in Italijo. Arrigo Sacchi je namrec trinajstic vodil azzurre s klopi in trinajstic poslal na igrišče postaviti, ki se je razlikovala od prejšnje, kar je nemalo razburjalo poznavalce nogometa v Italiji. Toda trmasti Sacchi je imel tokrat prav. Prvemu polcasu italijanskih nogometašev se ni bilo moglo nacuditi. Zaigrali so sijajno, kot Sacchijev Milan v najboljših casih in povsem nadigrali v obrambi neorganizirane Portugalce. Po dolgi podaji izrednega Maldinija je mrežo že v 2. minuti zatresel Baggio, v 28. mi-

nuti pa je mladi Albertini lepo odkril Casiraghija. Na zogo sta se poleg njega podala se vratar in branilec, a Juventusov napadalec je bil hitrejši in spretnejši in zoga se je počasi zakotalila v mrežo.

Tezke trenutke so azzurri preživljali samo na začetku drugega dela igre, ko so Portugalci s Fernandom Coutom dosegli tudi svoj zadetek, ki pa je bil povsem neregularen: Couto se je namrec v skoku dotaknil zoge z roko, povrhu pa je se podrl vratarja Pagliu.

Zadetek je opogumil gostitelje, Italijani pa so se zmedli. Portugalci so imeli še dve dobri priloznosti in kazalo je, da bo do prej ali slej izenačili, toda brz ko so popustili,

jih je Dino Baggio »kaznoval« (29. min.) s silovitim strelom od dalec. To je bila za Portugalce prava hladna prha, gledalci so obnemeli in tekme je bilo tedaj konec.

Ceprav so Portugalci pokazali velike vrzeli v obrambi, azzurri pa so imeli tudi precej sreče, je bil Sacchi, z njim pa vsa nogometna Italija, nadvse zadovoljen bodisi zaradi rezultata bodisi zaradi igre.

Skratka, azzurri so si oddahnili in lahko zdaj z optimizmom gledajo na prihodnost.

VRSTNI RED 1. SKUPINE: Švica (4 tekme) 7, Italija (4) 6, Škotska (4) 4, Portugalska (3) 3, Malta (5) 1, Estonija (2) 1.

V OSPREDJU / SPRVA SKAKALEC, ZDAJ PA...

Tekaški kralj Björn Dählie

Dve zlati že ima, dve še pričakuje

FALUN - Dve zlati kolajni na svetovnem prvenstvu v Falunu že ima (na 30 km v klasičnem slogu in v zasledovalnem teku), do konca tekaških tekmovalj pa sta se dve preizkušnji - stafetna, kjer je prvo mesto tako rekoc že rezervirano za Norvežane, in tek na 50 km v prostem slogu, v katerem je olimpijski zmagovalc. Björn Dählie utegne postati tekaški kralj devetdesetih let. Začel je s tremi zlatimi in eno srebrno kolajno na olimpijskih igrah, ob tem je lani osvojil še svetovni pokal in vodi tudi v letosnjem točkovanju. Dählie je zares popolni tekac. »V otroških letih nikoli nisem bil zvezdnik. Kot po pravilu sem bil večinoma uvrščen v zadnjem delu in sem se sele kot mladinec uvrstil v državno reprezentanco. Moj prvi velik uspeh je sledil sele leta 1987, ko sem bil četrti na mladinskem svetovnem prvenstvu,« prvi tekac iz Nannestada, mesteca, ki leži 60 km severno od Osla. Sicer je začel kot skakalec, toda ko so skakalnice postale prevelike, je mama menila, da bi bilo bolje, če bi se odločil za manj nevarno sportno disciplino in tako je pristal pri teku. »Zmeraj sem startal izredno hitro in bil na prvih kilometrih med vodilnimi, toda nikoli nisem vzdržal do cilja,« pravi rdecelasec.

Prejšnjemu trenerju norveske reprezentance Akeju Jönssonu je bil vsec fant, ki si je upal tvegati, ceprav ni nikoli pritekel v cilj kot bi si želel. Vzel ga je v ekipo ze na olimpijske igre v Calgary leta 1988, da bi se fant kaj naučil. Dve leti pozneje pa mu je uspel prodor z zmago na tekmi za svetovni pokal v Salt Lake Cityju (ZDA) na 15 km: »Takrat sem prebil zid, spoznal sem namrec, da lahko celo tekmo tecem v enako visokem tempu.« Noben tekac na svetu se ne zna tako izcrpati kot Björn Dählie. Vsi so že lahko na televizijskih zaslonih videli, kako se po vsakem teku zgrudi v ciljnim

prostoru, popolnoma izčrpan. »Po vsakem nastopu potrebuje nekaj ur, da pride k sebi. Najraje spi in nihce ga ne sme zmotiti,« pravijo v norveski reprezentanci. Njegov tempo na startu je velikokrat prehitel tudi za Björna samega. Tudi na olimpijskih igrah je bilo tako. »Sest do sedem kilometrov pred ciljem je bil Björn popolnoma na koncu z močmi. Zadnjih 5 km je pil na vsakem kilometru,« sedaj smeje pripoveduje trener Inge Braaten. 16. junija bo Björn dopolnil 26 let, seznam njegovih uspehov pa je ze tako obsezen, da utegne biti hud tekmelec tudi Gundegu Svanu in Sixtenu Jernbergu. Vrhunec njegove dosedanje kariere so bile tri zlate kolajne na OI, takrat je bil tekaški kralj, na nobeni tekmi pa ni bil slabši kot četrti. »Moj velik cilj so OI na domaćih tleh. Rojaki bodo zahtevali zmage tudi v Lillehammerju,« pravi Björn. Prejšnja leta Falun ni bil srecen kraj zanj. »Spomnim se leta 1987, ko sem bil prvič tukaj. Prvic naj bi tekel prvo predajo za prvo stafeto Norveske in Ake Jönsson je naročil švedskim novinarjem, naj bodo posebej pozorni na Dählieja,« je dejal zmeraj nasmejan Björn in nadaljeval: »Popolnoma sem odpovedal in izgubil dve minuti ze v prvi predaji in s tem so imeli pokvarjen dan vsi v norveski ekipi...« Konec januarja na državnem prvenstvu je z dobro formo napovedal uspeh na svetovnem prvenstvu. Na 10 in 15 km je odpravil vse tekmece na celu z Vegardom Ulvangom. Vseeno mu je, v katerem slogu tece. Zlasti v klasičnem slogu je celo napredoval glede na lasko sezono, kajti zmagal je v zasledovalnem teku v Ramsauu, Kavgolovu in na državnem prvenstvu. Tako željni naslov v klasičnem slogu pa je osvojil ze tudi v Falunu.

»Tacas je Björn v strasanski formi,« je dejal tudi Inge Braaten. (J. M.)

NOVICE

Short hrani moči

LINARES - V znanem španskem turističnem mestu nastopa na mednarodnem veleturnirju skoraj vsa svetovna šahovska elita, na celu s svetovnim prvakom Kasparovim. Udeležbo je odpovedal le izzivalec svetovnega prvaka Anglez Short, ki prav gotovo hrani moči za naporen dvoboj s šahovskim kraljem.

Na turnirju nastopa 14 igralcev, ki se bodo pomerili po Bergerjevem sistemu. Vrstni red po 2. kolu: Beljavski, Sirov 2, Timman, Kramnik, Anand in Geljand po 1 točko. (T. P.)

Wheaton že med gledalci

SCOTTSDALE - V drugem kolu mednarodnega teniškega turnirja z nagradnim skladom 300.000 dolarjev, v ameriški zvezni državi Arizoni, so bili doseženi naslednji rezultati: Rostagno (ZDA) - Enquist (Sve) 6:1, 6:4, Cesnokov (Rus) - Yzaga (Per) 6:4, 6:2, Gilbert - O'Brien (oba ZDA) 1:6, 7:5, 6:3, Ondruska (JAR) - Wheaton (ZDA) 7:5, 6:3.

Austinova izločila Maleevo

INDIAN WELLS - Na ženskem teniskem turnirju v Kaliforniji z nagradnim skladom 350.000 dolarjev je za prvovrstno presenečenje poskrbela 30-letna veteranka Tracy Austin. S 6:2, 2:6 in 6:3 je premagala drugo nosilko Bolgarko Katerino Maleevo in po triinpolletni odsotnosti napovedala uspešen povratek na teniška igrišča. Rezultati 2. kola: M. Maleeva (Bol) - Alter (Kan) 6:3, 7:6 (7:1), Provis (Avst) - Mall (ZDA) 6:1, 6:0, Wood (VB) - Rinaldi (ZDA) 5:7, 7:5, 6:2, Rottier (Niz) - Steven (ZDA) 6:0, 6:4, Schultz (Niz) - Van Rensburg (JAR) 6:4, 6:3, Po - Grossman (obe ZDA) 6:2, 2:6, 7:6 (7:3).

Poljakinje in Italijanke v finalu

PARMA - V finalu pokala Lilliane Ronchetti za kosarkarice se bosta pomerili ekipi Olympije Poznan iz Poljske in Parme iz Italije. Poljakinje so v povratni polfinalni tekmi v gosteh premagale francoskega Velenciennesa Orchiesa z 82:78 in se kljub porazu na domaćem igrišču (72:73) zaradi boljše razlike v kosih uvrstile v polfinale. Italijanke pa so doma ugnale ekipo Vicensze kar z 90:70, boljše so bile ze na prvi tekmi, ko so zmagale z 69:68. Finalni tekni bosta na sporedu 10. in 17. marca.

Seizingerjeva najhitrejša

VEYSSONNAZ - Na drugem treningu smuka v švicarskem Veyssonazu je bila najhitrejša Nemka Katja Seizinger, pred Francozinjo Regine Cavagnoud in norvesko »leptotico« Astrid Lødemel. Tekmi za svetovni pokal v ženskem smuku bosta v petek in soboto.

Rezultati: 1. Seizinger (Nem) 1:35, 65, 2. Cavagnoud (Fra) 1:35, 82, 3. Lødemel (Nor) 1:35, 93, 4. Merle 1:35, 96, 5. Montillet (obe Fra) 1:36, 48.

Belgijci najbolje pripravljeni

SHERENBERG - V deželi tulipanov se je končala mednarodna 189 km dolga kolesarska dirka »Grand Prix Wieler Revue«, na kateri so imeli, ob odsotnosti nekaterih najboljših kolesarjev, največ uspeha belgijski kolesarji. Rezultati: 1. Museeuw 4:59, 17, 2. Nelissen, 3. De Clerq (vsi Bel), 4. Koerts, 5. Hoffman (oba Niz) - vsi v casu zmagovalca.

Velasco o »izključitvi« Lucchette in Vulla

MODENA - Trener italijanske odbojbarske reprezentance Julio Velasco je včeraj odgovoril na polemike, do katerih je prislo potem, ko se je odločil, da v reprezentanco ne pokliče Andrea Lucchette in Fabia Vulla. »Za odločitev v celoti odgovarjam, gre pa izključno za tehnične razloge. Razumljivo je, da se s tem vsi ne strinjajo, toda vsak trener ima neodtujljivo pravico oziroma dolžnost, da izbere igralce, ne da bi pri tem popustil kakršnemukoli pogojevanju ali izsiljevanju,« je poudaril Velasco.

Trener azzurrov je se dejal, da ne želi nikakrsne polemike osebnega znacaja z Vullom, Lucchette pa se raji spominja kot kapetana »največje italijanske odbojbarske reprezentance vseh casov in kot simbola ekipe, ki je ob tem, da je zmagala dosti, znala tudi dostojanstveno izgubiti.«

Velasco je tudi zanikal, da bi odločitev o tem, da ga ne bo več klical v reprezentanco Lucchetti sporocil po telefonu. »Dobila sva se doma in imela dolg pogovor, h kateremu ni vec kaj dodati, razlozil pa sem svoje razloge za odločitev, ki sem jo sprejel izključno v interesu odbojke,« je se dejal Velasco.

Dinamo, Hašk, Croatia, Dinamo?

Komedija s spreminjanjem imena se pri zagrebškemu nogometnemu klubu nadaljuje

GOJKO MARINKOVIĆ

ZAGREB - Nekdanji najbolj znani zagrebški nogometni klub Dinamo je pred nekaj manj kot dvema letoma, v obdobju sprememb vsega v zvezi z razčišcevanjem s »crno« preteklostjo, spremenil svoje ime v HASK Gradanski. Nic niso zalegla nasprotovanja navijačev, znanih Bad Blue Boysov, in njihov obupni klic: »Ne dotikajte se svetega imena Dinama!« Zagrebški plavi so morali kljub temu prevzeti ime

dveh nekdanjih znanih nogometnih klubov. Največja farsa je, da je obstajal tudi predlog, naj se bivši Dinamo imenuje HNK HASK Gradanski (Hrvatski nogometni klub - Hrvatski akademski sportski klub Gradanski). Pravijo, da je tako želel nekdanji predsednik NK Partizana dr. Franjo Tudman, kar dokazuje tudi podatke, da je celo vsemogočni Antun Vrdoljak samo dan pred sprejemom te odločitve

zatrdil, da Dinamo ne bo spremenil svojega imena.

Komedija s tem pa se zdalec ni bila končana. Od ponedeljka je bivši Dinamo in zacasni HASK Gradanski po odločitvi skupščine postal Croatia Zagreb. Predlog, naj se klub imenuje HDZ (Hrvatski Dinamo Zagreb), ni zmagal, kljub temu pa so za to spremembo glasovali prav tisti ljudje, ki so se prej tako soglasno borili za smešno

skovanko.

Spet niso spoštovali volje navijačev in javnosti, zato predsedniku Bad Blue Boysov (BBB) ni preostalo drugega, kot da je izjavil: »To, kar počnete, ni dobro, ker tudi sami veste, da delate po nalogu oblasti. Navijači Dinama so se na maksimirskem travniku prvi dvignili v obrambo hrvatske demokracije. Veliko nas je padlo tudi v domovinski vojni. Ime, ki ga predlagate, lahko nosi

edino hrvatska reprezentanca, Nemcija, na katero se tako radi sklicujete kot na primer demokracije, je dresdenskem klubu pustila ime Dinamo, ker so tako hoteli njegovi navijači.«

Po prihodnjih volitvah bo mogoče ta združba spet visoko dvigovala roke in ploskala kakemu drugemu imenu. Mogoče celo imenu Dinamo, ki ga je bilo treba najprej menjati. Kdo ve....

KOLESARSTVO / V LONJERJU PRI TRSTU

Predstavili 17. Trofejo ZSŠDI

V Lonjerju so sinoci predstavili 17. mednarodno kolesarsko dirko Alpe Adria, ki poteka pod pokroviteljstvom ZSŠDI in v organizaciji KK Adria.

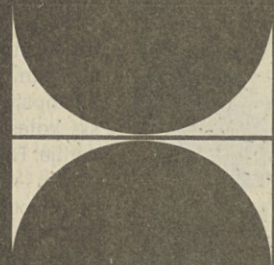
Dirka bo letos na sporedu 7. marca, dolga pa bo 149 km. Na njej običajno nastopajo najboljši amaterski kolesarji iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Češke, Slovaške, letos pa bodo na novo prisotni tudi Avstrijci. O pomenu in kvaliteti same dirke pricaju tudi osvojeni svetovni naslovi nekaterih udeležencev v preteklih letih, lanski zmagovalc Casartelli pa je v Barceloni osvojil olimpijski naslov.

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNÁRODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNÍKE, REVÍJE, KNJIGE

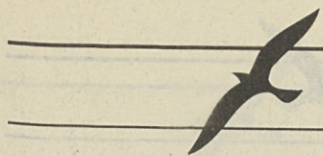

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES IN JUTRI : ob 21.00 (Okrogla dvorana) Strniša/Frey: Zabe. Koprodukcija Koreodrama in Cankarjev dom. Cena vstopnic 600 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 28. t. m. ob 19. in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitiveni stroj Noordung. V izvedbi Opere in baleta Ljubljana. Vstopnice 600, 750 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri J. B. P. Molieri: Svatba po sili (izven).

Ob 20. uri (Mala drama) M.Gad: Samo igra je in ne boli. Za izven.

JUTRI: ob 19.30 uri H.Ibsen: Nora. Gostuje Presernovo gledališče iz Kranja (konto).

Ob 20. uri (Mala drama) A.Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi možje. Monodramski nastop Polone Vetrh. Za izven.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri Bizet-Scedrin: Carmen, balet - premiera; Bartok: Cudezni mandarin (obnovljena predstava).

JUTRI: ob 19.00 uri Netopir. NAPOVEDUJEMO: 6. 3. ob 19. uri Verdi: Requiem. Operni gala koncert.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO

V PRIHODNIH DNEH: 2. marca ob 19. uri Čehov-Brasch: Platonov. Za abonma Torek in izven.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE

DANES: ob 19. uri A. A. Rozman: Tarif, režija Veno Taufer (za izven).

JUTRI: ob 19. uri A.A. Rozman: Tartif (za izven).

V PRIHODNIH DNEH: 28.t.m. ob 22. uri E.Ionesco-D.Zlatar-Frey: Prihajajo. Za izven.

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

VITESKA DVORANA KRIZANK

JUTRI: ob 24. uri Walter Wolf, v izvedbi gledališca Vdor realnega.

V PRIHODNIH DNEH: 28.t.m. ob 20. in 22.30 uri Walter Wolf v izvedbi gledališča Vdor realnega.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

DANES: ob 16. uri Levstik-Jovanovic-Partljic: Martin Krpan (zaključena).

KD SPANSKI BORCI

DANES: ob 8.30, 10. in 12. uri Gavran: Moje moje zene. Vse predstave so zaključene. Informacije na tel. 061/448-920.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 21. uri (Mali oder) Isadora, koreodramski projekt.

JUTRI: ob 21. uri (Mali oder) Isadora, koreodramski projekt primabalerine Maje Serbljenovic-Turcu. Informacije in rezervacije na tel. 062/221-206.

SNG OPERA IN BALET

V PRIHODNIH DNEH: 28.t.m. ob 11. uri (Kazinska dvorana) javna tiskovna konferenca pred premiero opere Rigoletto. V matineji se bodo predstavili ustvarjalci z arijami iz predstave.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

DANES: ob 12. in 19.30 uri R.Cooney: Zbeži od zene. Gostuje Presernovo gledališče iz Kranja. Informacije na tel. 063/25-332.

KLUB

JUTRI: ob 17. uri A. Strindberg in Eksperimentalno gledališče F: Gospodična Julija. V izvedbi Eksperimentalnega gledališča F Gimnazije Celje.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19.30 F. Schiller: Razbojniki. Gostuje SLG Celje. Za gledalski abonma in izven.

JUTRI: ob 19.30 obisk na Dunaju - kratek ogled Dunaja in ogled musicala Fantom opere v Raimund Theatru v sodelovanju s Kompasom Celje. Cena je 270 ATS in vstopnica 270 ATS.

SLOVENSKE KONJICE

KULTURNI DOM

DANES: ob 19.30 B. Nusić: Mister Dollar. Gostuje Amatersko gledališče KUD Zarja Trnovlje.

VRHNIKA

KULTURNI DOM

DANES: ob 20. uri E. Kishon: Bil je skrijanec. Gostuje MGL.

AJDOVŠČINA

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 20. uri gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice s predstavo R. Viranc: Volkodlak, ali Don Juan v norišnici.

JESENICE

GLEDALISCE TONE CUFAR

DANES: ob 19.30 uri gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice R. Viranc: Volkodlak, ali Don Juan v norišnici.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 20.30 (abonma red F) ponovitev predstave - T. Wilder - Nase mesto. Režija Adrijan Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovic, A. Svete, M. Blagovic, F. Korosec, L. Pockaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuz, A. Milic, T. Gogala, L. Bogatec, A. Rupel in drugi.

Ponovitev: v nedeljo, 28. t. m., ob 16. uri (abonma red G).

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Centro Teatrale Bresciano uprizorila J. Greenovo delo »Non c'è domani« z Giannijem Agusom. Režija Sandro Sequi. V abonmaju odrezek st. 8B (alternativno). Za abonente posebni popust. Rezervacije in predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Ponovitev jutri ob 20.30.

DVORANA TRIPCOVICH

JUTRI: v soboto, 27. t.m., ob 20. uri (red A) premiera W.A. Mozartove »Cudezne pisčali«. Dirigent Lü Jia. Režija Stefano Vizioli. Nastopajo: Hans Sotin, Sally Wolf, Eva Jenis, Francesco Piccoli, Gemma Bertagnolli. Ponovitev v nedeljo, 28. t.m., ob 16.00 (red G). Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripovich od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00 ob ponedeljkih zaprto.

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

DANES: ob 20.30- Peter Turrini: Tango viennese, v izvedbi gledalske skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopata Ariella Reggio in Cuchi Ponzoni. Jutri ponovitev ob 20.30.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALISCE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. in v sredo, 3. marca gostovanje gledalske skupine Backstage S.r.l. z delom Domenica Starnoneja - Sotto banco. Režija Daniele Luchetti. Nastopajo Angela Finocchiaro, Silvio Orlando, Vittorio Giarola.

GORICA

GLEDALISCE VERDI

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. marca, ob 20.30 za abonma red A in B Gostovanje Slovenskega stalnega gledališča z delom T. Wilderja »Nase mesto«. Režija Adrijan Rustja.

VIDEM

GLEDALISCE PALAMOSTRE

V PRIHODNIH DNEH: ob danes, 26., do 28. t. m. gostovanje gledalske skupine Teatro del Carretto z delom Ilade. Režija M.G. Cipriani.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 19.30 predstava A. Schnitzlerja - Reigen.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) koncert Orkestra slovenske filharmonije za Modri abonma I. in II. Dirigent: Milan Horvat. Solist: Aleksandar Madzar, klavir. Vstopnice 300, 400, 500 SIT.

DANES: ob 21.30 (Klub CD) Puerto Rico, Peter Legudin in Slaven Rukavina. Latinskoameriška in spanska glasba. Vstopnina je 600 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 28.t.m. ob 11. uri Nedeljska matineja: Komorni ansambel Slovenicum. Dirigent: Uros Lajovic. Solist: Igor Ozim, violina. Program: Tartini, Haydn. V organizaciji Festivala Ljubljana. Informacije na tel. 061/221-948, blagajna 061/228-544.

5. marca ob 20. uri koncert Tartini kvarteta in Aleksandra Madzara, klavir. Program: Mozart, Franck, Schumann. Informacije: agencija Callus International ali Galerija Labirint - tel. 061/150-155.

FESTIVAL LJUBLJANA

V PRIHODNIH DNEH: 28. t. m. ob 11. uri Nedeljska matineja: Komorni ansambel Slovenicum, dirigent Uros Lajovic. Informacije Festival Ljubljana, tel. 061/221-948.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 2.3. ob 22.00 uri Planet Music, nadaljevanje afro-reggae zabave s prejšnjega tedna - Jimi Rasta.

4.3. ob 22. uri Ferus, romski car. Nastop velikana romske makedonske scene, multiinstrumentalista Ferusa Mustafova. Vroci telefon Kluba K4: 061/113-282.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: ob 19.30 koncert PZ iz Kopra.

VELENJE

GLASBENA SOLA

JUTRI: ob 19.30 koncert Slovenskega komornega zbora. Za abonma in izven. Vstopnina je 400 SIT.

KOPER

GLEDALISCE

JUTRI: ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

ILIRSKA BISTRICA

KLUB MKNZ

JUTRI: koncert skupin Unwanted Erection, Stough in Jesus Crist Experience iz Nemčije.

GORNJA RADGONA

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri koncert ZePZ Manko Golar iz Gornje Radgone in Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 11. marca, ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice za godala in fagot. Nastopil bo Godalni kvartet Glasbene matice in Francesco Furlanich (fagot). Na programu Merkü, Mendelssohn, Reicha, Tesakov. Prodaja vstopnic eno uro pred pricetkom koncerta v gledališču Mielu.

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 1. marca, ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo duo Edith Wiens in Rudolf Jansen. Na programu Mendelssohn, Schumann, Foster, Gheršwin in Strauss.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Georga Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: aprila bo v sportni palaci nastopil kantavtor Marco Masini.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

JUTRI: ob 19.30 - Leteci Holandec, romantična opera Richarda Wagnerja.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN

JUTRI: ob 17. uri predstava Ta pa ta, v izvedbi članov MGL. Informacije na tel. 061/332-288.

LUTKOVNO GLEDALISCE

DANES: ob 17. uri (Kulturnica, Židovska steza 1) Zdenek Florian: Tobija (za izven).

JUTRI: ob 11. in 17. uri (Veliki oder) Svetlana Makarovic: Gal med lutkami (za izven).

V PRIHODNIH DNEH: 28. t. m. ob 11. uri (Veliki oder) Kam pa kam kozliček (za izven). V izvedbi lutkovne skupine ZOOM iz Ljubljane. Informacije na tel. 061/314-789, blagajna 314-962.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

JUTRI: ob 9. uri Golija-Partljic: Srce igrack (zaključena).

Ob 16. uri Golija-Partljic: Srce igrack (za izven).

V PRIHODNIH DNEH: 28. t.m. ob 16. uri Golija-Partljic: Srce igrack (za izven).

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije na tel. 061/312-860.

OTROSKA GALERIJA (GALERIJA CENETA STUPARJA)

Samo se danes bo na ogled razstava likovnih del učenec OS Maska Pecar. Razstava je odprta od 16. do 18. ure.

KD SPANSKI BORCI

JUTRI: ob 16. uri sobotno popodne za otroke, Marie Kubatova- Matjaz Loboda: Oh, te princeze. Gostovanje LG iz Ljubljane. Vstopnice so naprodaj uro pred predstavo. Informacije na tel. 061/448-920.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 28. t. m. ob 11. uri M. Pungartnik: Pravljica o zobatem Frideriku.

Informacije od 10. do 12. ure na tel. 062/26-748.

VELENJE

DOM KULTURE

JUTRI: H. C. Andersen: Slavec. Gostuje PDG iz Nove Gorice.

KOČEVJE

MUZEJ

DANES: ob 16. uri Kuza Richard, Rdeca kapica malo drugače, lutkovna igrisca OS Zbora odposlanec Kocevje.

Na ogled je razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja. Odprto od ponedeljka do petka od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v soboto od 9. do 12. ure. Zaradi lažje razporeditve prosijo, da obiske skupin pravočasno sporočite na telefon 061/851-864.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

DANES: ob 15. uri - Kitajski slavček (otroška igra po pravljici Hansa Christiana Andersena).

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 14. marca je v Mali galeriji CD na ogled razstava Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografska razstava poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu.

Do 14. marca je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca.

Do 21. marca je na ogled razstava Stol-Struktura. Janez Suhadolc predstavlja 45 stolov v avtorski postavitvi razstave. Tel. 061/222-815.

NARODNA GALERIJA

Do 21. marca bo na ogled razstava dveh ciklov Goyevih grafik: Strahote vojne in Norosti.

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Koroške. Informacije na tel. 061/219-740.

MESTNA GALERIJA

Do 6. marca bo na ogled tradicionalna razstava Zimski salon. S svojimi kiparskimi deli sodelujejo: Jiri Bezljaj, Takayuki Nagai (kot gost), Drago Rozman, Mojca Smerdu, Dusan Trsar, Joze Vrscaj in Nataša Prosenec. Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure.

GALERIJA GRAD TIVOLI

Na ogled je razstava Mlada slovenska grafika. Razstavljalci: Crtomir Freljih, Klementina Golija, Samuel Grajfoner, Gregor Kokalj, Karel Plemenitis, Nataša Ribic, Zora Stancic, Marija Starić-Jensko in Petra Varl-Simoncic.

MODERNA GALERIJA

Do 7. marca si lahko ogledate razstavo oljnih slik, plastik in grafik Jozeta Gorjupa.

Na ogled je razstava Alberta Burrija. Razstava je postavljena v sodelovanju z obalnimi galerijami, Piran.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za študente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 16. marca si lahko ogledate razstavo gvasen iz cikla »Ko dobrave se mrače« Janeza Starmana. Razstava je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10.00 do 14.00 in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava slik iz let 1985-1992 Toma Podgornika. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

JAKOPICEVA GALERIJA

Do 28.t.m. je na ogled pregledna razstava grafičnega oblikovalca Jozeta Domjana.

Do 5. marca je v malem salonu na ogled razstava arhitekta Cveta Mejaca.

Odprto od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure, ob ponedeljkih zaprto. Tel. 061/223-340.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava Maska - Joze Ciuha.

GALERIJA EQURNA

Do 1. marca bo na ogled razstava slik Nikolaja Beera Odprto od 10. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 13.ure, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/223-932.

GALERIJA STOPNISCE

Na ogled je razstava fotografij pod naslovom Voda. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

GALERIJA LABIRINT

Do konca meseca je na ogled prodajna razstava slovenskih in tujih avtorjev. Odprto od 10. do 13.00 ure in od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/150-155.

GALERIJA ZDSLU

Do 8. marca bo na ogled razstava olj - didaktična zbirka. Odprto od 10. do 18. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/320-730.

GALERIJA SLOVENIJALES

Do konca marca bo na ogled razstava slik na papirju akademkega slikarja Darka Birse, galerija je odprta vsak dan ob 8. do 16.00 ure, ob sobotah in nedeljah zaprto.

GALERIJA ILIRIJA

Do 4. marca bo na ogled razstava: Drugačnost podob, portreti Irine Rahovsy-Kralj. Tel. 061/266-461.

GALERIJA KRKA

Do 24. marca je na ogled razstava slik dipl. ing. gradb. Uroša Zitnika.

GALERIJA SKUC

Do konca meseca bo na ogled razstava fotografij Gregorja Kalisnika. Odprto od 12. do 20. ure. Tel. 061/216-540.

PREDSTAVNISTVO MURE

Na ogled je 1. razstava del članov Društva Likovnih Umetnikov Prekmurja in Prlekije.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Do aprila si lahko ogledate razst

Skozi Račjo dolino

Zaradi številnih znamenitosti naj bi Radensko polje, na katerem ponikajo ponikalnice Dobravka, Zelenka in Šica, ki se nato ponovno prikažejo kot Krka, postalo krajinski park

Nedalec od Grosuplja se razprostira majhno krasko polje. Pravijo, da se je tu včasih dolgo časa zadrževala voda in so se zato na njem zaredile rase. Med domačini se danes živi ime Račja dolina, po kateri sta dobili ime tudi vasi Velika in Mala Račna na robu Radenskega polja. To je po značilnostih podobno Cerkiskemu ali Planinskemu polju, vendar je manjše. Dolgo je štiri kilometre in le kilometer široko. Zaradi

lege na manj znanem Dolenjskem krasu ni dosti obiskano, vendar to se ne pomeni, da ni zanimivo. Tudi tu srečamo ponikalnice, poziralnike in podzemskie jame. V času pomladanskega in jesenskega deževja se del polja za kratek čas spremeni v jezero, sušna doba pa je najbolj primerna za ogled poziralnikov in pohajkovanje po travnatih površinah polja. Za Na njem se bomo najbolje orientirali s pomočjo planin-

ske karte Okolica Ljubljane, v merilu 1:50.000. Najlažje pridemo do Radenskega polja skozi Grosuplje. Cesta, ki drži v Dobropolje, nas kmalu pripelje do vasi Malo Mlacevo na njegovem severnem robu. Preden zavije čez reko Dobravko, opazimo na levi strani na vzpetini se vedno mogočno Bostanjno grascino, ki pa je mogočna le od dalec. Ko se ji približamo, zagledamo le že precej razpadlo obzidje in nekaj ku-

pov smeti, medtem ko je stolp naseljen. Vseeno je sprehod skozi nekdanje grascinske dvorane privlačen: nad tlemi, poraslimi s travo in drevjem, vztraja samo čelna stran gradu, vse druge je porušil čas. Z gradu lahko že ujamemo pogled na Radensko polje in osamelec Kopanj, kjer bo naslednji postanek na naši poti.

Se preden nas cesta, speljana ob zahodnem robu polja, pripelje do Velike Račne, opazimo na levi strani velike estavele - to so poziralniki, ki vodo včasih tudi dovajajo. Nad vasjo, pri kateri se bomo ustavili dlje časa, se dviguje 392 metrov visoki hum Kopanj. Ker je hrib podoben kupu, ki nastane pri kopanju jame, lahko sklepamo, od kod je dobil ime, po drugi razlagi pa naj bi ga dobil zaradi prisojnih južnih pobočij, na katerih sneg kmalu skopni. Na njem so sola, cerkev in zupnišče, v katerem je pri stricu Jožefu, takratnemu zupniku, med letoma 1807 in 1810 prebival France Prešeren. Marijina cerkev je prvič omenjena v 15. stoletju, ko jo je se obdajalo taborsko obzidje. Kot drugje na podobnih osamelcih so tudi tu odkrili sledove prazgodovinskega selišča, pri vasi ob vznožju pa ostanke rimskih grobov. V lepem vremenu sega pogled z vrha prek Bostjan-

Estavele na zahodnem robu Radenskega polja (Obe fotografiji: Dario Cortese)

Nekoč je bil bostanjki grad

skega gradu vse do Kamniških-Savinjskih Alp.

Ogleda je vreden tudi studenec pod spodmolom na severovzhodnem pobočju (smerokaz pri soli). Zanimivo je, da izvira le 42 metrov pod vrhom, po pripovedovanju domačinov pa ga napaja voda, ki s hriba Jelovec teče pod poljem in se potem pod pritiskom dvigne na Kopanj.

Iz Velike Račne se ponuja se drug prijeten sprehod. Kolovoz drži mimo toka Sice, polnega meandrov - že samo hoja ob reki je nenavadno zanimiva - na skrajni južni del Radenskega polja. Tu se odpirajo vhodi v tri jame. Malo nad poljem je Virsnica, pod njo sta Lazarjeva in Zatočna jama. Zadnji dve sta umetni razširitvi poziralnikov, melioriranje, s katerim so začeli

konec prejšnjega stoletja, pa so končali v tridesetih letih, ko so uredili glavni rov jame in dokončno odpravili dotedanje velike poplave. Visoka voda je prišla vse do hris v Veliki Račni se v letih 1933 in 1978.

Vsi trije vhodi se pod zemljo kmalu združijo v skupni rov, po katerem teče Sica se do dobrih 800 metrov, preden se njen tok očem skriva v sifonu. Cel sistem rovv meri 1700 metrov. Posebnost jame so človeške ribice, ki živijo v precej blatnem ilovnatem rovu. Sica pride na dan v pet kilometrov oddaljenem izviru Krke, podzemskie povezave pa kljub stoletnim raziskavam se niso našli. Nekatere dele so celo minirali, vendar brez uspeha. Seveda velja opozoriti tudi na to, da se brez potrebne

opreme in znanja v jamo ne podajamo. Nenazadnje tudi zato, ker si lahko ogledamo tudi veliko površinskih zanimivosti. Zaradi številnih naravnih posebnosti (rastlinstvo, gnezdisca mcvirskih ptic, tok Sice, kraski pojavi; Kopanj je edinstven primer apnenčaste otoka na dolenjskih kraskih poljih, izvir na njem pa edini izvir v humu pri nas), so predlagali, da bi to območje bilo krajinski park. Dejstvo je, da Radensko polje zbira vodo z Grosupeljskega polja in povirja Rašice (onesnaževanje!) ter jo odvaja proti Krki, zato je čistost te reke odvisna tudi od (ne)onesnaženosti zaledja.

Sica izvira pri Mali Račni. V sušni dobi le obruseni okrogli kamni pričajo o moči vode, ob deževju pa

voda pri izviru močno sumi. Tako je menda reka dobila tudi ime, iz besede Sumnica, drugi možnosti pa sta Susica in (Ra)šica. Kot prvi dve razlagi je tudi zdajnja verjetna, saj je Sica nadaljevanje podzemskega toka Rašice, ki pod zemljo izginja pri Ponikvah. Do tja nas pripelje cesta, do Zdenške vasi je še makadamska. Večkrat prečka kočevsko železniško progo, ki ji sledimo že od Grosuplja. Potniški vlaki po njej ne vozijo več, se vedno pa nam lahko prekriza pot tovorni vlak.

Ce imamo se dovolj časa - za ogled Radenskega polja je pol dneva skoraj premalo - se lahko ustavimo na Trubarjevi domaciji v Rašici in kasneje se na Turjaku, ce nas poti vodi proti Ljubljani.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

kuminova juha
nadevane telečje prsi
majonezna krompirjeva solata
jabolčni zavitek

Kuminova juha

SESTAVINE: 40 g mascobe, 60 g moke, 1 zlička cebule, 1,5 l vode, 1 zlička kumine, 3 zličke smetane, 1 zlička rdečega vina
CAS PRIPRAVE: 20 minut

Iz mascobe in moke naredimo temno prežganje. Proti koncu praženja dodamo sesekljano cebulo. Zalijemo in gladko razkuhamo. Zacinimo s kumino, solimo in pustimo vreti pol ure. Nato juho precedimo, dopolnimo s smetano in rdecim vinom. K juhi ponudimo ocvrt grah, ki ga naredimo iz testa za palačinke.

ZA VEGETARIJANCE

NEVA MIKLAVCIC PREDAN

cista sojina juha
zimska tempura
zeljna solata s kumino in krompirjem

Zimska tempura

SESTAVINE: 1 majhna cvetaca, 3 korenčki, 2 petersiljevi ali pastinakovi korenini, 1 manjši gomolj zelene, 2 krompirja ali topinamburja, 1 cebula, 100 g rumene buče, 8 kosčev mladega sira, 150 g brstičnega ohrovtu, olje za cvrenje
Za testo: 1 skodelica sojine ali ovsene moke, ena in pol skodelice cele moke, 2 skodelici mrzle vode, 1/2 zličke sode (po zelji)

Sestavine za testo za tempuro zmešamo le površno, ker to testo ne sme biti dobro premešano.

Cvetačo razdelimo na cvetove. Korenje in petersiljevo korenino ostrgamo, prerežemo dvakrat po dolgem prerežemo in enkrat pocezo.

Krompir in zeleno olupimo in ju narezemo na pol centimetra debele rezine. Cebulo olupimo in jo narezemo pocezo na pol centimetra debele rezine; vanje zatakamo zobotrebce, da pri pečenju ne razpadejo. Rumeno bučo in sir narezemo na primerne kosčke. Narezana zelenjava naj bo malo vlažna. Poskropimo jo z vodo in potresemo z moko, da se je bo testo bolje prišlo. Ce zelimo, da bo testena srajca debelejša, nanašamo testo s copicem na zelenjavo tudi med cvrenjem.

Najbolje je, da pečemo skupaj zelenjavo iste vrste ali pa pazimo vsaj na to, da pečemo skupaj tisto zelenjavo, ki se enako dolgo kuha. Najprej spečemo zelenjavo, ki ima manj močen okus. Olje mora biti vroče, ne sme pa se kaditi. Preden začnemo peči drugi obrok, olje precedimo. Precejene testene ostanke speremo s toplo vodo, da niso premastni, in jih uporabimo za juho.

Tempuro cvremo sproti in jo takoj ponudimo, zraven serviramo omako za pomakanje v starih posodicah, lahko pa tudi zeleno solato. Jed je zelo primerna za goste, ki pri pečenju lahko sodelujejo.

Nissanova micra in oplova corsa sta približno istocasno zapeljali med kupce. To je bilo približno pred desetletjem. Tudi modernizirani obliki obeh avtomobilov so predstavili istocasno, v obeh tovarnah. Micro lani, ko je postala tudi evropski avtomobil leta, corsa pa bo avtomobilistickemu svetu predstavljena na zenevskem avtomobilskem salonu.

Oba avtomobila sta tudi enako zasnovana. Majhna družinska avtomobila sta namenjena predvsem za vožnjo po mestu, kot sta narejena tudi renaultov twingo ali pa fiatov cinquecento. Dovolj prostorna pa sta tudi za daljše vožnje, saj sta opremljena z večimi različicami motorjev in različno opremo.

Od prvih konceptov do začetka proizvodnje so minila tri leta, kar je pravzaprav malo. Opel ni nikoli slovel po svojih dizajnerskih dosežkih, vendar so v zadnjem času (to so dokazali s športno calibro) precej napredovali, kar se lahko lepo vidi tudi po obliki nove corse. Oblikovalci so zaoblili karoserijske robove, tako da avtomobil ni več skatlast, kot je bil njegov predhodnik. Seveda pa so konstruktorji upoštevali tudi vse varnostne (jelekne cevi v vratih proti bočnim udarcem, samozategljivi varnostni pasovi, zračna

vreca in kot možnost tudi zavorni sistem ABS) ter ekološke (nizka poraba goriva in seveda katalizatorji) novosti, brez katerih ni več modernega avtomobila. Na voljo bosta dve karoserijski različici: s tremi in petimi vrati. Torej v obeh primerih kombi limuzina. Prenovljena corsa je sedaj za skoraj 8 centimetrov daljša, 7 centimetrov širša in 5 centimetrov višja. Ampak to ni tisto, zaradi česar pri Oplu pravijo, da je avtomobil »odrasel«. Zdj meri v dolžino 3,7 metra, v širino 1,4 in v višino 1,4 metra. Medosna razdalja,

AVTOMOBILIZEM

Opel corsa - avtomobilček, ki je postal avtomobil

MARKO LENASSI

ki znaša malo manj kot 2,5 metra, in razporeditev notranjega prostora sta tisti dve postavki, ki sta ta avtomobil naredili »odrasel«.

Corso bodo poganjali trije različni stirivaljni bencinski in dizelski motorji v razponu moči od 45 do 109 konjskih moči. Velika izbira mo-

torjev in kar pet različnih oprem (city, swing, GLS, joy, sport in GSi 16V) bo vsekakor pomagala kupcu k lažji odločitvi o nakupu najmanjšega oppla. Najmanjši, 1,2-litrski motor, zmora 33 kW (45 konjskih moči) in 86 Nm največjega navora. Za mestno vožnjo in glede na majhno

tezo avtomobila kar dovolj, se posebej ne pomislamo, da je končna hitrost, ki jo avtomobil s tem motorjem doseže, kar 143 km/h. Najboljši podatek o tem motorju pa je, da porabi za 100 prevoženih kilometrov povprečno le 5,9 litra bencina. Drugi po velikosti in moči je 1,4-litrski motor z močjo 44 kW (60 konjskih moči) in največjim navorom 103 Nm. Tretji, najmočnejši bencinski motor, pa je 1,6-litrski bencinski motor, ki ima nad vsakim izgorovalnim prostorom po štiri ventile in doseže največjo moč, 109 konjskih mo-

ci, pri 6.000 obratih (specifična moč motorja na liter delovne prostornine je 68 konjskih moči). Modeli s tem motorjem se imenujejo GSi, kar je za take modele pri Oplu že tradicija, serijsko pa bodo opremljeni tudi z zavornim sistemom ABS. Avtomobil lahko doseže največjo hitrost 195km/h, tako vsaj pravijo v tovarni, od 0 do 100 km na uro pa lahko pospeši v vsega 9 sekundah. Pravi mestni dirkač! Tudi na tiste, ki prisegate na avtomobile z dizelskim motorjem, niso pozabili. Na voljo bosta dva: 1,5-litrski s 50 konjskimi močmi in enak motor s turbinskim polnilnikom, ki zmora se 17 »konjev« več. Ta dva motorja sta zelo varčna, saj za 100 prevoženih kilometrov potrebujeta le 5,2 litra plinskega olja. Kot možnost pa pri Oplu za avtomobile z 1,4- in 1,6-litrskimi bencinskimi in dizelskima motorjema ponujajo samodejni menjalniki.

Zares za vsakogar nekaj. Starejša upokojenca, ki potrebujeta manjši varčen avtomobil, si bosta izbrala tistega s tremi vrati, družina z otroki pa tistega s petimi. Lahko je tudi drugi družinski avtomobil za mestne opravke, tistega s šestnajstventilskim motorjem pa bodo radi vozili mladi cestni razgrajci. Tudi zaradi tega je corsa avtomobil, ki je »odrasel«.

JUTRI

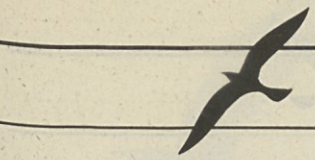
27. februarja

27. februarja leta 1956 je umrl veliki slovenski skladatelj Marij Kogoj.

Mogoče ni prav, vendar velja povedati, da se je njegova življenjska pot končala v popolni duhovni temi. Naravnost sočutno je, koliko velikih glasbenih ustvarjalcev je doletela taka usoda. Ali ni mogoče eden od vzrokov v tem, da je prav glasbenik tisti, ki najbolj intenzivno prisluškuje življenju in resničnosti okoli sebe? Da bi ga prav ta izjemna občutljivost in pretanjenost toliko stali v trenutkih, ko se je treba spoprijeti z vsakdanjostjo in njenimi tegobami?

Prav pri Mariju Kogoju je očitno, da ga je vsakodnevna materialna in duhovna mizerija njegovega okolja tlačila, dusila in onemogočala. Njegov genialni duh v trivialnem, malomeščanskem svetu predvojne Ljubljane ni vedel ne kod ne kam. Preživljal se je kot korepetitor v Operi in pisal enkratne glasbene kritike. Lahko si mislimo, da si z njimi ni povečal kroga prijateljev.

Vse, česar se je lotil s svojim skladateljskim talentom, je bilo storjeno na neponovljiv način. Vrhunec njegove ustvarjalnosti je opera Črne maske, ki pa je vse do danes ostala v rokopisni obliki in tako ni našla poti v svet, kamor zaradi svojih kvalitativnih nedvomno sodi. Ansambel ljubljanske Opere jo je sicer že dvakrat postavil na oder, kaj več pa se ni zgodilo, čeprav so mnogi tuji glasbeniki z velikim zanimanjem sprejeli to umetnino, ki v sebi skriva še mnogo več, kot le glasbeni naboj.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.10	Video strani
09.20	Videospon, ponovitev
10.05	Povečava: Berlinski filmski festival, ponovitev, VPS 1005
11.05	Sneg na Kilimandžaru, am. film, ponovitev, VPS 1105
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.05	Filmsko popoldne
14.45	Dragi John, 44. del ameriške nanizanke, ponov., VPS 1440
15.10	China Beach, 4/8 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1505
15.55	Vrnitev na otok zakladov, 4/10 del angleske nadaljevanke, VPS 1555
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Silas, 11/12 del nemske nadaljevanke
17.40	Prvi uspehi: Baletna suita Tivoli
18.00	Regionalni studio Koper
18.00	Besede, besede, besede, tv-igrice
19.15	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.05	Forum
20.25	Umazani Harry, ameriški film, VPS 2025
22.10	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2210
22.30	Sport
22.40	Moski, zenske
23.50	Video strani

SLOVENIJA 2

10.55	Ze veste, svetovalnonamenski program, ponovitev
11.25	Gospodarska oddaja: R & R, ponovitev
12.00	F. Huby: Ljubzenska preizkušnja, 4/7 del nemske nadalj.
12.50	Falun: smučarski tek na 4 x 10 km (m), prenos
15.25	Osmi dan, ponovitev
16.20	Alpe-Dovana-Jadran
16.50	Falun: smučarski tek na 4 x 10 km (m), posnetek
18.00	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.45	Znanje za znanje, učite se z nami
19.00	Euroritem, 15. oddaja, ponovitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Podelitev nagrad Gospodarske zbornice Slovenije
20.35	Studio City
22.20	Sasa in Saso predstavljata
22.30	Sova
22.30	Popolna tujca, 19/28 del ameriške nanizanke
23.10	China Beach, 5/8 del ameriške nanizanke
00.00	Sokol in sneženi moz, ameriški film
02.05	Video strani

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
10.25	Ninja zelve, 22. del
10.50	Astroloska napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 104. dela
18.00	Napoved sporeda in vreme
19.00	Ninja zelve, 60. del ameriške risanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
21.00	Dan po jutrisnjem, 8. del ameriške poljudno-znanstvene serije
21.00	Vojna v grofiji Macon, ameriški akcijski film
22.30	Drugacen svet, 105. del ameriške nadaljevanke
23.20	Rock starine, 3. oddaja o starem rocku
23.50	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
00.05	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
00.45	Astroloska napoved
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio - pogovor z gosti
-------	--------------------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Arrivano i dollari (kom.), vmes vesti
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes vesti
13.30	Dnevnik 1
13.55	SP v smučanju, stafeta
14.00	4 x 10 km (moski)
15.30	Variete: Buona fortuna
15.45	Otroska oddaja
16.15	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme, vesti in sport
20.40	43. Festival italijanske popevke (vodi Pippo Baudo)
23.15	Dnevnik
23.30	Dopofestival
0.30	Vreme in dnevnik
1.00	Danes v Parlamentu
1.10	Rubrika opolnoci
1.40	Film: Colpisciono senza pietà (krim., ZDA '72, i. M. Caine)

RAI 2

7.00	Risanke in nanizanke
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Uova strapazzate (kom., '76)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrikaTrentatre in vreme, razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronike v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Pogum življenja
18.10	Sportne vesti
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Dove osano le aquile (krim., '69)
23.15	TG 2 - Pegaz
23.55	Nočni dnevnik

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 12.00) vesti
12.15	Pogled na umetnost
12.55	SP v smučanju
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Sportno popoldne
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Aktualno: On-Off
18.00	Dok.: Geo, nato Lassie
18.50	Vreme, dnevnik
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Variete: Avanzi
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italija, 23.40 Voglia di tenerezza
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.10	Nan.: Druzina Bradford, Druzina Ad- dams, Jeffersonovi
5.55	Nad.: General Hospital, 8.35 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Cele- ste, (8.30, 9.30) vesti
12.45	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono
17.20	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in ro- sa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Nad.: Renzo in Lucia
22.30	Film: James Bond 007 - Casinò Royal (kom., VB '67, i. Peter Sell- ers), vmes vesti
1.00	Nan.: Top Secret, A cuore aperto

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Variete: Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Varieteja: Scherzi a parte, 22.45 Gommapiuma
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti
2.00	Danes v kioskih

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.10	Nan.: Jumpstreet
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) Studio sport
20.30	Film: Terminator (fant., ZDA '84, r. James Cameron, i. Arnold Schwarzenegger)
22.40	Aktualno: L'istruttoria (vodi G. Ferrara)
0.40	Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV (vodi Carla Urban)
11.50	Nan.: Autostop per il cielo
12.50	SP v smučanju: tek 4 x 10 km (moski)
13.15	TMC News
14.30	Film: Emergenza (dram., VB '63, i. Glyn Houston, Z. Walker)
15.45	Risanka
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok.: Prijateljska narava
17.15	Rubriki: Zenska TV, 19.10 Garderoba
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	TV film: L'ultima frontiera (pust., ZDA '87, i. Linda Evans)
22.20	SP v smučanju
22.30	Dok.: Mesta sveta
23.25	TMC News - Vreme
23.45	Film: La famiglia buonanotte (kom., '90)
1.25	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanka
12.00	Nad.: Cara cara
13.05	Nanizanka: I Campbell
13.55	News Line - vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, 14.30 Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelnj programi
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line - Vesti
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: La cantante e il campione (kom., It. '84, i. Mark Damon)
22.15	News Line - Vesti
22.30	Colpo grosso story
23.45	Film: Tutti i colori del buio (srh., It. '72, r. Sergio Martino, i. Edwige Fenech)
1.45	News Line - Vesti

TELEFRIULI

10.50	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vecerne vesti
19.25	Rubriki o Dezeli in
20.30	Rubrike: Diagnosa, Led in
20.30	sneg, 22.00 Motorji no-stop

TELE 4

	(Se povezuje s sporedi Italia 1)
	Lastne oddaje:
4.00	Kronika in komentar
9.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Juke box, glasbena oddaja, ponovitev
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka
	Dolgo iskanje, angl. dokumentarna serija
17.20	Vohuna, ameriška nanizanka
18.00	Meridiani, aktualna tema, ponovitev
18.00	Studio 2, pogovor z gosti
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, am. naniz.
20.15	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija; dirigent: Anton Nanut, solistka: Dubravka Tomsic-Srebotnjak
21.15	J. Sibelius: Pellas in Melisande
21.45	TV dnevnik
22.25	Ogenj pod kožo, ponovitev francoskega filma

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Družinske vezi, pon.
10.00	Lump in ljubi Bog, pon. filma
13.35	Sinha Moca, 106. del
14.00	Velika dolina
15.00	Jaz in ti, otroški spored
15.05	Heidi, risana serija
15.30	Am. dam, des
15.50	Muppet babys, risana serija
16.15	Cool
16.30	Video uspešnice in kviz
17.00	Mini cas v sliki
18.00	Cas v sliki
18.30	Napoleon in Josephine, 2/6 del
19.30	Cas v sliki, vreme
21.25	Stiri pesti proti Riu, it. akcijska komedija
23.20	Sheila, ameriška kriminalka (James Coburn, Joan Hackett)
01.25	Porocila/Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

12.25	SP v klasičnih smučarskih disciplinah, prenos iz Faluna
14.40	Anatevka, ameriški glasbeni film
17.30	SP v klasičnih smučarskih disciplinah, studio
18.00	Družinske vezi: Idealna zenska
18.30	Milijonsko kolo
19.00	Regionalna porocila
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.20	Alpe, zadnji del
21.15	Siling
22.30	Mr. Bean, s komikom Rowanom Atkinsonom
01.10	Porocila; Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 72. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Hrvaske zgodbe in novele
12.00	Porocila
	Ko se svet vrtil, 72. del
13.30	Mikser M
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Zasebna vojna Lucinde Smith, pon. 4., zadnjega dela
16.00	Porocila
16.05	Tecaj nemškega jezika, 22. lekcija
16.35	Beverly Hills, 90210, 21/23 del amer. naniz.
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.40	Santa Barbara, 337. del amer. nanizanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Film-video-film
20.25	Sokol in sneženi moz, ameriški film
23.00	Slika na sliko
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.05	TV koledar
16.15	Posnetek iz Faluna
17.15	Turbo Limach Show
18.30	Oskar med detektiv
19.00	Dnevnik
20.35	Fina gospa, 3. del humoristične nanizanke
20.30	Glasba skozi čas, 15/16 del
21.35	Cro-pop.rock
22.25	Gospodična Marple: Sifra: Nemesis, 7/8 del
23.20	Haggart, 5/7 del hum. serije
	Magija, 8/12 del
	Empire State, angleski film

MTV Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Peklenski raj, 16. del
10.00	Dallas, 114. del
10.50	Igra
11.05	Sotrpini
11.20	Naravno zdravilstvo
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Spored za upokojeence
16.40	Helena, 4. del serije
17.10	Risanka
18.00	Okno
19.00	To + Ono, zabavna serija
20.00	Dnevnik
20.40	Dallas, pon. 114. dela
22.45	In bila je luc, fr./nemski film
00.25	Dixieland festival Miskolc, 4. del
00.55	Dnevnik
01.00	Dnevnik BBC

SATELIT

SUPER

5.30 Victory; 6.00 Super Shop; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 The Mix; 11.30 Divja Amerika; 12.00 Business Insider; 13.00 Zahodno od Moskve; 13.30 Inside Elton; 14.00 Focus; 14.30 Media Television; 16.00 All Mixed Up; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Eco record; 20.00 The Rogues; 21.00 Inside Edition; 21.30 Beyond Tomorrow; 22.00 Novice, reportaže; 22.30 Evropa poslovno; 22.45 US Market; WRAP; 23.00 Behave Yourself; 0.30 Po letu 2000, The Mix; 2.00 China News Europe; 5.00 The Sky

SKY ONE

7.00 DJ Kat show; 9.40 Lamb Chop's Play-Along; 10.10 Risanke; 10.30 The Pramid Game; 11.00 Strike It Rich; 11.30 Drznl in lepi; 12.00 Mlad in nemiri; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugi svet; 15.20 Santa Barbara; 15.45 Maudie; 16.15 The New Leave It To The Beaver; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Alf; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Skeniranje filma teminator 2; 21.30 Alien Nation; 22.30 Rokoborba; 23.00 Boks; 23.40 Star Trek.

EUROSPORT

9.00 Tenis; 11.00 EP v košarki; 12.30 SP v nordijskem smučanju; 14.30 Nogomet; 16.30 Golf; 18.00 Rokomet; 20.30 SP v nordijskem smučanju; 21.30 Sportne novice; 22.00 Boks; 23.30 Kickboks; 0.30 Sportne novice.

SCREENSPORT

8.00 Golf; 9.00 Kegljanje; 10.00 Motorsport; 11.00 Švedski turnir v hokeju na ledu; 12.30 Nogomet; 14.30 Monster Truck Challenge; 15.00 Motorsport; 16.00 Global Adventure Sport; 16.30 Nogomet; 17.00 Nogomet; 17.30 Golf; 18.30 Hokej na ledu; 19.30 Košarka NBA; 20.00 Gillette World Sports Special; 20.30 Go; 21.30 Kickboks; 22.30 Boks; 0.30 Nogomet; 1.30 Go; 2.30 Hokej na ledu.

MTV

7.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 13.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trile od enega; 18.00 Boyz 2 Men Special; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.30 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trile od enega; 24.00 Unplugged; 1.00 Video; 3.00 Yol; 4.00 Nočni video.

SKY MOVIES

7.00 Pregled programa; 8.40 Entertainment Tonight; 11.00 Caddle Woodlawn; 13.00 Raid on Rommel; 15.00 Pocket Money; 17.00 Dead Men Don't Wear Plaid; 18.30 Xposure; 19.00 Caddle Woodlawn; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 Hudson Hawk; 22.40 Us Top Ten; 23.00 The Stranger Within; 0.45 Out for Justice; 2.15 Eve of Destruction; 3.55 Fast Getaway; 5.20 Lethal Error.

MOVIE CHANNEL

6.35 Tarantula; 8.00 Huckleberry Finn; 9.45 Rock Around The Clock; 11.05 Dad's Army; 12.45 Muscle Beach Party; 14.25 Pal Joey; 16.15 Alkizam The Great; 18.15 Outback; 20.00 Columbo; Bird in the Hand; 22.00 Thelma and Louise; 0.15 Ormen Iv; The Awakening; 1.55 Crusoe; 3.35 Blaze; 5.35 C.H.M.P.S.

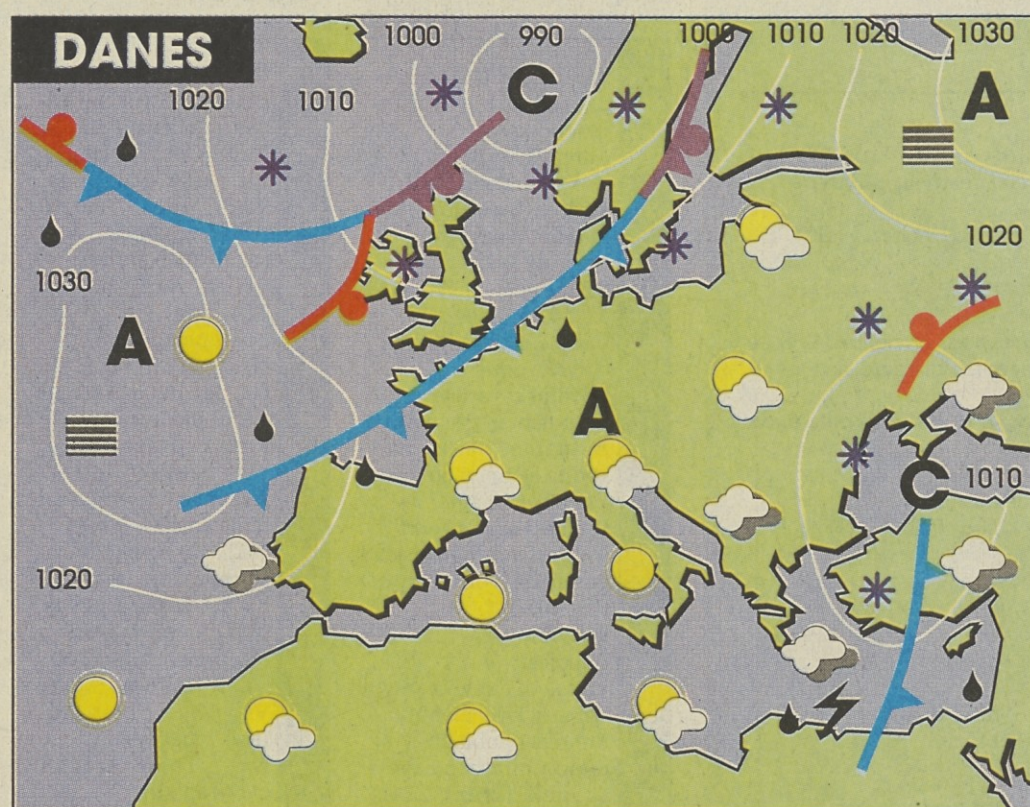
PRO 7

5.20 Serije: Jane in Kathleen, 6.05 Vicky, 6.25 Risanke; 8.20 Parker Lewis; 8.50 Neizprosna a prisrčna, 9.45 Moj dragi je s Tirolske (Nem., 1958); 11.25 Ulice San Francisca; 12.20 Show Bill Cosbyja; 12.55 Perry Mason; Malodušni ostrostrelec; 13.45 Prvi clovek na luni (fant., VB 1964); 15.30 Neizprosna, a prisrčna; 16.20 Risanke; 18.05 Parker Lewis; 18.35 Show Bill Cosbyja; 19.05 Booker; 20.00 Porocila; 20.15 Najbolj nori avto na svetu (kom., Nem. 1974); 22.05 Mike Hammer; 23.20 Run Tiger Run (dram., ZDA 1989); 1.10 Porocila.

RTL

6.00 Jutranji magazin; 9.00 Serije in igre; dr. Marcus Welby, 10.00 Bogati in lepi; 10.30 cena je vroča; 11.00 Tveganje; 11.30 družinski dvoboj; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Springfieldova zgodba

EVROPA / NA VZHODU POSTOPNO IZBOLJŠANJE, NA ZAHODU NOVO POSLABŠANJE

VREMENSKA SLIKA
Območje nizkega zračnega pritiska nad jugovzhodno Evropo se počasi polni. Nad srednjo Evropo in

Alpami se je prehodno okrepljen greben visokega zračnega pritiska.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 06.46 in zšlo ob 17.44. Dan bo dolg 10 ur in 58 minut. Luna bo vzšla ob 08. uri 19 minut in zšla ob 23. uri 02 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.49 najnižje -32 cm, ob 11.34 najvišje 17 cm, ob 17.12 najnižje -27 cm, ob 23.46 najvišje 40 cm. Jutri: ob 6.32 najnižje -28 cm, ob 12.15 najvišje 8 cm, ob 17.32 najnižje -19 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

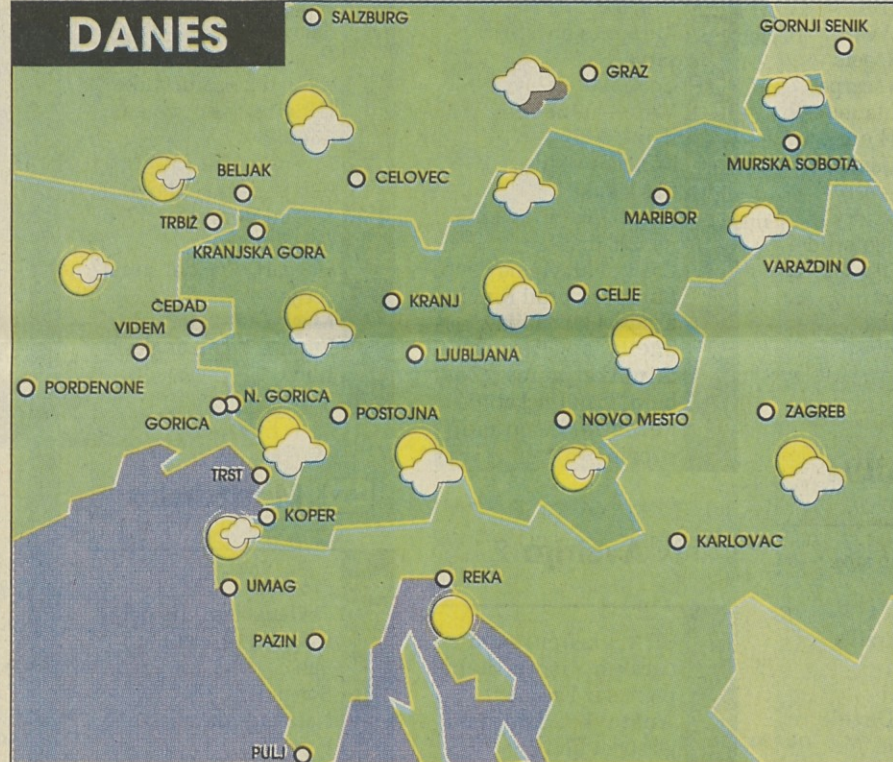
HELSINKI	-4/-1
OSLO	-5/-5
STOCKHOLM	-3/-2
KØBENHAVN	-2/1
MOSKVA	-12/-3
BERLIN	0/1
VARSAVA	-1/2
LONDON	3/9
AMSTERDAM	0/2
BRUSELJ	1/6
BONN	-10/2
FRANKFURT	-10/2
PARIZ	-2/5
DUNAJ	-3/-3
MÜNCHEN	-6/-4
ZÜRICH	-11/-2
ŽENEVA	-4/-2
RIM	-3/10
MILAN	-6/9
BEOGRAD	-3/-1
NICA	1/8
BARCELONA	-1/9
BUKAREŠTA	-5/1
CARIGRAD	2/6
MADRID	-5/12
LIZBONA	7/15
ATENE	5/8
LARNAKA	12/19
TUNIS	1/11
ALŽIR	3/13
MALTA	6/10
JERUZALEM	6/18
KAIRO	15/26

ALPE-JADRAN / ZMerno oblačno bo

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

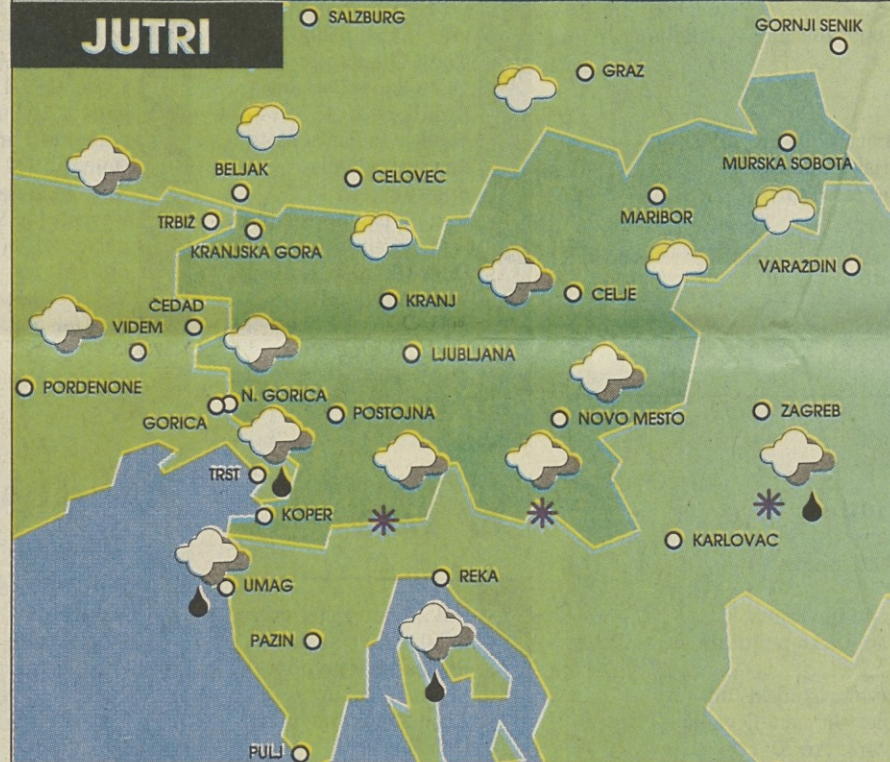
LJUBLJANA	-3/6
TRST	1/6
CELOVEC	-3/4
BRNIK	1/6
MARIBOR	1/4
CELJE	1/5
NOVO MESTO	-2/3
NOVA GOR.	-7/8
MUR. SOBOTA	0/0
PORTOROŽ	-3/7
POSTOJNA	-10/4
IL. BISTRICA	-8/4
KOČEVJE	-5/3
ČRNOMELJ	-3/4
SL. GRADEC	-1/3
BOVEC	1/6
RATEČE	-7/1
VOGEL	-10/4
KREDARICA	-17/-14
VIDEM	-4/-
GRADEC	-1/4
MONOSTER	-2/-1
ZAGREB	-1/2
REKA	2/7

V SLOVENIJI: Na Primorskem bo precej jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno. Najnižje jutranje temperature bodo od -10 do -5, ob morju okoli -2, najvišje dneve od 2 do 7, na Primorskem do 9 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: V sosednjih pokrajinah Italije in ob severnem Jadranu bo delno jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno. Popoldne se bo pooblačilo tudi v Istri.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V soboto se bo pooblačilo, predvsem v južni in zahodni Sloveniji bo rahlo snežilo.

OBETI: V nedeljo bo pretežno oblačno, v južni Sloveniji bodo občasno padavine. V nižinah bo snežilo postopno prešel v dež.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	41
Maribor	87
Celje	68
Trbovlje	103
Hrastnik	90
Zagorje	107
Šoštanj	19

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	105
Drava, HE Dravograd:	—
Sava, Radovljica:	32
Sava, Sentjakob:	—
Sava, Radeče:	96
Sora, Suha:	—
Ljubljanica, Moste:	42
Savinja, Laško:	88
Krka, Podbočje:	74
Kolpa, Radenci:	72
Soča, Solkan:	171

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Potegnite vse niti skupaj, da boste s pomočjo vplivne osebe tako sebi kot okolici dokazali, da ste vredni zaupanja in sposobni narediti, kar od vas zahtevajo.

BIK 21-4/20-5: Zelo dinamičen dan na področju vaših osebnih interesov. Poskusite se predstaviti tako, da boste zanesljivo pritegnili pozornost pomembnih oseb.

DVOJČKA 21-5/21-6: Medtem ko se boste umaknili dnevnemu diranju, bi si lahko privoščili nekaj uric popolnoma na samem, saj si morate priti na jasno, kaj tokrat hocete od sebe.

RAK 22-6/22-7: Tarejo vas skrbi zaradi nekega družinskega člana, vendar kot navadno dvigujete več prahu, kot bi bilo potrebno. Po nemirnem dnevu vaš čaka prijetnejši večer.

LEV 23-7/23-8: Če potrebujete finančno zaslombo za svoj poslovni predlog, vedite, da je vplivna oseba več kot le pripravljena pomagati, toda le, če boste vse zadržali zase.

DEVICA 24-8/22-9: Po dolgem času se boste odpravili na izlet in za to ste pripravljeni vstati tudi ob nemogoči uri. Vasa želja po družbi in veselju je bila že nepotesljiva.

TEHTNICA 23-9/22-10: Končno vas je partner prepiral, da se mu pridružite pri nakupovanju zanj bistvenih stvari. Od vas bi rad le nasvet, saj ne želi, da ga potem kritizirate.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Prepustite danes vso pobudo partnerju in ugotovili boste, da vam je taka sprememba več kot dobrodošla. Po dolgem času vam ni treba razmišljati in odločati namesto vseh.

STRELEC 23-11/21-12: Po precej pucobnem in turobnem delovnem tednu boste z veseljem pozdravili možnost za popoldanski zmelek, ki obeta, da se bo nadaljeval se pozno v noč.

KOZOROG 22-12/20-1: Ne glede na to, ali je to prava ljubezen ali pa usodna privlačnost, v vsakem primeru vam postaja jasno, da gre za zvezo, ki se se dolgo ne bo končala.

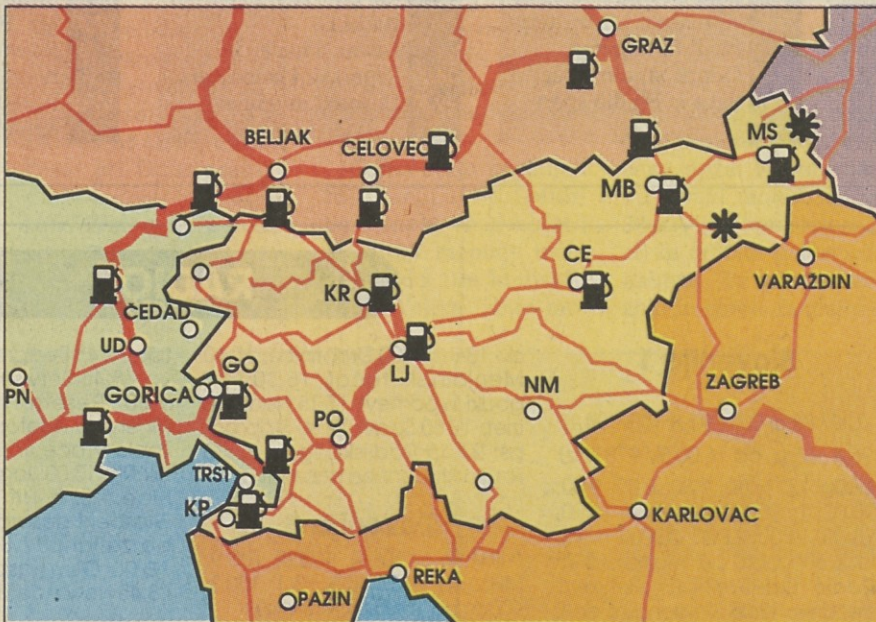

VODNAR 21-1/19-2: Dan je najbolj ugoden za pogovore o nakupu nepremičnin. Če menjavate stanovanje, bi prav danes lahko zelo veliko dosegli v svojo korist.

RIBI 20-2/20-3: Popolnoma boste zaposleni z lastnim uveljavljanjem. Zavohali ste namrec, da bi se lahko drago prodali in zdaj uspešno predstavljate svoje najboljše lastnosti.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Na območju Prekmurja je ponekod na cestišču sneg. Ceste so posute. Na ormoškem območju je začelo rahlo snežiti. Drugod po Sloveniji so ceste v glavnem suhe ter normalno prevozne. Promet je tekoč in brez večjih zastojev. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje, razen na mejnem prehodu Dolga vas, kjer tovarna vozila čakajo za izstop iz države približno šest ur.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podkloster
Višne	Claut	Bad Kleinkirchheim
Lončevž	Plancavallo	Pilberk/Peca
Stari vrh	Zabnice/Ovčja vas	Sloveniji Plajberk
Rogla	Railj	Dobrač
Kanin	Forni Avoltri	Nassfeld/Mokrine
Cerkno	Forni di Sopra	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paluzza-Timau	Heiligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Pradibosco	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	Prato Carnico	Mallnitz
Pokljuka	Zoncolan	10/150
Rog - Črmošnjice	Sauris	AVSTRIJA
Privine	Forni di Sopra	Arberg
Jezerko	Sella Chianzutan	Seefeld
Ulovka	Nevejsko sedlo	Kitzbühel
Krvavec	Visarje	Oberauern
Črni vrh	Sappada	Zell am See
		Schladming/Planail

V VEDNOST

Talni pogoji za rast korenin

Korenine rastlin imajo dvojno vlogo; iz tal črpajo vodo, hranila in druge potrebne snovi za rastlinsko presnovo, obenem pa izločajo ogljikov dioksid, organske kisline, sladkorje, alkalioide in druge organske spojine.

Korenine se odzivajo na spremembe okolja s smerjo rasti, razvejanostjo, globino prodiranja v tla ter anatomsko in morfološko zgradbo. Najbolje se razvijajo v tleh z ugodnimi fizikalnimi in kemičnimi lastnostmi, ki vsebujejo dovolj zraka, vlage, hranilnih snovi in imajo primerno temperaturo, na katero vpliva temperatura zraka (optimalna temperatura zraka za rast korenin sadnega drevja je npr. med 15 do 25 °C). Stopnja razvejanosti korenin je odvisna tudi od vrste in stanja rastline. Močno razvejan splet korenin gosto prepleta tla (npr. pšenica, ječmen...). Kadar so tla slabše preskrbljena z vlago, poženejo korenine v globlje, vlažnejše plasti tal. Prodiranje korenin v globino tal je se izrazitejša, če jih pri tem ne omejujejo pomanjkanje zraka, zbita tla ali nizke temperature. Rastline, ki razpredajo korenine plitvo, tik pod površje tal, uporabljajo padavine kot glavni, večkrat celo edini vir vlage. Pri preveliki količini vlage se rast korenin popolnoma ustavi. Dolgotrajna zasičenost z vlago povzroči pomanjkanje zraka v tleh in gnitje korenin.

Naraven razvoj korenin, ki je značilen za posamezne rastlinske vrste, se lahko izboljša tudi z agrotehničnimi ukrepi. Rigoliranje pred sajenjem, drenaža v vlažnih predelih z visoko podtalno vodo in namakanje v sušnih obdobjih, vplivajo na ugoden razvoj korenin. Dobro razvite korenine rahloja talne grudiče (npr. metuljnice, križnice) in s tem izboljšujejo strukturo tal, jih bogatijo z dušikom in mikroorganizmi, kar izboljšuje plodnost tal.

Andreja Susnik